Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
LVI
F
50
NAPOLI

LVI
F.
50.

LECHIAS,
DUCUM, PRINCIPUM,
AC
REGUM POLONIÆ,
Ab usq; LECHO deductorum,
ELOGIA
HISTORICO-POLITICA
ET
PANEGYRES LYRICÆ,
In Quibus,
Compendioſa totius Hiſtoriæ Polonæ
EPITOME exbibetur:
Nec non,
Singularia Chriſtiano-Politicæ Inſtitutionis Arcana,
Politicis, Ethicis ac Polemicis Axiomatibus
illuſtrantur.
AUCTORE
P. ALBERTO INES, Societ. JESU.
In gratiam
ELOQVENTIÆ STUDIOSOR. FRANCOFURT.
ANNO M. DC. LXXX.
Typis repetita.

FRANCOFURTI AD VIADRUM
In Officina Typographica *JOHANNIS COEPSELII*, Acad. Typ.

Pulchrum eſt, frequenter in Majorum Ætates redire, ac ingentia Ævi prioris intervalla Horarum aliquot anguſtiis committere. Quid veró aliud Hiſtoria facit? &c.

Syneſ: de Regno.

Perdius acpernox Patrum Memorias revolve: ſcrutare Gentis Tuæ cunabula: Res geſtas & Annalium Monumenta obſerva. Turpe enim eſt, in Patria ſua peregrinum agere.

Caſſiod. 8. variar. Orat. 7.

AD LECTOREM
PRÆFATIO.

SISTO ad Humanitatis tuæ Tribunal multorum votorum reum Opuſculum, Lector Humaniſſime. Benevolum te illi judicem futurum non diffido. Nihil tu etiam in illud gravius decernere poteras. Satis pœnarum luet, publico commiſſum: Hoc eſt, ad perpetuam erubeſcendi neceſſitatem condemnatum. Quid porro de tot Cenſorum calamis ac calamitatibus, pene [illegible] dicam? an pœnis? Nullus non hodie rigidus Librorum Cenſor eſt; nullus non Cenſorinus Cato. Quod olim de Martyribus accepimus; illos nimirum melle illitos in Solem fuiſſe expoſitos, ut Veſparum, Muſcarum, apum, culicumque aculeis [illegible] compungerentur: idem de multis Auctorum Ævi noſtri partubus [illegible] m de meo hoc plane abortivo, judicium. Quot Veſpæ, immo quot Fuci metuendi ſunt? adeo ut multa hic [illegible] non differem. Legiſti Caſſianum illum, ex minimis [illegible] heu! male [illegible] Literatum? Puerorum quos erudiit ſtylis & calamis excarnificatum, ac plane [illegible] e vita proſcriptum, [illegible]. Idem plerumque nobis evenire neceſſe eſt. Pauca hic à robuſtioribus ingeniis, plura ab invalida manu ferenda vulnera.

Cæterum Opuſculum hoc [illegible] ſeverius torſerit [illegible] quam ego. [illegible] illud Papinii de eo, [illegible], occinere.

O mihi biſſenos multùm cruciata per annos
Lechias!

Toti-

[illegible]

Totidem fermè annis ſub lima fuit. Nempe, inquies, Parturiunt montes! *Imò & mentes, mi bone. Sæpè tamen infauſto ingenii abortu,* naſcitur ridiculus mus. *Nimirum non eadem eſt ingeniorum Fortuna & Temporum. Fit ſæpe ut vota noſtra præfixum ſcopum non attingant: ſæpèq; ingentes conatus impar ingenium deſtituat. Dandum tamen eſt magna conantibus, ſi ad ſumma quæq; tendentes, non niſi media poſſint attingere. Ego ipſemet opus hoc, robuſtioribus etiam calamis formidandum, aggredi non audebam. Auctores addendi habui, Magna illa literarum in Provincia noſtra Nomina, fel. rec. R. P. Premislaum Rudnicki, Poloniæ tum Societatis Provincialem, & P. Paulum Kulin, meum in Philoſophia Profeſſorem. Magnum utrumq; Nomen, magnus omniſciæ eruditionis Theſaurus. Hi, dum in Humaniorum literarum excitationem ex condicto veluti incumbunt, meæ quoq; tenuitati, imparem hunc campum intentio digna oſtenderunt. Per tot igitur annos toties projectum opus, toties in manus reſumptum, ſæpe etiam ab amicis importunè ingeſtum, quandoq; deſperabundus, languidâ manu polivi, ac informem ad partum (quod de Urſo tradunt) quaſi invitus, indignante calamo, deformavi veriùs, quàm efformavi. Ita per ſucceſſivarum horarum intervalla (nunquam enim ſolidus menſis, imò rarò dies, labori huic ex integro ceſſit) productum Opus, tandem ad apicem pervenit, aut potius perrepſit. An [illegible] labor ille ſuſceptus, an parum ſanè ad umbilicum deductus, tuum erit æſtimare, dummodò ea quæ dextra tibi porrigo, ſiniſtra non capias.*

Dum

Dum Elogia audis, ne te Laconica illa ſeveritas terreat. [illegible] hîc ad Hiſtoricam manſuetudinem inflexi, ut omnium [illegible], nedum animis, quæ ſcribo pateant. Malui quandoq; paulum cultus videri, quàm parum apertus. Brevitatem Laconicis Elogiis familiarem non affectavi: quin imò conſultò calamo indulſi; nedum nimiùm brevis eſſe laboro, obſcurus fiam. *Diſplicet ille ſtylus, quem ſine augure fruſtra adeas. [illegible], neq; frequentia acumina & leviores velitantis ingenii [illegible], alia Elogiis familiares tibi promitto. Pro iſtis Sententiæ mihi erunt, aliaq; Ethica, Politica, ac Polemica Axiomata. Ipſa enim materia, non tàm Scholaſtica, quàm Politicæ Humanitati ſubjecta. Sententiarum quædam acumina ex aliis hauſi: tum ut majus pondus quæ ſcribuntur habeant; tum ut Claſſicorum Auctorum verbis ſenſus mei vibrati, profundius in eruditorum mentes ſe inſinuent. Immò nec aliter, citra gravis piaculum facere potui. Cùm enim in Opere hoc præter Hiſtoriæ Polonæ Epitomen, pleraq; Politices, Ethices, ac Polemices Arcana, ad Chriſtiano-Politicam Inſtructionem comprehendere voluerim; nimis forſitan ſuperciliosum erat, meo privato genio certas viris Principibus leges præſcribere. Supercilii ejuſmodi invidiam facilius ac felicius illi devitent, qui [illegible], quibus ipſa Auctorum canicies & multorum [illegible] quandam Oraculorum auctoritatem [illegible]. Leges hic provide, excerptas ex aliquibus flores, [illegible], ut eleganter Macrob. lib. 1. Sat.* Qvæcunqve hauſimus, non patiamur integra eſſe, ne aliena ſint; ſed in qvandam digeriem con-

coquuntur; alioquin in memoriam ire poſſent, non in ingenium.

Si alicubi in Hiſtoriæ veritate erraſſe videbor, non prius debebis errorem damnare, antequam aut omnes, aut pleroſq; eos evolvas qui de rebus noſtris ſcripſerunt. Sæpe fit ut ab uno neglecta, alterius calamo depromantur. In tanta rerum gentis noſtræ negligentia, plura ex Hiſtoricorum conjecturis colligenda ſunt, quàm ex Commentariis. At neq; omnia rerum ac Regum momenta rigidus exactor à me exigas. Principum iſtorum vitas commendandas magis ſuſcepi, quàm enarrandas. Liberum mihi proinde erat, quibusdam eorum geſtis præteritis, quibusdam leviter tactis, ea ſolummodo exhibere quæ uberiorem Literarii cultus ſuggerebant opportunitatem.

Effigies ære inciſas infra Operis ac Materiæ Majeſtatem eſſe non neſcio. Sed facilè Religioſa tenuitas mea tantum in tot Majeſtates admiſſum crimen excuſabit. Digni quidem fuerant tot Sarmatiæ Alexandri, non ab alio, quàm ab Apelle pingi, ſi eorum dignitati [illegible] Chriſto pauperis [illegible] fuiſſet [illegible]ata. Quodſi neque Soli craſſæ & obſcuræ nubes pudori ſunt, nec ego, nec tot Sereniſſimi Poloniæ Soles, obſcuriorem hanc Chalcographicam [illegible] erubeſcent. Quod alias periti Pictores faciunt, ut eodem carbone ductas lineas exquiſitis coloribus [illegible]; idem hic factum putes, & [illegible] liber eſt magis quàm corripi errorem, corrige. Non deerit Auctori & modus, & animus, omnia hæc in ſecunda editione ad politiorem cultum revocandi, dummodo Nervus non deſit.

[illegible]

Plura pro me non adfero, ne amico Humanitatis tuæ Tribunali nimiùm diffidere videar. Planè enim cauſa ſua diffidit, qui multis pro ea perorat. Vale Optime Lector, & eò, quò mea tenuitas aſſurgere non potuit, feliciorem calamum promove.

NOMINA EORUM,

Ex quibus tàm Hiſtorica tùm Politica veritas in hoc Opere depromitur.

Jàm olim ſolenne eſt Librorum Auctoribus, eorum nomina in prima lucubrationum ſuarum fronte recenſere, ex quibus velut è fontibus, aliqua derivarunt. Hoc dum facere cogito, occurrit illud celeberrimi Politicorum Lipſii, in quo Lectores in primo Monitorum Politicorum veſtibulo monitos voluit. *Exempla (inquit) quæ hic ſunt, ſicuto ab optimis nec obviis Auctoribus eſſe dixi, cur non eos edidi? Quia Novum & Grammatici Commatis illa jam videntur, & aut à vano, aut puſillo animo eſſe. A vano, ſi Lectionem variam jactas: à puſillo, ſi diffidis credi.* Tum verò animum ſubiit, *Nobis ætas & prima ſcriptura fidem vindicant; qui aliò non inquirat: ſpondeo inventurum Auctorem.* Quid dicam? Prioribus illis lectis, jam calamum poſueram. Ultima hæc, quæ ab Ætate & aliorum Scriptorum præſidio auctoritatem & fidem accipiuntur, quia in me deficiunt, poſitum calamum invitis planè manibus ingeſſerunt. Omnino igitur ſubjungendi fuerunt, ac in tanto velut digito monſtrandi, ex quibus Hiſtorica & Politica monita hauſi. Facio id eò libentiùs, quòd nec in margine, nec in ipſo Elogiorum contextu Auctorum nomina adnotaverim, ne aut Typographi ſedulitati, aut Styli ac Libri concinnitati incommodarem.

AUCTO-

AUCTORES.

Ex quibus petita Hiſtoria Polona.

Bielſcius.
Bonfinius.
Bronicius.
Cromerus.
Dlugoſſus.
Dubravius.
Guagninus.
Hagecus.
Herberſtein.
Herburtus.
Kadlubek.
Lubienius.
Miechovita.
Neugebauerus.
Orzechovius.
Sarnicius.
Striykovius.
Wapovius.
Zavvaccius.

AUCTORES.

Ex quibus petita dictamina Politica, Ethica, Polemica.

S. Auguſtinus.
Ariſtoteles.
Ammianus.
Angelus Politianus.
Aloyſius Juglares.
S. Chryſoſtomus.
Cato.
Capitolinus.
S. Cyprianus.
Cicero.
Cæſar Julius.
Curtius.
Caſſiodorus.
Columella.
Demoſthenes.
Dio.
Egeſippus.
Emanuel Theſaurꝰ.
Euſebiꝰ Nierẽbergiꝰ
Famianus Strada.
Florus.
Franciſcus Patriciꝰ.
Herodianus.
Homerus.
Herodotus.
Iſocrates.
Lactantius.
Livius.
Lipſius.
Minutius.
Plato.
Plinius Secund. Jun.
Pindarus.
Petrarcha.
Pacatus.
Plutarchus.
Quintilianus.
Seneca.
Saluſtius.
Symmachus.
Saavedra.
Sineſius.
Suetonius.
Sarbievius.
Tacitus.
Vegetius.
Vellejus Paterculꝰ.
Valerius Maximus.
Vitruvius.
Xenophon.

PRO

PRO LECHIADE,

AD

CHRISTUM

ODE VOTIVA.

Auguſta Regum nomina teſtibus
Inſcribo chartis: jam mihi Martios
Hincinde colluſtraſſe Faſtos,
Jam Lechidum monumenta Regum,
Suoq́ dudum tecta ſilentio
Mavortiorum ſtemmata Principum
Datur tueri, & quæ nec olim
Sarmaticum didicêre plectrum,
(Quanquam Polonos Sarbivius Duces
Majore quondam dicere Barbito
Ardebat, ingentesq́ Faſtos,
Ni viduis inimica terris
Triſte imperaſſent Fata ſilentium)
Mulcere cantu culmina, & Attici
E valle Permesſi, tacentes
Non humilis calamo Thaliæ
Cenſere Manes. Ergo leves procul
Effœta priſci Nomina Seculi,
Vilemq́ nundinata quondam
Ingenii capitisq́ cultum,

)( )(*Exeſte*

Exeſte Muſæ! Non ego Pegaſum,
Plenamq́ docti fontis amyſtidem
Anhelo Vates, non fluentem
Cecropii per acuta Pindi
Vovebo fontem. Tu potiùs mihi,
O! quem trecentis ſidera plauſibus
Piisq́ vocibus Poloni
Concelebrant, pretioſa vati
Tibi dicata flumina Gratiæ
Affunde Chriſte. Tu mihi ſuggere,
Quidquid Polonorum marita,
A teneris propè Fama cunis
Semper virili robore & arduo
Tentârit auſu. Sic tibi ſupplici
Delubra colluſtraſſe cerâ,
Sic vigili reverenter igne
Tuo ſacratos Nomine parietes
Gratabor olim. Sic tibi qualibet
Calebit Ara, ſic clientes
Splendidiùs ſalient lucernæ.

AD EQVI-

AD EQVITES POLONOS, AC UNIVERSAM SARMATICAM NOBILITATEM

ODE INVITATORIA.

AT vos, cruentas dum Patrio manus
Lavatis amni, tinnula Sarmatæ
Audite fila & mitiorem
Sub rigidos litui labores

Audite Phœbum. Quiſque ſuam ſuper
Innixus haſtam, vel poſitum ſuper
Infuſus enſem, quà diſertum
Tinnit ebur, reſonumque molli

Horrore plectrum, belligero genas,
Grandique clauſam Caſſide paululùm
Exarmet aurem, ac eruditos
Aure bibat leviore nervos.

Quin nec Gygantum prælia, & aſperos
Cantabo Divos, non alio procul
Ab Orbe narrabo petita
Arma, ſuper vacuumque Martem,

Paterna prolem fortiùs allicit
Urgetque Virtus. Nata domi magis

Exempla laudantur, quæ edaci
Invidiæ caruêre morſu.

At, dum ſequaces attrahit æmulos,
Senſim Paternis diſplicet incolis
Externa virtus, ſic & olim
Diſplicuit peregrina veſtis,

Ac exterarum gloria gentium,
Exoticoq; Sole calentia
Trophæa, nec quondam moleſtis
Invidiæ caruêre telis.

Sic & Latinos dum videt invidet
Carthago mores, ſic ſocii Phrygas
Odére Graij; ſic ſequaces
Fama premit perimitq; Turnos.

Et cur remotis hoſpes in Inſulis,
Longè à paternis finibus exules
Muſasque, nolentemque Phœbum,
Et Lechicas agitare pennas

Deſiderarem? cui melior domi
Capaxque pennæ copia ſuppetit,
Fruſtra peregrinos laborat
Ad Citharam revocare Manes.

PRINCI-

PRINCIPUM, AC REGUM POLONIÆ

COMPENDIUM,

A Joanne Kochanovio, Poëtarum Polonorum Principe in decima Libri primi Lyricorum Oda populariter olim decantatum, nunc Latino idiomate ab Auctore Lechiadis donatum.

PARODIA PROOEMIALIS.

Quis me? quis? obe! terga volucribus,
Veſtivit alis? jam ſuper inferum
Deſpecto Mundum, jam propinquos
Usq; licet tegiſſe cœlos.

Hac ne illa nunquam ſe minor aurei
Eſt flamma Solis? qui pereuntia
Et nata rurſum ſempiternis
Secula circumagit choreis?

Hic ille clari circulus Aeris,
Se ſubſequentium ſatrapa ſiderum
Auctorq; lucis? enſtupentes
Inſonuit nova vox per aures.

Auditis? an me ludit inanium
Imago rerum? dulcis in ignea
E nube ter reſpondit Echo?
An ſoliti trahor arte ſomni?

Hue-

Huc nec profanis denſa vaporibus
Caligo, nec nix, nec glacie hiſpida
Se grando tollit, ſed per omne
Viva dies rutilat Theatrum.

O digna multo Numine Curia !
O digna pleno te Deus hoſpite
Et Cive moles ! quà propinquum
Pone latus Tibi celſiore

Regina Virtus aſſidet in throno,
Ac æſtimari jam facilis ſuo
Se Diva commendat colore,
Et famuli regit aſtra cœli.

Quis te ? quis iſthic Sclavonicæ decus,
O LECHE ! gentis neſciat ? ardui
Inceptor Ævi, qui Polonas
Pæne prior coluiſſe terras,

Totumq; qua-ſe-cunque Boriſthenes
Ferociori porrigit alveo,
Armisq;, ferroq;, & virili
Diceris edomuiſſe dextrâ.

Hic ſubjugatis nubibus altior
Suam remoto CRACUS ab æthere
Proſpectat urbem, & ſola pæne
Palla virum negat eſſe VENDAM.

Huc militari callidior dolo,
Se ſempiternis ſedibus intulit
PREMISLUS, & qui concitatis
Sarmaticam pedibus Tiaram

Sceptrumq; debet : cùm trepidus ſpei,
Sed fraude nota cautior integrum,

In frena

In frena laxavit jugalem, &
Hac Lechicam tulit arte Mitram.

Odit doloſos Numen, *& ut ſua*
Juſtis rependat præmia, juſt or
Te PIASTUS *edocebit, inter*
Sidereas gravis hoſpes oras.

Nam & ipſe cœlos incolit, & ſuis
Relicta quondam Regna nepotibus
Fortunat, & pene à trecentis
Audit Avus Proavusq; Sceptris.

Hic & propinqui ponè latus Patris
Stat ZEMOVITUS. *Tu tamen altior*
Avum, MIECESLAE, *& Parentem*
Auſonius ſuperas Trophæis.

Per quem Latinis addita Legibus
Severiori Lechia Numini
Submiſit, acclinesq; ſtravit
Romuleis humeros Tiaris.

Quis ille vero ſe cuneus tibi
Adjungit ultrò? lumina fortium
Noſco BOLESLAORUM, *& illa*
Sarmatiæ monumenta Famæ.

Expulſus olim, deq; monaſticis
Extractus umbris Rex: & ovantium
Par grande LESCONUM, *& minorem*
Qui proprius ſibi Rex ſtaturam

Penſavit auſis. En JAGELONIDAS,
Binosq; rurſus, nec ſibi diſpares
Cerno CASIMIROS *quietis*
Prælia continuaſſe palmis.

Hic te

Hic te minantis æmule ſideris,
Cæli coruſcis clarior ignibus
Invicte VLADISLAE, *tanto*
Aſpicio ſtupefactus aſtro,

Hic ille magni pectoris integer
OLBRACHTUS: *hic & fratris amantior*
Se ponè ALEXANDRUM *Polonæ*
Delicium columenq; laudis

SISMUNDUS *infert. Quo duce lætior*
Poſt crebra torvi claſſica prælij
Polona reſpiravit ora, &
Laurigeris viruit Triumphis.

O digna proles! ô animæ! quibus
Se Diva toto Nobilitas ſinu
Infudit! ô! quondam co~mptum
Emeriti ſubiiſſe cælum.

Vos magna veſtræ lumina Patriæ,
Noſci merentes & ſimiles Patrum
Vovete natos: vos Avorum
Diſſimilem prohibite prolem.

At ille, qui vos nunc etiam ſuo
Supplevit ævo, feſta volentibus
Et jura diſpenſet Polonis,
Et Patrias ſine labe leges,

Ille in ſupremam non priùs aſſeri
Feſtinet aulam, quàm meritis ſatur
Ævique plenus, obſequentes
Non humili terat axe cælos.

LECHIA-

LECHIADOS
PARS PRIMA.
LECHVS.

Aſſurge Nomini huic Polonia.
Ut hactenus ſtares, ab eo acccepiſti,
Duces, Regesque cæteros, tibi & Reipublicæ:
Lecho, te & Rempublicam debes.
Alios ſæpius aſſentatio: hunc Virtus & Fortuna
PATREM PATRIÆ FECIT.
PRINCIPEM, DUCEMQVE,
Vix præ eo alium veriùs nominaveris.
Qui Te ad Felicitatis tuæ Principium, ſuâ ipſe manu duxit;
Utriusque nominis gloriam, ex vero meretur.
REGNI SUI AUCTOR ET PARENS;
PRINCIPUM TYPUS, ET PROTOTYPON,
Regni poſſeſſionem, non tam pedibus adiit, quàm manibus,
Nempè Jus primum; vis alterum edicit.
Fortitudinis ejus, hoc ſpecimen accipe:
Invitæ Fortunæ, Regnum eripuit;
Omnibus infortuniis impetitus, non fractus,
Fata ad arbitrium ſuum, ferro & armis compulit.
Omnem Sclavonicæ gentis gloriam, fruſtra alibi quæſieris:
Eam tibi, in Compendio dabit.

Inde à Lecho ducta Colonia, Polonia ſtetit.
Extra Patriam aliquando, extra ſe nunquam,
In exilio, ne exularet effecit.
Diſcant exemplo ſuo Principes,
Reges & Regna, non tam naſci, quàm fieri.
Manu & ingenio circumſcribenda eſt Fortuna,
Ni ejus arbitria pati velis.
Ultrò ſuſcepti Exilii Fortunam, fruſtra ei objeceris.
Ad communem Mortalium ſortem te porrige.
Quotquot naſcimur, Exules ſumus:
Aliàs, *omne ſolum Forti Patria eſt.*
Exilium Patriæ, quandoque augmentum eſt Fortunæ.
Quædam plantæ non aliter fructificant,
Niſi è nativo ſolo peregrè tranſplantentur.
Quodſi aſſentiris Caſſiodoro dicenti;
Interdum expedit Patriam negligere,
Ut ſapientia poſſit inveniri:
Vide, quid de eo ſentiendum tibi ſit;
Qui in exilio novam ſibi potuit Patriam conſtruere.

Plura deſideras?

Auguſti, Æneæ, Juliique Manes,
Libera Remi Romulique imperia,
Grandem pro Lecho Apologiam dicent.
Liberrimæ quæque gentes,
Ne ſoli natalis anguſtiis, magnitudinem ſtringerent,
Sub Jove Libero naſci debuerunt.
Fauſtum Libertatis initium eſt,

Patriam

Patriam habuiſſe ad libitum.

Habuit Lechus, & fecit,

Anno poſt Chriſtiani populi Inſtauratorem IESVM

Quingenteſimo & Quinquageſimo.

At quantum vel in ipſo numero Libertatis auſpicium?

Diceres; Liberrimam omnium Gentem,

In Anno Bis Libero,

Quia bis Iubileo

Naſci debuiſſe.

Si verò ad prima illa principia nos recipimus;

Polonos, Colonoſque, unus pænè apex diſtinguet.

E veteri formula, tot urbium Areas,

Aratro, Majores noſtri metati ſunt.

Tantam gloriæ meſſem,

Ex ſterilibus deſertiſque campis collegimus.

Nimirum: *ubi virtutis cultura acceſſerit; nihil ſterile eſt.*

Et verò, Natalitia illa Poloniæ arva,

Nunquam Campo Martio Herbam porrexere.

Ab illis, nativo idiomate, Poloniæ nomen impoſitum:

Vt haberet Virtus poſterorum, quod excoleret.

Plurima bella Lechum geſſiſſe illi dubitent,

Qui, quam *ardua ſint rerum magnarum exordia*, ignorant.

Sterilis ſoli ingenium,

Non alius vomer ſubigit, quam gladius.

Ipſi Hercinij ſaltus, tot Lecho debent Civicas,

Quot numeramus Cives.

Nulla ibi Lecho arbor non Laurus; nulla non Trophæum eſt.

Aliàs Pace, armis comparata,
Vixit cum ſuis Lechus, ut Pater cum Liberis;
Quos ipſe potiſſimùm tales effeciſſet.
Civium ſuorum Parens & Alumnus;
Eorum ſudoribus victitare maluit, quàm ſangvine.
Frugi Principem,
Alebant ultrò oblatæ ſubditorum fruges.
Non illi, impari contentione terram & Principem coluerunt.
Vidiſſes tunc, quod Xenophon ajebat:
Bonum Principem, nihil differre à bono Patre.
Cenſus tunc & tributa,
Nec-dum nomen apud liberam gentem invenerant.
Immò nec ullæ Legum Tabulæ; quia paucæ lites.
Ipſe Princeps, optimis moribus populo jus dicebat:
Efficaciſſima enim lex eſt, & morum norma,
Principum vita.
Primam Regni ſui urbem ab Aquilæ nido auſpicatus;
Felicitatem agnovit in omine.
Hoc erat Fauſtis Avibus, planeque Candidis,
Naſcentis Regni exordia dedicare.
Ad magna & ſublimia natæ genti,
Non aliud debebatur auſpicium.
Hujus memoriam ad Poſteros transmiſſurus;
Aquilam candidam, alas ad volatum exertantem,
Pro gentilitio ſtemmate, LECHUS, prætulit.
Currendum ſcilicet tantùmodo alijs, ad Nominis immortalitatem,
Tibi, ô Sarmatia! volare etiam, liberum eſt.

Fuerint

Fuerint Remo, Romuloque imperij omina, Vultures,
Rapacem poſterorum genium præſagientes:

Nobis, Aquilæ ſunto;

Quibus non alia præda placet,
Quàm defenſus Orbis Terrarum.
An & neſcio quem Principatum, Regina Avium, portendit?
Armigeram Supremi Numinis,
Si non temerè eam aſſeruit Antiquitas,
Utantur manibus noſtris faventes Superi;
Omen, manu interpretabimur.
His auſpicijs Lechus noſter
Cùm prognatum à ſe Regnum, propagatum ac adultum,
Dux & Auctor erexiſſet, rexiſſetque,
Mortalis eſſe deſijt.
Divorum enim felicitas eſt,
Cùm nulli ſucceſſeris, poſteritatem reliquiſſe.

LECHO PRIMO

PANEGYRIS LYRICA,

ODE I.

EST & Polonos non humilis labor
Cantare Reges. Tendite Gratiæ,
Imbelle fortiore nervo
Barbiton, æriſonoque buxo

Armate cantu: qui meritis Patrum
Laudem Trophæis denegat; impium
Fatetur heredem: nefaſtus
Egregiæ propè latro Famæ.

At non Poloni, quanquam adamantino
Offuſa cœlo ſæcula, fortibus
Notamus armis, & peracta
Belligero ſuper enſe luſtra;

Non & Parentis immemores Lechi,
Formidoloſæ robore dexteræ,
Armisq; bellaciq; ferro,
Quo fuimus genitore nati

Narramus ultrò: cùm Mareotica
Superbientis cornua Cynthiæ,
Thracasq; Beſſosq; & cruenti
Littora depopulamus Iſtri;

Et funerati buſta ſuper Lechi,
Tinctas Gelono ſangvine victimas
Litamus; Illuſtresq; magno
Inferias agimus Parenti.

Sic Bellicoſo par ſoboles Patri,
Per noſtra Lechi, vulnera creſcimus:
Pulchrumq; Libertatis omen
Magnanimo ſtabilimus auſu.
Tibi Lechea Principum Res,
Et grandiorum naviter inclyta
Aurora Regnorum; & fulgori
Non humilis Cynoſura ſceptri;
Tibi, perennes, nunc etiam tua,
Tuiq; conſors Lechia Nomini

Debebis

Debebit annos, & nitentem
Ingenuus AQVILAM ſub alis.
Utcunque ſeris grande Nepotibus
Ordiris ævum? jam tibi Regia
Latè coronatum reclinat
Poſteritas caput, & Ducales
Ultrò ſupremis nutibus annuunt
Hinc inde Mitræ: jam tibi Regiæ
Scribuntur in cœlis Kalendæ,
Quà Lechici Pater, atque Princeps
Longùm reducto Nominis omine
Audiris ævi: quà tibi ſegreges,
Nil vile ſpirans poſterorum
Auſpiciis, animiſque virtus
Metatur annos: te rigidi canunt
Quacunq; noſtro, centoculus ſuas
Accendit in cœlo lucernas
Veſper, & excubias ſerenis
Indicit aſtris; te rigidi canunt
Devexa mundi: te poſitis minor
Getes, reformidat ſagittis
Et domitos tibi flectit arcus.
Te per reclines Roſſus &, & Lechus
Poſt juſta victæ fulmina Thraciæ,
Infuſus b[illegible]ſtas, naſcituris
Magnanimo canit ore, ſeclis.
Quin & Decembres diceris ad focos,
Poſtquam ſeveris cana adoleverit
Arctos pruinis; & tenaces
Viſtula concameravit undas.

Tunc

Tunc & vocatis te pueris graves
Narrant Parentes: te ſenioribus
Aviquè, grandævæque Matres
Sapè jubent didiciſſe natis.

Te bimus infans, te titubantibus,
Frequens minorum turba Quiritium,
Balbutit in verbis, Poloni
Archetypon, Proavumque Regni.

Exile quantis Principium dedit
Creviſſe Regnis! ſic humili fluit
Ex fonte Rhenus: creſcit alta
E tenui, terebinthus herba.

Hæc, quæ propinquis nubibus obviat
Alnus; minuto è ſemine pullulat:
Hæc laurus ingens, parva quondam
Virga fuit; modò nutat arbor.

Nec eſt Poloni dedecus ImperI,
Quod Patre nati dicimur Exule:
Inſanit, arctiore quisquis
Diſſimulat ſua Regna fundo.

Exul Pelides, Paſtor erat Remus;
Et qui Latinæ mœnia Regiæ
Evicit Æneas, per omnem
Circumagit ſua fata Pontum.

Utcunque primum ducimus aëra,
Præjudicati naſcimur Exules:
Commune nobiſcum, Poloni,
Exilium, luit exul Orbis.

VISIMI-

VISIMIRUS.

E tenebris hunc eruo,
In quibus tot alii, Lechi Nepotes, perierunt:
Lugendi, quia non legendi,
Et pænè non nati; quia non ſatis noti.
Ignara Literarum Antiquitas,
Duo propè Secula, è faſtis noſtris eraſit, dum tacuit.
Eſt tamen quod pro ea opponamus:
Infans Regni naſcentis Fama, nec-dum loqui didicerat.
Cunabulis ſuis propior;
Se, ſuaque, ſilentio, ut pannis, involvit.
Quippe Factis aptiores quàm Faſtis,
Dum ſcribenda agunt,
Acta Majores noſtri, ſcribere neglexerunt.
In illa Tacitorum Academia
Non ſcribebantur Hiſtoriæ, ſed fiebant:
Quibus nullus, quantumvis ſuo cognonime longior
Duglosſus ſuffecerit.
Perierat ipſum Lechi nomen, niſi illud Regno indidiſſet;
Illo è vivis ſublato; tota ſe poſteris infudit Lethe.
Ex tanto oblivionis naufragio, ſolus enatavit Viſimirus.
Ingens factorum magnitudo, tota obrui non potuit.
Hinc igitur imprimis Virtutem ejus metire:
Cùm non pauci Sceptrum præ ipſo tenuerint,
Solus, à Lecho Secundus meruit numerari.
Reverita eſt tanti nominis Majeſtatem, edax ætas.
Aliorum tumulos huic in Trophæum erexit.

Primus, Polono Marti anguſtam tellurem ratus,
Bellum Mari invexit.
Parum erat Poſterorum memoriæ, in ſolido veſtigia impreſſiſſe,
In Lubrico etiam elemento, non obliteranda reliquit.
Et verò, ceſſit eventus audaciæ:
Ipſum Tyrocinium Navalis prælii,
Ab ingenti victoria auſpicatus eſt.
Claſſicis Polonorum, animata Claſſis,
Ipſa, pro velis, vexilla; ipſa pro ventis vota habuit.
Tot inter procellas non fluctuavit victoria.
Daniæ Regem, Sivardum,
Ita primùm vicit, ut ampliùs vinci adhuc poſſet,
Ne *langveret absq; Æmulo virtus.*
Inflatum ejus tumorem,
Victâ marinorum fluctuum ſuperbiâ, ſuperavit.
Diceres, ut ambitionem triumpharet Viſimirus,
Intulit bellum ventis.
Neptuni feroci ſuperatâ, ferocire Sivardus dedidicit;
Subacto Pelago, ille quoque ſub jugum ivit.
Injecerit Helleſponto vincula Xerxes;
Viſimirus, ipſos Maris Dominos captivos duxit.
Catenas ejus, Sivardus ipſe,
Carcerem Sivardi filius, Jarmericus, nobilitavit.
Ita Martis, & Maris ſcopulis enavigatis,
Pro victimis hoſtes immolavit;
Danorum ſangvini, ſuum, ſuorumque affundens ſudorem;
Feliciùs placavit Maria,
Quàm Æneas ſparsâ in fluctus molâ.

Poſt

Poſt adeò fauſtum Navalis victoriæ experimentum,
Etiam ad Clavum Imperii felix ſedit.
Magis, fluctu maris, mobile vulgus,
Eâdem dexteritate rexit, quâ olim fluctuans fretum.
Nunquam non cautus Princeps,
Nec extra pelagum in Cautes incidit.

Jo Fama!

Poſt diuturnum ſilentium, tandem centum ora reſolve:
Quidquid in tot Lechi nepotibus tacueras,
In unico hoc prædica.
Eorum ille laudabilis Epitome nominetur.
Inter alia, illud cane
VISIMIRUM,
Regni finibus prorogatis,
Veteris quoque proverbii fidem abrogaſſe:
Nempè, Viſimiriâ, Gedanoque
In Baltico Littore exædificatis,
Non fruſtra jam LITTUS ARAT.

VISIMIRO
PANEGYRIS LYRICA.
ODE II.

SI quid virilis, Muſa, ſupercilI
Blandum ſevero ſtringis in otio;
Si grande, nec quidquam peroſa,
Robur amas; Citharaq; juſtam

Accendis iram ; ſi tibi Martii
Riſêre plauſus, ſi vigili Chalybs
Hinc inde flammatus ſereno,
Si tremuli placuêre conti:

Huc te citatis, huc comites ferant
Auræ quadrigis: hic generoſior,
Martemq́, bellacesq́ verſus
Pierii fremat ira plectri!

Te, te, Polonæ Laudis amantior,
Super Poloni littora Viſtulæ
Narrabo Vates; te increpatis
Auſonio, Viſimire, plectro,

Svadebo nervis. Te rigidis ſuper,
Dum penè primos fundis anhelitus,
Cunis ſagittarum reclinem
Martis amor, ſolidisq́ Pallas

Infudit armis. Te litui fragor
Ferriq́ primùm non puerilibus,
Cinxêre flammis; & ſupino,
Tela ſuperpoſuêre collo.

Non te canora vocis amœnior
Sopire nutrix ; non titubantibus
Somnumq́ perſvaſiſſe, verbis,
Et placidam potis eſt quietem.

Sed aut coruſci fulgure balthei,
Aut militaris murmure tympani; aut
Grato pharetrarum tumultu,
Aut ſonitu Lituorum acuto.

Tunc & virili voce ſeverior,
Matura primo murmura, crederis,

Fudiſſe vagitu; & feroces
Ambiguâ ſine voce fletus.

Quin & marinæ palmæ animoſior,
Navale fuſis in lacrymis nemus,
Senſim fatigaſſe, & ſecundos,
Diceris, exagitaſſe remos.

Tunc & moleſta frigora Parrhaſis,
Suisque cæsum nubibus, illico
Riſiſſe cœlum, & congelatas
Protinus arripuiſſe criſtas:

Nec non cruentis ludere pertinax
Puer ſagittis; telaq; parvulo
Tentaſſe narraris lacerto,
Et querulo repetiſſe fletu.

Sic pænè primis proditur indoles
Auguſta cunis. exiguo truces
Ex angue noſcuntur Leones:
E tenero, Jovis ales, unco;

Jam verò? quantus quantus in arduas,
Maturiori fortior impetu
Aſſurgis iras? quantus olim
In medios Leo ſurgit Afros.

Te bellicoſis quaſſa tonitruis,
Bello petita mœnia Daniæ
Nouêre victorem; tibiq;
Supplicibus cecidêre muris.

Novêre fractis, æquora, te Ducem,
Novêre tonſis; cùm trepidæ rates
Pronis adoravêre malis
Sarmaticæ cuneos Juventæ.

 Tuus

Tunc inter ipſas ſe ſtupuit Thetis
Ardere lymphas: tum pavidum mare,
Et littus, & vinci rebelles,
Belligero, Viſimire, fluctus
Accendis igni. Cùm tamen aureo
Pax, Laureatis reddita Faſcibus
Arriſit ore; quantâ Honorem
Arte foves? mediisq́; vaſtas
Inducis ædes nubibus? Hinc tuo
Notata ſtabant marmora Nomine:
Hinc vaſta repebant ſub ipſos
Saxa polos, tremulumq́; Solem.
Tibi Gedani Pergama, & arduas
Debemus Arces: Te Viſimirium
Decus, Lubecanæq́; molis
Tecta ſuum didicêre Patrem,
Et pœnè ab ipſis ſurgere mœnia
Perſuaſa terris. Te proprium ſui
Narrabit Auctorem Polonus,
Te vetulis recitabit annis.
Te, te erudito ſaucia vulnere,
Multùm diſerto ſaxa ſilentio
Loquuntur; in tuumq́; caſos
Expediunt lapides ſepulchrum.

XII. PA-

XII. PALATINI.

FAtalis hic Regni noſtri Zodiacus.
Tot in eo numeraveris feras, quot capita.
A mitioribus enim animantibus incipiens,
Mox in Leones, Centauros, Scorpionesque abiit.
In eo Polona felicitas duplicem ſenſit Eclipticam.

Quid ergò?

In plures jam Imperium diſtrahi cœptum,
Cum ei ſuſtinendo par unus non eſſet.
Sed ô quàm Divinè Dictum,
Non capit Regnum duos.

Quid duodecim?

Tot inter manus diſtracta, ægrè ſibi conſtitit Reſpublica.
Quam toties ſervavit unus,
Penè perdiderunt duodecim.
Polonæ Libertatis Matres priùs; mox Novercæ;
Tutores primùm, mox perſecutores;

Docuêre:

Bona initia, rarò ſimilibus coronari eventibus;
Et ambitioſis, hominum Privatorum, manibus,
Nunquam tuto credi integritatem boni publici.
Audi Livium, audi non tacentem Tacitum:
Privatorum res ſemper offecere, officientq; bono publico.
Sua cuiq; utilitas, peſſimum boni Communis venenum eſt.
Ita & iſti, Leges tollere aptiores, quàm ferre;
Jus dicere maluerunt, quàm facere.

Meritò

Meritò tunc unum in multis Principem deſideraſres:
Tot capita, non pauciores ſecuti ſenſus;
Privatis disſidijs, pacem publicam diſturbârunt.
Arduum enim *eſt*, *Potentiam & Concordiam eodem loco conſiſtere.*
Multorum capitum Ambitio,
Nunquam in unum Corpus bene coaluit.
Perijt tot inter partes Regni integritas.
Florentisſima aliàs Reſpublica, cùm dividitur, ſolvitur.
Nec miror tantis hoſtium rapinis, patuiſſe Poloniam:
Plura tunc habuit capita, quàm manus.
In illo optimatum regimine, nihil optimum.
Tot Errantia planè Sidera, noctem quandam effecerant.
At enim; *Reſpublica quæ æmula cælo eſſe velit*,
Ab uno Aſtrorum Duce, illuſtrari optat.
Publici hi Patriæ Soles,
Ipſi imperent, ſi non Soli.
Quod DEUS univerſo;
Sol cœlis, Phœnix av.bus;
Idem Reges Regnis ſunto.
Unum Reipublicæ corpus,
Si non unius, uno certè animandum eſt ſpiritu.
Docuiſti tamen tunc etiam Polonia,
Etſi uni pareas, pluribus te ſufficere poſſe.
Hinc magnitudinem tuam metire;
Conſervandæ tibi unus ſæpè ſuffecit;
A multis everti non poteras.
Duodecim Tyrannorum faſces perpeſſa;
Romano Imperio æmulam te docuiſti,
Totidem Roma Tyrannis ſervivit.

Cùm

Cum ejus magnitudine commiſſa, ſecura palmæ eſſe poteris.
Singulos illa ſemel ſuſtinuit:
In te, uno omnes impetu bis incubuerunt.
Quin & plures tu in tuis numeraveris Nerones,
Quàm Auguſtos.
At verò, *docent plerumq; quæ nocent.*
Tot inter errores ac terrores, ſapuit tandem Polonia.
Malis ſuis medicinam factura, malos regno exuit.
Qui dum ipſam impotentiæ ſuæ ſervire volunt Libertatem,
Tandem & faſces amiſêre & faſtum,
In vigeſimum annum ægrè tolerato regimine:
Ut unus feliciter præeſſet, turba Palatinorum deceſſit.
Ac tùm primùm didicimus verè dictum:
Optimorum etiam copia,
Si omnes ex æquo regere velint,
Multùm nocet.
In unius Coronæ circulo,
Non niſi unum centrum eſſe poteſt:
Si plura ſunt;
Corona, omnino vitioſus Circulus eſt.

In XII. PALATINOS.

ODE III.

QUO vos Tyrannorum omine prodigus
Ad diſſidentûm jurgia gentium,
Efflavit æther! ô Poloni
Triſte ſupercilium Trionis?

Non usq́, Lechi, veſtra tot impiis
Et Sceptra, & aurum credite dexteris.
Quò turba regum? quovè tantus
Panè Ducum populus? nec olim
Ferenda ſpretis Numina Civibus
Regniq́ pondus? diminuunt ſuum,
Per multa permiſſæ vagari
Tempora ſuppoſitasque frontes,
Decus Tiaræ: ſemper erit minor,
Quocunq́ dives Lumine fulgeat,
Diviſa majeſtas. *quid inter*
Tam varios, male ſparſa, Reges?
Quin ut Poloni conſcius imperI,
Hoſpes minorum Viſtula fluminum,
Ductórq́, ſi diviſus olim,
Multiplici ſua ſtagna rivo,
Latè refundet; partius ilicet
Patri tributum ſolvere Nereo
Dicetur; & non usq́ ripæ
Impatiens nimiusq́ cœli,
Modeſtiori flumine Lechicos,
Luſtrabit Agros: ſic decus imperI,
Fascesq́ diſtincti, minorem
In populum exeruêre lucem.
Ebbu! futuro jam trepidi metu,
Voti potentes ſiſtite Sarmatæ;
Veſtraq́ Libertatis unum,
Et Patriæ geminate Patrem,
Regniq́ Typhin. ſæpius, heu pudor!
Quas diſſidentis conſilij impotes

Rexêre Naucleri, dolendum
Naufragium ſubiêre Claſſes.
Qui ſceptra multas dividit in manus,
Impendioſæ damna luit ſpei,
Vanumque ſubſtruit labanti
Imperiò Trabeisque fulcrum,
Nam, quem levanda cura tenet domûs,
Se parciori dat Patriæ manu,
Hunc curta natorum ſupellex,
Hunc miſeri, pia curâ, Fratrû,
Generiq; verſat : ſic malè corruit,
Dum Regna multis ſubdere Civibus
Præſumit, inconſulta plebes,
Nec propriis ſatis eruditum
Vulgus periclis. Siſtite Sarmatæ;
Exile plures non potis eſt manus
Impléſſe geſtamen; nec ulla
Mitra, duo capita obſequenti
Præcinget auro. Non tamen ardua
Plerumque fructu damna carent ſuo:
Guſtata diſplicebit olim,
Auſa modo placuiſſe multis
Tyrannis aulæ. Quin malè perfida
Jam diſſonantium turba regentium
Ceſſit; Palatiniq; eodem,
Mole ſua periêre Faſces.
Solo Tyranni nomine diſcrepat,
Privata quisquis commoda publico
Præponit *hac olim, Poloni,*
Lege novo date ſceptra Regi.

 CRACUS

CRACUS.

QVantùm poſt Lechum Craco debeas,
Maturè tecum diſpice Polonia.
Ut eſſes aliquando, Lechus;
Ne perires, Cracus fecit.
Primus te condidit, ſervavit alter:
Ille fecit, hic refecit:
Inſtauravit ille; hic reſtauravit.
Magnitudinem ejus, ut deſint cætera, hinc æſtima;
Provinciæ, cui duodecim Atlantes turpiter ſuccubuère,
Unus ipſe pulcherrimè ſuffecit.
Imperium tamen hujus carò à Polonis,
Quia multis precibus emptum.
Tantæ, quantum Principatus pollicebatur,
Felicitatis abſtemius;
Maluit ad illam cogi, quàm rogare.
Maluit, inquam, ad Honores ferri, quàm ire.
Turpè enim cenſetur, inquit Divinus Plato;
Ultrò, non verò coactum, ad Imperium accedere.
Adjecit Platoni Auguſtus ſuffragium, cùm edixit:
Feliciſſima Reſpublica foret; ſi à nolentibus gubernaretur.
Et verò, talis tunc fuit Polonia;
Arduum Regni pondus tot Patriæ malis auctum,
Robuſtiſſimis alioquì Craci humeris terrori erat.
Veritus, ne ſe ingens ruina involveret,

Ei ſe, arduus Atlas, toto niſu ſubtrahebat.
Sed, hoc erat, poſcentium deſideria inflammare.
Irritantur vota, dum irritantur.
Ubiq; ingenii noſtri memores nitimur in vetitum.
Ut ergo regnaret pænè coactus;
Parere ſemel illis debuit, quibus poſtea imperaret.
In ejus laudes aliena conſpirarunt convitia:
Nam, quem virtus ſua jam olim omnibus carum fecerat;
Palatinorum odium fecit gratiorem.
Quippe, *Laus Magnorum Virorum*
Non ſolum ex illis nitet, quæ ipſi benè,
Sed ex iis etiam, quæ alii malè agunt.
Ita ſæpè alienum crimen alienæ gloriæ militat.
Non modicè auxit ſucceſſoris probitatem,
Eorum qui anteceſſerunt improbitas.
Alienis ſceleribus ſubſtitutam virtutem,
Poſt nubila Solem puta.
Quanquam nec alia Craco defuerunt,
Quibus honori ſuo ingens pretium faceret.
Animi magnitudine etiam ſupra ſortem ſuam evectus;
Fortunam virtuti vectigalem fecit.
Ab ipſis Regni ſui initiis, Mercurii virgâ pro ſceptro uſus;
Inteſtina ſuorum odia, pacavit, aut ſuſtulit.
Primum quippè reſtaurandæ ac conſervandæ Reipublicæ
Inſtrumentum,
CIVIUM UNITAS.
Ergo, illorum ipſis diſſidiis optimè uſus;
Materiam odiorum ſublaturus, non ipſa odia,
Ut à mutuis cædibus turbulentorum arma averteret;

In hoſtes vertit

Et honeſtum bellum turbulentæ paci prætulit.

Melius enim eſt, ab externo hoſte premi,

Quàm â domeſtico opprimi.

Pejor eſt bello pax, quæ arcana ubere bella lactat.

Hoſtium alios fœderibus, alios vinculis

Ita devinxit, ut vinceret; ita vicit, ut conciliaret.

Prædas è Polonia Acturi Galli,

Mortes & vulnera retulerunt.

Tot eorum turmis unicam ferri ſui aciem objecit.

Herculem eum ſi dicimus, Gallicum dicamus neceſſe eſt.

Catenis & ille homines trahit,

Aureis populares, populabundos ferreis.

Cum aliis hoſtibus adeò felici Marte congreſſus eſt,

Ut ipſam nominis eorum deleret memoriam.

Hactenus qui fuerint, ignoramus.

Vixiſſe illos, ſola docebunt monumenta.

Poſt tot Lauros domum redux, vitiis bellum intulit,

Ne in licentiam degeneraret Libertas Aurea,

Illius ferro Patria debuit.

Idem nempè viribus ingenium & vitiis;

Exuberant, ni ſalem ſentiant.

Nec corrupit levitatis gloriam puniendi ſeveritas.

Bonis nocet, qui parcit malis.

Ubi magna vitia Regnum obtinent,

Puſilli animi eſt inconſulta Clementia.

Crudelis lenitas eſt, quæ vitia palpat, non curat.

Quos flectere non poterat, plectere debuit Cracus noſter.

Magnam

Magnam vel inde laudem meritus,
Quod privatis aliquorum damnis publicam felicitatem redimeret,
Atque ita affectus ſuos moderaretur,
Ut neq; multâ aſperitate ſubditorum animi exulcerarentur;
Neque nimiâ Principis lenitate ſolverentur,
Sanè magnum boni Principatûs arcanum eſt,
Non tàm delicta velle punire, quàm tollere:
Ne aut nimium vindicando, Principes æſtimentur nimii;
Aut leniter agendo, putentur improvidi.
His artibus diu feliciterque Regnum moderatus,
Extructæ à ſe Urbi nomen impoſuit Cracus.
Dignam tanto operi Coronidem!
Auxit Urbis magnitudinem, Auctoris magnitudo.
Jubar Europæ, & Serenitatis domicilium,
Inter reliquas Regni noſtri,
Si non ſola, ipſa certè Princeps eſt.
Totum id, quo Reges noſtri eminent, hinc ſumunt, hic deponunt.
Nec miror, celebratum in Arcis ejus antro
Latuiſſe Draconem:
Aurei Regum velleris, ibi aliquando aſſervandi, præſcius;
Sub exeſa rupe vigil excubitor accubuit.
Sed reperit monſtrum illud ſuum in Craco Herculem:
Igne & ille armatus, mortem ei pro cibo obtulit,
Conceptis in utero fatalibus flammis;
Omnibus ſalutem, ſibi interitum ingens bellua peperit.
Quippe ut peſtem hanc everteret Cracus,
Intra ipſa ejus viſcera Cuniculum egit.
Tam facilè monſtra tollere poteſt, qui vitia ſuſtulit.
Ita undique pacato Regno,
Omnium gaudia obitu ſuo funeſtavit Cracus.

Leno

Anno Domini Septingenteſimo, Trigeſimo.
In Laſſotino monte ſepultus, nunc etiam urbi ſuæ imminet.
Supra communem mortalium ſortem evectus Princeps,
Ita etiam poſt fata debuit eminere.
Quem cœlo ſui Cives inferre non poterant,
Ei utcunque admoverunt.
Non tam corporis, quàm animi mole novus Gigas,
Integro monte obrutus eſt.
Si quis; hic fortè ſupremo inſtante Juſtitio,

Non dicet;

Montes cadite ſuper nos,
Quem ita ſepulchrales operuerunt colles.

CRACO
PANEGYRIS LYRICA,

ODE IV.

ASſurge magne, non humilis ſpei
Inter Lecheæ ſidera gloriæ
Arundo felix: s per ipſos
Ingenuilatices H neſti;

Et ficta quondam non popularium
Trophæa Laudum, Pegaſei pedis
Sudore depingens, vetuſtos
Pectine ſollicitato Divos.

Stat

Stat facta Patrum, ſtat veteres Craci
Arceſq; muroſq;, & nimias polo
Ædes redordiri ac venuſtas
Cantibus ædificare turres.

Tu verò, quanquam mobilibus tibi,
Teſtis Polonæ Viſtula gloriæ
Blanditur undis; & natantes
Ad Lecbici juga Laſſotini

Feſto Napæas elicit agmine,
Ac floridorum Vere tapetium
Ripamq;, vicinumq; vaſti
Hoſpitium recreans ſepulcbri,

Quater coactas ad numerum tibi
Læto procellas erigit aggere;
Aſſurge tantiſper, tuâq;
Magnanimos cineres ab urna

Ad muſſitantis carmina Barbiti
Et te loquentis ſibila fiſtulæ
Dimitte paululùm & tacentes
Ad Citharam, Crace, mitte Manes.

At, non diſerti verbere pollicis,
Vicina cœlo mœnia, & arduas
Inducis ædes, non ſequacem
Ad numeros, fidiumq; plauſum

Hinc inde rupem: vincit eburneam,
Quocunq; tandem pectine tinniat,
Chelimq;, metrorumq; legem, &
Pindaricæ ſtrepitum Thaliæ
Invicta Virtus. Latiùs imperat,
Quæ temperatis Muſica moribus

D Reſul-

Reſultat, intenſamque nervis
Diſparibus, trahit & relaxat

Quandoque mentem. *Sic tibi nobiles*
Tuoq; dicta nomine fauſtiùs
Crevêre Thebæ: ſic Polona,
Crace Parens, ſolidis Athenæ

Crevêre muris. Non ego poſtmodùm,
Quanquam merenti vaſta cadaveri
Vovebo Mauſolæa, & ipſi
Pyramides nimias Olympo.

Urbs ipſa celſis æmula nubibus,
Pompam ſepulchri, nec violabilem
Supplebit urnam; & præliares
Crace, tibi properabit annos.

Extructa gratis Pergama Civibus,
Stant viva functo Marmora Principi:
Huic Jura, ſervatique Cives,
Perpetuos animant Coloſſos.

LECHUS II.

CRACI FILIUS.

AUde iterum Polonia,
Fortunam tuam conferre Romanæ.
Laudis hujus commodum,
Ex ipſis incommodis iterum cape.
Tui etiam Imperii cunabula,
Fraterno ſanguine maduerunt.
In Craco Lechoque, Remum Romulumque habes.
Diſpar tamen, in ſorte pari, Fatorum ratio;
Remus quòd tranſiliverit;
Cracus, ne tranſiliret, à Fratre mactatus eſt.
Pænè periit, quia præiit.
Eo crudelisſimè trucidato,
Quod expectare Lechus debuerat, rapere maluit.
Felix erat Parens Cracus; niſi hunc genuiſſet.
Ne in alterutro Filiorum regnaret, Fratricida effecit.
Nempè, Paternæ cupidior fortunæ, quàm virtutis;
Ut illâ potiretur, hanc deſeruit.
Indignatus Naturæ,
Quod priorem ſe in lucem extrudere neglexiſſet;
Detractos è Fratris vitâ annos
Addere voluit ſuæ.
Ne ſic quidem Mitræ maturus;
Ut Vittam præriperet, vitam eripuit:

Ut Purpuram indueret, omnem humanitatem exuit.
Fraterno illam tingens ſangvine,
Fecit planè bis tinctam.
Ergo venatum profectus,
Quaſi ipſum diadema veſtigare venando vellet;
Fratrem interimit.
Exerceri tanta feritas, extra nemora non potuit.
Fuerint licèt tot feris habitata;
Nullam tunc, luſtra illa, immaniorem belluam aluerunt.
Seu *plagas*, ſeu *maculas* retia vocent Poëtæ,
Illorum idiomati Lechus calculum adjecit.
Primum in ſe; alterum in Fratris jugulo
Ad genuinam utique ſignificationem reduxit.
Nimirum: *facillimè à magna votorum impotentia,*
Ad magnum ſcelus tranſitur.
Jam olim: *Imperium cupientibus,*
Nihil medium inter ſumma ac præcipitia.
Dum patratum ſcelus doloſo ſtratagemate eludit;
Mendacio illius, ipſa pænè veritas ſuffragata eſt.
Credi poterat à fera ſublatus Frater,
Quem ille occidiſſet;
Sed *deeſt Fortuna inhumano ſceleri.*
Regno, quo Fratrem exuit, & ipſe pulſus eſt.
Ad evulgandum Fratricidii crimen,
Suffecit, ſemet conſcio peccaviſſe.
Non ſatis culpa illa latet, quæ ipſum Auctorem non fugit.
Nemo innocens eſt, quem Conſcientia non abſolvit.
Et verò, *Præcoci ruinâ cadit improbus;*

Prius-

Priusquàm à Fortuna impellatur, ipsâ ſceleris ſui mole corruit.

Vulgato facinore,

Indignus eam tellurem calcare judicatus eſt,

Quam innocenti ſangvine adſperſiſſet.

Ne Paternis, Fraternisque cineribus diſcors pulvis miſceretur;

Extra Patriam Exul moritur.

Ita, *quod ſcelere paraveris Regnum,*

Nunquam ſtabile eſt.

Ipſa interitus ſui faber eſt, ſceleribus empta felicitas,

Per nefas quæſitæ fortunæ exitus, cadere eſt.

DE LECHO II.

CRACI FILIO, FRATRICIDA

ODE V.

FRaterna pando crimina; Lechicæ
Audite gentes. Ut mihi devia
Latè receſſerunt ſepulchra!
Ut dubiis nemora alta ramis!

Ut curioſos, Iſter & Iſtula
Admurmurantûm non ſine fontium
Ripæq; mirantis ſtupore,
Pierii cupidus relati

Arrexit amnes! jam procul horridus
Venaticorum cornua perſonat
Queſtus moloſſorum & paventes
Ancipiti reſonaq; voce

Flagellat aures. Jam fugientium
Latè refuſis territa caſſibus
Procella Cervorum frementes
Implet agros, trepidasq; terret

Quamvis minorum murmure frondium,
Virgulta damas. Hic leporem canis,
Canemq; vel majoris urſi
Ira premit; vel uterq; laſſo

In Marte ſudant. Hic malè perfidos
Ultura caſſes Caprea, ſe ſuo
Incluſit errore; & doloſis
Implicuit ſua colla textis.

At inde ſetis horripilantibus
Aper, ſuorum ſpicula dentium
Vibravit; adverſumq; contra
Impavido ruit ore ferrum.

Illic futurâ prædâ animoſior
Venator inſtat; nec modicos ſui
Accendit in bellum moloſſos,
Atq; hebetes acuit furores

Clangente cornu. Te tamen interim
Regni libido, purpureos, Leche,
Coëgit in caſſes, propinqui
Mancipium ſpoliumq; Ditis.

Frater, cruentos inter atrocium
Rictus ferarum tutus, heu! tua
It præda fraudi; ſed vel ipſis
Non benè fraus tegitur cavernis.

Fruſtra, moleſti pectoris impotens,
Quæris fideles, & dubias tui

Tyranne

Tyranne, noctes: Non latebit
Perpetuas ſcelus inter umbras.

Excede Regno, quod, Lechi, perfidis,
Tortor propinqui ſangvinis, occupas
Dolis; dolo partum, ſceleſtæ
Eripitur diadema fronti.

Excede Regno; jam tibi vindice
Mentem flagello Frater inhorruit.
Te Terror, ultoresq́ Manes,
Te Domini quatit umbra Patris.

Ut nulla poſſunt crimina conſcios
Latere Divos! ut vigil impium,
Stat pœna poſt ſcelus! nefaſtos
Parca comes ſequitur nocentes.

At dum vetuſto vulnus hiat ſitu,
Non prima Fratrum funera plangimus,
Cædemq́ Lechi; Rarus olim,
Rarus amor, pietasque Fratrum.

Hinc innocentis ſangvine vulneris
Abel, paterni jugera prædii
Aſpergit; & germanicidam
Clamat adhuc cruor in Cainum.

Thebanus illinc ſumat adhuc cinis,
Et eruditi carmine barbiti
Educta corruêre tecta,
Dum gemini furit ira Fratris.

Quin & tremendi flamma cadaveris
Diſcorde buſto diſcrepat. Unica
Quos fudit alvus, hos ſuprema
Flamma nequit ſociare Manes.

Illinc

Illinc vetuſti mœnia Romuli
Fraternus ambit ſanguis, & in ſuo
Hoc carmen inſcribit ſepulchro:
Rarus amor pietasque Fratrum.
Rarum profudit Caſtora ſeculum:
At non Thyeſtæ cum cyathis dapes
Menſæq; deſunt. heu! noverca
Fertilius mala gignit Ætas.

VENDA
CRACI FILIA.

NOn eſt cur veterum Amazonum gloriam
Orbi antiquo invideamus, Poloni;
Pentheſilearum Camillarumque omnium compendium,
In unica Venda habemus.
Ne illæ inter meras fabulas cenſeantur;
Hujus Hiſtoriæ debent.
Quin &, ne temere virtutum imagines Virginum facie fingantur,
Venda etiam fecit.
Si animum è ſexu æſtimes, fæmina;
Si ex animo & indole ſexum; ſummis par Heroibus.
Sanè, ſi uſpiam alibi, hic Virago à Viro dicta.
Fratrum par nacta,
In quorum neutro Caſtorem Pollucemque habere poterat;
Adhuc

Adhuc ipſa Helena fuit.
Nec eſt, cur te nominis hujus Fatum terreat;
Nihil ex eo Venda retinuit, præter formam.
Hæc illi nomen etiam dedit, quod Polonis *Hamum* ſonat,
Nempe, *hamat quod quisq; amat.*
Affinia hæc diſſyllaba, ipſa auget aſpiratio, non dirimit.
Maritalem thorum peroſa,
Nemini infra cœlos nubere voluit.
Satiùs erat eſſe Principem, quàm Conſortem Principis.
Tantæ ſerenitati nubem feciſſet nubendi neceſſitas;
Sed enim; non latuit ſpectabilis pulchritudo
Exoculatos Amores.
Singulari formâ prædita,
Commune formoſis periculum incurrit; Placuit.
Heu! quàm multis nocuit, placuiſſe multis.
Speciosum nempè *malum ſpecies*,
Et ſi Latinis credimus; *ſemper formæ, formido affinis.*
Inter Procos Princeps Ritigerus,
Parum abfuit, quin Paridis facinus excitaret.
Sed nec Ilium in Polonia,
Nec in Venda quidquam Helenæ, præter formam invenit.
Infames libidinoſorum flammæ, facilè in furores tranſeunt.
Ex rejectis Feſcenninæ tædis, accenſæ ſunt Furiarum faces.
Gradivus Thalaſſio; Pronubæ Junoni, Bellona ſucceſſit.
Turpis maritus, quod precibus impetrare non potuit,
Ferro voluit imperare.
Jovem planè diceres,
Qui dum caſtiorem Danaen auro non potuit demereri,

Totus in ferrum efferatus eſt.
Adeò *contempti Amores degenerant in Odia.*
Si unquam aliàs; tunc vidiſſes,
Cupidinem non minus cæcum, quàm armatum.
At verò, Victoria, ejusdem & ipſa generis, penes Virginem ſtetit.
Facilè ante pugnam vinci poterat,
Jam aliàs amore captus;
Facilè Virgo vincere, ſui victrix.
Præ nuptiali Myrto, triumphalem Laurum eligens;
Maluit hoſtem ſub jugum mittere,
Quàm ad Conjugium admittere.
Avitæ Libertatis conſcia mens,
Nec maritali jugo ſubjici voluit.
Hic primùm impudens Ritigerus, pudori frontem permiſit,
Geminum Virginis robur, rubori viro fuit.
Vi amoris ſubactus, dolori ſuccubuit.
Illum nactus hoſtem,
Quem nec amare poterat; nec odiſſe volebat,
In utriusque affectus confinio, egit animam.
Infelix! cui nec amores benè ceſſerunt, nec odia.
Bellonam igitur eam expertus, quam ſibi voverat Amaſiam:
Imò virum, quam virginem cogitabat;
Ferro ſuo incubuit,
Seu furoris, ſeu impudentiæ faces, ſangvine ſuo exſtincturus.
Sed & hoſtem ſuum ad Tartara usque perſequens Venda,
Stygem in Viſtula auſpicatur.
Non niſi toto fluvio ſe expiari poſſe credidit,
Quòd placuerit.

VENDÆ

VENDÆ
PANEGYRIS LYRICA.

ODE VI.

Credetis? Io! credite, Martios
Virago Lechos bellipotentibus
Erexit armis; & viriles
Ritigeri mulier, Poloni,

Excuſſit iras. vilius ilicet
Fertur priorum nomen Amazonum,
Virtusq; bellacis Camillæ, &
Orytbiæ ſonuiſſe Fama.

Ex quo virili fortior impetu,
Formidoloſi prælia Theutonis
Virago repreſſit; cruentam
Auſa proco numerare Dotem.

Non illa molli fœmineam manu
Acum ſupinis occupat artubus;
Non florulentâ machinatur
Carbaſeos acie ſtrategos.

At bellicoſos Martis acinaces
Et caſtra vivo ſtrenua milite
Metatur; ac præferre gaudet
Tela levi graviora tela.

Fruſtra minaris prælia, & horridæ,
Inviſe Conjux, tela potentiæ,
Ferrumq;, & armati, repulſa
Pro Venere, capis arma Martis,

Excede Campo; quâ tibi jampudor
Et turpe vinci, triſte ſub ardua
Convalle metatur ſepulchrum;
I, potiùs tibi ſe maritam
Innominatâ Tiſiphone face
Probabit olim: te furialibus
Procata tædis, conjugabit
Perpetuum ſibi nupta ſponſum,
I, quò vocaris, Fataque Virginis,
Inexpiato, Ritigere, ilicet
Præcurre Leto, Manibusq́;
Sarmaticæ refer acta Vendæ.
At tu, Polonæ, Virgo, animoſior
Bellona gentis; protinus impios
Ultura Manes, i, ſequare,
Quâ liquidum tibi jam ſepulchrum
Tuo ſacrandus funere Viſtula
Latè patenti porrigit alveo;
Cum nulla, tam vaſtum cadaver,
Pro merito ſepeliret urna.
Tibi pudicæ Laurea Daphnidis,
Ultrò Clientes dedicat arbores,
Ramosq́; quos induta quondam
Virgineo viruit pudore,
Et usq́; Virgo. Jam tibi proprio
Nil de Thoantis cæde ſuperbior
Diana deceſſit Corintho,
Jam famulas tibi ſacrat aras.
Tantâq́; Pallas jam minor æmulâ
Tibi ſuorum culmina montium

Cedit:

Cedit: Gyganteosq; tandem
Ipſa ſibi extenuat triumphos.
O digna quondam, non humilem, Dea,
Amni marito nubere ſpiritum!
Tibi Napæarum caterva,
Cærulei regimen profundi
Et ſceptra Patris Viſtulæ, & abditam
Ceſſere ſedem. te minor amnium
Plebes reclinatæq; pronâ
Nereides venerantur urnâ.
Suo quod olim Julia Tybridi,
Idem Polono veriùs Iſtulæ
Dicère: ſervitum Polonis
Dum Geticus fluet Iſter agris.
At vos futuri diſcite Poſteri:
Auguſta ſexum corrigit indoles:
Viroſque Virgineſque prima
Sors variat; manus æquat omnes.

PREMISLAUS
SEU
LESCO I.

NUllis Majorum imaginibus clarus,
Videtur (quod olim de Rufo Claudius] *ex ſe natus.*
Ipſum etiam nomen ſortitus à meritis;
Non inani omine,
Ab Aurificio, ad Coronam evocatur,
Tanquam ipſemet eam ſibi fabricaturus; quod & fecit.
Regni illius auſpicia, à periculis fuêre.
Supra timorem, Patriam tutari auſus,
Regnum ſupra ſpem obtinuit.
Se milite, ſe duce, ſe exercitu uſus;
Per diſcrimina propria, è magno Rempub. diſcrimine liberavit;
Ac ejus ſecuritatem, ſuis periculis, ubi non Invenit, fecit.
Adeò *invictus eſt, apud quem plus amor Patriæ poteſt,*
Quàm ſuummet periculum.
Magni animi eſt, Fortunam ex ſua æſtimare virtute.
Ergo timori audaciam præferens;
Audere maluit cum paucis, quàm timere cum multis.
Quandoq; enim feſtinantur mala, dum timentur.
Si Bellonæ faſtos excutimus,
Plures ferè timendo perierunt, quàm periclitando:
Et ſæpenumerò, plura mala belli timor architectatur,

Quam

Quàm ipſummet bellum.
Unde porrò tum tot periculorum cauſæ?
Ex ipſa vicinia.
Adeò *rarò, Limitaneorum populorum amicitia ſecura eſt.*
Impleverant tunc Pannones Panico terrore Poloniam:
Malè morati Moravi, nimiam in prædando moram traxerant:
Perierant Patriæ Foci,
Niſi ſuum Premislaus deſeruisſet.
Omnibus ignavo torpore frigentibus,
Igne fabrili accenſa eſt juſtisſimi belli Fax.
Ab Aurifice, Aurea Poloniæ Fortuna reparata.
Planè novâ ille Arte, Lechicum Martem erexit.
Plurimas meſſurus Laureas,
A ſylvarum & nemorum ſtrage, cædem hoſtium auſpicatur.
Et quia fida, fortiaque pectora deerant;
Arbores pro Patria armis induit,
Exhauſtum robur, tot armatis roboribus ſuppleturus.
O verè *majores viribus artes!*
Optimum præliandi genus eſt,
Trophæis bella gerere, ut vincas.
Pulchrum eſt, aliis auxiliis deſtitutum,
Ab ingenio ſuppetias petere.
In bellis enim gerendis, non omnia vires poſſunt.
Potentior ſæpè induſtria eſt.
Ingenii victoria, & felicior eſt, & glorioſior.
Nec illuſit Auctori magnæ ſpei eventus.
Præliares trunci in Trophæa pulcherrimè degenerarunt.
Premisliano ſtratagemati

Tot

Tot ferè præſagia inerant, quot artes.
Truncos armans, hoſti convitium fecit.
Arbores excorians, Pannonum Fato prælufit:
Quos poſtea armis & vita ſpoliavit.
Felle illiti cortices victoriam dulcorârunt.
Benè tibi hinc ominare Polonia!
Si unquam militares tibi manus defuerint;
Non deerunt, quæ pro te vincant, nemora.
Sub navo & induſtrio Duce,
Omnia victoriæ militant.
Et verò, tam aureâ partâ victoriâ,
Non vulgarem ſe probavit Aurificem Premislaus.
Id pro Patria auſus, quod ſine mortis impendio
Nec cogitari potuit, nec perfici;
Duplici felicitate coronatus eſt:
Et quòd ipſe, & quòd Reſpublica viveret,
Id eſt, priſtinam Libertatem recuperaret.
Neq; enim vita Civilis ſine Libertate conſtat.
Hanc quia & ſibi, & Patriæ ſuæ vindicavit,
Liberis omnium votis, Ducali diademate inſignitus eſt.
Quippè tantæ virtuti præmiandæ,
Fruſtra frondes & folia necterentur.
Aurea virtus, Ducali auro debuit coronari.
Dignus planè erat illis præfici, quos ſervaverat.
Et ſanè *miraculo* tum *majus* fuerat,
Invidendam felicitatem, *absq; invidia tenuiſſe.*
Leſci hujus Fortunam, illi etiam læti ſpectaverunt,
Qui ſuam maluisſent.
Aliàs *rara eſt lætitia alienæ felicitatis.*

Sloa

Sola eximia probitas impetrat Fortunam ſine invidia.
Ergò è curru Triumphali in ſolium ſublatus,
Ne hic quidem Artis ſuæ oblitus eſt.
Ex FERREO ſæculo, AUREUM fecit.
Quidquid poſtea in Ducatu geſſit, fuit AUREUM.
Parum dixi,
Quidquid egit, quidquid nòn egit, aureum fuit.
Totus in bonum publicum compoſitus & intentus;
Totus ſuis potiùs, quàm ſibi impenſus,
Publica ſemper commoda cogitavit, privata nunquam.
Licuit planè ſub eo vivere otioſis.
Boni enim *Principis labor, omnium otium eſt.*
Atque hinc demum ſubſecutura ſecula
Antiquam Parœmiam,
Recenti confirmate exemplo:
EX AURIFABRO, AUREUS PRINCEPS PREMISLAUS,
Vetus illud dictum aureis in Solio exaravit literis:
FORTUNÆ SUÆ QUISQUE FABER EST.

PREMISLAO

PANEGYRIS LYRICA,

ODE VII.

FOrtuna Faſces & dubias rotat
Fortuna Mitras. Hæc modò ruſticum,
Cras eſſe vel Regem docebit;
Vel famulo dare jura Regi.

Hæc, quæ ſolutis nuper ademerat
Tauris colonus, Cæſaribus juga in-
duiſſe; Mitratisq; duras
Frontibus impoſuiſſe leges
Sancivit olim. Hâc præcipites vrbi
Verſante gyros, qui modò paupere
Ligone non ſatis feracem
Findit humum; poterit recuſo
In arma aratro, ducere Martios
Per ſubditorum tempora, & hoſtium
Per ora ſulcos. At nec unquam
Lex dubiis placet una Fatis.
Hâc ſtante, viles exue ſpiritus,
Auſamq; nuper nil, generoſius
Attolle, Premislae, mentem; &
Aurifices Trabeis & auro
Impleto dextras. Jam tibi tot graves,
Tui beatum verbere mallei
Rependit & curas metallum, &
Sollicitos meliore dono
Aurum labores. Jam melior ſpei,
Fuliginoſos abjice forcipes,
Focosq;, ruſticumq; cultum, &
Plebeio capiti Ducalem
Procude mitram; Sic tibi Regii
Faſces, & aurum ſic Dea Faſcium
Fortuna juravit tuamq;
Deperiit Diadema frontem.
Ex quo, decenter callidus, integrum
Ductor coruſcâ ſub galeâ nemus

Pinusvè

Pinusvè, mirantesvè quercus,
Et clypeis oneras & haſtis,
Cùm tota quondam ſylva micantibus
Exarſit armis; cùm tibi milites
Hinc inde ſurrexêre rami,
Atq; ſuas timuère & ipſa
Querceta frondes: tunc tibi Regias,
Cum Marte Cœlum detulit Inſulas;
Sceptrumq;, Regalesq; cenſus,
Et propriis decora empta factis.

Obſcurus, *inquit*, Regificis tibi
Poſthac caminus fulgeat ignibus,
Faberque non pundendus ipſe
Emeritæ ſtephanoma fronti,

Tuæ beatus munere dexteræ,
Nil jam ſonanti plebeium ſuper
Lentabis incude: & recuſis
Arte tuâ gladiis in aurum,

Tandem beatum ſæcula, (ſæcula
Ferri ſeveris illita laminis)
Duces in argentum; AUREOSQUE
Sarmatiæ, fabricabis ANNOS.

LESCO
FRAUDULENTUS.

Subſiſte tantiſper ad Columnam hanc, Viator!
Quæ olim totius Sarmatiæ ſpes ſuſtentavit;
Tibi tantiſper eſſe poterit Terminalis.
Moneo tamen, ſuſpenſum pedem cautius figito;
Ubi omnia doloſi ferri, & ingenii aculeis plena.
Nempè, hic perfidus Leſco,
E ferrea ſemente, auream Coronarum meſſem ſperare auſus:
Immane votum emiſit; an amiſit?
Nemo tamen te meliùs docuerit,
Quàm *arduum ad Coronas iter* ſit,
Quoties ferreâ ad Regnum ſemitâ eundum eſt.
Facilior trames, rarò te eò duxerit.
Verùm, & adſumma tendentibus
Eò ruina periculoſior, quò minus patet.
Viſum eſt aliquando Polonis,
[Quaſi *tardus Regno ineptus* eſſet,]
Principem, pedum velocitate definire.
In diverſa votis euntibus;
Equis ferri ad Regnum placuit.
Quanquam, *nemo ad honorem ſuum teſtudo eſt.*
Præceps in ſublimia ambitus eſſe ſolet.
Et ubique, *ingens gloria calcar habet.*
Ita à natura comparatum eſt,
Ut optimi, imò & peſſimi quiq; mortalium, ſuprema cupiant.

Eminebat

Eminebat in media camporum planitie,
Huic ipſi, cui niteris, Columnæ, impoſitum diadema;
Ut meta, ambientibus eſſet,
Si quem Ambitio terminum habet.
Lex ea Candidatis dicta,
Ut qui primùm accurriſſet, rerum potiretur.
O quantæ tum ſpes in pedibus!
Ludis hiſce, nihil unquam Græcia ſimile dedit:
Nihil Romanus ſpectavit Hyppodromus.
Et verò, poterat tùm Campus ille appellari
Honoris & Magni Nominis Agonia,
Non multùm metu diſtante à meta;
Nam, *ſine timoris impenſa, vix alicubi ſperare datur.*
Quid hîc vafer Leſco faceret?
Fortunæ, inquit, *ſe ſuaq; permittere, temerarium eſt.*
Viribus & robori, quo ab equis ſuperamur, fidere,
Planè inhumanum.
Itanè bruta de Regno decernant?
In eligendi Principis ſententiam, equinis pedibus eundum eſt?
Arte igitur ſors adjuvanda, vel advocanda.
Ne auro potiantur; ferrum calcent.
Regnandi ſtimulis exagitatis Dominis,
Fas eſt, etiam equorum ungulas, ſentire ſtimulos.
Dixit, & animi cogitationem manu ſecutus;
Clavis, hamatoque ferro, iter omne impedit;
Doloſus incautorum Auceps & Honorum.
Diceres, novum planè cum Atalanta Herculem;
Ne ad metam præveniretur, tot mala ſparſit.
Sed parum egerat, niſi contra ſuas ſe fraudes præmuniret.

Semper enim *redit in autborem ſcelus:*
Et pro Tauro Phalaridis, ipſi plerumq; Artifici mugiendum eſt.
Ne ergò ſuismet fraudibus ad ſolium currens, præpediretur,
Ferreis eqvum ſoleis munivit:
Et amantior equi quàm Æqui,
Effrenato non magis equo, quàm animo,
Cucurrit ad metam.
Tot clavi, Clavum Imperii quem eripuerunt aliis,
Auctori ſuo detulerunt.
Omnes quotquot cucurrerant,
Spe magis, quàm equis dejecti,
Coronam uni reliquêre.
Felix erat, ſi tantæ fraudes latere potuiſſent.
At verò, *promptiſſimum eſt, Fortunæ larvam exuere.*
Tenue eſt mendacium; perlucet, ſi diligenter inſpexeris.
Quid? quod *levis eſt Fortuna. Citò repoſcit quod dedit.*
Brevi, indignus diadematis prœmio judicatus eſt;
Qui adeò facili itinere ad illud pervenerat.
Sepultæ in terra fraudes, in auctoris interitum revixêre.
Ferrea ſeges in juſtam infamiæ meſſem pullulavit.
Deprehenſo dolo;
Qui tantum Polonæ integritati fucum fecerat,
Ab Equis, injuſta ungularum vulnera ulciſcentibus,
In partes diſcerptus eſt.
Heu! quàm *major eſt Fortunæ deſcenſus, quàm aſcenſus!*
Magis poteſt humana infelicitas deprimere,
Quàm Felicitas attollere.
Atque ſic infelix Leſco, nimium effuſo curſu,
Ipſum

Ipſum vitæ curriculum præcipitavit.
Vis dicam clariùs?
Sine Metaphora, ad Agonem pervenit.
Abi Viator, & in moræ præmium,
Ad pedem columnæ enaſcentes floſculos lege.
Nihil rerum mortalium tam inſtabile ac fluxum eſt,
Quàm fama Potentiæ, non viſuâ nixæ.
Periculoſus eſt omnis Honor;
Ille tamen, quem ſcelera dederunt, periculoſiſſimus.
Parum quippè ſcelera valent, ad retinendam Fortunam.
Ipſam potiùs ruentem impellunt:
Et quam aliquàndo conſtruunt felicitatem;
Eandem cum ſtrepitu præcipitant.
Semper Tragica eſt improborum felicitas.

DE LESCONE FRAUDULENTO

ODE VIII.

Hic, quâ Polono Vere ſuperbior,
Planus rotundis ſternitur areis
Campus; ſupinatiq; colles,
Sarmatico ſcopus eminebat
Sublimis auro. Quem, melior pedum,
Quicunq; primo accurreret impetu,
Rex eſſet; inſignisq; Mitrâ,
Et Lechico radiaret oſtro.

Heu!

Hèu! pejeranti non benè creditur
Corona Divæ: cur malè credulus
Committis, & Regnum, Polone, &
Ambigua tua Sceptra ſorti:

Quò non Ducalis pelliceret Mitræ
Regniq; fulgor? Jam radiantium
Leſco Coronarum & Lechei
Immodico furit igne ſceptri.

Jam callidarum ſemina fraudium,
Terraq; tectos, Leſco ſerit dolos:
Tum plana camporum, & viarum
Præpediens; iter omne acutis

Innodat hamis. Jam propior ſpei,
Laxata toto Nobilitas gradu
Feruntur, effuſisq; plenos
Cornipedes animant habenis.

Sed, hic propinquæ turpiter annuit
Lapſus Columnæ, penèq; proximam
Subivit aſpectu Tiaram
Alter, & in rigidis caducus

Remanſit hamis. Hic medios ſuper
Effuſus agros, jam manibus propè
Vicinum adoravit Coloſſum,
Atq; tuis doluit teneri

O Leſco clavis! Te tamen interim
A tam doloſo libera ſemine
Deduxit & fruſtra prehenſo
Semita ludificavit auro.

Nam

Nam quid nefaſta callidus indole,
Contra Polonæ Fata Potentiæ
Poſſes? Coronarumq; Jura
Et Patriæ melius ſerenum

Felicitatis? protinus emicat
Mentita virtus. Protinus & ſuum
Correxit errorem & ſceleſtæ
Eripuit radios & aurum

Corona fronti. Scilicet occidit
Quod fraudulentis erigit artibus
Non ſola virtus, & doloſo
Ambitio malè fulta, ſceptro.

Celata vanis gloria fraudibus,
Larvam decori nominis exuit:
Diuque detrectat latere
In proprii ſcelus arte facti.

Sic parricidam garrula prodidit
Hirundo Beſſum; prodidit intimà
Tellure vox defoſſa, grandes
Auriculas habuiſſe Midam.

LESCO II.

NOn qui primus, ſed qui optimus, Dux eſto.
Velocior pedes Æquitas, quàm eques Ambitio.
Immò, *qui ad alta tendentibus gradus lentior; ille tutior.*
Habent & moræ ſuum pondus.
Noluit Leſco hic alienis pedibus debere Regnum;
Omnibus Fortunæ præſidiis deſtitutus,
Pedibus ipſe ſuis, ad Coronam & Solium eluctatus eſt:
Id eſt, propriis Fortunam emit impenſis.
Neq; huic tamen abſq; vulneribus ad Regnum licuit penetrare.
Ad Purpuram tingendam offenſi pedes, ſangvinem præbuêre.
Quà ad Solium Regia via pateat, poſteros edocturus;
Cruenta veſtigia in ſtadio reliquit.
Regalia fuiſſe, vel ex viva hâc purpura ediſce.
Nec eſt cur te ad ejus cunabula ducam.
Servili ſtirpe natus,
Pænè è Carcere cucurrit ad Bravium.
Tantum ſpatium, quod non ſatis mirêre,
Uno ſaltu potuit Fortuna transmittere.
Mediis omnibus deſperatis, aut contemptis;
Ab extremis, ad extrema more ſuo tranſiliit,
Hoc eſt, VERNAM, ex ſeruo REGEM fecit.
Et verò, nimium quàm ſerius hic Fortunæ ludus fuit.
Nemo unquam Liberorum feliciùs luſit:
Nemo Libertorum nobiliori pileo donatus eſt.
Omnium concordi plauſu, Princeps Inclamatus;
Imperium non tam quæſivit, quàm invenit:
Miratus, tantillo procurſu, tantum ſe a priore Fortuna abeſſe.

Quia

Quia tamen *Fatorum telis nemo magis obnoxius,*
Quàm qui maximè ſublimis eſt;
Antiquo Ruſticanæ ſortis amictu, per modum Panopliæ uſus;
Adverſus omnes Fortunæ impetus ſe præmunivit.
Quò facilius Fatorum declinaret ictus,
Demiſſus animo, in Solio ſedit.
Ne aliquando Purpurâ exueretur;
Plebeio habitu nunquam exui voluit.
Vilibus pannis involuta Trabea,
Securiùs in Palmatam adolevit.
Quin &, ne Regalium parietum fulgor,
Inſvetos tantæ luci oculos hebetaret, vel excœcaret;
Rudi panno eum temperavit, vel obruit.
Verbo; Regale Solium ſplendide docuit Ruſticari.
Aliàs *cognatus multorum Fortunæ Lethargus:*
Id eſt, altæ nuperrimæ ſortis oblivio.
Pudet meminiſſe, ſe minorem fuiſſe,
Qui ſe videt ſummum eſſe.
Quid? quòd *rara eſt felicitatis perſeverantia, cum bona mente:*
Cum ſana; miraculum.
Ut enim *inſanos Felicitas,*
Ita felicitatis uſus ſuperbos facit.
Sed correxit Baſilicum hunc errorem, prudens Leſco.
Non puduit eum, fuiſſe quod olim fuerat;
Nec eſſe, quod tunc erat.
Fortunæ ſuæ ita reverens,
Ut pauca illi in ſuos permitteret:
Quidquid illa in ſe peccaverat, correxit in aliis.
Ille nimirum Fortunâ ſua optimè utitur,

Qui eam quàm plurimis ſecum facit communem.
Ut Maximorum eſt, Fortunam tenuiſſe præ aliis:
Ita Optimorum, derivare in alios.
Non minùs amoribus felix, quàm odiis,
Nec beneficiis vinci potuit, nec armis.
Quantum bello partæ Paci addictus, tantum infenſus otio;
Ut hoc è Regno exigeret, nihil non egit.
Proinde, ludis militaribus, ſeriis proludens victoriis;
Ubique belli aleam feliciter luſit.
Æquè poſt triumphum, ac ante pugnam circumſpectus.
Docuit: *Victoriam magis glorioſos efficere bellatores, quàm tutos.*
Infidi quippe *ſunt bellorum eventus:*
Singulisq; adeò momentis militaris Fortuna mutatur.
Quod quia tot uſibus probatum eſt;
Etiam ea pericula non ſunt contemnenda, quæ non metuuntur.
Parum fuit, ita circumſpectum fuiſſe: etiam magis providus fuit.
Regia liberalitate militarem fortitudinem erigens;
Viſus eſt, *aureâ cote ferrum acuere.*
Nec enim facilè acies ferrum penetrare ſolet,
Quam aurea non impellit dextera.
Addebat beneficiis pondus, ſpontanea liberalitas.
Illius enim Principis munificentia digna eſt,
Apud quem citiùs beneficium invenitur, quàm quæri poteſt.
Quod nonniſi multis precibus extorqueas,
Beneficii nomen, vix meretur:
Quia carò venditum, nimis carò emptum eſt.
Neque tanta Leſci liberalitas, fructu ſuo caruit:
Propenſis nimirum in Principem omnium animis;
Si unquam alias, tunc patuit:

Plura

Plura, beneficentiâ ſuâ poſſe Principes quàm potentiâ.
Didicit hoc Leſco, aut docuit,
Sub cujus imperio
Nemo fuit, aut impunè malus, aut gratis bonus.
Singularisſimus;
Adhuc tamen ita ſe omnibus communem fecerat:
ut dubitares, ſingulorum eum fuiſſe, an ſimul omnium?
Miſerorum querelas, tam libenter audiens, quàm illibenter ferens,
Non minùs eis patulas fores præbuit, quàm aures.
Quidquid auderent loqui, audire paratus;
Eorum poſtulatis, rebus potiùs reſpondebat, quàm verbis.
Non fuerant licèt in pedibus,
Dici potuit, aures habuiſſe in manibus.
Ita, ne mero planè caſu in coronam impingenti,
Fortuna Sceptrum temerè detuliſſe videretur;
Optimè imperando effecit.
Felix, qui aliis ſerviendo, imperare didicit.
Porrò benè illum ſerviiſſe, Principatus docuit.
Nemo enim unquam, qui malè paruit, benè imperavit.

LESCONI SECUNDO
PANEGYRIS LYRICA,
ODE IX.

Tibi Polonæ Sceptra potentiæ,
Deluſa primi nominis omine,
Fortuna debebat, Lechææ
Leſco Parens columenque Famæ.

Tibi Ducali cæſariem Mitra
Incendit auro. Te, licèt in rudes
Cunaſq;, projectuſq; pannos,
Plebeio gemitu paternas

Irrumpis auras; te ſibi Regium
Vovebat aurum: te capitis graves
Mitraq;, Faſceſq;, & ſonori
Nobilibus Tituli Coronis.

Te, non profanis munificentia
Invaſit ulnis; te facilis ſui
Comiſq; virtus; te tuorum
Clarat amor, modicuſq; vili

Splendore cultus. Non tibi parìetes
Mileſiani ſtamina velleris,
Non lana Serûm, non ſuperba,
Sidonio vitiante fuco,

Aulæa cingunt: ſed pretioſior
Auroq; gemmiſq;, & radiantibus,
Quas Creta, vel Tyros, vel Indus
Gemmifero vomit ore, conchis,

Et Candor, & non præteriti immemor
Statùs ſupellex: ſed Patria colu
Intextus; exortiq; lana,
Attalica ſine fraude pannus.

Nam cur retectis fornicibus, tuum
Molliq; preſſis vellere ſedibus
Vultum invideres? & flagrantem
Ingenui radio furoris

Herum tueri? Non ego dixeras,
Damnata pictis Numina corrigam

Villis

Villis, nec indignabor olim,
Mygdonio Phrygioq́; ſuco
Quondam innocentes ſi careant oves.
Is nempè picto ſtamine veſtiat,
Laremq́;, poſteſq́;, & priorum
Sacra ſuo monumenta fumo,

Cùi nudus enſis; cui clypei timor,
Et entheathi ſpicula prælij,
E corde proſcripta, in remotis
Exilium patiuntur oris.

Virtus lacunar, non Mareoticum
Exornat aurum. *Fabricio licèt*
Vultuq́;, cultuq́; & ſeveri
Ingenio paries Catonis
Clavâq́; magni fulguret Herculis;
Ni & ipſe magnum, Fabricij induas
Vultumq́;, cultumq́;, & Latini
Grande ſupercilium Catonis,
Non uſq́; proſunt. Non mihi porticus
Conchiliato vivida ſerico
Aulæa; Majorumq́; Ceræ
Et pretio radiatæ & auro,
Longùm pererrent. Non ego pendulos
Pingam Catones; non vigili Lecbos
Accendam in auro, Curioſq́;
Fumeo ſimulabo fuco.
Ille ille pannus, qui mihi ruſtica
Modeſtioris munere coërcuit
Horrore lanæ, laureatos
Nunc etiam decoret penates.

LESCO

LESCO III.

Paternæ Fortunæ ſecundus Heres, immò & Virtutis.
Utrumque ita coluit, ut Patri non impar videretur.
Generis ejus nobilitatem, ultra ipſum, ne quæras.
Avos, Atavosque, unico in Patre numerans;
Omnem nepotum gloriam ſolus exhibuit, vel exhauſit.
Hinc adeò ignava illi Poſteritas.
At verò, Faſtis deſtituto Principi,
Primus bellum intulit finitimorum faſtus.
E generis novitate, antiquam malè æſtimantes virtutem,
Malo ſuo didicerunt:
Seriæ fortitudini, nullam Majorum ſeriem, nihil obeſſe.
Fruſtra vetera extollimus, recentium incurioſi.
Omnia quippè, quæ vetuſtisſima creduntur, nova fuêre.
Nec minus quandoq; nova Nobilitas laudis habet,
Quàm recens, nuperq; facta veſtis.
Ita tunc etiam, recenti novæque virtuti,
Succubuit effeta titulorum vetuſtas.
Fragiles Majorum Ceræ, nec ſolem pati potuerunt, nec ferrum.
Fatiſcenti Lucinæ Bellona ſuffragium tulit.
Fumoſas Majorum imagines, juſti Belli fax ſuffecit.
Inſigni victoriâ nobilitatus Leſco,
Objectam ſangvini ſuo labem, hoſtili deterſit.
Adeò *vera Nobilitas, absq; majoribus eſſe poteſt.*
Ipſius Dei Unigeniti genus, ultra Patrem non asſurgit.
Si verò ad Sapientum arbitria reſpicimus,
Sunt à quibus oritur Nobilitas; ſunt in quos refunditur.

Nulli

Nulli tamen nobiliores putantur, quàm Auctores.

Ex iſtorum numero Leſco fuit,
Marte civili ſemel atque iterum impetitus,
Ut ſuos vinceret, ſeipſum imprimis ſuperavit.
Namque illis, quos perdere poterat, parcens;
Illos, qui perire meruerant, ſervans,
Citra vitia & ultra virtutes gloriam ampliavit.
Nulla enim *in Bello Civili victoria citra vitium;*
Nulla hoſtilis ſanguinis parſimonia
Non ultra virtutem fuit.
Fidem effati in dubium vocas?
Vetus edictum accipe:
Nihil eſt perniciosius bello Civili,
In quo tam qui cadit, quàm qui cædit,
Non omninò pius eſt.
Domi hoſtibus edomitis,
Foris Martem & bella quærit.
Ingenti enim *gloriæ auctoramentum eſt,*
Pugnare pro aliis, cùm pro te non habeas opus.
Quærenda eſt virtutis occaſio; ſi ad manum non fuerit.
Inter alia, quæ nomini ejus immortalitatem conciliarunt;
Illud quoque non poſtremum numeretur:
Quonam fato ſublatus ſit? ignoramus.
Semper apud ſuos victurus;
Cùm plurima Regalium virtutum reliquiſſet Monumenta;
Nullum apud eos nactus eſt Sepulchrum.
Civium amoribus ſtipatum Principem,
Domi mors aggredi non auſa,

Longiùs à Regno abductum, oppreſſit.
Quem apud ſe morientem non viderant,
Credere poterant Immortalem.
Hæc portò immortalitas è militari fato orta eſt.
Adeò generoſis Heroibus tuta ſunt diſcrimina.
Sive vincant, ſive cadant, æquè glorioſi,
Ex ipſiſmet vitæ damnis, immortalia commoda colligunt;
Neq; enim ſolùm vincere,
Sed perire etiam, Martiæ indoli glorioſum eſt.
At enim, *ſicut in peſſimis aliquid boni,*
Ita in optimis aliquid peſſimi invenitur.
Nulla eſt tam perfecta pulchritudo; quæ ſuos non habeat nævos.
Omninò dignus Æternitate Princeps,
Niſi in dedecus ſuum plùs nimio fœcundus,
Impurâ eam poſteritate infamaſſet.
Fœdi Cupidinis tædæ, tantum ſplendorem infuſcarunt.
Ut enim *unica fax; magna ædificia;*
Ita Libido maxima, virtutum culmina populatur.
Date tamen veniam Poſteri, cui dare gratiam non poteſtis.
Polono Herculi, nihil non cum primo commune.
Si Aſtronomis credimus,
Ubiq; finitima Marti Venus.

LESCO

LESCONI TERTIO

ODE X.

NIL vile pando. Suggere barbitum
Acresq;, Clio, non populariter
Intende nervos. Te diſertum
Magnanimo ſimilis Parenti,

Olim futuris, Leſco, nepotibus
Narrabit aurum. Non tibi ſegreges
Anniq;, luſtraq;, aut ſequeſtri
Laude ſua caruere Menſes.

Sed cuncta Lauris tempora dividis,
Laurumq; Lauro porrigis alteram,
Novisq; conſignas triumphis,
Non viduos ſine laude Soles.

Hinc illa, pulchris laudibus inſidens
Amica pacis, neſcia fraudium,
Caſtiq; ſublucens colore &
Invidia Paritas noverca,

Te non profanis auget honoribus.
Hinc diſſidentûm gratia Temporum,
Horæq;, concordesq; Lunæ,
Hinc placidi enituêre Soles.

Non Jura ferro, non chalybi Togā,
Sagoq; Leges; non Litui [illegible],
Palmamq; præponens Olivæ,
Perpetuum ſine pace bellum.

Non Annus anno, aut prælia præliis,
Non plura menſes menſibus invident
Laudum Trophæa: ſed parato
Quisq; ſibi viruit triumpho.

Hic feriantûm non ſine nubium,
Et gratulantis riſibus ætheris,
Cœliq; plauſu contumaces
Terga domum retuliſſe Cives:

Hic verſa retrò ſigna rebellium,
Totoq; ſparſas Oceano rates;
Hic bella cantat, hic quietem; hic
Finitimi decora ampla Martis.

Hic mitioris bella Moraviæ,
Hic fœderatæ claſſica Pruſſiæ;
Hic Sceptra, captivosq; Reges,
Non humili memorat triumpho.

Sic quisq; magnis dives adoreis,
Inter precantûm vota Quiritium
Se volvit Annus, ſic perennes
Leſco, tibi famulantur Horæ.

Laus quam cruento Mars tulit impetu,
Pacis decoro creſcit in otio.
Alterna fauſtiore Lauru
Bella virent, reducesque Palmæ.

POPIE-

POPIELUS I.

NOn eſt, cur magnam felicitatem magni æſtimemus,
Quam ſæpè videmus in peſſimis.
Si Ariſtoteli credimus,
Vita noſtra ſimillima Theatro eſt:
In quo ſæpè deterrimi honoratiorem locum obtinent.

Atverò,

Miſerrima eſt, ſine magna virtute, magna felicitas.
Dicti hujus argumentum poſtulas?
Popielum tibi exhibeo.
Hic, inter peſſimos feliciſſimus;
Inter felices peſſimus:
Majorum ſuorum felicitati probrum fecit.
Habuit hujus purpura, unde erubeſceret.
Poloni Nominis probrum ſeculare:
Ducali ſangvine contentus, virtutes contempſit.

Atenim,

Parùm prodeſt illuſtris ortus, quem mores obſcurant.
Ex tanta Leſci nothorum turba,
Ne hic quidem non ſpurius.
Ex legitima Conjuge natus,
Natalium honeſtatem turpiſſimis moribus infecit.
Talis fuit ante Principatum, ut regnare non mereretur:
Talis in Principatu; ut meretur non regnare.

Quaſi

Quaſi thorum tantùm,
Et non arma etiam, bellicoſiſſimus Parens ſibi reliquiſſet,
Totus in mollium caſtra abiit:
In hoc tantum à Patre non degener.
Poteras tamen hunc Paternæ virtutis ſpeculum appellare:
Ita in omnibus (ſi unicam libídinem excipias)
Patris imaginem reddidit è contrario.
Tam fatale hoc mortalibus vitium eſt,
Faciliùs in Parentum vitia abeunt, quàm in virtutes.
Pronior eſt vitiorum diſciplina, quàm virtutum.
Quod fertiliſſimis quibusq; germinibus,
Idem & generoſo ſanguini uſu venit:
Sæpius in monſtra degenerant.
Ita ſtrenuisſimi Parentis, ignavisſima proles,
Hoſtium nec aſpectum ſuſtinens, nec nomen,
Intra ipſa Regni viſcera ſe abdidit.
Dixiſſes, ita omnem à Patre audaciam exhauſtam,
Ut ſolos filio legaverit timores.
Quòd ſi timoris ejusmodi cauſam quæris?
Hanc interim accipe.
Timuit regnum illud amittere, quo erat indignisſimus.
Solent enim ſceleſti
Tacito ſcelerum conſcientia, infortunia ſua augurari.
Etiamſi non intelligat pericula ſua,
Quodam veluti inſtinctu timere ſolet mala conſcientia.
Adverſa ſæpè qui timet, interpretatur.
Ergò ad ſumma quæque natus, ita ſe dejecit ad infima;

Ut ipſos

Ut ipſos etiam faſtidiret montes.
Tot retrò Principibus habitata Regio,
Quia crebris collibus eminebat, Regiam illi dare non potuit.
Cùm vicinum hoſtem nec ferrè poſſet, nec tollere,
Antequam pelleretur, fugatus eſt.
Alias, benè animatis Principibus,
Meliora ſunt generoſa pericula, quàm malè conſulta ſecuritas.
Intuta ſunt, quæ indecora.
Plerique, vicino hoſti virtutem ſuam debuerunt.
Romanos & Carthaginem cogita.
Sed inſtabili Popieli ingenio, nec mens fixa, nec domus.
Quicquid fecit, erravit ſemper.
Ingens puſilli animi inconſtantia
Corporis quoque inquietudinem concitabat.
Cracoviâ Gneſnam; Gneſnâ Kruſzvviciam
Regni ſedem transferens;
Cœlum mutat, non animum.
Nullibi ſatis tutus, quia ſibi proximus:
Se fugiens, ſe nunquam deſeruit.
Quacunque inceſſit, ſua eum ſegnities comitata eſt.
Viſus tamen fuit Domûs ſuæ fato præluſiſſe.
Mox aliò transferendæ,
Ita jam ſuo cum Principe nutabat.
Cocyto propior, Arcem ad Lacum Goplo dictum, molitur,
Hic torpori & otio reliquâ vitâ deditus,
Latuit veriùs, quàm habitavit.

Adeò

Adeò, *animo per libidines corrupto*,
Difficile eſt honeſtum quidpiam aggredi.
Tandem, ne nihil egiſſe videretur,

Egit animam.

Hoc ſolo felicior Patre,
Quod ſimillimam ſibi prolem reliquerit.
Deploranda tamen *felicitas illa eſt*,
Cùm à bonis degener ſis, ſimilem genuiſſe.

IN POPIELUM I.

ODE XI.

Sunt & virentes inter adoreas
Plerumq; turpi degeneres ſitu
Rami & ſtolones: ſunt decori
Dedecus opprobriumq;, trunci.

Sic bellicoſo deſes Avo nepos
Succedis olim, Sarmaticæ pudor
Popiele Laudis; & Polonæ
Dedecus opprobriumq; Famæ.

Tibi libido mollibus addidit
Ignave, ſceptris: te [illegible] ſui
Cultus, ſepulcrarumq; Laudum,
Sanguinis [illegible] Patrium

Oblite Famam. Te [illegible],
Nunquam vetuſti [illegible]

Lechar-

Lethargus incultiq́; mores
Et tepidæ genius voluptæ.
Tibi Ducali, tunc mage cæcior,
Stultum Corona cingere verticem
Fortuna permiſit; futuris
Non humilem exhibitura ſcenam
Monſtrumq́; ſeclis. Te muliebribus
Formido venis; te malè pallidus
Timor maritalesq; curæ,
Et trepidus vitiavit Horror.
Tunc & ſceleſtis fœda nepotibus
Succrevit ætas; tunc Mareoticos
Leæna miratur catellos
In timidas abiiſſe damas.
Ipſaq; tandem nil generoſiùs
Fulsere palmæ: tunc & inania
Inter Polonorum trophæa
Fœmineæ micuêre vittæ.
Et ipſe Mavors ſe muliebribus
Faſſus coronari erubuit roſis,
Frontemq́; deſuetosq; vultus,
Pampineo ſuper irrigari
Virore veris. Tunc modicus ſui
Patrisq́; nullus proſiluit nepos,
Mollisq; ſertorum beatæ
Lege comæ, gladiiq; quondam
Quos Tauricani prodiga ſanguinis
Threſſo lavabant vulnera murice
Conſumpſit ævo, & pudendo
Roſit iners ſenio vetuſtas.

Sed nec ſceleſtis perpetui cadunt
Surguntque Soles. *Occidit impio*
Popiele Fato; dignus olim
In teneris jacuiſſe cunis,

Primasq; turpi funere faſcias
Impleſſe; fœdo tunc etiam potens
Agnoſci in ore, & nil Paternum in
Fœmineis habuiſſe malis.

Fruſtra propinquis arx medio ſuper
Erecta Goplo te lavat amnibus,
Kruſwicianusq; intonatis
Sæpè Lacus geminat procellis,

Non usq; fœda turpiter eluis
Labem coronæ. Fœtet adhuc tua
Libido, dedecusq; regni, &
Degeneris rabies furoris.

Auguſta magnæ Symbola gloriæ
Obliviosſo deterimus ſitu:
Hæret tenaciore factum
Mente ſcelus, memores ſuæ noxæ.

POPIE-

POPIELUS II.

IMperij Paterni ex aſſe Heres,
Scelerum etiam poſſeſſionem ad ſe pertinere ratus;
Utrumque occupavit.
Ita, *à malo cane probus catulus non gignitur.*
Amiſit in eo Fortuna nomen.
Quoddam enim *Fortunæ infortunium eſt, in ſceleſtum cadere.*
Feliciſſima eſt virtutis Felicitas,
Quæ ipſammet felicitatem reddit felicem.
Hàc quia Popielus caruit, fortunam ſuam infamavit.
A raro capillitio Choſtek dictus,
Ne unum quidem pilum viri boni habuit.
Deformi animo, par facies, par ſtatura:
Nequam hoſpitem ignobili casâ
Et fædo veluti carcere coërcente Naturâ,
Ne tum quidem bonus, cùm malus eſſe vix poſſet:
Effractis tutelaris parentelæ cancellis,
Proſilivit fera è cavea.
Primum ætatis florem ne quære.
Baccho & Veneri non tam immolatus eſt, quàm projectus;
Utriusque beneficio illud aſſecutus eſt,
Ut adulta Patris ſcelera ſuperaret puer.
Semper quippè malo exemplo aliud deterius additur.
Depravatiſſima eſt etiam imitata malitia:
Et ſæpè Archetypum ſuum vincit malignitas.
Maturuerunt ante ætatem vitia,

Marcuerunt ante florem virtutes:
Primi generoſæ mentis igniculi in cyathis merſi.
Verbo omnia;
Perditiſſimus Princeps,
Cùm in Luxuriæ freto
In Liberi Venerisque ſcopulos impegiſſet;
Honeſtatis virtutumque omnium in Cratere naufragium fecit.
Illud tamen hîc par miraculo:
Peſſimos mali Principis mores
Plures inſectati ſunt, quàm ſectati.
Aliàs, *Purpurata ſcelera rarò diſplicent;*
Pleriſq; vitia Principum imitari genus quoddam obſequii eſt.
Si uſpiam alibi, hîc frequentiſſimè
Principum mores in omnem fortunam viam ſternunt.
Fruſtra in Cupiditatum remedium adhibita Germanica Venus.
Eò formidoloſior, quò formoſior Conjux:
Dum forma captum ad genium ſuum format,
Regnum & Principem planè deformavit.
Germana planè Furia, aut Furiarum Germana,
Ipſa Hymenæi face in furiales tædas abuſa,
Ex ſemifero marito, ferum fecit.
Flammatus eſt in Tyrannidem torpor,
In ſævitiam ignavia;
Infandæ Libidini flammæ, [illegible] furori incendium.
Avariſſimus, cùm omnes bonæ indolis opes decoxiſſet,
Theſauris inhiare cœpit.
[illegible] non venale.
Locari [illegible] Honores;

Benè

Benè meritis prævêre benè nummati.
Aurum argentumque apud ferreum Principem
Aureæ virtuti antelatum.
Sub avaro Principe obſequia argentum præſtat,
Merita aurum.
At verò, quantùm auri avidus, tantùm ferri impotens.
Omnium amoribus deſperatis, undique coacervavit timores:
Quò ditior, eò omnibus formidabilior.
Nihil enim *timendum magis, quàm malitia dives.*
Uxori obſequentior quàm virtuti,
Ut diutiùs imperaret, turpiter ſervivit.
Faſtuoſa nimirum Venus rerum & Regis potita,
Ne (quod meruerat) imperio privaretur;
Dolis & armis uxorium mariti animum inſtruxit.
Neque id non e formula ſcelerum factum puta.
Nemo faſtum ſine violentia aut fraude tuetur.
Neceſſaria ambitionis ſequela avaritia eſt;
Utriuſque verò, cædes & funera.
Vocant ſe in ſubſidium ſcelera,
Nec ſine eorum [illegible] eſſe poteſt malignitas.
Et, ſingula quidem vitia ſingulis contenta ſceleribus;
At in ambitionis obſequium tota eorum turba accerſitur.
Hujus fœdum mancipium Popielus, peſſima uxore inſtigante,
Sceptro ſuo conſulturus, Patruorum fati,
Viginti innocentum capita crudelitati ſuæ devovet.
Heu! quàm ſtolidi capitis diadema
Tot capitum diſpendio malè emitur.
Quaſi verò diutiùs regnare expediat, non meliùs!
Non [illegible] Sceptrorum [illegible] providit,
Qui Regna ſe indignum fecit.

Sed

Sed rarus eſt, qui Scorpionem ſe imparatum ſentiat.
Omnino æger animi Popielus, morbum ſimulat.
Supremùm, Patruos allocuturus, eorum fatum deflet in ſuo:
Comploratibus, ſalutem propinans, mortem porrigit.
Vel eo ipſo in Humanitatem injurius,
Quòd non prior poculum prælibarit.
Egit practicam venefica uxor;
Imminens marito fatum fæmineis ululatibus proſecuta,
Virulentiores lacrymas veneno miſcuit.
Nempè *ſexui huic tam facile eſt ploranda patrare, quàm plorare.*
Verùm deluſa eſt aſtu ſuo impietas.
Dum occultum Parricidii ſcelus,
In publicum projectis corporibus, ſepelire nititur;
Cœlo teſte prodita eſt.
Inhumata peremptorum Cadavera
Cognatam inhumanitatem vulgavêre.
Adverte artificioſam ſcelerum gradationem.
Parum erat, vitam tot Principibus eripuiſſe;
Tumulos etiam eripuerunt.
Fatale nimirùm malorum ſemen eſt:
Culpa prior trahit ſequentem.
Simulque cùm paritur, parit noxa.
Quæ verò, inquies, Parricidarum pœna?
Indigni ambo, quos Numina majori fulmine ferirent:
Enatis è peremptorum ſtrage muribus in prædam ceſsêre.
Ineſt etiam Fatis generoſitas quædam:
Molles metas gravius fulminare dedignantur.
Ita Popielus conſumptus à muribus, vixit ut mus.
Eodem fato omnis ejus poſteritas ſublata:

Avi ſui

Avi ſui Popieli Primi uſitatam imprecationem
Veram planè Prophetiam fecit:
Se ſuoſque muribus in eſcam crebrò devovens.
Immanis voti partem tùm demùm aſſecutus eſt.
Quisquis Popieli fato adſtupeſcis, diſce:
Ipſas inſontium mortes in ſcelerum vindictam
Non eſſe infœcundas.
Qui ſceptri ſepulchrique jus inviderunt aliis,
Utroque & ipſi caruêre.
Juſtiſſimo quippe talione in ſceleſtos animadvertitur.
Conſociat ſceleribus pœnas juſta Nemeſis;
Ac magna eſt pœnarum & noxarum cognatio.

In Popielum II.

Ode XII.

At non ſceleſto degener à Patre
Torvum minaci noſceris [illegible]
Popiele, vaſtu; [illegible]
Excidium, Lechiiq; Syrtis
Popiele, Regni. Te ſimul & dolus
Et ore duplex Fraus puerilibus
Invaſit in cunis; & ipſa
Sacrilegis tibi plaudit ulnis.
Illa & doloſo tunc etiam ferum
Armat veneno, quod Phlegetontico
Infundis auro, Patruisq;,
Theutonica preſſibus marita.

Mortem

Mortem propi[illegible] Te d[illegible] mi[illegible],
Inominatæ [illegible],
Turpisq́; Sceptroru[illegible] Cupido,
Nec meriti ſitis atra Regni

Stetere circùm. Ne[illegible] ubi grandior,
Durata multis tempora [illegible]ſibus,
Mollesq́; ſubmitteis capillos
Sarmaticæ radi[illegible] tiara,

Cernuntur ultrò ter tibi ſe mitræ
Inauſpicato ſurripere omine;
Ter[illegible], ter rurſum reductæ,
Protinus erubuiſſe frontem,

Tuas quondam non patiens manus
Flevisse Sceptrum. Te jocus integris
Regem ſalutavit cachinnis;
Te [illegible] Populiq́; riſu,

Et ipſe, quanquam ſe popularium
Contemptus, illo dignus in otio,
Celabat in verbis troporum,
Ambiguâ q[illegible]

Te fœderata turma protervæ
Audaxq́; tantis livor in ædibus
Metusq́; qui procudit ira[illegible]
Et [illegible] arma dextris,

Sedere circùm. Te [illegible] patrem,
Hinc inde [illegible] ebria
Cades [illegible]
[illegible] Aſſu[illegible]

Nullumnè tandem [illegible]?
Vinde[illegible]!

[illegible]

Regniq; fulmen? an minaces
Combuſſit Nemeſis favillas?
An diſſoluta mitior Æacus
Sopivit urnam? Non vigiles ego
Damnabo Divos: creſcit olim
Atque morâ trahit ipſa majus
Vindicta pondus. Dum queror, en putres
E conditorum fæce cadaverum
Hinc inde pullulare mures
Incipiunt, refugumq; fruſtra
Circum Popielum non melioribus
Errare turmis? ut malè prodiga
E conſepultis Patruorum
Corporibus tibi jam, Popiele,
Vindicta ſurgit? quid petis ardua
Sublimiorum pegmata turrium?
Quid ſtagna? Goplinæq; turris
Præſidium? ſceleriſq; tanti
Teſtes (profano ſi qua fides Lari)
Popiele muros? non fugies meritùm
Ignave tormentum; Fugaces
Inſequitur Nemeſis Tyrannos.
Quòd ſi minorum vulnera murium
Vitantur ultrò: quid nimio polus
Tonaret igni? quid trecentis
Fulminibus urbes ruina
Pulſaret arces? ſæpè majus minor
Sentitur ictus. Dei generoſius
Fortuna fortibus perire,
Tu putridi vade dente muris.

PIASTUS.

DIſcite natalibus præferre virtutem, Mortales;
Qui Nobilis natus non eſt; fiat:
Plurimos illinc, nullum hinc Fortuna excludit.
Animus facit Nobilem,
Cui ex quacunq; conditione ſupra Fortunam licet aſſurgere.
Immò, *Pulchrum eſt magni Nominis Auctorem eſſe, quàm Heredem.*
Augent Poſterorum faſtum, Majorum faſti.
Veluti ab ignavia nomen hoc traxiſſent,
Toties Heredes herent.
Docuit hoc uterque Popielus, dedocuit Piaſtus.
In illis avita Nobilitas finem,
In hoc nobile Principium invenit.
Obſcuro genere, illuſtri genio natus,
Parùm Fortunæ, plurimùm virtuti debuit.
A Raſtris vocatus ad Roſtra,
Triumphalis planè Agricola,
Et Secures antè tractavit & Falces.
Mira tamen fati providentia;
Quidquid ante principatum geſſit, Principatûs rudimentum fuit.
Paterni ruris agello colendo intentus,
Sylveſcentis Regni culturæ prælusit.
Tandem auream meſſem collecturus,
Mandabat terræ ſemina.

Uberior

Uberior gloriæ ſeges vix aliunde collecta.
Ut liberis civibus mitius imperaret;
Jugo ſuo boves priùs preſſit, quàm homines.
Nempè, *conſcia avitæ libertatis pectora*
Flectas potiùs, quàm frangas;
Nihil minùs didicêre, quàm jugum pati.
Ergo tot annis aratro ſubacta tellus,
Tandem imperio Piaſti tota paruit.
Alterum induſtriæ ejus negotium Apes fuêre.
Ab his optimam Reipublicæ formam didicit.
Ut ab Apibus, ſic à Civibus
Nec omnia accipienda, nec nihil.
Primum Tyranni; boni Regis alterum eſt.
Patrii Candoris retinentisſimus Piaſti animus,
Ut in apibus ita nec in moribus ullum paſſus eſt fucum.
Dulciſſimi liquoris gratia in ipſos mores redundavit.
Ut abeſſent alia,
Hinc certè nobiles Ceræ Piaſto non defuerunt.
Nec puduit hoſpites Superos, Piaſti favis
Nectar Ambroſiamque ſuam poſtpoluisſe.
Mellita Optimi Senis morum & favorum ſvavitas,
Dùm Genethliacum filio epulum inſtruit,
Ipſos in terram devocavit Cœlites.
Ab illo lautè tractati, ipſas auxêre lautitias.
Accrevit in Divorum manibus hoſpitalis Ceres;
Fluxit è vaſe mella velut è flumine.
Omne id, quod tantis hoſpitibus appoſitum eſt, redundavit.
Hoc eſt beneficia Cœlo fœnerari.

Ita re familiari accreſcente,
Ipſi quoque Pat[illegible] grande incrementum acceſſit,
Deſperaverat jam Polonus MELLE SECULA,
Nunquam ea revocaturus,
Niſi Apum magiſtro ſceptra detuliſſet,
Poſt fœcundiſſimas utriusque Popieli Popinas,
FRUGI PRINCEPS quærendus erat inter fruges,
Ut olim Gedeon in Horreo.
Longis ambagibus agitati Cives,
Dum in Kruszvvicienſibus Comitiis diſcordes trahunt moras;
Non operam modo conſumpſerant, ſed & fruges,
Omnibus non minus fame, quàm curâ confectis,
E liberali Piaſti penu ciborum penuriæ ſubventum eſt.
Et verò, omnibus ſuffragiis prævaluit Ceres;
Creditus eſt eos regere poſſe, alere quos potuit,
Auxit boni Principis pretium annonæ caritas;
In ejus felicitatem vicina conſpirarunt vocabula:
Tantum Famæ augmentum peperit fames;
Favorem omnium conciliarunt Favi.
Adeo quam olim inter Principum ſuffragia
Primas tenuit Panis.
Audet ſe liberalibus credere magna Fortuna.
Magnæ opes [illegible] maxime;
[illegible]
Jactet ſuos Roma Trajanos; Piaſtus noſter
Prius Civibus ſuis [illegible] diſtribuit, quam imperaſſet.
Antequam in Principem legeretur, factus omnium Princeps,
Lautiſſimum ſuis Congiarium dedit.
In adeo ſecunda, prioris Fortunæ non immemor,

Nec in

Nec in Purpura Piaſtum ſe oblitus eſt.
Aliàs fragilis eſt felicium memoria.
Arctior Fortunæ amplexus reminiſcentiam lædit.
Hinc *rarò felix felicem eorum memoriam habet,*
Quæ ante felicitatem tractavit.
Quod ne Piaſto quoque eò loci eveniret:
Perennem prioris ſortis ſuæ memoriam habiturus,
Dum ad Solium rapitur, tiliaceos non exuit calceos:
Felici utique præſagio,
Ut Regalem Purpuram calcaret molliùs,
An &, ut ſui ſimilibus
Ruſtica veſtigia in ſolio relinqueret?
Ambitioſam Poſteritatem edocturus:
E caſa quoque ad Solia & Coronas,
Lutulentus aliàs pedibus pervium iter eſſe.
Et præſtitit ille utrumque feliciſſimè.
Innatum Regali Purpuræ tumorem,
In primo ejus aditu adeò inſueto pede oppreſſit;
Ducalem Thronum Centenario ſene occupante,
Omnis ſcelerum ſceleratorumque turba Regno exceſſit.
Sive quòd indignum faſtu ſuo ducerent,
Sub Ruſtico Duce ſtipendia mereri:
Sive, quod vero ſimilius,
Quia ipſum auguſti ſenis aſpectum ferre non poterant.
Tandem viginti ſupra centum annos natus;
Ne ita quidem ſuis ſatis vixiſſe viſus, VIXIT.
Optimum experti Cives, Æternum voluerant.
Juſtiſſima eorum deſideria, cùm in ſuis non poſſet,

In Poſterorùm annis implevit.
Nimirùm Coronata Piaſti Poſteritas
Ad Caſimirum usque Magnum propagata,
Non interruptâ ſer e Polona Sceptra tenuit,
Neque verò tot Sæculorum injuriâ,
[Quod plerisque ſolenne eſt.]
Regium Piaſti ſangvinem elanguiſſe puta.
Tantus fuit, ut etiam tum, cùm deſinendum fuerit,
In MAGNO deſierit.
Aliàs, quot eorum Myriades numeramus,
Qui à Maximis exorti in Minimos decreverunt?
Ut enim ſupremis culminibus; ita & magnis Geneſibus
In punctum deſinere, baſilicum eſt.
Nihil citius, quàm magna Fortuna decoquitur.

PIASTO
PANEGYRIS LYRICA,
ODE XIII.

IMpunè poſthac ſpernere ruſticas
Vetabo cunas. Quid juvat aureo
Vagire porrectum in cubili
Aut humili populare ſtratum
Implere fletu? non facient virum,
Quocunque grandes lumine fulſerint
Panni, Paternarumque laudum
In proavis ſeges ampla Ceris.

Fruſtra Paternis quoq; ſuperbior
Tumebit actis. Fervor & ardua
Jurata Virtuti voluntas
Perpetuâ viret ipſa Lauro.

Sic te, Polonæ Piaſte Parens ſpei,
Vulgaris olim plebeios ſuper
Lucina projeciſſe pannos,
Ac tenues Pater ipſe fertur

Koſſiſco cunas. Cùm popularia
Kruſwicianæ limina compiti
Irrepis & maturus olim
Aut Patrios comitaris hædos,

Aut ruſticanum grandibus accinis
Carmen juvencis. Carpite, carpite
Herbamque florentesque campos,
Sollicitì mea cura patris,

Dum vos minori ſolor arundine,
Blandisque paſtum ſvadeo cantibus,
Rudique præludo flagello
Vomeribus, gravibusq; raſtris.

Hæc ter canebas: terq; tibi ſimul,
Sed fauſtiori fine, Serenior
Reſpondit Echo: proq; RASTRIS
Auſa fuit geminaſſe ROSTRIS.

Quin te & faventûm vota ſodalium
Cum ludibundo Regia calculo
Et Sceptra diſpenſant & arma &
Straminea radios coronæ:

Poſtquam jocoſa lege puèrtia
Stravère pictis roſtra tapetibus,

Regem

Regem ſalutavère ſedi in
Pulvereo proceres Senatu.

Quos cùm è propinqui pariete oſtio
Furtim tuetur, riſit & illi et
Paterq́; nec voviſſe tantùm
Auſa parens, tibi rurſus agros,

Rurſusq́; tauros ſuggerit & greges
Et rurſus hedos. Non eadem tamen
Fortuna, præſagiq́; Faſces.
Et Lechici capitale Regni

Vovebat aurum. Quin prece diſſonâ
Damnaſſe fertur tam trepidùm ſpei
Patremq́;, inaudacemq́; voti
Sollicitum Diadema Matrem

Motiq́; tandem, currite Secula
Dixere Faſces. Protinus aurei
Riſère Menſes, & recuſis
In pretium emicuère luſtris.

Tandemq́; læti fauſtior ominis,
Quas ruſticanus, Piaſte, ligonibus
Colonus implebas, eaſdem
Sarmatico potuiſſe dexteras

Impleſſe Sceptro diceris. En tibi
Ultro Ducalis Mitra ſenilibus
Aſſurgit in comis, tuamq́;
Non humili riget igne frontem.

Jamq́; hoſpitalis munere gratiæ
Summus Polonis Nemine arbiter
Crearis; & ſortem ſtupentes
Mox ſocia cohibes Coronâ.

Fratreſq́;

Fre[illegible]ſq; [illegible]nor. Jam tibi perfida
Cedere fraudes: jam trepidi Metus,
Doluſq; bifrons & ſceleſto
Otia diſſimulata vultu.

Utcunq; pauco melle beatior,
Villana gratis fercula Civibus
Et mella diſpenſas; Polonus
Te dominis Honor ambit ulnis.

Amara tandem Sæcula, melleos
Sperate menſes: dulciùs illicet
Condire vos Apum Magiſter
Sarmatico poterit ſub auro.

ZEMOVITUS.

HIc quoque ad Regnum in caſa natus,
Nec Faſces Fortunæ debuit, nec faſcias.
Hæc prima boni Principis laus, nihil Fortunæ debuiſſe.
Decrepitum Parentem à ſoloce ad Purpuram comitatus;
Et capulari Atlanti integer Hercules ſuccedens;
Fatalem multorum Principum ſcopulum illæſus transmiſit;
Impotentem nimirum novitiæ Felicitatis uſum.
Quemadmodum enim humorum mutationes corpora lædunt;
Ità ſubitaneæ magnæ Fortunæ vices, animos infeſtant.
Non minùs periculosè à nimio frigore ad ſummum calorem;

Quàm à tenuitate ad grandem Fortunam tranſitur.
Prius illud, multos corporum,
Hoc poſterius, innumeros animorum morbos parit,
At verò, fecundam tot malorum Hydram
Novus planè Hercules, Zemovitus, feliciter aduſſit.
Regno non tam natus, quàm factus;
Quod aliàs Fortunæ beneficium dici potuit;
Virtute & meritis licitatus eſt.
Nimirùm; *immutat beneficii nomen qui meruit.*
Præmium nos quidem illud appellamus;
Sed omnino debitum benè merentibus eſt.
Nec defuit Zemovito mora, ut mereretur.
Vivo adhuc, ſed jam decrepito Parenti
Integrum robur ſufficiens; aſſvevit imperio.
Viſus eſt Æſonis fabulam
In veram commutaſſe hiſtoriam Piaſtus.
Illius quoque ſenium in viridem juventam recoctum.
De pontanam ætatem virilis filii vigor ſupplevit,
Dici potuit, alterum ſe in filio genuiſſe.
Fato Regnoque defunctus, ita utrumque Zemovito reliquit:
Ut etiam tunc regnaſſe videretur.
Unicus Patri, quia ſingularis,
Quidquid in alios effundere potuit Piaſtus;
Solus ipſe in compendio dedit.
Regno potitus, quod jam tot meritis fecerat ſuum;
Magis illud etiam ſuum amoribus fecit.
Amantiſſimo Martis Principi, primum opus incubuit,
Ut Polonum Martem in ordinem redigeret.

Falce

Exlex hactenus in Polonia Numen,
Turbas potius agebat, quàm turmas.
Primus fuit Zemovitus,
Qui nativum gentis ſuæ robur militari obſervantiâ temperavit.
Adjuta eſt ferri acies acie mentis.
Lecti Centurionibus Duces; latæ Legionibus Leges:
Inaudita hactenus militaris gloriæ encomia,
Manus animavêre & animos.
Ferrea Bellonæ ſeges in tot Manipulos diſtributa,
Non pœnitendam gloriæ meſſem protulit.
Nempè, *ineluctabiliùs hominum capita dimicant, quàm manus.*
Securior eſt victoriæ, cui pro galea ratio.
Errat, quisquis à belluis bellum dictum putat:
Qui ſuo illud nomini vindicare cupit & bellum facere bellum;
Bellonam Mercurio; Palladi Martem adjungat.
Ad hunc modum Re militari certis limitibus circumſcripta,
Aucti ſunt Regni Limites.
Ordinato Exercitu, redacti in ordinem hoſtes.
Quidquid Popielorum ignavia amiſerat,
Invicta Zemoviti fortitudo repoſuit.
Armorum tolerantiâ ferreus;
Morum facilitate aureus Princeps,
Utriusque metalli pretium auxit:
Immò proſpero ferri uſu Sæculum verè Aureum fecit.
Mirum tamen, unde tantus ferri amor Aureo Principi?
Totam fermè vitam exegit in armis.
Nullus illi menſis non fuit Martius.
Difficile in eo & Militem diſcreviſſes & Ducem.

Ita utrumque amplexus eſt, ut viva utriusque Idea videretur.
Præcipere promptior, quàm jubere:
Verum præcepti Etymon ab ignavis Principibus vindicavit.
Quidquid præcipiebat, primus ipſe præ aliis incepit.
Diceres, illum etiam ſub ſe Duce militaſſe,
Adeò ſuis ipſe Legibus obſecutus eſt.
Digna quippè *Principum obſervantiâ, quæ ſanxère Principes.*
Debeat hunc Legibus ſuis honorem Princeps:
Exanimes Legum Tabulæ, factis animantur, non faſtis.
Viva Lex, obtemperans Legi ſuæ Legiſlator.
Ita cujuslibet conſilii Auctor idem & Actor:
Utrique auctoritatem à Perſona ſua adjecit.
Somni diuturnioris nec patiens, nec capax;
Illuſtravit vigiliis ſuis noctes.
Excitatiſſimæ indoli, excubare pro aliis quædam natura fuit.
Aliêna frigora, ſuis accendens caloribus:
Inter medias nives quàdam virtutis Antiperiſtaſi exarſit.
Caluit ejus algoribus Miles.
Principis jejunia militarem famem ſaginarunt.
Nec mirère tantam bellici laboris patientiam:
Priori ſorti ſuæ illam Zemovitus debuit.
Ab arvis, ad arma delatus;
Agreſtique labore, campeſtribus meditationibus præludens;
Jam olim a puero induruerat.
Hoſtium capita tam facilè gladio meſſuit,
Quàm olim Cererem falce.
Victis eàdem dexteritate jugum impoſuit;
Quâ nuper Agricola ſubactis bobus.

Nec

Nec ſtivæ, nec Aratri ignarus,
Triumphales ſulcos toties terræ hoſtili impreſſit;
Non tam è veteri Romanorum formula; quàm è ſua.
Felix erat tanto Principe Polonia,
Si magna bona eſſe potuiſſent diuturna.
Sed heu!
Illud tantùm mali optima habent, quod nunquam ſatient.
Infenſa mortalium felicitati immortalitas,
In unius fato tot fauſtitates ſuccidit.
Omnium victor Zemovitus; huic tandem ſuccubuit.
Brevis nempè *Magnatum vita.*
Seu vota attendas, ſeu fata;
Avaro plerumq; tempore boni Principes circumſcripti,
Nunquam ſuis ſatis vivunt.

ZEMOVITO
PANEGYRIS LYRICA,
ODE XIV.

Quis ille verò ſe Patriis mihi
Perſvadet armis? ſpicula Martii
Noſco Zemovuti, potentes
Noſco manus vigiliq; pectus
Illuſtre ferro. Noſco micantia
Inexplicato lumina fulgure,

Divoq; conjurata Marti
Tela novis crepuiſſe telis

Et ſcuta ſcutis; & manibus manus,
Et pila pilis, & malè pendulis,
Sylvam pharetrarum pharetris,
Et frameis frameas rotari.

Hic ille ſacro Martis anhelitu
Fines Poloni diſtulit Imperi;
Fuſoq; metatus cruore,
Sarmaticæ monumenta laudis,

Victore ferro ſe popularibus
Exemit annis. Hunc patiens famis,
Quæ bella bellorumq; longas
Pauperies comitatur iras,

Nec rurſus ampla neſcia copiæ
Stipata gazis Munificentia,
Divæq; Liberalitatis
Egregius ſequitur Senatus.

Hic & nivoſi nubila Carpati
Suoq; canam frigore Parrhaſim
Iræq; ventorumq; rixas,
Et gelidi rabiem Boötæ,

Hic ſævientûm prælia nubium,
Afflatus ampli pectoris entheo
Famæq; flammatus calore;
Hic rigidas calido procellas

Evicit auſu. Scilicet, hoc erat
Cinctum fideli milite Principem,
Ferrumq;, bellacesq; dextras
In proprios, animante facto,

Traxiſſe

Traxiſſe mores. Sic meliùs jubes,
Qui juſſa Princeps ipſe facit ſua,
Nec illa dedignatur olim
Ipſe pati, quibus obſequentes

Non otioſi militis impetus
Addixit Heros. Magna pericula
Vel ira, vel Regalis ardor,
Vel domino manus apta ferro,

Plerumque condit. *Sic tibi Martia*
Non pœnitendis hæſit amoribus,
Dux Magne, pubes: ſic laboris
Impavidam impavidus Juventam

Quocunq; ducis victor, in hoſtilas
Aſſurgit iras; ac melioribus
Confiſa parmis, corde aperto
Pannonicos hebetat mucrones.

Te teſte, quivis vincere, vel mori
Inter pluentis flumina ſangvinis
Ardebat ultrò; nec pudebat
Quemq; tuâ cecidiſſe causâ.

Sic & rebelli frena Moraviæ,
Et pervicaci vincula Pruſſiæ
Imponis & tuam trecentis
Sarmatiam cumulas tributis.

LESCO

LESCO IV.

LEniorem Patre ſuo animam ſortitus,
Oleam Palmæ, immò & Lauro antepoſuit.
Nec tamen ideò Paternâ tantùm Fortunâ dives.
Honeſtus Hereditariæ Felicitatis uſus,
Alienum beneficium non eſt.
Cùm ei parandis occupari, nec animus eſſet, nec otium,
Benè partis optimè uſus;
Difficillimam gloriæ partem implevit.
Si optata *quies præliorum fructus eſt:*
Paternæ non minùs virtutis, quàm ſortis Heres,
In pacis quoque poſſeſſionem venire debuit.
Quid? quòd *melior quandoq; eſt certa Pax, quàm ſperata victoria.*
Ne tamen nihil omnino in tanto otio egiſſe videretur;
Rem difficillimam in Principum exempla retulit;
Otium ſine vitiis, ſine virtutum langvore pacem.
Aliàs, *rara felicitas eſt, absq; vitiorum confinio Pax.*
Ut enim ſub Lauru Ambitio & inſolens rerum uſus;
Ita ſub pacifica oleæ umbra,
Torpor & animi quidam Lethargus ſtabulatur.
Initia Principatûs æmulorum odiis exaſperata nactus;
Regià liberalitate eorum conatus eluſit.
Placat enim *quandoq; invidiam beneficia Potentia:*
Nec nimis moleſtè fert inæqualitatem Fortunæ ſuæ,
Qui ab aliena aliquid ſperat.
Ita Hoſtibus etiam liberalitate,

Civibus

Civibus ſuis ſummâ lenitate commendatiſſimus;
Duo difficillima Principatui conjunxit:
Prodeſſe Reipublicæ, & placere.
Omnium amores inſigni virtute promeritus, docuit:
Ad Principum amores fortius virtutem, quàm Fortunam impellere:
Nec ullos eſſe ſtabiliores ſubditorum affectus,
Quàm quos præclara Virtus ſolido ſuſtentat fundamento.
Cùm denique eædem, quæ Parenti minùs faverant,
Ipſi quoque urgentiùs inſtarent Parcæ;
Cùm diu non poſſet,
Benè vixit & obiit.

LESCONI IV.
PANEGYRIS LYRICA.

ODE XV.

ET te Lechei ſors bona climatis,
Inter Polonæ ſidera gloriæ
Adlegit inſignesq́ Mitras,
Et ſolidam capiti Tiaram.

Virtus Paterni conſcia Nominis
Infudit ultrò; te placidis Quies,
O Leſco, circumfudit ultrò
Et patrio melior nitore

Et Candor & Pax. Te capitis minor,
Quocunq́ magnum vertere niteris

Scepteriq́. Re[illegible]
Imp[illegible] ſequitur [illegible]

Pro cella vulgi, non tibi [illegible]
Rauca incrpatas murm[illegible]e buccin[illegible]
Pulſavit aures; non cruento
Ferrea diluvies Gradivo

Demerſa multis ſpicula cadibus
Fedavit unquam. Sed benè mutui
Moresq́, legesq́, & ſecunda
Innocuo micat aura ferro.

Et verò, quantis crevit adoreis
Sub fœderati vere ſupercili
Polona virtus? quanta vaſtas,
Continuò Pietas Salusq́,

Invaſit urbes! Pax dubias manu
Extorquet haſtas, Pax nimium ſui
Frenat Furorem; & ſævientem
Impoſito genium capiſtro.

Illa & frementes ingenuo minas
Compeſcit auſu, torvaq́, cum ſuis
Et bella & audaces tumultus
Et tetricos abolet Furores.

Illa infidelis cortice Daphnidis
Tibi perennes, Sarmatiæ Parens,
Inſcripſit anno[illegible] & coruſco
Non moritur[illegible]m adamante carmen.

Solis per omnem no[illegible]ter
Leſco, decor[illegible],
Legèris Eur[illegible]pam, qu[illegible]
Martis opes retrocaſſe [illegible]

ZEMOMISLUS.

HUic quoque Oleam pro Lauro necte, Viator.
Patri quam Avo ſimilior,
Pacis & ipſe ramo ad quietem initiatus eſt.
Tot Zemoviti præliis laſſata Fortuna
Sub filio Nepoteque tantiſper reſpiraſſe viſa eſt.
Togata nimirùm Sæcula ubiq; præceſſiſſe ſibi voluit
DEUS PACIS.
In Polonia jam jam regnaturus,
Ad tantæ reverentiam Majeſtatis Orbem Sarmaticum compoſuit.
Ut liberiorem aditum ad florentisſima Regna ſibi faceret,
Ferreas Jani januas, (ut olim ſub Auguſto) occluſit.
Raro quippe *benè habuit bellicos inter tumultus*
Quieta Religio.
Unio hic rarò cœlo tumultuante concipitur.
Ætate jam decrepitâ Parens primùm audiit,
Magnum omninò fœtum, multo tempore moliente Naturâ,
Cæcus tamen in tanta Natalium luce filius natus:
Ut imaginem Paterni animi in prole agnoſceres,
Ac lucem utrique precarêre.
An & affulgenti Gratiæ Natura ſuffragata eſt?
Aliter naſci non debuit, niſi cæcus,
Qui futuræ Fidei Parens in Polonia deſignabatur.
Nempe, *ipſo aurium miniſterio contenta Fides,*
Excludit oculos.
Illius nemo unquam capacior fuit, quàm qui minimè oculatus.

 Et verò

Et verò, favit bonis cæci Principis auſpiciis Fortuna,
Tum, cùm inimicior crederetur.
Indictâ ritu Patrio Pompâ,
Ad imponendum Miecislao nomen, undique concurſum eſt.
Quæ dum peragitur palam omnibus;
Quaſi privatim beneficium iſtud conferre Superi noluiſſent,
Dies infantilibus oculis rediit.
Diceres, ultrò pertinaces palpebras Principem aperire noluiſſe,
Quàm diu ſine Nomine fuerat.
Vel ibi primum oculorum uſum recipere debuiſſe,
Ubi non indigna, ſe ſpectatore pompa offerretur videnda.
Itum dein in vaticinia & omina,
Sine quibus nullæ unquam cunæ fuêre.
Neſcio unde Enthei Vates
Ultra morem ſuum mentiri obliti & fallere,
Erutum ex ipſius Veritatis arcanis oraculum evulgarunt:
Illuſtrandam iri Poloniam à Miecislao aſſerentes,
Planè vaticinati ſunt.
Felicem proinde naſcituræ Fidei Antipatrem Zemomislum
Chriſtiana veneretur Polonia.
Næ ille Divorum nomine inſigniri debeat,
Cui nunquam morituros Nepotes Æternitas pollicetur.
Sed eheu! tanta Fortuna, non ſine infortunii appendice,
Poſteris Cœlum & Solem reliquit;
Ipſe, ab errorum caligine in æternam noctem tranſiit.
Quisquis legis iſta, adverte.
Salutare Fidei lumen beneficium eſſe, non Præmium.

ZEMO-

ZEMOMISLO
PANEGYRIS LYRICA.
ODE X.

Famæ feraces (ſiſtite Sæcula)
Evolvo Faſtos, ſiſtite præpetes
Menſes & Anni; dum Polonos
Non humilis mihi charta Reges

Tumente multis margine paginis
Longi recenſet carminis ambitu
Vitaq; doctiore vivos
Aonii per aprica Pindi

Manes Avorum limpidioribus
Inſpirat auris. Ut dociles mihi
Hinc inde diſceſſere chartæ!
Ut tacitâ reſonat papyro

Antiquiorum Nomina Principum,
Multiq; fœtos pulveris explicat
Aſtræa libros! ut vetuſtum
Rumor ebur variosq; pandit

Actus priorum! Jam mihi plurimos
Vetuſta Reges Carmina ſuggerunt,
Legiq; tardas curioſis
Subjiciunt oculis lituras.

Hic & ſceleſtis fumida Regibus
Juſtè dat atrum litera calculum;
Styloq; damnatos ab ipſo
Immeritis tumulat tenebris.

Hic & Popielum fama fidelibus
Diſtincta verbis, [illegible]
Damnavit atramento; & [illegible]
Pallet ad[illegible] fraudes,
Queis Patruorum corpora lividis
Immerſit umbris. Hic malè callidos
Accuſat aſtus: hic Tyrannos
Increpitat nimiasq; damnat
Papyrus iras. Non tamen omnibus
Pullata triſtem pagina Praeſidam
Agit ſepulturamq; laudum
Perpetuis latitat ſub umbris.

Non omnis atrata ebria ſepia
Mœſtis parentat litera Manibus:
Leguntur & gemmis & auro
Scripta tuæ monumenta Famæ,

O quem decora laudis amœnior
Inter Poloni fœderis otia
Lucina ſuſcepit prementem
Laurigeras, Zemomisle, cunas.

Tibi quietâ luſit arundine
Pax, Patriarum præſes imaginum,
Illamq; jam tunc lætiori
Diva Ceres comitata paſſu.

Illam modeſtis Jura ſenatibus,
Tandemq; pulſis [illegible]ior enſium
Salus procedit & vetuſta
Simplicitas niveoq; ſtipat
Temone Candor. Quid memorem ſimul
Erecta denſis jugera frugibus

Pulchraq; Virginum choreas,
Et Latiæ Fides futuros
Fuiſſe cultus? dum Lechiadum phalanx
Majore ſenſim lumina cælituum
Hauſiſſe dono & deſtituta
Futilium ſimulacra Divûm
Spreviſſe tandem ſub Duce filio
Audebis olim, cùm Latias ſuper
Invicta Miecislaus aras
Arma ſacris ſociabit armis.

AD CHRISTUM, PRO LECHIADE SUA *CARMEN VOTIVUM.*

ODE XVII.

AT tu prime Liber, quem patiens premi
Gentili cumulat pagina Principe,
Nunc pronas ſupero cum Ducibus Regi
Acclinabis Adoreas.

Illi me, & calamos & mea barbita,
Chartarumq; nives, & calami ducem
Deſacraſſe manum dicar, & ardua
Æternæ juga gloriæ.

Illi nunc etiam, quæ ſequitur, novâ
Aſſurget Lechias mole & ovantia
Pleno metra ſinu & non malè diſſona
Parvi murmura pectinis.

O per quem trepidis gentibus imperant
Induti Tyrio murice Principes!
Qui Regum Trabeam tingis & aureas
Imponis Ducibus Mitras,

Vatem, Chriſte, juva, dumq; tibi mea
Creſcit ſupplicibus pagina literis,
Nutantem calamum ſurrige, dans novum
Laſſis viribus entheum.

Partis Primæ Finis.

LECHIA-

LECHIADOS
PARS SECUNDA.
MIECISLAUS I.
PRIMUS CHRISTIANUS PRINCEPS.

AD tenebras hunc Natura condemnavit;
Ad lumen Immortalitatis educavit Gratia.
Cæcum natum, ipſa manu ſuâ in lucem eduxit.
Poteras ex hac Principis nocte
Æternam tibi diem polliceri, Polonia,
Niſi & tu cæca eſſes.
Si non temerè Fortunæ oculos eruimus,
Fortunam ego tuam Miecislaum appellabo.
Ne tamen cœco ruens impetu,
In Chriſtianitatem temerè incidiſſe diceretur, aut impegiſſe;
Lumen poſtea oculosque recepit.
Illis nunquam meliùs uſus eſt, quàm cùm uſus fuiſſet minimè.
Clauſis ſacrâ fide palpebris, maximè oculatus,
Nativam cæcitatem, ſanctiori typo, totâ vitâ proſecutus eſt.
Ejus Imperii initia ne quære,
Puerilibus illis tenebris ſimillima,

Suâ minora erant expectatione & gloriâ.
Vaga ignavo Adoleſcenti Venus, uxorum turba, nulla proles:
Ut cæcum natum non dubites, cæco Cupidini haud imparem.
Tot inter Connubia ſterilis,
Non prius ſterilitatem, quam ſeptem conjuges domo ejecit.
Maritali fidei, Divinam præmittens;
DAMBROWKAM Boleslai Regis filiam
In Regni & thori ſociam accepit.
Neque hic tædarum Myrtique maritalis ſubeat memoria;
Alio ritu ſacra hæc Connubialia celebrata.
Crematis Deorum fanis, accenſaq; Fidei face, Hymenæo præluxit.
Nuptiales victimæ, ſi unquam alibi, hîc ſanè magnificæ.
Ipſi nimirum Dii vero Numini immolati,
Ipſæ Aræ in Hoſtias actæ.
Ex illis concepto igne, Polonia expiata ac illuſtrata,
In illuſtriorem & ſanctiorem evaſit.
Tot fanorum fumo Gentilis ſuperſtitio obſcurata,
In fumos ventoſque abiit.
Ut fumoſis Majorum Imaginibus abundet Miecislaus;
Exuſta idola magnum earum numerum augebunt.
Vos interim Apellis nepotes, huc adeſte!
Quoties Fidei ſimulachrum exprimere vultis,
DAMBROWKAM nobis pingite.
Optima PATRIÆ noſtræ MATER,
Ipſam nobis peperit ſalutem, nec dum Parens.
Sterilem Miecislaum, non Filio magis,
Quam tot virtutibus fœcundum fecit.
Nulla dote majori nupſit, nulla opulentius elocata eſt.
Merito illa, quoad vixit, ſerto coronata inceſſit;
Quæ omnem in Polonia Superſtitionem debellavit.

Omnibus nobis ad patefactam à ſe Æternitatem præcurrens,
Æternitatis typum capite prætulit.
Sanctiſſimas propagandæ Fidei cogitationes
Decuit nunquam non eſſe coronatas.
Ejus ductu, non ſanior modò Miecislaus, ſed & ſanctior;
Aliena ſcelera in ſuas commutavit virtutes.
Succiſis profanis idolorum lucis, multùm lucis ſuæ auxit.
Quot evertit truncos, tot ſibi Trophæa erexit.
Indignum erat, illis Deorum nomen tribui,
Quibus ſylvas dedicári oportuit, ut feris.
Omnia denique Deorum fana toto regno cremari juſſit;
Illâ tantum luce digna.
Meruerint laudem Juſtitiæ, qui ſacrilegos pyræ injiciunt:
Quantam meruit, qui ipſa cremavit Sacrilegia!
Sed, parùm erat, profana Deorum Fana evertiſſe;
Niſi ſanctiora vero Numini erexiſſet.
Tot Superûm gratiis cumulatus, grande cœlo certamen indixit.
Summis beneficiis utrinque certatum.
Victorem Miecislaum crederes,
Cùm reductos in Regni ſui Colonias Divos,
Tot Baſilicis ad cœli invidiam ſtructis exciperet.
Victum tamen, Decimus frugum Manipulus,
Et tot ſacra tributa Cœlo Superisque conceſſa declarârunt.
Macte animo, Miecislae! Cœlo vectigalis es.
Æternitati Numinis tui provè conſultum.
Uberrimam Gloriæ Meſſem tributariæ tibi reponent Segetes.
Liberaliſſimus Princeps dicaris neceſſe eſt;
Qui ipſi Cœlo adeò lautum Congiarium aſſignaſti.
Poteſt illud nunc etiam dici, à te Sportulam accipere.

Æternæ fami, famæque tuæ conſulturus;
Ex ipſius Veritatis præſcripto,
Non perituras fruges in cœli horrea congregaſti.
Quidni hoſtibus tuis formidabilis fueris?
Quorum cuneis, tot Deo adſcriptos Manipulos objeciſti.
Qui Cœlum expugnare poterant, cujus robur non reprimerent?
Non eſt igitur, cur Auream Cererem Midæ invideas;
Tuam, liberaliori cenſu, auro reddidiſti pretioſiorem.
Quin & feciſti Polonæ Libertati pretium.
Cœli Tributaria â te effecta, nulli unquam Tributum pendit.
Quæſtuoſiſſima nempe *eſt pia in cœlites Liberalitas.*
Dum cœlo cenſum pendit, nunquam ſine cenſu eſt.
Et quia *nunquam humana Majeſtas,*
Abſq; reverentiâ Divinæ felix fuit:
In hujus propagationem unicè intentus Miecislaus;
Plurimis Baſilicis magnificè erectis, ac liberaliter dotatis,
Principatu in duos Archiepiſcopatus diſtributo,
Septem inſuper Epiſcopatibus Religionis Majeſtatem auxit.
Eodem imperante, aureus ferri militaris mos invaluerat:
Quoties ſacer Evangeliorum codex volvebatur,
Gladium unusquisque vibrabat,
Omnem eo perfidiam mactaturus.
Scirent jam tum Neophyti Sarmatæ, cui gladios ſuos ferrent,
FERREUS TOTIUS CHRISTIANITATIS MURUS
Jam abhinc poterant appellari.
Ne tamen tot meritis periturum diadema emptum crederemus;
Poſtulatum in Romana arce, non impetrat Miecislaus.
Nimirum, Cœlo devotum caput ab ipſo debuit coronari cœlo.
Satius erat, ad Æternitatis Coronam ſpes integras transferre.

Tranſtulit ergò, & Mortalitatis reus,
Anno à nata in terris Vita, XC. LXL. IX. diem obiit.
Par tamen aliquid Immortalitati eſt,
Sanctius quàm acceperis, Regnum reliquiſſe.

MIECISLAO I.
PANEGYRIS LYRICA,

ODE I.

DEcuſſa tandem prælia mitius
Senſêre ferrum. Quæq; ſuum tegit
Vagina mucronem & cruenta
In pharetris latitant ſagittæ.

Jam nec feroces exacuunt minas
Egreſſa triſtem claſſica buccinam;
Et Martis oblitus feraces
Scindit agros gladius; ſolumq;

Infenſus olim, ſed modò juſtior,
Blandùm ſevero vulnere ſauciat,
Glebaſq; inæqualeſq; ſulcos
Et ſterilis ſecat arva terræ,

Sacriq; tandem ſupplicibus Foci
Arsêre flammis: Hos pretioſius
Accendit argentum, vel aurum;
Hi famula vigiles & uſq;

Luxêre cerâ. Sed quis idonea
Optata Pacis Secula Lechicum

Adſcivit in cœlum? & quietus
Sub rigido dormit Trione
Plantare Lauros? o Latii recens
Aurora cultûs! o Fidei Pharos,
Primasq́, quæ latè in Polonis
Explicuit ſua ſigna campis!

Tibi ſequeſtra Pacis adorea
Sublimè nutat, Tu chalybum minas,
Ferrumq́, & infauſtos Furores
Paciferum recreas in aurum.

Index Paterni pectoris & typus,
Utroq́, caſſus lumine naſceris;
Frontisq́, malarumq́, nocte
Sarmatiæ fidei futuræ

Præludis igni. Te ſibi protinus
Lenè electo Gratia fœdere
Deſponſat, intactæq́, Leges
Et Latiæ pia jura Divæ.

At tu modeſto, tunc etiam pius,
Vagitu anhelum ducere ſpiritum
Jam tunc & ignotum Tonantem,
Et tenero Superos precatu

Largè refuſis crederis alloqui
Per ora guttis: quin rudibus ſimul
Hinc inde ſupplicaſſe palmis,
Et placidos gemitu diſerto

Petaſſe Divos. Mox ubi grandior
Obſcura quondam lumina cœlico
Accendis aſtro, quantus olim
Indigetûm propylæa Divûm,

Nuper

Nuper receptâ [illegible] fide
Mutaris [illegible] ? te ſibi condita
Ædes , ſacratiorq́, cenſus,
Et decimo *melius* Maniplo

Frugum tributum ; te remeantibus,
Quocunq́, tandem ſidere veſceris,
Seclis renarrabunt, tuosq́,
Gneſna frequens iterabit annos.

Te diva Virtus ; te Cracus honor
Inductus Aris, Te Superûm decus,
Et pulſa juſto peierantûm
Exilio ſimulacra Divûm in-

Tutum reponens ; te fidei comes
Geiſſa navum Pannonica vocat
Patrem ſalutis ; nunc ſed ehêu !
Hæreticâ peritura in umbra.

Sin concitatis degenerant rotis
Tumultuantûm examina temporum,
Externa ſectamur ; Paternæ
Rarus agit pietatis Heres.

BOLESLAUS CHROBRI,
PRIMUS POLONORUM REX

REgnum Lecho debes Polonia;
Reges Boleslao.
Hactenus duci debueras, poſtmodum regenda es.
Cunas, Adoleſcentiamque tuam egreſſa,
Eò maturitatis aſſurrexiſti;
Ut Ducatu non egeas, Regi non abnuas.
Bonarum enim *mentium eſt, cùm Ducatu non egeant, velle regi.*
Princeps igitur & Regum Parens Boleslaus,
Tantâ ſtrenuitate Ducem in Regem commutavit,
Ut meritò primum fuiſſe dubitare
Si ad priora ejus Imperia te porrigas,
Re prius Rex, quam nomine;
Novi magnificentiam Tituli, apud ſe vel invenit, vel fecit.
Nobiliſſimis Parentibus ortus,
Eorum gloriam illuſtriorem fecit ſuâ,
Et acceptam à Majoribus Fortunam magnam,
Maximam Poſteris reliquit.
Hoc nimirùm *eſt generoſi animi ornamentum,*
Non indignum eſſe Majoribus;
Nec curare quàm illuſtres habueris Avos;
Sed quàm & ipſe non obſcurus ſis Nepos.

Alias,

Aliis, Cœnoſum ac turpidum rivum
Non commendat perſpicuus Fontis limpidus latex.
Infamat improbos Majorum gloria,
Et degeneri ipſa Nobilitas ignominioſa eſt.
Optimum quemq; Nobiliſſimum puto.
Liberaliſſimus & bellicoſiſſimus Princeps,
Seu auro cum familiaribus,
Seu ferro cum hoſtibus certandum fuerat,
Nunquam non Victor,
Omnes ſibi Virtutes ſtipendiarias effecit.
Pietati imprimis & Religioni apprimè deditus;
Docuit, *haud fruſtra Reges ſacro ornari amictu:*
Nec ulla ſtabiliendæ Reipublicæ utiliora commercia,
Illis, quæ cum Cœlitibus agitantur.
Hæc potiſſima Principum dos,
RELIGIO PROCURATA, FIDES PROMOTA.
Vix eſt ullus Magni cognomento potitus,
Quem Religionis ſtudium non commendat.
Hâc eâdem viâ ad magnitudinem conniſus Boleslaus,
Spontaneum è Patria ſua exulem, D. ADALBERTUM,
Gnesnenſis Archiepiſcopatûs Solio excepit;
Ipſiſque adeò Metropolis ſuæ parietibus amplexus eſt.
Dein, cùm hic à perfida gentilium Pruſſorum gente,
REMIS ad PORTUM ÆTERNITATIS impulſus,
BONÆ SPEI CAPUT curſu proſperò ſuperaſſet:
Sacrum Cadaver Auro redemit; injuriam ferro ultus eſt.
Alterum Æquitatis; alterum Liberalitatis Regiæ monumentum.
Aurum, ſacrumque corpus judicio Libræ permiſſum;

O Quàm

Quàm pulchrâ levitate Divinus Martyr
Profanæ parricidarum avaritiæ, illuſerit palam fecit.
Diceres utrumq; pondus Centrum ſuum petiviſſe;
Pro quo ADALBERTO Cœlum, Tellus auro debebatur.
Immo & *Regia liberalitas magnum ſemper pondus habet*.
Ut viliſſimus ſui æſtimator erat ADALBERTUS, dum viveret;
Poſt fata etiam, multo ſe redimi auro non eſt paſſus.
Scirent Neophyti Sarmatæ, tanta pignora donari, non emi.
Ottonis Tertii cum votorum reus,
Ad pretioſa adeo Lipſana, acceptam referret vitam,
Panno per ſeptem milliaria ſtrato, veſtigia honoravit.
Habebat jam tunc Polonia, cui Cæſares etiam ſupplicarent.
Et Divi & Boleslai humanitate Otto recreatus,
Abſque Diademate tantas virtutes relinqui non eſt paſſus.
In quo nihil non Regale expertus eſt,
Coronam Boleslao detulit, nusquam digniori conferendam.
Tum, poſt Regale Sceptrum, novo (ſi titulum ſpectes) Regi,
Unum de ſalutiferis Dei Crucifixi clavis
Et militarem D. MAVRITII Haſtam obtulit.
Sanè, fauſtum Regalis imperii CLAVUM
CLAVUS ille & ſtabilivit & fecit.
Bella Domini bellaturo, opportunè ſacra illa Lancea obtigit.
Ne SUB HASTAM fama Boleslai aliquando eat:
Huic etiam HASTÆ debebitur.
Tot gratiis Boleslaus coronatus;
Dum in ſingulis muneribus, ſingularia veneratur omina;
Suis & ille abeuntem Ottonem proſecutus eſt.
Nunquam non Auxiliarem Manum ei porrecturus,
Brachium D. Adalberti grato Clienti obtulit.
Non vanum omen Romani Imperii fulciendi, àc retinendi,

Sacrum

Sacrum illud Brachium Ottoni fuit.
Ubi nunc etiam Romæ illud aſſervari audieris:
Quòd vel poſt fata, Romanæ Eccleſiæ
Stipulatâ manu MILITET ADALBERTUS, advertes:
Eumque nobilem pro Polonia FIDEJUSSOREM meritò dices,
Qui ſuam pro nobis Romanæ Fidei MANUM dedit.
Ita Otto in Patriam,
Boleslaus in Martium Campum digreſſus;
Regale diadema militari galeæ induit.
Nuperos honores, novis illuſtraturus victoriis;
Boleslao Tertio, Bohemiæ Duci
Palmam prius, mox & oculos eripuit.
Mente priùs, quàm oculis cæcus,
Nulliſque in Solio rebus præclarè geſtis clarus,
Non immeritò, ipsâ oculorum luce orbatus eſt.
Ne eſſet quo Poloniæ faſcinum intentaret;
Aut ſaltem, ne quod Boleslao invideret, ita effectum.
Mox Bohemiam, Saxoniam, Prusſiam, Rusſiam,
Non tam pasſibus, quàm victoriis peragrans,
Ubique fortitudinis ſuæ veſtigia impreſſit.
Et Pruſſos quidem ſuæ credulitati frequenter illudentes,
Armis tandem & Arcibus exarmavit:
Ac, quibus deficiendi temeritatem auferre non potuit,
Abſtulit poteſtatem.
Nimirùm, *difficilè eſt, datam in adverſis fidem,*
Inter proſperiores Fortunæ ſucceſſus conſervare.
Plerique tam diu fidei tenaces ſunt, quàm diu ſunt miſeri.
Cùm incremento Fortunæ, adoleſcit perfidia.

Nec mirére adeò conſtantem victoriarum uſum in Boleſlao.
Delato à Superis enſe, ab uno Cœlitum ſuccinctus;
Ab ipſo nec VICTORIARUM AUSPICE DEO,
Quandam vincendi poteſtatem acceperat.
Non dubites, Cœlo illum militaſſe,
Qui ab illo Gladium, immò & Manum accepit.
Eodem Gladio nunc etiam Reges inaugurantur;
Ut, cuinam Regnum debeant, in primo Solii aditu diſcant.
COELO nimirùm & BOLESLAO.
Vidiſti Magnum in Sago Boleſlaum;
Eundem in Toga Maximum intuere.
Tot inter felicitates ſui ſimillimus,
Ex Fortunarum neglectu, maximum illis pretium fecit.
Aliàs, *difficilè eſt à magna Fortuna non corrumpi,*
Maxima Felicitas eſt, felicitatis ſenſum neſcire.
Optimum, humanis proſperitatibus minus ſemper quam poſſis uti.
Ne Regnum ſuum iis etiam armis careret,
Quibus Juſtitia manum ſuam obarmavit;
Juri dicundo duodecim pro ſe Lycurgos ſuffecit:
Ut carenti tunc ſcriptis legibus Regno, viva ipſi Lex forent:
Ac duodecim Legum Tabulas vivacibus ſuppleret inſtitutis.
Et ne tot Judices magis ſubditorum crumenis inhiarent,
Quàm cauſis:
Largum pro illis ſtipendium Rex ipſemet perſolvit.
Nihil quippe ſit ſectum magis in Judicibus, quam Paupertas.
Facilè eſt, corrumpere egentem Judicem.
Quantùm eo Æquitatis amore de omnibus ſuis meruerit,
Non erit æſtimare difficile:
Nihil enim *à Principe magis exigit populus, quàm Juſtitiam.*

Jus & Æquitas, vincula ſunt Civitatum.
His remotis, quid ſunt Regna, niſi magna latrocinia?
Ne idem tunc in Polonia ageretur, cavit Boleslaus.
Et quia, teſte Tacito,
Nullum magis boni Imperii inſtrumentum, quàm bonus Conſiliarius,
In illud imprimis incubuit,
Ut ſui ſimillimis, id eſt optimis, Regiam impleret.
Illius quippe *Regni ſumma felicitas eſt,*
In quo non poteſt eſſe potentior, niſi melior,
Abſque horum arbitriis nihil facere ſolitus,
Et nunquam ſuo tantum ingenio uſus,
Eximiam optimæ Politiei partem implevit.
Præcipua boni Principis prudentia, alios prudentiores putare.
Turbida ſunt eorum conſilia, qui ſibi ſuadent.
Facilè ſinguli decipi poſſunt & decipere:
Nemo omnes, neminem omnes fefellerunt.
Omnia Regna eò usq; proſperum imperium habuêre,
Dum apud eos Bona Conſilia valuerunt.
Neq; ignominioſum puta, ab alienis conſiliis Majeſtatem pendere:
Nõn eſt pudor, ſoli Phoſphorum ſequi,
Et bono Principi, ire poſt famulum praeuntem cum face,
Deſcribentem itinera, non præſcribentem.
Denique, poſtquam Regni ſui limites Albi Tyraque definiviſſet,
Par antiquo Herculi Æmulus Boleslaus,
Oſſæ, Boryſtheni, Salæ, Columnas æreas impoſuit.
Neque tamen his NON PLUS ULTRA inſcriptum arbitreris;
Indices ſunt Poloni Nominis, non limites.
Nemo bonus in Poſteritatem ſuam ita injurius eſt;

Ut omnem ei laudem præreptam velit.
Poſnaniæ, finem vitæ, non gloriæ invenit.
Anno Regni ſui XXV.
Regis Regum, inter homines nati, M. XXV.

BOLESLAO CHROBRI
PANEGYRIS LYRICA,

ODE II.

UT ſe vetuſti gloria Temporis
Oblivioſis obruit amnibus!
Seneſcit antiquus dierum
Laudis honor; tacitaq; Fama

Implevit umbras: ſæpius infimo
Æternitatem pulvere condidit
Ignavus horror; ſæpè in una
Cum Domino tumulavit urna.

Quis ille verò, ſic etiam integer
Inter cadentûm jurgia Temporum
Cœliq; & aſtrorum labores,
Impavido moderatur auſu,

Nunquam vetuſti N[illegible] [illegible]am
Æternitatem? ſtat ſuper obrutas
Strages & Heroum ruinas;
Eq; ſuo vegetus ſepulchro,

Semper

Semper recentes & ſeniores ſui
Diſpenſat annos! O redeuntium
Fecunde luſtrorum! Polonæ
Depictum columenq; Famæ,
Bene ominatis addite Regibus,
Et per Polonos nunc etiam Chrobri
Audite Faſtos! o Lechææ
Laudis honor; ſimilisq; plenus,
Avi & Parentis! Te ſuper aureas
Clamata vaſtum Fama per æthera
Locavit Horarum quadrigas,
Seq; tui capitis ſereno
Jactavit auro. Te Moravos ſuper
Et ſubjugatæ rura Bohemiæ
Evexit; invictusq; latè
Caſſubii domitor furoris
Audiris olim. Te ſibi Saxones
Belloq; fractæ cultâ Podoliæ
Magnum renarrabant, ab alto
Præcipites quoties quadrigas
Solflexit Oetâ. Te tremuli ſenes
Tuæ excitandis laude nepotibus,
Tuoq; flammandis ab æſtu
Belligeros ſuperaſſe Reges
Quondam ferebant. Nec fuerat pudor,
Pleraſq; magnæ laudis adoreas
Tranſiſſe; & oblitum fuiſſe
Plura tuæ monumenta famæ.

Fæcunda

Fœcunda multas copia ſupprimit
Celatque laudes; poſterioribus
Obſtant priores; nec videri
Tota poteſt ſine fraude fama,

Quam mille claris occupat auſibus,
Adulta virtus. *Sic tibi fortiter,*
Invicte Boleslae, Lauri &
Innumera viruêre Palmæ.

§ (✠) §

MIECISLAUS II.

FOrtunâ Patris felicior, quàm ſuâ,
Quamvis *alter* Regum noſtrorum numeretur,
Secundus tamen dici haud poteſt.
Exordia optimè inchoati Principatûs,
Deterrimo infamavit progreſſu, miſerrimo fœdavit exitu.
In Avum, Patremque injurius:
Illius bellicoſum Martiumque Nomen;
Hujus de conferendo ſibi Regno judicium, infamavit.
Poterat à quopiam minùs felix dici Boleslaus,
Qui cùm peſſimum genuiſſet;
Eundem Imperii Heredem ſcripſerit.
Sed, ô quoties bonæ etiam indoles mentiuntur!

Major

Major privato viſus, dum privatus fuit:
Cenſebatur omnium judicio dignus imperio, niſi imperaſſet;
Aut non omninò indignus, ſi breviùs regnaſſet.
At verò, *Tempus probat virtutes.*
Diuturna eſſe non poſſunt, quæ vera non fuerunt.
Ita & noſtro huic fucatæ virtutis larvam Principatus detexit.
Homo tardus & hebes,
Manibus in turpes amores laxatis,
Bohemiam, Moraviam, Saxoniam, Pomeraniam,
Ex ſuo planè amplexu eripi ſibi paſſus eſt.
Regni fines, in tantam latitudinem Marte Paterno promotos,
In pares animo anguſtias contraxit.
Poterat nimirum degener Filius minoribus ſpatiis contineri.
Exceſſerat ſtaturam ejus tanta magnitudo.
Ut membra abſente animâ deſtituta, à toto corpore deficiant eſt neceſſe;
Ita & illa Regni Pars,
Cui implendæ deſes Princeps par non eſt.
Omnibus Furiis devotus, uni in prædam ceſſit, nempe uxori.
De illo quoque non injuriâ dixiſſes;
Neq; meliorem unquam ſervum, neq; deteriorem Dominum fuiſſe.
Ex uxoris formula omnia moderari ſolitus,
Videri poterat illi planè nupſiſſe.
Et verò, fuerat illa NOMINIS SUI MULIER.
Innatâ ſexui illi impotentiâ totum commovens Regnum;
Fecit ut eſſet, quæ vocabatur, RIXA.
Miecislai, nec ullo modo VIRI, nec planè MARITI
Regiis affectibus facilè faſcinatis;
Non in Regnum tantummodò, ſed in ipſum quoque Regem,

Gravisſimum exercuit imperium,
Ipſo jam Rege major, ideoque nequior.
Multi enim *potentiores Regibus ipſis fuerunt,*
Quos nimius favor Regius nimiùm potentes fecit.
Miecislaus verò, poſt tot inſana conſilia planè inſanus,
Furiosè tranſactæ vitæ ſimillimam Cataſtrophen adjecit.
Ejus qui nequiter vixerit, qualis mors eſſet, niſi mala?
Miſera mors, peſſimæ vitæ lucrum eſt.
Optimum in tota vita feciſſe viſus, effecit
Ne Regnum deſideraretur,
Quod adeò malos vel pateretur, vel faceret.
Ipſe Regni Heres Caſimirus,
Non priùs Coronæ illius caput admovit,
Quàm Hereditatis nomine amiſſo,
Præmium virtutis diceretur.
Cùm in Furias actus, miſerrimè animam ageret;
Fuit non nemo, qui longiorem ei imprecatus eſt vitam:
Nihil quippe *pejus imprecari poſſumus malis,* præter vitam.
Obiit nono Regiminis ſui Anno,
Regis Seculorum in Tempore nati, M. XXXIV.

IN MIE-

IN MIECISLAUM II.

ODE III.

UT nil beato Rege beatius,
Sic nil ſceleſto deterius dare
Poteſtis, ô inſenſa noſtræ
Fata Mitræ Lechicisq; rurſum
Addicta ſceptris! Cur ſua deſidem
Ad arma dextram Sarmatico Lechi
Impletis auro? quid Polonis
Fæmineum caput in Tiaris
Inter ſupinæ ſceptra libidinis,
Nulloq; fetum numine Spiritum,
Iuvabit unquam? quid ſupremæ
Profuerint radii coronæ
Sceptriq; fulgor? quid malè pendula
Hinc inde laxo purpura Syrmate?
Quid arma? quid præſtat ſuperbæ
Ille frequens comitatus aulæ?
Quid laureatis vecta Curulibus
Et ſubditorum pompa clientium
Stipata plauſu? vel frementes
Magnificis Tituli Kalendis
Regniq; cenſus? quid famularium
Denſata crebri robore militis
Procella turmarum? & minaces,
Ponè latus gladii, aut ſequentes

Herum caterva? quid timor enſium,
Nudusq́ ſtricti fulgor acinacis
Peltaq́, ſervorumq́ vaſtus
Belligeris populus ſub armis?

Non arma Regem, non populi metus,
Non cincta ſacris roſtra ſecuribus,
Non jura ſcriptarumq́ legum
Innumeris tabula ſtatutis.

Non Mitra Regem, ſola ſed efficit
Regina virtus: *illa decentibus*
Pectus Tiaratamq́ frontem
Et fluidos ſine lege crines

Coronat aſtris: illa fidelibus
Accenſa gemmis tempora Regio
Exornat auro, ac fauſtiores
Et Trabeas facit, & Tiaras.

Hâc caſſus, olim turpiter occidis
Obliviosſo merſus in æquore,
Totamq́, Miecislae, quondam
Immodico bibis ore Lethen.

Tibi ſupinæ torpor inertiæ
Et caſſa juſtis gloria laureis,
Metusq́, deſidesq́ curæ
Et ſteriles ſine laude menſes

Cinxêre ſceptrum. Te minor occupat
Mavortiorum cura Quiritium;
Minorq́ bellorum & decoræ
Laudis amor, modicusq́ juſti

Cupido Martis. Non tibi Patrius
Formidoloſa fulminat in manu

Mucroq́

Mucroq́ Sceptrumq́ & Paterna
Penè tua pudet arma dextra.

Pudet ſiniſtrum deſidis ad latus
Olim minacem, nunc nimiùm pigrum
Pendere mucronem & ſepultas
Degeneri pharetrâ ſagittas.

Sic & rebellis frena Moraviæ
Spretumq́ ſceptri fulgur & impias
Plebis Senatorumq́ rixas
Diſſimulas; Procerumq́ juſtos

Æqui & Honeſti lentus & immemor,
Ignave queſtus: donec amicior
Regno frementibusq́ ſceptris
Indomita Nemeſis bipenni

Perfecta necdum ſtamina rumperet,
Vitæq́ penſum; ſic tibi Tanarus,
Torvæq́ jurarunt ſorores,
Sic rigidi ſtetit urna Ditis.

CASIMIRUS I.

REligioſus planè Princeps;
E clauſtro ad Solium, è Cuculla ad Purpuram profecit.
Tutiſſimus nempe *trames eſt, ad ſublimia per declive.*
Nemo unquam tutiùs in publico apparuit,
Quàm qui maximè privatus latere didicit.
E Paterna Maternaque Hereditate,
Cùm nihil præter ſcelera reliquiſſent,
Nihil præter ſanguinem accepit,
Hunc etiam refuſurus, niſi ab optimo fonte fluxiſſet.
Attremuit naſcenti concuſſa tellus, novo miraculo commota,
Quòd peſſimi Parentes optimum genuiſſent,
An non tam trepidaſſe, quàm tripudiaſſe eam dixerim?
Illum Principem natum ſinu ſuo excipiens,
Sub cujus felici regimine aliquando reſpiraret;
In novi teſtificationem gaudii exiliit.
Nec vanum id fuit exultantis Elementi tripudium.
Etiam tunc Optimus Princeps Caſimirus,
Cùm utriusq; Parentis exemplo, vix potuit eſſe non peſſimus,
Virtutibus ſuis ex raritate pretium fecit.
Portentum enim *eſt, à Parentum vitiis non degeneraſſe.*
Poſt unius Parentis è vita, alterius è Regno exceſſum,
Alieno ſcelere innocentisſimus Exul,
Utrique imputare debuit,
Quòd à Polonis nonniſi abſens deſiderari potuerit.
Matrem tamen, non tam moribus, quàm pedibus comitatus eſt.
Felicior illa Mater, quàm Uxor,

Opti-

Optimum nobis filium dedit, ipſa peſſima.
Nocuerat Caſimiro ab hac fuiſſe genitum,
Niſi utrique ſorti par, de utraque triumphaſſet,
Par Fatis viſus, cui tamdiu Fortúna colluctaretur, nec vinceret.
Adulta Principum Virtus
Etiam inter impedimenta propagatur & creſcit:
Immò *ab adverſis, (ut lux à tenebris) magis intenditur.*
Pariſios è Regno profectus,
Quam Sceptro non potuerat, calamo manum implevit;
Pro Corona Aureâ, Laureâ Apollinari coronandus.
Quanquam nec alia ei Corona defuerat,
Quâ devotum Deo caput in Aſceterio Cluniacenſi,
Regno Mundoque major, redimivit.
Tandem, cùm ſui imperium adeò feliciter invaſiſſet,
In Polonis ſui deſiderium excitavit.
Dignus jam judicatus, qui ut regnaret rogaretur.
Sed, non debuit tantum pignus ſine magnâ obtineri impensâ.
Coacti rogare, cui Regnum abrogârant Cives,
Sceptrum ultrò offerre, injuriam deprecari,
Fidem & obſequium omne polliceri.
Nimirùm, *faciliùs magna bona amittuntur, quàm redimuntur.*
Par jam fuerat Sceptro contemnendo Caſimirus,
Satis ratus, eo, quo excluſus fuerat Regno, dignum jam videri;
Meruiſſe contentus, habere contempſerat.
Meriti dignitas ſupra ipſa præmia attollitur.
Et, ſi benè ſuffragium ponimus,
Major eſt gloria dignitatis, quàm felicitatis.
Adeoque *majùs eſt felicitate dignum eſſe, quàm felicem fuiſſe.*
Ergò calcatis omnibus, ſe ipſo altior;

Sui

Sui Regnum, Regno nobilius reputans; oblatos Faſces repudiat.

Supplicatum proinde Romano Pontifici,

Ab eoque ſacris vinculis abſolutus;

Libero Regno, liber reſtituitur Caſimirus, Rex Diaconus;

Ac ſeptennali Interregno,

Ipſisque Regni calamitatibus finem facit.

Ita felicisſimus in utraque Fortuna Princeps,

Poſt varia experimenta Fortunæ,

Minùs quidem aliquando faventis, ſed nunquam iratæ,

Quod Parentum injuriâ amiſerat, ſuâ virtute obtinuit.

Cave, ne ſeverioribus in eum Fatis indigneris.

Non ſtatim ſuâ ſe facie pandit Fortuna.

Sæpè diu alieno vultu latet;

Etiam tum, cùm creditur inimica, amicisſima.

Fallitur, quisquis eam è prima fronte æſtimat;

A tergo etiam circumſpicienda eſt.

Incognitæ plerumq; ſunt magnæ Felicitatis viæ.

His Caſimirus ad Paternum Solium ductus,

Non Ariadnes, ſed virtutis filo,

Adeò perplexum evaſit Labyrinthum.

Quæris, quis tum rerum ſtatus in Polonia fuerit?

Non tam ſtatus, quàm ruina fuit.

Cùm omnia in Regno turbulentiſſima invenit Caſimirus,

(Quale enim aliud à Septennali Interregno Regnum expectares?)

Ægerrimam Rempublicam lentâ manu curare aggreſſus eſt.

Quo id factum putas ſucceſſu? felicisſimo.

Ipſis hîc quandoque remediis peccatur.

Et nonnunquam plus periculi eſt à medico, quàm à morbo.

Sæpè, qui ægram Rempublicam tantiſper pati non poſſunt,

Faciunt

Faciunt nullam.
Cum mora vitiis mederi, optima quia tutiſſima curatio eſt.
Impatiens Medicus morbo ipſo peior redditur.
Et quia maximum eſt ad viri felicitatem momentum uxor proba;
Hanc in vicina Roſſiæ Ducum domo invenit Caſimirus.
Optimum ei in connubio ex Conſortis nomine omen.
Religioſiſſimus Princeps,
MARIAM ſibi dotali fœdere copulavit.
Hæc, ne ominis veritatem in dubium voces,
ANNA Matre genita;
Illius memoriam Marito inſtillabat,
Quam ſanctiori vitæ deditus, jam olim ſibi delegerat in Sponſam
Verum Dobrognevam poſtea Mariam hanc dici placuit;
Ne Sanctiſſimum Deiparæ Nomen
In tanta etiam Majeſtate vileſceret.
An? ut Regina Socrus ſuæ pravos furores corrigeret,
Ac pro *malè iraſcente* RIXA,
DOBROGNEVA, id eſt *benè iraſcens* diceretur.
Ad eum modum amoribus ſuis circumſcriptis, Caſimirus
Civium ſuorum domeſtica diſſidia adeò feliciter compoſuit,
Ut RIXA matre genitum dubitares.
Hoſtes tam facilè, quàm ſe olim ſibi ſubjugavit.
Neque id arduum fuit illi Principi,
Qui æquè militares ac *Religioſas virtutes coluit.*
Aliàs, *rara eſt iſtarum concordia.*
Mars, irreligioſum planè Numen,
Raro Pietatem ſub ſignis ſuis numerat.
Sed quia hanc ſemper in Caſtris ſuis Caſimirus recenſuit;
Toties victor, quoties pugnator,

Dici potuit ipſammet victoriam inter ſtipendiarios numeraſſe.
Maslaum, Mazoviorum Ducem,
Cum ingenti Pruſſarum Jazvingarumque exercitu
Ita fudit: ut ipſe fortitudini ſuæ ſuccumberet,
Abſurdam Principis cogitationem arbitratus,
Majorem ſuæ, quàm ſuorum ſalutis curam habere.
In acie igitur ad ſupremam virium defectionem dimicans,
Ne omninò, tam palmari victoriæ immoreretur,
Militis unius virtute ſtetit,
Qui ſemianimum Caſimirum in Caſtra deferens;
Ingens gloriæ & fortunæ ſuæ pondus tulit.
Victoriæ huic, Maslaus ex alta trabe pendulus
Triumphalem addidit Appendicem,
Et cùm victoris vincula fugit, ipſe ſe in laqueum induit.
Ad ſumma quæque per ſummum nefas connisus;
Ita ſupra reliquos debuit eminere.
Diceres, ne victorem Caſimirum appellaret,
Vocem ſibi ipſi ultrò præcluſiſſe.
Aut quod communior fert opinio,
Pruſſos ſuorum, quos Maslaus duxerat, cæde motos,
Impotentem ſuperbiſſimi Ducis ſpiritum,
Quod adeò turpiter inſaniſſet, reſte alligaſſe,
Id eſt, avaram Regnandi gulam funeſto fine & fune præfocaſſe.
Impotenti Maslai Spiritu,
Ac immaturà regnandi ambitione præfocata,
Tota Pruſſia Caſimiri arbitrio ultrò ſe permiſit.
Sed & Caſimirus, parta manu pace recreatus,
Æternitati ſui copiam fecit, Anno Domini, M. LVIII.
Regis hujus pretium, ut omnia illa deſint,
Vel exinde, antequam hinc abeas, collige:
Nunc etiam Annuo Cenſu à nobis redimitur.

CASIMI-

CASIMIRO I.
PANEGYRIS LYRICA.

ODE IV.

QVæ te ſceleſto diſſimilem Patri
Inter Polonas Gratia faſcias
Nutrivit? invictoq́ magnum
Pectus Avo Proavisq́ mentem

Incoxit auſis? Rarior aſpici
Eſt viſa proles, quæ vitiis gravi
Deſciſſet à Patre & profanos
In meliùs revocaret ortus.

Nunquam Leones parturiit lepus,
Aut dama lyncas. *Quin citiùs novos*
Remosq́, Romulosq́ rurſum
In Latiis Lupa paſcet arvis,

Quàm molliori patri animoſior
Succreſcat Heres. Te tamen integer
Morumq́ Vírtutumq́ candor,
Et ſocio, Caſimire, Juſtum

Implevit Æquo: Tu venientibus
Quos ſera gignent tempora Sarmatis
Illuſtre portentum & decora
Ingenui ſoboles Honeſti

Dicêris olim. Te licet impio
Ignava Mater lacte & inermibus
Nutrivit infantem medullis
Atq́ ſuo puerile pectus

Fædavit æſtro; Te tamen ilicet
Intaminatâ Religio manu
Non erubeſcendis recudit
Artibus innocuaq; rurſus

Mentem & Virilis robora pectoris
Firmavit irà, Te Latii Pater,
Jam caſtra virtutis ſecutum,
Caſtra tuis, Benedicte, quondam

Firmata clauſtris, Sarmatico parem
Indulſit auro. Te celer Iſtula
Adhucq; demeſſi relictum
In medio capitis maniplum

Geſtans Polonus, *te memorem ſibi*
Latè reductus pingit in ædibus
Tuóq; condemnatum adusq;
Nunc etiam caput eſſe vito

Non erubeſcit. Te Tynecenſia
Nunquam obſoleto clauſtra ſilentio
Dixiſſe, Vicinasq; gaudent
Munificum docuiſſe ripas.

O! ſi Polonos nunc etiam levi
De nube ſpectas; diſcute nubilas
Regniq; Civiumq; rixas,
Et niveos Le[illegible]ia Lechisq;

Pre[illegible]are mores. Sic tibi regios
Stellata cæli ſemita lactei
Deſacret axis: Sic Pol[illegible]
Indomito fremat ære Mavors.

BOLESLAUS AUDAX.

INterrogare tamen Audaciam ſuam debuerat,
Cœlóne oppugnando par eſſet?
Inter victores mitiſſimus, inter Tyrannos acerrimus:
Quidquid aut magnus Dux habere potuit,
Aut magnus Tyrannus, habuit.
Feliciſſimus cæterá,& bellicoſiſſimus Princeps,
Imperio longè lateque propagato,
Eundem furorem quo in hoſtes detonuerat, in Cives amolitus,
Triumphalem Laurum Civili ſangvine cruentavit.
Hoc erat, perniciem illis attuliſſe,
Pro quorum incolumitate bellatum erat.
Ut Medicum multa funera:
Ita Principem multa ſupplicia infamant.
O quàm *meliùs triumphat ſui victrix Majeſtas!*
Illa maxime Corona victorem Regem decet,
Quam à ſervatis Civibus Civicam appellamus.
Nunquam alioqui victus, niſi furori ſuo ſuccubuiſſet:
Bohemicus, Sileſicus, Ungaricus, Ruſſicus, non ſemel;
Sui ne ſemel quidem victor;
De aliis ſæpiùs, de ſeipſo triumphavit nunquam.
Tot victoriis non tam crevit, quàm intumuit.
Quandoq; enim hoc, quod nos Magnitudinem dicimus, tumor eſt.
Et illud neſcio, an victorem decuerit,
A capulo manus ad mollia tranſtuliſſe;

A Marte, ad Veneris caſtra tranſiiſſe?
Qui tot viros viceras, à mulieribus victus eſt.
Furiæ te omnes Vulcane!
Rogo tuo nunquam torreri dignior eras,
Quàm cùm Gradivo Cypridem concatenaſti,
Catenæ illius nexus necdum hodie reſolutus.
Quæ olim fabula fuit, ô quoties jam vera Hiſtoria eſt!
Sed piget pudetque fari nefanda.
Hic Boleslaus, quod dicebatur effectus eſt.
Nomen ejus *famæ dolorem* Polonis ſonans, hic planè implètum.
Poſt tot Arcium Urbiumque, immò & Regnorum incendia;
Fataliùs ipſe arſit;
Severus aliis judex, iniqvus ſibi.
Niſi quis æqvum etiam appellârit,
Quod ſua ſcelera, cùm in ſe debuiſſet;
Adeò ſeverè caſtigârit in aliis.
Scilicet, indignum ſe judicavit, quem ſui Cives imitarentur.
An & illud tum in eo patuit:
Illos plerumq; graviùs iraſci vitiis alienis,
Qui impenſiùs amant ſua.
Æaco Rhadamantoque crudior, non æquior,
Ad Tribunal ſuum. Manes etiam evocavit:
Perorante pro Antiſtite ſuo, redivivo Piotrovino.
Ne bonâ causâ, Sanctiſſimus Præſul caderet;
Eam è tumulo reſurgens Atlas erexit.
Si unquam alias, ſanè tunc, ad literam,
Aulicis fraudibus odiiſque inſepulta

VERI-

VERITAS DE TERRA ORTA EST.

Sed facilius fuit quadrilenne cadaver ad vitam,
Quam Boleslaum ad ſanam mentem reducere.
Adeò *ipſis mortuis profundiùs infoſſa*,
Surdis Manibus ſurdior eſt impietas.
Ob ſcelera ſua è Sanctorum tribu à D. Stanislao motus,
Ultra Audaciam (quam nomine præferebat) facinus adoritur.
Non niſi Præſuleo ſangvine Regalem iram reſtingvendam ratus,
Armatam militum manum litanti Stanislao immittit.
Redeunt illi, ipſâ ruinâ Præſulis jugulo repulſi,
Et terrore magis, quàm furore cæci.
Dubites tamen,
Cæciorne Dux oculatus fuiſſet, quàm milites exoculati?
Furit, indignatur, irruit verè AUDAX BOLESLAUS,
Et pro Aris ad Aras ſtantem Præſulem,
Quaſi non occidere vellet, ſed immolare, ad ARAM cædit.
Et tu quidem Diviniſſime Martyr STANISLAE,
Sacrificii tui non Actor melior, quàm Idea;
Dum pro Aris cadens, tuum Divino immiſces cruorem,
Planè Chriſti conſangvineus, oſtendiſti:
Imperatorem ſtantem oportere mori.
Ipſo Regio vulnere coronatus,
Diviſo vertice, duplici Laureæ locum nactus es.
Enata planè eſt ex capitis tui vulnere nova Minerva,
Quæ Audacis exemplo Principes doceat:
Impotentem Regum furorem,
(Quoties ultra fas & æqvum ſævit,)
Suo citiùs capiti Coronam excutere, quàm alieno.

Ita,

Ita Aris adhærens, ut non niſi mortuus ab eis avelli poſſes;
Exili ædiculâ, mœrentes non capiente furores,
In campos, ſpirans cadaver extraheris,
Cœlo teſte, pro cœlo occubiturus.
Ingentem animam tot in vulneribus rimati hoſtes;
Dum in plurimas partes integerrimum corpus dividunt;
Ne ſic quidem integritatem tuam minuerunt,
Tam diu ſectus, dum aliquis vulneri locus eſſet,
Per arva ſpargeris, in uberem gloriæ Meſſem ſurrecturus.
In Campis natus ac denatus
Verus Sarmaticæ Nobilitatis FLOS & Sanctitatis.
Et verò, nunquam agri illi nobiliori ſemente conſiti ſunt.
Poterat tacitus quiſpiam ita vovere:
Adoleſcite felicia Germina!
Ex adeò ſanctâ ſemente, Sanctì nobis pullulent Præſules.
PLURES UTINAM! NASCANTUR STANISLAI
Sed, qui totâ vitâ integritatem integerrimè coluiſti,
Nec poſt fata, diviſo in corpore eam paſſus es violari.
Membris ad integerrimum corpus coaleſcentibus,
Planè dicere Paulinum illud non poteras:
Sentio aliam legem in membris meis,
Quæ tanta concordia in unum corpus concrevêre.
Unius manus unico abſente digito,
Accenſa in aquis Lux, raptorem piſcem detexit;
Et ſacrilegii veluti reum lapſa è cœlo flamma, indicavit.
Nimirum integrâ manu Poloniam tuam fulturus;
Ne unico quidem digito carere voluiſti.
Sed nec aliæ defuere Cœlo faces,
Quæ inter excubitrices Aquilas funus tuum illuſtrârunt.

Niſi triumphales ignes hoſce dici malis,
Quos tibi cœleſte Capitolium ingredienti,
Gratulabundi Cœlites accenderunt.
Adeò præclaram mortem quidni cœlum ipſum illuſtraret?
Clariſſimis natalibus ortus,
Nec vitæ finem obſcurum habere debuiſti.
In tanta ergo Luce, cœcus alioqui Boleslaus
Virum ſe *Nominis* ſui agnovit.
Felix erat, ſi unà cum Regno quod ultrò deſeruit,
Se quoque deſerere potuiſſet.
Sed, *difficilè eſt mala Conſcientiæ tormentum effugere.*
Mens ſceleris ſui conſcia ingenioſe excogitat pericula
Et *timet, undecunq; puniri potuit, aut meruit.*
Ut *omnia ſint pacatiſſima & tutiſſima,*
Docet timores, mala Conſcientia,
Quâ nullus unquam tortor crudelior fuit.
Hâc accuſatrice inquies Boleslaus,
Cùm ſua fata per prærupros Pannoniæ montes inſequitur;
[Ipſa nempe mors Tyrannum fugiebat]
Meruit, ut quod fatum pii Patris
Impiam ſobolem obruerit, neſciamus.
Si verax fama; rem miraculo majorem præſtitit.
Cùm peſſimè vixiſſet;
Optimè in quodam Carinthiæ monaſterio mortuum ferunt.
Sânè majus hoc omni miraculo portentum.
Monſtrum enim *eſt diſſimilem vitæ ſtudiis mortem alicui contingere.*
An non hic jure merito cum Stoico exclamem!

Hoc eſt Boleſlai crimen Æternum,
Quod nulla virtus, nulla bellorum felicitas redimet.
Nam quoties quis dixerit, occidit multa Ruſſorum millia &c.
&c. &c. &c. &c. &c.
Opponetur: & Staniſlaum occidit.
Omnia licet Ducum Regumq; exempla tranſierit;
Nihil tam Magnum erit, quàm cædes Staniſlai.
Adeò verum illud Tullii Paradoxum:
Vita noſtra Carmen eſt;
Cui ſi vel ſyllaba deeſt, exſibilaris.

IN BOLESLAUM AUDACEM

ODE V.

AUdax, ſed olim, mox etiam fugax,
Emptum trecentis penè periculis
Tantumq; vix quondam redemptum
Funeribus populiq; multo
Et Martiorum ſanguine Civium
Heu! quàm ſceleſti pectoris impotens
Turpiq; flammatus calore
Et ſtygio Furiarum & Orci
Succenſus aſtro, quàm malè pro dolor!
Infauſtioris vulnere Verticis
Immerſit audaciq; Nomen
Rex Lechiæ [illegible]râ.

Hâc in cicatrice, aurea Lechicæ
Merſere ſe ſe Sceptra potentiæ;
Hic turpe, prò dolor! Polona
Naufragium ſubiit Corona
Regumq́ nomen. Quid malè Regia
Sub imperantis lumine purpuræ
Non auſit ira? & parcioris
Impatiens nimiiq́ larga
Vindicta freni. Nempe magis ferit
Regalis ictus, Sævaque Regio
Et pondus à ſceptro & valorem
Dextra trahit; graviûsque Regum
Sentitur enſis. *prob! ſuperûm æmuli,*
Inominatis parcite cædibus
Reges, ferociumq́ tandem
Indomitas gladiorum & irarum
Arcete rixas. Nam propè Regium
Perenniori ſe ſcelus induit
Æternitate & inter omnes
A populo recitatur annos.
Conſpectiori lumine proditur
Affine magnis crimen Honoribus
Vetatque peccantem latere
Ipſe Thronus ſoliique ſplendor.
Sic & decoras laudis adoreas
Tantisq́ nuper cædibus illitam
Laurum, Boleslae, & recentem
Chijovii ſonitum triumphi
Totamq́ noſtræ penè Poloniæ
Famam futuris Regibus unico

Succidis ictu ſit recentes
Cæde novâ jugulas Honores.

Nam quid rebellis claſſica Pruſſiæ?
Quid ſubjugata bella Podoliæ
Regumq; cædes? quid retincti
Pannonico gladii cruore

Contra ſcelestum robur & impios
Poſſint furores? non ego ſtrenuum
Vocabo Victorem, trecentos
Qui domuit, domitosq; rurſus

Frenavit hoſtes, nec tamen interim
Ferocientis tela Cupidinis
Suumq; frenavit furorem,
Sed dominæ prope ſervus iræ

Obedit ultrò. Latiùs imperat,
Non plura, ſed qui ſe domuit ſuis
Invictus armis; gnavus idem
Certa ſuæ dare jura menti.

O! qui occupato jam propior Deo,
Ab hoſpitali ſidere Lechicos
Reges, Staniſlae, & clientem
E vigilis ſtatione cæli

Spectas Polonum; da Pater, à tuo
Olim rigatas ſanguine pulchrius
Vernare terras: da quietos
Principibus populisq; mores.

VLADISLAUS HERMANNUS.

Summis Regibus ſolo nomine Regio minor,
Heredem ſe ac Principem appellare maluit.
Modeſtiori ſaltem titulo
Minuenda erat Fortunæ invidia, vel abolenda,
In primo deſerti à Fratre Regni aditu.
Ne quâ ſui parte ab exilio Boleslaus abeſſet;
Sancita ab eo edicta proſcripſit.
In ea nimirùm tempora inciderat,
Quibus Everſor Legum melius audiret, quàm Servator.
Ab ipſa Natura ad quietem compoſitus,
Et Humanitatis ac Religionis amantior, quàm gloriæ;
Rebellium ingeniorum pervicaciâ toties ad arma compulſus eſt.
Pruſſiæ, Pomeraniæque, quia vetus jugum excuſſerant,
Ultricia, ſimulque victricia arma intulit.
Mox decuſſis eorum capitibus, qui ſe jugo exemerant;
Utriusque populi nomina ſibi Regnoque ſubjecit.
Ut tamen clarius virtutis ſuæ documentum præberet,
Suum illi ſangvineum Fortuna objecit.
Diſceret,
Malè natam ſobolem raro Parentibus ſuis æquam eſſe.
Zbigneus, extra legitimum thorum ſuſceptus,
Et planè ſpurius Vladislai Filius,
Quaſi ægrè ferret natales ejusmodi,
Paternæ Pietati bellum indicit.

Parùm abſuit, quin æquiſſimus Heros
Eum, quem degeneri ſangvinem dederat, armis repeteret.
Sed ad Paternos pedes abjectus Zbigneus,
Ultrò ruinam prævenire maluit, quàm à ferro cogeretur.
Abundè ſibi Hermannus ita ſatisfactum putabat;
Qui necdum ſe Patrem oblitus,
Maluit filii lacrymas ſpectare, quàm ſangvinem.
Et vero, *profundius cadit ſponte inclinata protervia.*
Facilè de eo cui parcimus, triumphamus.
Quia ergo manuum ſuarum fiduciam ad pedes Paternos abjecit;
Quam armato negaverat, inermi Regni partem conceſſit.
Ità facilius à Principe beneficium precibus extorqueas, quàm armis.
Neque tamen Hermanni elogia cenſoria virgula caruere,
Optimus & numeris omnibus abſolutus Princeps creditus,
Niſi plus æquo bonus fieri voluiſſet.
Dum impotentis Sececlii nutibus nimium ſe permittit;
Plus ei tribuiſſe viſus eſt,
Quàm aut Miniſtri auctoritas exigeret,
Aut Principis Majeſtas pateretur.
Si rectè Politici juris conſulimus,
Iis limitibus Principum ac Miniſtrorum fortuna circumſcribenda eſt,
Ne aut illi ſe obliviſcantur Dominos,
Aut iſti ſe aliquando non meminerint eſſe ſervos.
Sed rarior Theodoſius ſine carnis dextra.
Neſcias tamen cui nævus hic adſcribendus.
Vladiſlaone? quòd affectus ſuos cautius moderari noluerit;
An Sececlio? quòd illis modeſtius uti neſcierit.
Hinc non injuſta fortitan in Principem offenſa
Et pulliſſimum in Sececlium odium

Ac ultima denique impotentis Palatini pernicies.
Qui enim *Principum favoribus uti neſcit,*
Diu illis frui nequaquam poteſt.
Jam olim *nimii Regum amores*
Omnium odiis vapulant.
Tandem, compoſitis undequaque rebus,
Oſſa quoque ſua Regibus appoſuit Hermannus,
Anno Chriſti, M. C. II. Annis XX. rerum potitus.

VLADISLAO HERMANNO

PANEGYRIS LYRICA.

ODE VI.

Tu verò, quanquam jam Titulis minor
Ac Regiarum lumine frontium;
Regno, profanatisq; ſceptris,
Et profugo (meliore fato)
Succede Fratri. Tu calidos adhuc
A ſanctioris ſanguine vulneris
Abſterge mucrones & à tam
Immeritis populare bellis
Tandem propinquo crimine cautior
Arceto ferrum. Tu potius ſacros
Manes Stanislai & profana
Sacrilegis monumenta factis

Perennio-

Perennioris ſollicitus ſpei
Olim expiabis. Tu potius tuum
Merſiſſe mucronem & viriles
Sarmatici gladios Gradivi

Aut in rebellis cæde Moraviæ,
Aut perduellis ſangvine Pruſſiæ
Gaudebis & victor per ipſa
Edomiti juga Pomerani

Calcabis olim: Quà tibi nobiles
Invicta Virtus erigit aggeres
Quà te catenandus nefaſto
Marte vocans velit ire natus.

Polluta turpi progenies thoro
Rarò fit æquis æqua Parentibus.
Senſit Deûm Pater cruenti
Tela nothi, fera ſenſit arma:

Cùm poſt virentum ſemina dentium
Bellator agro miles inhorruit;
Ni pila torſiſſet, gravemq́;
Theſſalico gladium veneno

Et arma Jaſon. Quid memorem Herculis
Regnumq́; Pyrrhi? ſenſit adulteram
Humum rebellantesq́; Cœlum
Quos genuit, timuit Gigantes.

At non eodem te tuus omine
Invaſit heres. corrigis exules
Hermanne, Divos, fauſtiore
Aggrediens [illegible] *arte.*

Quot in paludis Goplitiæ vada
Sacraſſe Ditis diceris beſtias?

Qua[illegible]

Quantúmq; te ſuffuſa quondam
Sangvineo Thetis horret æſtu?
At cùm revicti prælia Zbignei
Et exterorum ſuppetias Ducum
Infringis ac mitem immerenti
Das genitor veniam clienti;
Te fæderatæ Gratia dexteræ
Et pura nudo pectore Veritas
Candorq;, Cælitumq; cultus,
Et ſuperum facilis precari
In Vota plebes, Te ſtudioſior
Veriq; Mater Simplicitas ſacro
Offudit argento & refuſos
Sollicitâ ſine lege crines
Palmis remiſſo Pax & Amœnitas
Frenavit auro. Te placidus Honor
Decusq;, cultusq; & Ducali
Pompa frequens comitata Honeſto
Seqvuntur armis. Jam tibi proximum
Et Fas & Æqvum ſubſtitit ad latus,
Sacrumq; Virtutum tribunal
Et nivei ſine labe mores.
Te pertinaci Fama canit tuba;
Te ſempiternis Rumor honoribus,
Te cana, canorumq; Mater,
Perpetua prece diſcit Ætas.

BOLESLAUS KRIVOUSTUS.

ITa eſt, Mortales;
Faciliùs in ſummis apicibus
Vitia notamus, quàm virtutes.
Quàm multos COPRONYMOS,
BALBOS, CRASSOS, CALVOS, LASCONOGOS;
Quàm paucos hodie
JUSTOS, PUDICOS, MAGNOS, numeramus.
Etiam Boleslao noſtro, tot virtutibus conſpicuo,
Agnomen Os INTORTUM dedit.
Sed facilè formæ vitium tot virtutum formis correxit.
Vultûs deformitatem, quam ex morbo contraxerat,
Militari galeâ oppreſſit;
Nunquam non decoro pulvere ſordidus.
Planè ad bella natus Princeps,
In primo ætatis aditu,
Sago prætextam [bullam potiùs] permutavit.
Adeò ſcilicet maturè ei inchoandum fuerat,
Cui tantum victoriarum ſtadium Fata deſtinàrant.
Quadrageſies ſepties triumphaturus,
Militiæ rudimenta poſuit victorias.
Neque tibi ſuſpecta ſit pueri tunc Principis Fortuna,
Ex eo, quòd à ſummis inceperit.
Principum indoles popularem menſuram excedit.

Non

Non ſemper bis oportet à parvis ad majora progredi.
Lente motus Principis animus parùm excitatur.
Oportet grandi aliquo impetu
Aut totam ſimul aut majorem magnæ indolis partem exerere.
Aſſvefactus maximis animus,
Magna etiam deinceps parva judicat,
Et quidquid maximo additur, exiguum æſtimat.
Adde, quòd Boleſlao & ſua indoles & Paterna virtus
Maximorum facinorum ingens calcar fuerit.
Patris imaginem, non magis appenſam è collo,
Quàm fixam habens in corde,
Ex vero planè fuit IMAGO PATRIS.
Eum meliùs exprimens moribus, quàm pictor coloribus,
Semper præſentem virtutis ſuæ habuit & Ideam & Teſtem.
Aliàs *Meliùs eſt, Majorum facta colere, quàm imagines.*
Aureæ Coronæ tot Laureis præludens,
Plures Civicas ac Obſidionales non ſemel tulit,
Ut tandem emerito capiti Regiam dignè imponeret.
Nimirùm, puerilis illius victor æ præjudicio ſecurus,
Non à ſuis tantummodò commilitonibus,
Verùm ab ipſis etiam hoſtibus credebatur Invictus,
Adeò *ad conſequentia valet antecedens opinio.*
Veluti prima Sphæra cæteras poſt ſe rapere dicitur;
Sic Principis opinio ſequentes ducit.
In Regno Patrem ſecutus, extinctum diu luxit.
Loricam tamen verius quàm Purpuram induit.
Niſi Loricam etiam Purpuram vocaveris,
Quam toties victor, hoſtili ſangvine cruentavit.
Vel in ipſa venatione ferarum, venator hoſtium;

Dum illas inſequitur, in hos incidit.
Mox, quaſi unus ipſe integrum circumferret exercitum,
Nec hoſtium ingentem multitudinem;
Nec ſuorum paucitatem veritus,
Auſusque non ſolùm exſpectare hoſtem, ſed etiam laceſſere;
Ingentem in caſſes gloriam impegit.
Ut mirandum magis fuerit, ſperaſſe vincere, quàm viciſſe.
Ita ſæpiùs Spe magis, quàm audaciâ fretus;
Immò contra ipſam Spem animosè audax,
Paucisſimis ſuorum plurimos hoſtium fudit:
Majori gloriâ, quàm ſecuritate.
Vix enim aliquando magna gloria ſine magno eſt periculo.
Zbignei ſpurii Fratris fraudibus provocatus;
Et unà Bohemicam Pomeranicamque perfidiam egregiè ultus;
Spendidam de utrisque victoriam reportavit.
Ne triumphales flammæ deſiderarentur,
Utraque Regio ad rogum condemnata luxit.
Illud etiam tot inter flammas clarè tum paruit;
Temerè ſuſcepta ſceleratorum Patrocinia
Plurimùm Patronis ſuis nocuiſſe.
Nullibi adversùs artes malitiæ ſecurum aſylum eſt.
Brevi poſtea ob eandem cauſam
Henricum IV. Romanorum Imperatorem
Numeroſisſimo exercitu exutum,
Ægrè cum pedibus unicoq; comite ad ſuos redire permiſit.
Pedibus tuitus vitam Cæſar, quam manibus non poſſet,
Victoriam Exercitumque à tergo reliquit.
Si quæ gloria eſt benè fugere,

Hanc

Hanc tantùm Henrico Boleslaus in Campo Canino conceſsit.
Numero militum rapturus victoriam;
Aut multudine oppreſſurus, quem virtute non poſſet;
Malo ſuo, ſuorumque ingenti clade didicit Henricus,
Virtute alienum militem metiri, non numero.
Errat, quisquis aliena robora numerat, non æſtimat.
Pauci ſunt qui vincunt.
Immò, *ut in minoribus beneq; compactis corporibus;*
Ita in minùs numeroſo Exercitu ſæpè plus animi latet.
Invenit tamen Cæſar qua ratione, quem vincere non poterat,
Sibi in poſterùm devinciret.
Ne omninò à vinculis liber eſſet victor Boleslaus,
Cùm Polonæ Libertatis arbiter, alias compedes non pateretur;
Arctisſimo Affinitatis vinculo Patrem Filiumque devinxit.
(Si licet ſuſpicari)
Ut ſimiles ſibi è fortisſimo Genero Nepotes gignerentur.
Hinc Patri ſoror Aldegundis,
Filio, (Vladislaus ſecundus erat) Imperatoria filia copulata,
Claſsicis Epithalamium præcinentibus.
Ita de extinctis Bellonæ facibus, Hymenæi tædæ accenſæ,
Et quod miraculo par,
De connubio vix dum inito nata Pax,
Præmaturâ fæcunditate utrumque Principem beavit.
Sed non multa Polono Herculi feriandi mora conceſſa.
Maritalis amor Martiali, adeoque Hymenæus
Marti initiatus eſt.
Nova in Pomerania, Bohemia, Prusſiaque monſtra,
Pro Haſta Cælibari Militarem;

Pro Nuptiali Myrto Triumphalem Lauream ei obtruſêre.
Ergò Bohemicus, Pruſſicus, Moravicus, Danicus,
Germanicus, Roſſicus,
Debellator, ſemperque victor,
Nunquam poſtea vixit otioſus.
Ducis & Militis non confuſis muniis, ſed unitis,
Ab ipſis hoſtibus victor ſæpiùs decantatus eſt.
Tam capax victoriæ, quàm veniæ facilis:
Omni in bello, uni ſe Paci militaſſe oſtendit.
Officina enim *Pacis Bellum eſt*,
Et ſæpè Pax è Bello magis, quàm ex quiete ſtabilitur.
Ubique, ſed in bellis gerendis maximè Religioſus;
Quaſi ipſum Cœlum & Cœlites ſibi ſtipendiarios effeciſſet,
Sine illis militavit nunquam.
Diſciplinæ militaris obſervantiſſimus,
Milites ſuos eſſe voluit non magis fortes, quàm probos.
Scelera quippe *exercitûs maxima ſunt belli pericula.*
Victoriæ aut cladis augurium
Ex militum virtutibus aut vitiis trahitur.
Exercitus, quem injuriæ antecedunt, cladem & interitum ominatur.
Impoſſibile enim *eſt, rem benè geſturos,*
Qui lacbrymas & execrationes pro viatico ſecum ad Caſtra trahunt.
Et quia *æquè periculoſum eſt ſeu omnia militi concedantur, ſeu nihil:*
Illud imprimis præſtitit Boleſlaus,
Vt *militaris rigor Ducali liberalitate leniretur.*
Non omnia in bellis ferrum vincit;
Aurum quoq; & argentum frequentes victorias numerat.
Hinc æquiſſimus ac liberaliſſimus Princeps,

Æquè

Æquè ſtrenuos, ac imbelles quondam animos
In oblatis muneribus expresſit.
Ita auream Zeleslai Ducis virtutem
Ob amiſſam in bello manum, aureâ dexterá inſignivit.
Alium verò, qui ſub ſe LEONE DUCE
LEPUS eſſe non erubuit GALEATUS,
Leporinâ pelle muneratus eſt, fuſoque & colu:
Ut nimirùm, pedum fugacitatem in gutture puniens,
Ipſe ſibi laqueum necteret; quod & fecit.
Demiſſo à Campana fune gulam ipſe ſibi præfocans,
Vocali fato mori voluit, immò debuit:
Ut ipſemet, fatale ſibi æs circumagens, doceret,
Quànam pænâ Heroum gloriæ Fures mulctandi ſint.

Boleslaus verò,

Glorioſiùs ratus victoriis, quàm annis Imperium diſtinxiſſe:
Triginta Annos regnavit, quadragies ſeptiesque triumphavit.
Sed nihil humanum invariabile!
Infeliciſſimos quandoq; exitus parit diuturna felicitas.
Ut ſupremam felicitatem una ſyllaba addita;
Ita invicti nomen una demta immutabit.
Quoties ex FELICISSIMIS INFELICES!
EX INVICTIS VICTOS ſpectavimus?
Si tamen ſpectari debuerant, non defleri.
Ruſſorum ac Ungarorum fraudibus circumventus,
Poſt cruentam hoſtilis exercitus ſuique comitatus cædem;
Cum nunquam antea vinci didiciſſet,
Non tam hoſtium dolis, aut armis,
Quàm dolori ſuo ſuccubuit,

Id eſt,

Id eſt, vincere ſimul & vivere deſiit.
Anno victoris Hominis-Dei. M.C XXXIX.
Diſcet hinc Poſteritas,
Raram eſſe Fortunam absq; infortunii Appendice.
Citiùs ruina fit, quàm ædificium.
Sæpè multis annis quæſita felicitas
Horæ unius momento amittitur.

BOLESLAO KRIVOUSTO
PANEGYRIS LYRICA.

ODE VII.

AT, ſi imperanti paret adhuc lyra,
Nondumq; ſurdis dulcia cantibus
Audire detrectat jubentis
Dicta metri, medius Cytheron

Inductus aſtris, huc Mareotica
Silex & omnis copia montium;
Huc Creta Maſſy æq; rupes,
Huc Phrygius ruat Oſſa venis.

Huc, quà propinquis nubibus obvians
Invadit alto ſidera vertice,
Clivoq; deſpectat minores
Carpathium caput: huc ſequaces

Deciſa vaſtis marmora montibus
Et exterarum fragmina rupium

Campiq;

Campiq; nobilesq; venæ
E Pariјs properent fodinis.
Hic erudita carmine tibia
Grandem è ſupinis ſurgere collibus
Svadebo molem; quæ remotæ
Pyramidas ſuperet Canopi
Ipſamq; Memphim, & Romuleo graves
(Utcunq; vaſtis aſtra decempedis
Intrant, Planetaresq; currus
Inſolito retinent ſtupore)
Cœlo Coloſſos. Hic ego me retrò
Secuta dulci marmora colligam
Rupesq; cantu: hic & Trophæa
Et domiti juga Pomerani,
Hic mitigatæ prælia Ruſſiæ,
Belloq; victi funera Teutonis;
Tuumq; ſculpam, nil Polono
Innumeris metuende turmis
Henrice Fatum. Non mihi Dania,
Grandiq; ſqualens cæde Moravia
Indicta; nec quondam refuſa
Norvegico Maria alta tabo
Exulq; Danus: Te memores ſibi
Vatumq; docto vulnere ſauciæ,
Invicte Boleslae, rupes,
Te tacitæ ſilices loquentur.
Dicêris altæ robore dexteræ
In perduelles ſpicula Regio
Armaſſe ferro & contumaces
Sub pedibus dominâ tyrannos

 Calcaſſe

Calcaſſe plantâ. Se tibi ſupplici
Dicetur umbrâ Laurus & ardua
Flexiſſe Quercus, ſeptiesq;
Et decies quater obligatos

Umbraſſe crines. Hic tibi Sarmatæ
Narranda ſeris metra nepotibus
Gratumq; cantabit quotannis,
Dum Lechicus vehet aſtra Veſper,

Pæana vulgus, Hic violis humum
Et picta vernis marmora Liliis
Spargemus, Invictumq; rurſus
Te patrio repetemus ore.

Io! ter io! jàm propior polo
Occurrit altis machina nubibus,
Nimbosq; nil morata, ſacrum
Sarmaticis caput æquat aſtris.

VLADISLAUS II.

OPtimi Parentis poſthumum dedecus,
Quòd exilio, quàm Regno aptior eſſet, eventus docuit.
Omnia in eo luſerunt Fortunæ ac Naturæ Antitheta.
Fratrum Primus & Poſtremus,
Regnum dum quærit, amittit:
Et dum majus facere vult, facit nullum.
Vis rem dicam ipſiſſimam?
Quia *noluit ut alii felices eſſent, miſerrimus ipſe fuit.*
O! raram Fratrum concordiam, quoties regnandum eſt.
Quos uteri unius anguſtiis incluſerat Natura;
Regni unius ſpatiis ægrè ſuſtentat Fortuna.
Ad felicitatis Paternæ majeſtatem aſpirans,
Nihil ſibi deeſſe putavit,
Ut integrum ejus Regnum, unicus ipſe posſideret.
Cenſuit ſibi auferri, quod fratres haberent.
Pleriq; enim *ex alienis commodis damna ſua æſtimant*
Et quidquid aliis obtigerit, ſibi putant auferri.
Ergò, ne eo quod eripere poterat, careret;
Germano ſangvini parricidale bellum indixit.
Adeò *potentior eſt ſangvine cupiditas.*
Belli cauſam ne quære: uxor erat.
Niſi hanc jure æquisſimo Furiam dicere malis,
Quæ Fraterno Bello impotentis Cupidinis faces prætulit.
Magna populi calamitas eſt uxorius Princeps.
Talis erat Vladislaus, dignus cui Femina imperaret.

Optimorum conſiliorum tam inimicus,quàm incapax:
Suam & uxoris avaritiam maturo ſuorum Comitio præferens;
Regnum dum propagare malis artibus cupit,
Æquisſimo fatorum judicio perdidit.
Fædâ populatione in populares ſuos graſſatus;
Dum peregrè ducto exercitu, bona eorum ferociter vaſtat,
Sua non eſſe oſtendit.
Hoc nempè *eſt ambitionis ingenium; quæſua vult, facit nulla.*
Et verò,ſupplices Fratrum preces,
Cùm ab indignisſimis pedibus unà cum uxore ſua rejicit;
Demiſſos eorum amplexus in laqueos commutavit.
Scelere ſuo, non armis tantùm, ſed animis etiam fæderatos
In arce Posnanienſi arctisſimè obſidens;
Vindicem Nemeſim pauló poſt expertus eſt.
Trepidatum imprimis aliquandiu in arce;
Sed ſubitò frigidus timor inſigni furore incaluit.
Acerrima virtus eſt,quam ſuprema necesſitas extundit.
Hæc ſola audaciam multis dedit & victoriam.
Ultimà deſperatione feroces & Cauſæ Æquitate erecti,
Dignum tuendæ innocentiæ facinus aggrediuntur.
Nox eruptioni deſtinata;
Ne Fraternorum armorum ſtrepitu
Orbis oculus(ut olim ad Thebas) offenderetur.
Nox,inquam,non obſcuræ victoriæ delecta:
Hæc enim *ſæpè pro Duce, nonnunquam pro Exercitu fuit.*
Multi commilitonibus tenebris in pugna uſi,
Nomen & victorias illuſtrarunt.
Vladislai interim milites, ſpe priùs quàm Baccho ebrii,

Cùm

Cùm ardentem cognati ſangvinis ſitim,
Vino acuunt, aut reſtingvunt;
A crapula ſomnoque victi, futuram ſtragem adumbrabant.
Exitio ſuo mox Poſteritatem edocturi;
Quàm affinia ſint in bellis vocabula, merum & mæror.
Raræ in vallis ſtationes, aut nullæ, quia ebriæ;
Supina ubique, & *apertis periculis magis pernicioſa ſecuritas;*
Adeoque *magnarum victoriarum quandoq; auſpex contemptus Hoſtis*:
Omnia denique Bacchanalibus, quàm Caſtris propiora.
Hâc occaſione optimè uſi obſesſi Principes,
(*Maximè* enim *in bellis rerum agendarum anima occaſio eſt*,)
Ex arce cum ſuis erumpunt,
Non tam pugnaturi, quàm vino ſomnoque ſepultos tumulaturi.
Manus una gladio, face altera armabatur.
Diceres, aut cæco eos furori præluxiſſe,
Aut funebrem pompam prælatis funalibus adornaſſe.
Tot facibus ægrè excitati hoſtes dum arma capiunt, trucidantur.
Demum ſuccenſa Caſtra, extincta odia:
Et ſacrilegus cognati ſangvinis furor ad pyram condemnatus,
Suismet ignibus arſit.
Ita inter ipſa infortunia naſcitur felicitas.
Et *faciliùs quandoq; vincitur qui ſperat, quàm qui timet.*
Dum ſe unà cum fratribus miſerrimum putat Boleslaus,
Felicisſimus victor extitit.
Vladislaus porrò, nec lauru patriâ, nec lare dignus;
Ac è ſtatione ſimul & Regno profugus,
Tam malè foris exul vixit, quàm domi Tyrannus.
Ægrè è tanta ſtrage fugâque collecto ſpiritu,
In exilio cum uxore ac liberis contabuit.

Vel ideò infelices, quòd aliquando felices fuiſſent.
In omni enim *adverſitate*
Infelicisſimum infortunii genus eſt, fuiſſe felicem.
Utriusque barbaram immanitatem, ut reliqua taceant,
Elinguis Duninus nunc etiam vocalisſimè loquitur.
Præciſa cordato, ac magis Veritati,
Quàm Majeſtati addicto Heroi lingva,
Chriſtinæ & Vladislai Tyrannidem diſertisſimè evulgavit.
Tantæ feritatis cauſam quæris?
Imprimis utriusque Principis furor fuit.
Nulla enim *Regum ira tolerabilis eſt, aut innoxia.*
Fruſtra hic innocentiam appelles.
Principum indignatio, reum ubi non invenit, facit.
Adde, quòd *malis Principibus, boni quàm mali ſuſpectiores ſunt.*
Semper iis aliena virtus eſt formidoloſa.
Melior vir erat Duninus, quàm eſſe quenquã, Tyranno expediret,
Etiam tùm apud Vladislaum, ut olim apud Neronem,
Sola virtus, publicum in omnibus crimen erat.
Nam *apud infenſum virtutibus Principem*
Non minùs eſt periculum ex bona fama, quàm ex mala.
Alteram tantæ immanitatis cauſam deſideras?
Libertas boni Conſiliarii, mali Principis crudelitatem irritavit.
Cùm enim *Tyranni,*
Ejus quem timent libertatem, inter Læſæ Majeſtatis crimina reputant;
Non erat difficile, liberrimo ſeni crimen ejusmodi appingere:
Præſertim, ubi vitæ & necis arbitrium penes Fæminam fuit.
Cum Harpyjæ illius inſtinctu,
Oculos etiam inſonti erui juſſiſſet Vladislaus,
Gratulatus eſt ſibi Duninus,
Quòd fatale illud Regno par ampliùs viſurus non eſſet.

Plus tamen lumine ſuo orbatus vidit,
Quàm adeò malè oculati Conjuges.
Polonus planè Tireſias,
Tum maximè oculatus, cùm cæcùs;
Imminens peſſimis Principibus Fatum,
E tenebris illis prævidit cæcus, & prædixit elingvis.
Adeò *nimia Principum potentia, impotenti violentiæ affinis eſt.*
Maximè cavendum bono Principi,
Ne videri velit, nimiùm ſe in ſuos poſſe.
Sola enim *potentiâ Regnum gubernare,*
Tyranni Elogium eſt.

IN VLADISLAUM II.

ODE VIII.

Sunt, quos refuſi flumina ſangvinis,
Et Civicarum funera cladium,
Enſisq; lymphatusq;, ferri
Urit amor dubiumq; Martis

In pace bellum: ſi tamen hoſticum
Bellona multis ebria cædibus,
Inflaſsè cornu, vel ſeveris
Claſſica detonuiſſe rixis

Fetumq; multo robore juſſerit
Fervere martem, protinùs integrum
Liquêre mucronem & ſupinis
Prælia deſeruêre dextris.

Sic &

Sic & Ducalis præcipites Mitræ &
Domiferoces, ſed trepidi foris,
Civesq́, non hoſtes peroſi,
Fata ſuo vitiant furore,

Menſesq́ & annos, & malè naufraga
In Civicorum ſangvine funerum
Et luſtra demergunt, & arma,
Arraa ſuis habetata armis.

Neſcit ſevero perpetuum decus
Parere ſceptro: mergitur aſperas
Inter cicatrices honeſtæ
Laudis amor ſolidæque Famæ.

Quin, ut cruentis ſordida cædibus,
Turpi erubeſcunt ſpicula murice:
Sic nomen, immanesq́ Mitras,
Sic rigidi trabeas Tyranni &

Fuſo petitam ſanguine polluunt
Æternitatem. Sic rigido tibi
Ignave Vladislae, Fato
Magnanimæ periêre laudes.

Utcunq́ pulſis Fratribus, hoſticas
Opponis iras; & malè Patrios
Igniq́, ferroq́, & ſceleſto
Milite depopularis agros,

Ac faſtuoſæ Conjugis impium
Cæco imperatum perficis impetu,
Juſtumq́ deſpectans & Æqvum,
Egregii monitus Dunini,

Et ſaniori conſilio graves
Svaſus repellis: te celer Ambitus

Iraq́,

Deq; transfugiumq; Livor
Theutonicæ abigunt in oras.

Exulq; tandem jureq; Patrii
Carens ſepulchri, turpiter occulis
Tirannus, pullatoq; Manes
In [illegible] ſepelit in urna.

In qua (Poloni ſi quis honor metri)
Hoc ſcribo carmen. Hic cinis immemor
Orbique fatalis Polono
Inſequitur ſua fata pulvis.

Ne quære nomen: præſtat anonymos
Vocare Manes. Quem meriti nequis
Ornare Lauru, ſtat ſepultum,
Stat potius ſiluiſſe Regem.

❧ (o) ❧

BOLESLAUS CRISPUS.

SEcunda, immò Secundiſſima
Magni Krivouſti proles.
Numeri omen in mores trahens & auſpicia,
Regium Patris nomen Regiis virtutibus implevit.
Alibi quam nominum eſt Fortuna.
Ut ſub [illegible] debiles;
Ita ſub [illegible].
Sola virtus eſt, quæ nos magnos, imo & maximos pares facit.

V Regni

Regni tam non appetens, quàm capax;
Fraternorum armorum injuriâ laceſſitus,
Jure ſibi debitam ſceptri poſſeſſionem [illegible] rapuit.
Diceres, armis cogendum fuiſſe, ut regnaret.
Si fata conſulamus, illud egerunt;
Ut alieno ſcelere relictum Regnum jure optimo occuparet;
Et deſertum ab improbo fratre ſolium
Impoſitâ manu, ne rueret, ſuſtentaret.
Ergò dum ejus fugam inſequitur, in Regnum incidit;
Et quod minimè quæſierat Sceptrum, invenit.
Feliciùs quandoq; fortuna ſolet occurrere, quàm [illegible]:
Ac ferè jucundior eſt ſponte veniens, quàm quæſita.
Ad Fraternos nuper pedes abjectus Boleſlaus,
Ut tandem fortunatiſſimus fieret, aliquantulum miſer fuit.
Minùs ei Fortuna præſtiterat, niſi irata fuiſſet.
Ita *pleroſq; [illegible]*.
Sæpè quod iſta eripuit; illa dedit.
Vis abſque involucris quod [illegible]!
Non rarò [illegible] Fortuna eſt
Per unius ſcelera, alterius felicitas [illegible]:
Et [illegible] coronatur.
Hic inſignis Boleſlaus,
Ad Paterni Solii culmen per Fraternum ſcelus [illegible],
Tandem Rerum & Regni feliciter potitus eſt.
Inſigni Prudentia prædictus,
Et magis [illegible] fuit, quibus ſuorum [illegible] conſiliis.
Plura bella compoſuit, quàm fecit.
Pleraq; enim *in magna Fortuna*

[illegible]

Melior Auguſtus eſt Conſiliis, quam tot [illegible] & bellis.

Non ſolum olim Romani ſedendo vincunt.

Apud nos etiam

Plus prudentiæ [illegible] quàm arma ferit,

Sed nec armatis conſiliis caruit Boleslaus.

Duorum Cæſarum pro exule Fratre [illegible] preces

Ne admitteret, galeâ aures obturavit:

Ne minas eorum vereretur; vi repulit.

Nec ideo crudelem aut minus humanum cogita.

Fruſtra Vladiſlaus eam, quam aliis negaverat gratiam, expetebat.

Indigni ſunt humanitate [illegible], qui cum hominibus non ſunt humani.

Cæterùm in Cives ſuos humaniſſimus Boleslaus:

Sceptro potitus, illud [illegible];

Ut nimiis Fraternarum exactionum tributis

Oppreſſos Cives relevaret.

Nec id quidem non optimo conſilio.

Nimia [illegible] ipſam evertunt Rempublicam,

[illegible] Imperia.

Ad Nabucodonoſoris Statuam te porrige, & diſce:

Non poſſe fieri, ut [illegible] regni pedes

[illegible]

Si nimium exactionum [illegible] ebenantur.

In propaganda Religione Religioſiſſimus;

Pruſſiam Pomeraniamque ac Romanam fidem armis [illegible]:

Ne ipſe laſſus eo pertraxit, quo Deus.

Maximus illi belli apparatus fuit, Pietas & Religio.

Quæ ſola [illegible] ſunt.

Jamque impios ad Crucis venerationem adegerat;

Ejus ſcilicet, quam gladio præferebat.
Brevi poſt, violatis fœderibus, docuerunt,
Quàm humanæ etiam fidei eſſent incapaces.
Apud ignobiles animos, tam facilè fides frangitur, quàm datur.
Ergò iterum armatâ manu DEO & ſibi perjuros aggreditur:
Ut qui luſtrales ſacri fontis aquas contempſerant,
Sangvine ſuo tingerentur.
Sed aliter viſum Superis.
Communem cum cœlo cauſam ſortitus Boleſlaus,
Illud prælium inierat,
In quo ferè vinci, quàm vincere magis eſt glorioſum.
A transfugis in inſidias præcipitatus;
Unius Fratris fato, exercituque ſui ſangvine
Impiam gentem expiavit.
Adeo *nihil immune eſt perfidiæ.*
Ubi Fides ſtratagema ſit, nihil poteſt eſſe ſecurum.
E funeſto bello reduci luculentiorem victoriam Fata obtulerunt.
Coortis Civium ſuorum ſeditionibus exceptus;
Eorum in ſe odia inſigni lenitate ſuperavit.
Ea demum ſolida Regum gloria eſt, [illegible].
Stetit pro eo Frater, ne contra Pietatem inſurgeret.
Delatum ſibi ſuperſtitis Boleſlai Sceptrum recuſans,
Eo ſe fecit digniſſimum.
Suum planè credidit, quod Fraternis manibus teneretur.
Ita feliciter, quà Exterorum, quà ſuorum [illegible].
Victor animorum & armorum Boleſlaus,
Cæli in ſe amores excitavit.

Mo[illegible]

Moritur Anno poſt natam in terris vitam, M. C. LXXIII.
Pietatis ſuæ præmia ab ipſo cœlo recepturus;
Bono enim *Principi præmiando, ſola par eſſe poteſt*
IMMORTALITAS.

BOLESLAO CRISPO

PANEGYRIS LYRICA.

ODE IX.

EN excitato audacior Heſpero,
Latè ſepultos jam vigilantibus
Cœlos coronavit lucernis
Veſper; Hyperboreosq; nobis
Accendit ignes! Hinc rigidi jubar
Mavortis, illinc Herculis arduum
Connivet aſtrum: hinc à propinquo
Diffugiunt Gemini Leone;
Illinc frequenti lumine palpitans
Inducta cœlis monſtra tremantibus
Aſtrea transvadit cothurnis,
Atq; metum timido fatetur
Pallore Virgo. Quis rutilum Jovis
Crinem: quis altam inſtat igne
Fugam Boreæ? ſemitamq;
Virginei tumidam amne lactis?
Illinc pro Deorum poſtibus excubat
Stipatus alto Theſeus Hercule;

Illinc Plau[illegible]res ſuperſtant
Invigili ſtatione curent.
At, te quod [illegible] tenet interim
Non vili [illegible] ſuper
Planctu [illegible]? o Polona
Magnanimum columen Trionis!
Te Barbareſſa rubor & horrida
Senſere turmæ, te furor efferus
Totusq́, [illegible], quondam
Teutonicæ ſonitus procellæ
Iræ capacem, nec meriti inſcium
Senſit furorem. Te Trabeæ impotens
Germanus, infamisq́ Conjunx
Nupta viro, ſolidæ capacem
Senſere bilis. Jamq́ tibi novas
Nectebat olim [illegible] Laureas;
En fata, pallentisq́ Divæ
Funeream rabies Polonæ
Moviſſet urnam. Scilicet, heu dolor!
Matura virtus mole ruit ſua;
Et omne quod Fortuna culmen
Magnificis ſolidavit auſis,
Patet ruinæ. *Non tamen in tuo*
Sepulcro umbra pulverea, [illegible],
Rex magnus, [illegible]
Sarmaticæ [illegible] Gradivæ
Pellis [illegible] non [illegible]
Trophæa Famæ. Te [illegible]
Serenus [illegible] æther
Sublimi, [illegible] dignum

[illegible]

Veſtivit auro. Te[illegible] Ævo
Virtus Martis conſcia [illegible],
Tuiq; non obſcura quondam
Lu[illegible], Patriæ decorum
Addidit aſtris. Sic meritis ſatur,
Poſt Fata rurſum Fama ſuperſtites
Evolvit annos. Sola virtus
Perpetuum ſibi condit Ævum.

MIECISLAUS SENEX

NOn tam ætate, quàm moribus.
Grave Senis agnomen, quod juvenis meruerat, amiſit Senex,
Nunquam eo non dignus, niſi ſenuiſſet;
Uti & Regno, niſi regnaſſet.
Ingenium non indignum Majeſtate, Majeſtas corrupit
Et mitem alias, Purpura efferavit.
Primum enim facit, quem mali[illegible] Dignitas invenit.
Pleriq; Imperium pro crimine, Fortunæ pro [illegible] fuit.
Ceſſerunt prima poſtremis.
Bona Juventæ, Senect[illegible] [illegible] obliteravit.
Ne à malè decepto Principatu deſereretur, timidus:
Regiæ limen ferro terroreque munivit.
Dubia quippe eſt dolo quæſita Fortuna:

Et

Et tandem fallentes fallit.

At, *peſſimus diuturnitatis cuſtos eſt metus.*

Ille demùm Regni ſui ſecuriſſimus eſt,

Quem plura amicorum, quàm armatorum præſidia muniêre.

Illius, inquam, *Principis ſtabilis Magnitudo,*

Quem omnes, tam ſupra ſe, quàm pro ſe eſſe ſciunt.

Veluti pauciores eſſe vellet, quibus imperaret;

Crudelitati manus dedit.

Qui mores humanos exuunt, facilè in homines ſæviunt.

At verò, *crebro eſt Principi parvus populi numerus.*

Nihil eſt Reipublicæ egentiùs, quàm egere Civibus.

Neq; enim vi auri, ſed populi frequentiâ Regna locupletantur.

O! quàm divinè Adrianus Imperator,

Malim ampliari Imperium, magis hominum adjectione,

Quàm pecuniarum copiâ.

Plura deſideras? audi Plinium.

Cupio Patriam noſtram omnibus quidem rebus augeri;

Maximè tamen Civium numero.

Verum fruſtra hæc tum Miecislao canebantur,

Avariſſimo æquè ac crudeliſſimo.

In feras mitior, quàm in homines, eorum ſecuritatem auxit ſuâ.

Securitatem, quam urbibus debuerat, ſylvis dedit.

Nihil ſub eo liberum, ne vox quidem.

Libertis amicior, quam Liberis;

Ipſi Libertati tributa imperavit.

Habuit ſub eo Juſtitia Libram:

Sed, quâ oblata peſſimis Judicibus munera ponderaret.

Sub quibus nulla Cauſa tuta, niſi dives;

Nihil

Nihil non venale, nihil non emptum.
Avaritiæ ſupra modum deditus Princeps,
Sui ſimillimis Legum momenta carò elocans;
Hanc ſibi felicitatem invidit, ut divitibus imperaret.
Quaſiverò iniquius foret locupletibus imperare,
Quàm eſſe locupletem.
Auri ſitientisſimus, Sæculum planè ferreum fecit.
In alienis ſceleribus puniendis acerrimus:
In ſuis palpandis obſtinatisſimus.
Non bonus aliàs Princeps, in hoc ſolùm boni imaginem ſervavit,
Quòd noluerit alios æquè ac ipſe fuit peſſimos.
Illud tantùm in ſceleſtis adſpeciem non ſceleſtum,
Quod ſui ſimiles oderint.
Omnium libidinum ſervi,
Sic alienis vitiis iraſcuntur, quaſi invideant.
Ita tum & Miecislaus ſibi indulgens, inexorabilis aliis:
Pejùs de ſe, quàm de Civibus ſuis cenſuit.
Reputans, magis aliena delicta auctoribus non competere;
Quam ſua ſibi.
Optimis conſiliis æquè ac Conſiliariis infenſus;
Utrisque exilium comminatus eſt.
Teſtis Gedeon, Epiſcopus Cracovienſis;
Alter planè Regni noſtri Nathan, ſi in Davidem incidiſſet.
Prophetico commento,
Ante Tribunal Regium ipſum Regem producens reum:
Ut ſuum ſcelus in alieno crimine damnaret Miecislaus, effecit.
Sed nimirùm, ululavit hic lupus in fabula.

Ergò, in quo Nathanem agnoſcere noluit;
Ex vero Gedeonem expertus eſt,
Novus non tam nomine, quàm re Madianites.
Conceptam in ejus perniciem flammam,
Diu quaſſata, tandemque concuſſa Reſpublica exſpiravit.
Clandeſtinis Ordinis Senatorii conſiliis animata,
Impotentibus malè tractantis manibus Sceptrum eripuit;
Ne tandem aliquando à Tyranno frangeretur.
Ita *nunquam in ſolido ſtetit ſuperba felicitas*
Et ingenium plus æquo imperioſius.
Ita Polonia, ne ſæpius è Regibus exules faceret; ſemel fecit.
Sed inſanâ Ambitionis Antiſtrophe,
Ne ſemel tantùm exularet Miecislaus, toties factum.
Ter igitur Regno pulſus, ter potitus;
Tot vicibus Poloniam torſit, quot Furiis infernus funeſtatur.
Potuit in eo videri non erraſſe Fortuna.
Cæca illa quamvis fingatur & improba;
Hìc tamen ultra morem & oculata & proba;
Toties ei Sceptrum rapuit, quoties malè raptum comperiſſet.
Sæpè quidem in aditu ſuo ſtultiſcere videtur Fortuna;
In exitu tamen ſapientiſſima eſt atq; oculatisſima.
Eos, qui contra naturam elati ſunt;
Ignominioſiùs quandoq; deponit, quàm extulerat.
Ter ſolio pulſus, ter eo indignus;
(*Nemo* enim *unquã Imperium flagitio quæſitum bonis artibus exercuit*)
Dum contra Fatorum contumaciam toties nititur;
Eorum violentiam tandem expertus eſt.
Longiſſima quippe *Procemia habent adverſæ Fortunæ, breves periodos.*
Nulla ſceleſti Fortuna diu felix eſt.

Subito

Subito fato ſublatus, turbato à ſe ſæpiùs Regno
Semel demum reliquit ſpem quietis.
Hoc nimirùm *inſanæ ambitionis ingenium*,
Ut non priùs eam vota deſtituant, quàm vita.
Ita avarus & tenax, Sceptrum dum nimiùm ſtringit, frangit:
Miſer factus, dum miſeros facit,
Semper ſceleſtus, aliquoties fortunatus, nunquam felix.
Felicitas enim *Fortunam non ſequitur.*
Inter maxima ejus ſupplicia illud computo,
Quòd diu impunè ſceleratus fuerit.
Maxima omnium pœna eſt, felix malitia.
Tremuit eo imperante ab imo concuſſa tellus;
Quaſi ejus ſe pedibus ſubtrahere voluiſſet.
An & voluit motu eo ſcelerata veſtigia excutere?
Ne cuiquam Poſterorum paterent recalcanda.
Et verò, quidni inviſo ſub pondere laboraret?
Grande ipſi telluri pondus ſemper eſt
Gravis popularibus ſuis Princeps.
Inter optima ejus facta,
Bina ſolùm Xenodochia rectè numeraveris, quæ extruxit:
Immò, ne fruſtra tantum opus excitaſſe videretur;
Quæ inopibus miſeriſque,
Quos ipſe potiſſimùm tales fecerat,
Implevit.

IN MIECISLAUM SENEM

ODE X.

QVæ larva? vel quod ſe ſpecioſius
Monſtrum Polono ſub diademate
Mentitur? & Regale nomen
Immerito vitians veterno,

In ſubditorum ſangvine Regiam
Inominatò tingere Purpuram
Præſumit? atroceſq́; torvum
Ponè latus vigilare cædes

Ipſoſq́; nudis imperat enſibus
Terrere Soles? ô! etiam tuis
Indigne Miecislae, fatis;
O Procerum Lechiciq́; Fulmen

Fatale Regni! ô! depereuntium
Funeſtiori crine ferocior
Legum Cometes! te ſceleſto
Marmaricæ Tygrides abortu

Exnunc minaci fronte ſibi parem
Fudère partum: jam tetricos tibi
Abhinc Tyrannorum Furores
Carpatiæ ſilices & omnis

Severiorum copia Marmorum
Induxit, atro non ſine turbidæ
Mentisq́;, inhumaniq́; cordis
Et rabidi vitio cerebri.

Tibi

Tibi profanum pectus inhoſpita
Maſſiliani vipera climatis
Fibraſq; tinxit & ſtupentes
Vel Pharii ſanie draconis,

Vel execrando felle Libyſtidis
Illevit urſæ cum malè barbaris
Venas medullis. Nam quid amplas
Et Procerum & populi juvabit

Referre cædes? quid Cracii Patris,
Quem ſanctiori Mitra ſerenior
Accendit argento & Latinis
Grande pedum radians Smaragdis,

Hinc inde molli ſtamine pendulas,
(Longè eminentis vincula verticis)
A fronte ſuſpendiſſe vittas
Et facili religaſſe canos

Gratatur auro: quid juvat impios
Juſtè ferocis verbere pectinis
Punire mores? & Paternam
Emeriti Gedeonis iram

In ſe reducto dicere carmine?
Excede regno: quasvè ſeverior
Minaris, experire pænas;
Et Graciæ gravis exul arci,

Hoc in Poloni ceſpite Carpati
Ungve, aut ſeveri vulnere pollicis
Incide carmen: Quas Tyrannus
Accumulat; ſubit ipſe pænas.

CASIMIRUS JUSTUS.

NAm quod aliud agnomen
Poſt iniquisſima Miecislai imperia ſortiretur?
Ita jam Miecislao aſſueverant oppresſi Cives;
Ut cùm Regem dicere vellent, Tyrannum appellarent.
Abolevit indignam Rege appellationem Caſimirus;
Et Perſonæ, non muneris, aut ſangvinis illud fuiſſe docuit.
Sanè *Juſtitia Regis pax eſt populorum.*
Hæc ſola (teſte Tullio) *fundamentum eſt perpetuæ commendationis.*
Sine hac in Principum factis nihil poteſt eſſe laudabile.
At verò, tituli hujus majeſtatem
Illi maximè Tribunali Caſimirus debuit,
In quo ſeipſum Læsæ Majestatis ſuæ Reum pronuntiavit.
Impacto à colluſore Equite colapho,
Dum percuſſor omnium votis damnaretur;
Percusſi Principis ſuffragio abſolutus eſt.
Doctum ſe eo pacto aſſerebat Caſimirus:
Solium nunquam infra ſubditorum manus inclinandum.
Errat, quisquis Principum eò usq; ſe ad ſuos demittit,
Quò popularis injuria posſit adrepere.
Ita reo, feliciùs in Tribunali, quàm in ludo jactâ aleâ;
Ingentem ex ea alapa plauſum tulit Caſimirus.
In primo Honoris aditu laudem clementiæ adeptus,
Inſigni lenitate omnium in ſe amores erexit.
Nihil quippe *tam deforme eſt,*
Quàm ad ſupremum Imperium etiam acerbitatem naturæ adjungere.
Splendidè errat, quisquis nimiâ Principum ſeveritate,
Majeſtati

Majeſtati auctoritatem poſſe conciliari exiſtimat.
Nullâ re magis vulgarem ſtaturam excedunt Principes,
Quàm Humanitate & Clementiâ.
Hos inter polos, totam Principatûs ſui molem
Circumagens Caſimirus,
Ejecto Fratri, Leges ejusdem iniquisſimas adjecit:
Et ne abſens etiam à Civibus ſentiretur;
Omne id quod liberam gentem gravaret, abrogavit.
Effrenem magiſtratuum licentiam,
Non magis è Paternis legibus coercuit, quàm è ſuis.
Profligatisſimos Potentiorum mores,
Et impotentem in ſubditos dominatum;
E ſuo correxit Prototypo:
Dignisſimus, quem ſui omnes imitarentur.
Omninò Imperium exorſurus à Capite;
Seditioſorum turbulenta capita ferro abſtulit.
Hoc eſt, pernicioſarum Reipublicæ cogitationum
Peſtilentem officinam evertit.
Semel ſeverus, ne ſemper eſſe cogeretur.
Nec ideò Tyrannum dixeris.
Nemo Medicorum Tyrannus audiit,
Cùm putido ſangvine tumentes venas incidi jubet.
Juſtus Princeps, dum pænas à rebellibus repetit,
Illud beneficii flagitioſiſſimis quibusq; impertitur:
Ut dici poſſint pro Patria cecidiſſe, qui contra eam ſteterant.
Ita Caſimiro, Juſtiſſimo pariterque Clementiſſimo Principi
Regnorum Pacatrix Juſtitia,
Non bilancem ſolùm tradidit, ſed & gladium.

Eo

Eo tamen ille modeſtiſſimè uſus;
Eà dexteritate, quà ſuos,quà exteros cohibuit,
Ut laudem clementiæ ex integro retineret.
Parum erat,in diſcordes Cives beneficia diſpenſare;
In hoſtes etiam beneficus eſſe voluit.
Quippe liberalitate feliciùs dimicans,quàm armis;
E Vladislao Fratre, Volodimiro hoſte, rebellibus ſubditis,
Toties victor; ſeu Laureas, ſeu Oleas tulit.
Prusſiam, Pomeraniamque donatâ veniâ:
Rusſiam vindice ferro ſemel atque iterum in pedes dejecit.
Utramque tamen munificâ ſolii ſui umbrâ benevolus protexit:
Adeò, ut vinci à Caſimiro,nulli fuerit non optandum.
Et quia *habere Regnum caſus eſt, virtus dare*:
Ne ullam de virtute bene merendi occaſionem negligeret;
Miecislao, Halicienſium Duci, Ducalem Titulum
Vi & armis repoſuit.
Ne Poloniæ illi quoque milites deeſſent,
Quos Antiquitas IMMORTALES appellavit;
D. FLORIANUM,ſub ſigna ſua Princeps Religioſiſſimus invitavit.
Et quidem ſuo in nomine floridus Chriſti Miles,
Cùm à Romano Præſule optio ſacris daretur Martyribus;
Exporrectâ è ſarcophago, (occaſionem arripiente) manu,
Ultrò in expeditionem hanc duci voluit,
Stipulatâ planè manu Regnum noſtrum propugnaturus:
Auxiliarem Poloniæ Dexteram jam abhinc extulit.
Meminerat D. Martyr, olim corpus ſuum ab Aquila ſervatum:
Pari beneficio obſequium remuneraturus;
Ille quoque nunc pro Aquila excubat.
Meruerat tot facinoribus non unam Olympiam Caſimirus:

Sed,

Sed, quia *minùs ſperata felicitas magis ſapit*;
In feſtivo convivio, de animorum immortalitate præfatus,
Subitâ morte opprimitur:
Illius de qua ſermonem inſtauraverat Immortalitatis
Et Aſſertor & Heres.
Quis ſuæ in poſterum Fortunæ fidem habeat;
Cùm & ipſæ Hederæ tam ſubitò abeant in Cupreſſos?
Elatus eſt quarta ab obitu die,
Et tandem Juſto Juſta perſoluta.
Anno morientis Dei, M. CXCV. Regni ſui XVII.

Casimiro Justo
Panegyris Lyrica.
Ode XI.

Non Tauricano livida ſanguine,
Non à Gelonis ſordida cædibus
Et tela clarabunt & arma
Innocuum ſine cæde Regem.

Non ſumptuoſis ædibus illita
Templisq; gemma, non Mareotico
Coruſcus argento & ſerenus
Artifices tholus inter ignes.

Non æra, ſed frons mitior aſpici
Plenaq; lucens fronte meridies
Leporq; malarum & quieti
Ver animi capitisq; ſudum.

Hâc arte quondam Sarmaticæ decus
Honorq; gentis ſe Lechicas ſuper
Attollit oras obſequentis
Præſidium Caſimirus orbis.

At non vel iræ, vel litui impotens,
Vel juſtiorum (diſcite poſteri)
Ignavus armorum, ſceleſtos
Roſſiaci Chalybes Gradivi

Ferrebat impunè. Halicienſia
Et fœderatæ, claſſica Pruſſiæ
Infregit; ac fruſtra minacem
Roſſe, tui cuneum furoris.

Ille in vetuſtæ templa Clepardiæ
Suo nec olim nomine floridum
Induxit athletam, & decora
Dive, ſuo tibi, FLORIANE,

Sacravit auro pergama & aureos
Incendit ignes. Hunc Soleovij
Laresq;, Templorumq; cultus,
Hunc vitreo canit ore Pilcza.

Hunc Candor & Pax, & violabili
Exempta læto gloria vividis
Inſcribit in ſtellis: tyrannus
Hoc didicit Duce Mars cruento

Carere ferro. Tutiùs imperat
Quietus enſis, tutiùs innocens
Chalybsque Majeſtasque lætos
Imperio populos còërcet.

LESCO ALBUS.

AB ipſo animi Candore dictum crederes,
Ac Elogium iſtud indolis fuiſſe, non pili.
Sed à capillis dictum ferunt.
Innocenti hàc comarum nive aſperſus caput, in lucem prodiit.
Diceres, Candidatum caput
Ab ipſa Natura initiatum ad Coronam;
Vel maturam morum canitiem in præcocibus canis adumbratam.
Puer, Patre Caſimiro orbatus,
Pænè bullam in pullam veſtem commutavit.
Ephebo Principi diadema delatum,
Non ſatis tutò manibus Tutorum tenebatur.
Et verò, facilè hinc eripi potuit.
Aureis telis excuſſum è manibus aurum;
Vanis pollicitationibus labefactata fides,
Miecislao Leſconis diadema ſeu detulit, ſeu conceſſit.
Ter igitur ereptum, ter redditum.
Crederes, Puero Principi toties Fortunam colludere voluiſſe.
HELENA Matre genitus Leſco,
Et Fortunæ, & ipſiuſmet Matris genio
Eſſe non potuit CONSTANTINUS.
Dum per ætatem non minùs ex Matris arbitrio pendet,
Quàm olim puer ex gremio;
Pertinaci Fatorum inconſtantiæ toties patuit.
Fraudibus potentior Miecislaus, quàm armis;

Dum Leonis exuviis tectus nihil proficit;
Ad vulpinas confugit.
Armis primùm ab ambito imperio repulſus,
Vanis pollicitationibus credulum fæminæ genium expugnavit
Et quàm ſplendidè promiſit, tàm impudenter fefellit.
Ita *ſæpè Fæminæ, dum alienis artibus patent,*
Januam Fortunæ venienti occludunt, aperiunt fugienti.
Non defuit tamen filio poſthumum Caſimiri ſubſidium.
Qui meliùs in ſuorum animis vivax, quàm in tumulo mortuus;
Superſtite in Civium gratis pectoribus meritorum memoriâ,
Uxori & Filio præſentem opem tulit.
Tertiò Regno pulſus, aut veriùs excluſus Miecislaus,
Ad artes iterum ſuas revertitur,
Et lupinæ indoli vulpinas iterum pelles aſſuit.
Avarisſimus aliàs, Optimatum animos auro expugnat,
Et aureis compedibus mancipat Libertatem.
Nihil magis timendum, quàm avaritia, dum prodigit.
At verò, *facilis eſt Liberalitas de ablatis.*
De alieno largus Miecislaus, non de ſuo,
Quidquid è pauperum marſupiis emunxerat,
In ditiores largiebatur.
Hoc nimirum erat, arenti terræ aquam ſubtrahere;
Flumina irrigare.
Præſtat nihil largiri Principem, dum auferat nihil.
Indignum eſt, caſas pauperum everti, ut Principum domus conſtruantur.
Non benè cedunt in paucorum lucra, multorum diſpendia.
Verùm, *quando Regnū venale eſt, & Optimates ad negotiandum parati,*
Iniquiſſimum alioqui pretium pro lucro eſt.
Iterum ergò alienarum fraudium incapax Helena,

Dum

Dum emptum Principatum, ſeq; cum Filio venditam ignorat;
Dum, inquam, credit omnia, & omnia timet;
Pænè amiſit omnia.
Adeò *intutum eſt, manibus illis Faſces committere*
Quibus Fata & Natura colum tranſcripsère.
Raro Fæmina, etiamſi optimè velit, benè ſapit.
Demùm è vivis ſublato Miecislao;
Poſt tot Fatorum ſeu documenta, ſeu ludibria,
Imperium ad Leſconem poſtliminio revertitur.
Eo nunquam ille dignior judicatus,
Quàm cùm malè oblatum benè repudiaſſet.
Peſſimis legibus ab impotenti Privatorum genio circumſcriptum,
Rejicere maluit magnanimus; quàm admittere improvidus.
Id eſt, Regnare noluit, ne ſerviret.
Malam ibi Imperantium ſortem arbitratus,
Ubi optimè de Principe meritis adeò eſſet malè.
Ergò, ne innatam animi magnitudinem
Arctis adeò conditionibus manciparet;
Anguſtioribus ſortis ſuæ finibus contentus,
Maximum magni Principatûs ſpecimen, privatus pænè exhibuit.
Demiſſius Solium, ſuis virtutibus attollens;
Et Imperio ſtaturam auxit, & Solio.
Romanum, Halicienſium à ſe creatum Ducem,
Haud Romanâ, ſed fide Græcâ,
Non minùs ſibi, quàm Romanis Ritibus infenſum,
Per violata fœdera & calcata beneficia
Provincias ſuas invadentem,
Cruento prælio victor Leſco repreſſit.

 Bona

Bona victoriæ pars eſt, bonam cauſam in aciem eduxiſſe.
Hoſtium ingratiſſimum, ipſa Leſci beneficentia debellavit.
Ingratitudinis hujus fontem quæris?
In ipſius illum Leſci manibus oſtendo.
Dum nimiis beneficiis Romanum onerat, ipſemet fecit ingratum.
Nempe, *beneficia eò uſq; læta ſunt, dum videntur exolvi poſſe:*
Ubi meritum vicere; pro gratia odium redditur.
Pleriq; debere beneficium, injuriam putant.
Adeò, *ut tutius videatur, quoſdam offendere, quàm demeruiſſe.*
Argumentum nihil debentium, odio quærunt.
Sed, non erat difficile eum armis vincere,
Qui beneficiis vinci noluit, aut victum ſe diſſimulavit.
Ne Romanus à devicta in Polonia Romanâ fide,
[Ut olim Africanus à ſubacta Africa]
Nomen illud ſortitus fuiſſe videretur,
Leſconis Fortunâ effectum eſt.
Multis vulneribus confoſſus Romanus,
Immemorem beneficiorum animum per tot rimas evomuit.
Nuſquam ſe tutum ab inſequentibus Polonis ratus:
Ad ipſum Tartarum è præcipiti fuga delatus eſt.
Tam palmari victoriâ potitus Leſco;
Multò plura quàm quæſierat, invenit.
Eâdem clade devictis invidorum animis:
Per lauros ad debitum ſibi Thronum
Triumphalem planè gradum fecit.
Eo imperante, accenſus in Oriente Cometes,
Incendiarias Tartarorum cohortes,
Tunc primùm, Anno inſequenti finibus noſtris illatas,

Toti Septentrioni, fatali crine portendit
Nunquam illi tamen, vivente Leſco, Poloniæ cogniti,
Spatium benè de ſuis merendi, optimo Principi conceſsêre.
Poſt aſſertam bello & armis pacem,
Legum Patriarum & vindex, & Aſſertor;
Clarè docuit:
Caſimiri Juſti non ſolùm Heredem ſe fuiſſe, ſed & æmulum.
Ipſius Clementiæ manibus, Juſtitiæ bilancem moderatus;
Nec auro gravatam, nec ferro;
Paribus utrinque momentis libravit.
Nec ſontes impunitos, nec inſontes impunè oppreſſos paſſus;
Utriusque virtutis apicem obtinuit.
Æquè bonis gratus, ac iniquis formidabilis;
Et nulli, niſi peſſimo malus.
Felix erat Polonia,
Si tantis virtutibus conſtans Fortuna faviſſet.
Sed heu! dum fœdifragos Svetopelci conatus
Sine armorum ſtrepitu opprimere nititur;
Callidè circumventus eſt.
Plus valuit apud impium Svetopelci animum
Levis offenſæ ſenſus,
Quàm ingens beneficiorum magnitudo.
Sic enim *rerum Natura fert,*
Ut faciliùs excidant animo maxima beneficia,
Quàm leves alioqui injuriæ.
In omni Fortuna, proclivior eſt malorum memoria.

Tam

Tam malè tutus, quàm non bene tectus Boleslaus,
Balneo tunc utebatur, feralibus planè undis tingendus.
Hoſtes adeſſe ſentiens, fugam imprimis circumſpexit.
Non tam ut fugeret, quàm ut patentiorem campum
Tutelæ ſuæ inveniret.
Sed cùm ne hæc quidem ſemita vitæ ſervandæ apta eſſet;
Seminudus, & ſola animi magnitudine tectus,
Cum armatis ſtrenuè dimicans in acie, veriùs in arena occubuit.
Ita nulla Majeſtas caſibus excipitur.
Nihil felicibus æquè cogitandum eſt;
Quàm quod posſint eſſe infelices.
Quanquam vix infelicem Leſconis exitum dicere poſſumus,
Quem ita & virtus ſua, & alienum ſcelus nobilitavit.
Suam quoq; Heroum interitus felicitatem habet.
Sive Naturam, ſive virtutem attendimus, utrinq; ſecuri ſunt
Quibus Virtus mortem glorioſam,
Natura non infamem facit.

LESCONI ALBO

PANEGYRIS LYRICA.

ODE XII.

NEcte Latinæ carmina tibiæ
Leſco tacebunt. Te ſuper aureas
Lucina demirata cunas,
Sarmaticos ſtupet inter enſes.

Te noſtra

Te noſtra quondam, dum tenero puer
Paterna fletu funera diluis,
Parvusq; vix notam dolorem
Fles lacrymis, cupido Coronæ
Invaſit auro. Te tamen ilicet,
Nuper Polonis pulſus ab Inſulis
Sceptroq;, privatusq; Mitrâ,
Ingenita fugat arte fraudis
Profanus exul. Ter tibi Regios,
Laſcivienti ludere pertinax
Fortuna ludo & inquieta
Mima ſpei, dubiisq; ludens
Fortuna ſceptris, ter tibi Regios
Fruſtra jocanti ſurripuit manu
Faſcesq; Mitrasq; & Paterno
Cæſariem viduavit oſtro.
Ter rurſus aurum, ter tibi Regios
Fideliori reſtituit manu
Faſcesq;, Mitrasq;, & regeſto
Cæſariem irradiavit oſtro.
Nam quid vel artes, vel malè callida
Fraus & ſceleſtis Spebus avarior
Poſſet Miecislai libido,
Et medios dolus inter hoſtes,
Contra modeſti tempora Principis
Regniq; Fatum? pellitur ilicet
Inſana Sceptrorum Charybdis,
Et meritas perit inter umbras.
Tu verò, grandi fortior impetu,
Certus Coronæ, nec dubius Spei,

 Et bel-

Et bella fer Princeps, & arma,
Et rigido pharetram latusq;

Accinge ferro. Jam tibi divitis
Dux præliares Haliciæ dies
Romanus indicit, minaci
Spe rapidos acuens mucrones.

Quà Zavichoſti mœnia lubricis
Lurco minorum Viſtula fluminum
Amplexus ulnis, contumaces
E vitreo vomit ore fluctus.

Jam bellicoſis littora contegit
Romanus armis. Stant acies retrò,
Stant ſigna, ſtat latè refundens
Roxiacas Equitatus alas.

At, non ſat amplis caſtra recenſuit
Dux ille turmis, quem Nemeſis propè.
Divique vindices, & acri
Spreta Fides ſequitur furore

Qui juſtiori tela capit manu
Dux, ille vincit. *Spernite Principes,*
Equosq;, turmasq;; æviternos
Quisque ſibi meliore Causâ

Emit triumphos. *hâc duce corruit*
Devota rupto victima Fœderi,
Herbamq; porrigens, Polonos
Innumeris cumulat ſepulchris

Romanus agros. Jam fugientium
Obverſa retrò terga jocantibus
Irridet undis, qui profanos
Volvit adhuc cineres & haſtas,

Leviſq;

Lavatq́ turpi Fiſtula ſordidas
Cruore peltas. Jam tibi ſupplices
O Leſco, porrexiſſet umbras
Laurigeri diadema ſerti,
Ni Svatopelci fraus, malè callidis
Lauro Cupreſſos ſubiceret dolis;
Tantumq́ pro dolor! Polonæ
Surriperet columen Tiaræ.
Sic eſt, ſupremàs quæ dedit, auferet
Fortuna Mitras: nil ſolidum diu
Stetit, perenniusque paſſim
Eſſe nequit, quod erat beatum.

BOLESLAUS PUDICUS.

HActenus in Polonia privatus vixeris,
Verecunde Pudor,
Jam ad ipſa Regum Solia te duco.
Eſto enim, ſuam verecundiæ Coronam deferat Æternitas;
In terris tamen ut plurimùm virtus plebeja eſt.
Invidiſtis ea ſpectacula Superis, Mortales,
Ut de thalamis Lilia aſſurgerent.
Dicamnè etiam? è Regum Soliis
Affine quiddam Phœnici eſt, Pudor in Purpura.

 Utrum-

Utrumque tamen nexu pulcherrimo Boleslaus copulavit,
Adſcitâ in Ducalis thori ſociam
Kunegunde, Hungariæ Regis filiâ.
Non omninò frequens miraculum Orbi in ſcenam dedêre
CONJUGES VIRGINES, adde etiam REGES.
At verò, pretioſus hic Regni noſtri unio,
Bellica inter fulgura educatus,
Utroque Patruorum, Henrico & Conrado,
Parricidalibus armis de pupilli Nepotis tutela decernentibus;
Intra concham ſuam aliquandiu latuit.
Patre amiſſo, pænè Principatum amiſit.
Quem dum plures ei conſervare nituntur, propè perdiderunt.
Ita *Tutorum tutela raròtuta:*
Et *non fruſtra jam olim CURÆ PATRUORUM ſuſpectæ.*
Iniquisſimo Conradi Patrui bello preſſus,
Ad Belam Hungariæ Regem recurrit;
Atque contra injuſtas cognatæ Bellonæ faces,
Fauſtas Regalis Hymænei tædas adſciſcit,
Non tam Kingæ nupturus, quàm Virginitati.
Nec ſanè non bona dote Kunegundis Boleslao elocata.
Inter alia, quibus non ditiorem magis,
Quàm beatiorem Poloniam fecit, illud erat.
Sapientibus Virginibus omninò accenſenda,
Impetrato à Deo verius, quàm à Patre, metallico ſale,
Univerſam condivit Poloniam.
Ita nova damna, novis commodis ſarciente Numine.
Tranſlati ex alieno Regno, tot theſauris ſeti montes,
Sanctisſimos Conjuges

Supra

Supra communem mortalium ſortem extulêre.
Porrò Boleslaus ter Regno potitus, ter exactus,
Parem magnis virtutibus Fortunam nunquam habuit.
Etſi enim *utraq. Dea hujus facies æquè bonis, ac malis, communis eſt;*
Sæpè tamen *Optimis peſſima, peſſimis optima eveniunt:*
Ut cæcam eſſe Fortunam, niſi cæci ſimus, agnoſcamus.
Ergò, cùm Religioſisſimi Herois virtutibus infenſus Tartarus,
Non re minus, quàm nomine affinium ſibi Tartarorum
Tartareas planè furias Regno immiſiſſet;
Iterum tot malis, ſub AUREO MALO medelam facturus;
Tantiſper in affine ſibi Ungaria delituit:
Si uſpiam magna virtus latere poteſt.
Usque adeò, Aureo Principi, Ferreum planè Sæculum
Fata obtrusêre.
Abſente Principe, omnia in Patriam mala incubuerunt.
Raro enim *ſolitaria incedunt magna infortunia.*
Præcipitant, ubi ſemel cæpère.
Nec unus ſolùm lapis ruina eſt.
Ita tum in Polonia facilè quæ ruebant, labebantur.
Inundationes barbarorum, ſubſecutæ inundationes fluminum.
Tot armorum diram meſſem ingens fames comitata.
Hoſtium gladii, peſtiferæ mortis falci prælusêre.
Omnibus diro pavore conſternatis, concuſſa tremuit terra.
Diceres, eam, incolarum ſuorum fugam ſubſequi conatam,
E centro propè jam ſuo exire voluiſſe;
Aut tantis gravatam malis, ſub pondere laboraſſe,
Omninò ruituram, ſi quò caderet habuiſſet.
Flebilis ubique rerum ac Regni facies.

Poſt

Poſt tot incendiorum fatales fumos, ad cineres condemnata.
Ipſæ Aræ in focos verſæ; ipſi Divi ſanis exuti.
Ut verò communem cum cœlo Cauſam
Polonus habere adverteres:
Multis fluminibus cæſorum ſangvine cruentatis,
E Cœlo quoque ſangvinea pluvia liberaliter fluxit.
Diceres, iisdem nobiſcum vulneribus cœlum affectum:
Aut tot inſontium ſangvinem cœlo receptum,
Patrio iterum ſolo, à gratis nubibus redhibitum.
Ego tantum Fatorum apparatum huc incubuiſſe crediderim;
Ut imminuto Civium numero, unicus legeretur qui imperaret.
Nimirum, inter plures Principes tunc diviſa,
Facilè tot finitimorum rapinis patuit Polonia.
At enim, *ubiq; unita Regni vis fortior.*
Dum ſinguli pugnant, vincuntur univerſi.
Maxima quæq; flumina in plures alveos disſipata,
Vires nomenque amittunt.
Vaſtatis ubique ac ſolo æquatis Provinciis,
Plurima a barbaris præda è Patria vitâque abacta eſt.
Crederes tamen, tantam hominum pecorumque ſtragem
Multo fenore Superos ſarcire voluiſſe.
Nam eodem tempore, & nobilis Matrona
Triginta ſex pueros uno partu effudit,
Et vitulus biceps, ſeptem pedibus inter vivos prodiit.
Monſtra quidem hæc tunc vocabantur & erant:
Sed ſolicita quædam Naturæ ſemet ſervare nitentis
Opera videri poterant.
Habuit jam nomini ſuo concolorem Poloniam Boleslaus:
Et quia tantam hoſtium multitudinem armis non potuit,

Virtute ſuperavit.

Cave, tot inter infortunia infelicem dixeris.

Benè conſtitutus animus etiam inter adverſa felix eſt.

Ut plerique inter plurima Fortunæ bona miſeri:

Ita alii inter infortunia cenſentur fortunati.

Res intima Felicitas eſt, nihil extraneum reſpicit.

Hàc duce & auſpice, egregia Pudici virtus

Etiam ſine Fortuna felix fuit.

Hinc ſumma in vivos Divosque liberalitas;

Templa cœlo ſuo iterum propiùs admota;

Publica privataque ædificia reſtituta;

Hominum ac Divorum domicilia, tot incendiis non deleta, non obruta,

Sed expiata [Flori florem legis] *ac illuſtrata.*

Ne verò hoſtium ac temporum, ſuique imprimis

Victor Boleslaus,

Bellicis quoque careret laureis;

Ruſſiam, Sileſiam, Moraviam,

Armis, victoriis, Incendiis funeſtavit.

Jazygas unicâ pugnâ ad ipſius nominis internecionem deletos;

Tartaros è finibus ſuis parvâ manu ejectos,

Jam olim erectis de ſe Trophæis adjecit.

Rebelles ſeditioſorum Civium animos,

Quos Clementiâ non poterat, armis ſubegit,

Optimo Principibus documento;

Turbulenta Civilium ſeditionum capita

Ferro quandoque faciliùs domari, quàm auro.

Prigene

Plerique dum timere deſinunt, odiſſe incipiunt.
In perire obſtinatos, puſilli animi eſt inconſulta miſeratio.
Si uſpiam alibi; hic maximè ſævit, qui parcit.
Tandem poſt tot Lauros, Palmas & Oleas,
Securiùs ſplendidiusque triumphaturus,
Cœleſte Capitolium ingreſſus eſt.
Fatum ejus mediâ nocte, inſveta luce, cœlum renidens portendit:
Ut eum vel tum, cùm Æternitati renaſceretur,
Non TENEBRARUM, ſed LUCIS Filium agnoſceres.
Exactis in Principatu annis quinquaginta duobus,
Ad numerandam Immortalitatis dotem
Kingam ſuam præceſſit.
Quos Poſteros reliquerit PUDICUS, æſtimabis facilè,
Si multos hodie in Aulis videas PUDICOS.
Abiit ad Pudicitiæ Coronam evocatus
Anno à Partu Virginis M. CC. LXXVIII.

BOLESLAO PUDICO
PANEGYRIS LYRICA.

ODE XIII.

QVa parte cæli Sarmaticos ſuper
Pudice, campos proſpicis, aureæ
E luce rimæ? quâ Polonos
Igne novo radians Triones
Merſum coruſcâ luminis Iride
Complexus orbem, ſtelligeris procul

E luce

Metiris ulnis, ô Polonæ
Prodigiumq; decusq; Famæ!
Seu te Lechei climatis atrium
Non pœnitendis occupat ignibus;
Seu grande Terrarum peroſus
Hoſpitium, meliore ſtellas
Jucundus hoſpes deligis omine;
Seu te faventum gratia ſiderum
Hinc inde certatim ſupinà
Alliciunt revocantq; flammâ:
Seu Martiales grande ſuper Lechos
Accenſus aſtrum, deſpicis arduas
Letiq; Fatorumq; rixas
Et dubium propè ſtare certo
In axe mundum: ſeu tibi Patriis
Sol digniori jam minor æmulo,
Deceſſit è rotis; ſuoq;
Igne caput radiosq; fulvo
Exutus igni, tam tibi ſubdita
Hinc inde lætis ſidera nutibus
Cœliq; & Aſtrorum relinquens
Imperium, famulo Tiaram
Illuſtrat auro: quà propior Deo,
Cognata caſtæ ſidera Conjugis
Kingæq; vicinum Planetam
Alloqueris, Lechicasq; vobis
Latè coactæ nubis ab agmine
Monſtratis ædes; ne tibi ſupplices
Chordasq;, Vocalesq; nervos,
Ne Lechici metra temne plectri.

Te liberali Relligio manu,
Quanquam cruentis trux Geta cædibus
Regnumq; Regalesq; latè
Sanguineâ tibi clade quondam

Fœdavit oras; te Superum potens
Cultus, nec ullà ſe ſpecioſius
A parte ſuſtuliſſe virtus
Auſa, ſuper niveos reclinem

Evexit orbes; Te impatiens regi
Domeſticorum bellua motuum
Tranſivit immunem, ac Pudicum
Ipſe Furor veneratus aurum,

Tibi feroces, ſæpè ſtupentibus
Aſtris & omni lumine ſiderum,
Submiſit alas, ac minacem
Sub pedibus cicuravit iram.

O! & Polonos nunc etiam ſuper
Adſiſte campos! ſæpèq; proximam
Locutus ad Kingam, modeſtos
Principibus populoq; mites

Præ/ſtare mores. Dum ſocialibus
Ter manè, quin & ter tibi veſpere
Cantamus auris & tacentes
Voce tuâ recreamus agros.

LESCO

LESCO NIGER.

Auguſta Boleslavianæ Beatitatis Appendix.
Plusne huic dederit, an debuerit? jure dubites.
A carente Heredibus Pudico
In Fortunæ & gloriæ hereditatem adſcitus;
Utriusque nec impos, nec impotens;
Patrui ſuffragio non leve pondus benè imperando adjecit.
Auro primùm, mox lauro coronatus,
Militarem galeam unâ cum Ducali Tiara induit.
Neſcias, utri magis vixerit?
Niſi quod hanc aliquoties ei Fortunæ turbo decuſſerit.
Polono Herculi primum inter hoſtes Leonem fata objecère.
Nequaquam hic Nemeo illo inferior, immò ferior;
Ipsâ nominis ſui larvâ nulli non formidandus;
Ingenti Ruſſorum, Tartarorum, ac Lituanorum exercitu
Numeroſas è Polonia prædas agebat.
Si uſpiam alibi, hic rapaci Ex UNGUE LEONEM agnoſceres.
Aſſurgit contra fatale nomen impavidus Leſco,
Judice ferro decreturus,
Semperne adeò ſplendidis nominibus par virtus ineſſet?
Sed ah! *quoties pulchra nomina turpiter mentiuntur*!
Hominibus Fata militant, non Nominibus.
Felicior Prædator, quam Præliator Leo,
Nunquam in Solem prodire auſus;
In concolores vultui & animo tenebras refugit.

Furentem Leonem militaris Polonorum flamma exterruit.
Obversâ, graviterque impulsâ Bellonæ rotâ fugatus,
Fidem Plinii apud Poſteros liberavit,
Aſſerentis; flammâ & rotarum impulſu Leones terreri.
Trepidarunt, DUCE quantumlibet LEONE, fugaces CERVI.
Omni robore & animo ad pedes translato:
Intra ſpelæa ſua feræ omninò feræ ſe tenuerunt.
Neque hîc tamen omnes Juſti Martis iræ conſumptæ.
Secundæ palmæ pignus prima dedit.
Unius victoriæ finis, gradus alterius fuit.
Inſtandum quippe *eſt recenti Famæ*:
Prout prima ceſſerunt, ſæpè fiunt univerſa.
Dum pacatis Civibus jura victor Leſco edicit;
E Caſtro, ad Caſtra evocatur.
Ergò Themidis gladio in Bellonæ manus translato,
Vibratum in nocentes ferrum in nocentiores hoſtes obvertit;
Illos quoque juſtæ Nemeſi immolaturus.
Belli hujus eventum quæris?
Cujus auſpiciis initum fuerit, ediſce.
Namque, dum oculatiori vigiliis ſuis ſomno
Ægrè excubantes oculos feſſus Leſco ſubmittit;
Ipſius Cœleſtis militiæ imperatoris viſu & voce animatus,
Non tam ad pugnam evigilat, quàm ad victoriam.
Ducis prærogativâ in gregarii officium permutatâ;
Sub D. MICHAELIS ductu & imperio militavit.
Pugnatum eſt acerrimè;
Ipſo cœlo contra impiam gentem militante.

Atverò

At verò victor Leſco, memor cujus auſpiciis viciſſet,
Plura jam palmaris victoriæ Trophæa erexit.
Hoſtibus hoſtiarum loco immolatis,
Victoriæ auſpici, Divo MICHAELI,
Lublini Baſilicam ædem excitavit.
Si modernam Regni noſtri faciem aſpicimus;
Illud tum ab inſcio Leſcone Lublini actum eſt,
Ut Supremo Regni noſtri Tribunali
Non ſola Juſtitia,
Sed Cœleſtis quoque fori Arbiter
Suam cum gladio Libram præferat,
Illudque pro Regno noſtro excubans, ſæpiùs inculcet:
QVIS UT DEUS?
Tot victoriis in Hoſtico relatis,
Plures etiam Palmas & Oleas domi nexuit.
Civili bello in ipſis cunis feliciter præfocato;
Tot meruit Civicas,
Quot perire volentes ſervavit Cives.
Qui tot gratiis ingrati, Servatorem ſuum Regno ſpoliarunt.
Ut enim *Liberaliore annonâ circures aliàs feræ inſoleſcunt*;
Ita *pleroſq; largiora Principum beneficia efferunt.*
A ſuis igitur pulſus, ab exteris reductus;
Victo fugatoque æmulo,
Iterum Civibus ſuis, non unum ſupplicium commeritis,
Supplicibus vitam dedit.

Quò pleniora eorum gaudia faceret,
Ne in hoſtes quidem captivos ſævitum eſt.
Fortunatus hâc animi ſui moderatione Leſco fuerat,
Si poſtmodùm ſui ſimilis extitiſſet.
Nam, qui recenti victoriâ moderatiſſimè uſus eſt;
Areſcentem jam annuo ſitu Laurum,
In belli Civilis facem aduſſit.
Grandi exercitu clam conſcripto,
Illatas ſibi â Conrado injurias vindicaturus,
Ditiones ejus ferro igni que populatur.
Atque harum demum flammarum fumo, fama Leſci obſcurata;
Effecit, ut non fruſtra vocaretur Niger.
Atro demum carbone Faſti ejus notati.
Cognati ſanguinis ultrix Nemeſis,
Tot Laureas in ferales taxos tranſplantavit.
Ab ipſo planè Tartaro ſuggeſtam ultionis ſitim
Effuſo Tartarorum frameis ſanguine, ægrè ultor Deus reſtinxit.
Qui tot capitibus ex ditione Nigri, ſibi, aut Fato tranſcriptis,
Effecerunt ut pauciores poſthac
Sub nefaſtis Leſci ſignis militarent.
Ipſe Leſco prædatorem exercitum reducens,
In ipſa victus victoria,
Multos ſuorum, dum flumen tranant, ad Stygem præmiſit.
At ne illo quidem naufragio in ulli belli faces extinctæ.
Impium facinus ne luſtralibus quidem undis expiatum
Principatum, cujus brevem jacturam tot mortibus ultum erat,
Turpi fugâ deſerere coactus eſt.

At quo-

Ah, quoties impotentes Principum vindiciæ,
Dum Chriſtiano cognatoq; ſangvine leves offenſas eluunt;
Nudum Patriæ latus telis barbarorum objiciunt!
Redux in Patriam, cùm necdum poſt tot mala benè ſaperet;
Amiſſo exercitu inglorius, mœrori ſuo immoritur:
Id eſt nobili ſcenæ ignobilem ſubjungit Cataſtophen.
Anno vindicatæ Salutis, M.CC.LXXXIX.
Candidiſſimus aliàs Princeps,
Et in quo nihil atrum videas, præter finem.
Ultima rerum linea tantam Nomini ejus umbram fecit.

LESCONI NIGRO

PANEGYRIS LYRICA.

ODE XIV.

Nam quæ renarres bella fideliùs?
Vetuſtiorum candide Faſcium
Teſtis, Paternarumq; laudum &
Non humilis vetulæ Magiſter

Apollo Famæ? concute deſides
Exercitati verbere pectinis
Chordasq; concordesq; dulci
Diſſidio fidiumq; rixâ

Impelle nervos. Hic ubi Lechica
Per arva velox Raba cadentibus
Decurrit undis & propinquos
Saxiferi ſonitu fluenti

Irritat

Irritat agros. Hic ubi crebrior
Moras citatis fluctibus imperat
Moles Trophæorum & fugacem
Oſſe ſuper remoratur amnem.

At nec cruenti littora Narviæ
Tuis tributum laudibus invident,
O Leſco! quà rubente fundo
Littavicos rigat unda truncos.

Hic decolores inter acinaces
Facundioris murmure dexteræ
Grandem Polonorum Monarcham
Sarmatici dociles honeſti

Leſcum canemus. Quin & amœnior
Leſcum repulſæ vocis imagine
Jam cantat Echo; cantat omnis
Lucus idem, tacitiq; Leſcum

Mirantur agri. Protinus ardui
Ad prima motæ murmura tibiæ
Hæsère fontes, hæſit ipſe
Parte ſui meliore Niemen.

Stupeſcit acer campus & arbores
Erexit omnes, jamq; tibi leves
Undæq;, ſylvæq;, & ſupini
Ad numeros ſaliêre rami

O digne quondam Leſco perennibus
Vigere luſtris! te nimius fugæ
Conradus expertur armis;
Te refluo rubet unda tabo.

Cùm perduellem Belli potentibus
O viva magnæ gloria Lechiæ!

Hoſtem

Hoſtem fatigares lacertis,
Sidereis animatus armis.
Quid ſubjugati prælia Littavi
Et inſepulti funera Jazygæ?
Quid ſigna bellatumq; Martem,
Quid rapido fugit amne Vilna?
Quid fracta dicam ſigna domeſticis
Denſata turmis? cum tibi ſupplici
Turba rebellantûm paternam
Das facilis veniam precatu.
Vives Trophæis nobilibus tuum
Metatus Ævum. Scilicet hic mori
Nequit, cui vitam perennem
Barbaricæ peperêre mortes.

(O)

PREMISLAUS II.

HUc gaudia & lacrymas, Viator!
Si uſpiam alibi, in hoc Elogio Epitaphium;
In hoc Monimento Monumentum inveniſti.
Nimirum, *ordinarius humanarum rerum ſtylus eſt,*
Epinicia cum Epicediis confundere.
PREMISLAUS,
E Majoris Poloniæ & Pomeraniæ Principe,

Totius Poloniæ inauguratus Rex:
Dum diſperſos Polonæ Majeſtatis Titulos
In unum colligit compendium;
Regalem Purpuram in mortuale Sagum tranſmutavit.
An? utruberet ſplendidiùs, ſuomet ſangvine imbuit?
Æternitatem Temporum promeritus Princeps,
Ægrè non integram menſium hebdomaden implevit.
Rarò enim & magna bona & diuturna contingunt.
Florem ergò hîc legis, non fructum.
At, nec bonâ fruge Flos hic caruit.
Vel in ipſo Regni ac ætatis flore Frugi Princeps,
Ne magnas ſuorum de ſe ſpes fruſtraretur;
Pro floribus fructum dedit.
Dignisſimus Fatorum & votorum arbitrio,
In cujus capite, poſt ducentorum quindecim annorum Exilium
Redux Polonorum diadema reſideret;
Pares Regno & diademati humeros ſuggesſit.
Verbo, in Regem Polonorum unctus,
Nec oleum luſit, nec operam.
Niſi quòd ingentibus cogitationibus
Exile fuiſſet ſpatium definitum.
Ergò veluti imminentis Fati præſcius,
Benè de Patria mereri maturavit.
Primus illi labor, parem magnæ Fortunæ invidiam eludere:
Alius, invidos finitimorum Principum animos moderari.
Ubiq; enim magnæ Felicitatis infelix appendix Invidia.
Nulla tam modeſta Fortuna eſt, quæ malignitatis dentes vitare poſſit.

Sed

Sed dum utrumque cautus agit, in utrumque incautus impingit.
Regni curas cum diademate capiti ſuo ſentiens impreſſas,
Totum ſe Patriæ commodis initiavit.
Tot Principum disſidiis turbata,
In ejus ſinu non nihil conquievit;
Omninò reſpiratura, niſi ille exſpiraſſet.
Heu! nulli ſereno non inimicus Fortunæ turbo!
Fatorum malitiâ malacia hæc ſublata eſt.
Perſtrinxerat tanta Serenitas
Aliorum animos.
Cauſam odii quæris?
Fortuna fuit, quæ *in plerisq; pro culpa eſt*,
Inſita hæc mortalibus Natura,
Recentem aliorum felicitatem ægris oculis introſpicere,
Modumq; Fortunæ à nullis magis exigere,
Quàm quos in æquo viderunt.
Alienæ invidiæ pro victima deſtinatus,
Feras captans, à feris circumventus;
Dum innocentes laqueos ſtruit, in nocentiores incidit.
Ipſis Bacchi hilariis in ſceleris opportunitatem abuſi hoſtes,
Thyeſtea planè convivia innovarunt.
Quia tamen impiam Regii ſangvinis ſitim,
Uvæ ſangvis largiùs propinatus, eâ die reſtinxerat;
Devotâ piacularibus Cineribus die,
Innocens hoc Regalis gloriæ incendium in favillas abiit.
Multis vulneribus à ſicariis confoſſus,

Ingentem animam per tot velut oſtia exſpiravit.
Ita *rarò Purpuræ absq; humano ſangvine rubuerunt.*
Alliciunt Fatorum invidiam magna culmina, aut provocant.
Tutior eſt in Secreto virtus.
Eadem fulminum & Numinum ambitio eſt:
Celſiſſima quæq; impetunt.
Ita *ſæpè magno honore ſublimis corruit, qui privatus ſtetiſſet.*
Neminem eò provexit Fortuna,
Ut non tantum illi minaretur, quantùm permiſerat.
Sapite Regali infortunio Principes!
Heu! quoties Libitinam inter convivas veſtros numeratis?
Cereris, ſi neſcimus, Proſerpina filia eſt.
Non magis illa Marti, quàm Baccho affinis.

PREMISLAO
CENOTAPHIUM.

ODE XV.

A*Rcana Divûm jura fidelibus*
Evulgo metris. Me procul ardui
Regesq;, Regalesq; Mitræ,
Me Trabeæ timidiq; Faſces,

Verace quidquid dixero pectine,
Audite Vatem. Nil nimiùm diu
Stetiſſe; nec perenniore
Spe ſolidum radiaſſe, magni

Sanctre

Sanxêre Divi: quin reboantia
Si quando vibrant fulmina, ruſticas
Ferire dedignantur ædes,
Sed rutilis propiora cœlis,

Quæ pænè celſas non humili mitrâ
Vicere nubes, ſollicito ſcopi
Metæque majoris ſuperbo
Vaſta metunt monumenta telo.

Sic illa quondam jam medio propè
Inducta cœlo corruit Æſculus;
Tandemq; jam minore trunco,
Magnificis viduata ramis,

Modeſtiores, nec ſimiles ſui
Effundit umbras. Nil, iterum canam,
Quodcunq; ſe ſublimiori
Luce fovet, ſine fraude longas

Dum concitatis Sol ruit axibus,
Spectavit horas. Nec vetulos ego
Manes, peregrinumq; noſtris
Carminibus memorabo Fatum.

Sic te Polona dignior indolis,
In grandiorum limine mentium
Ortuq;, prô dolor! ſevera
Fata tuis rapuêre quondam

Rex Magne Lechis! cùm propè Regium
In te reducta Mane Poloniæ
Promittis illimesq; blando
Ore dies, reducesq; Solis

Portendis horas; ſic tibi tetricus
Atrociorum veſper inhorruit

Fatorum, & adductis honeſtos
Nubibus inſepelivit auſus.

Sic dum tuorum lumine Faſcium
Accenſus æther, jam tibi ſeptimas
Hinc inde ſubducente fulvam
Sole rotam veheret Kalendas,

Et pexa frontem luſtra curulibus
Urgeret horis; ſic malè callida
Regnumq; Regaliſq; cenſum
Luminis eripuêre fraudes.

VENCESLAUS BOHEMUS.

DOmi foriſque fortunatus,
Ubique felicitatem ſuam circumtulit.
Nunquam non fortunatus futurus;
Niſi pleriſque Fortunæ favoribus abuſus fuiſſet.
Hæc demum nulli ſatis fida,
Multis honoribus ſublimem deſtituit, vel eliſit.
Sæpiùs ad Polonos Faſces invitatus,
Oblatum ſibi Regnum ferro ab æmulo expreſſit.
Rarò enim in Regalis auri poſſeſſionem ſine ferro venitur.
Si Baſilicum Fatorum morem attendimus,
Galea Coronæ præmittenda.

Et ſolio

Et ſilio propè gladius Sceptro locum vel invenit, vel facit.
Omnino tamen finem bellis facturus VENCESLAUS,
RIXAM, Premislai Regis filiam uxorem duxit.
Ita demum Pacis ſe plus nimio ſtudioſum
Tot jam bella faſtidienti Patriæ probaturus,
Ubi ſe vel cum RIXA pacificè vivere poſſe oſtenderet.
At ne ita quidem voto ſuo potitus eſt.
RIXA in Bohemiam ſecum avectâ,
Tot rixarum materiam in Regno reliquit.
Ut ſuorum ſe oculis ſubtraxit, ab animis excluſus eſt.
Ita plerumque *non viſus Princeps, fit inviſus.*
Ut Solis; *ita & Regis Præſentiâ*
Mores & amores Civium ſerenantur.
Taceat hîc Tacitus;
Non ſemper *Majeſtati major è longinquo reverentia.*
Quandoq; liberaliùs ſe ſuorum odiis propinat abſens Majeſtas.
Pejora creduntur de abſentibus.
Aliud quôque fuit, quod ei juſtum apud Polonos odium conflavit.
Non immeritò in eos iniquior viſus eſt,
Cùm illorum manibus Sceptrum credere nollet,
E quibus illud accepiſſet.
Exteris commiſſum regnum, pænè amiſſum.
Semper enim *odioſa ſunt exterorum imperia*;
Et *quando muneribus publicis pares domi non deſunt*;
Non ſine periculo foris conquiruntur.
Plerumq; incredulus Princeps, dum ſuos minùs ſibi fideles putat, facit.
Multi Principum dum falli timent, fallere docuerunt.

Ne tum

Ne tum ſimile quidpiam experiretur VENCESLAUS,
Sola pænè mora deſuit.
Nam quinto poſt initum Regnum anno Pragæ ſublatus eſt.
Hoc primùm Rege, apud Polonos pecunia in pretio eſſe cæpit.
Cùm ex corio, in argentum aurumque profecit.
Avaritiæ ſuæ pretioſiorem materiem ſuppeditaturi Bohemi;
A pecudibus pecuniam benè dictam,
Proprii nominis Etymo non bene ſpoliarunt.
Sed & in Circulos ducere nummos placuit;
Nam quadratâ antea pecuniâ Poloni utebantur.
Sanè ut in nummis, ita in pleriſque aliis,
Quadrata (ut ajunt) *rotundis miſcuit* Venceslaus.
Peregrè mortuo, Polonorum lacrymæ defuerunt,
Quas inſvetis oneribus avari Bohemorum Faſces
Ex oppreſſorum oculis omnes propè exhauſiſſent.
Nihil tam cavendum peregrino Regi,
Quàm ne in Regno ſuo agat Peregrinus.
Si unquam aliàs, tùm etiam didicêre Poloni,
Unum Principem Regnis duobus ſufficere vix poſſe.
Divinè olim Divinus Plato,
Plures Magiſtratus in unum hominem non cumulantor.
Unum opus ab uno perficitur inquit Ariſtoteles:
Nec jubendum eſt, ut unus tibia canat, idemq; calceos conficiat.
Idem Juſtinus Imperatorum Juſtisſimus edixit:
Non eſſe conceſſum duobus Magiſtratibus præeſſe quempiam.
Neq; enim facilè credendum eſt,
Duabus neceſſariis rebus unum ſufficere poſſe.
Nam cùm uni judicio adfuerit, alteri deerit;
Et ſi ad utrumq; feſtinat; neutrum benè peraget.

VENCE-

VENCESLAO BOHEMO

ODE XVI.

ABſente ſi quid Rege Polonicus
Peccavit Orbis, non ego neſcio
Mirabor eveniſſe Fato.
Sic domino ſine Sole cœlum,

Quamvis micantûm lumina ſiderum
Hinc inde vivus juſſerit Heſperus
Lucere flammis & trecentas
In tenebris vigilare ſtellas,

Cæcâ ſepultum nocte tacentibus
Incumbit umbris: ſic viduum ſuo
Cùm Sceptra neglectosq; Faſces
Deſeruit ſine Rege Regnum,

Cur liberorum colla Quiritium
Exoticorum pondere jurium
Totumq;, Venceslae, Regnum
Inſolitis onerare vinclis

Permittis ultrò! Te duce Lechicas
Rotunda cuſæ turma pecuniæ
Et illa numerorum ſupellex
In teretes ſinuata cyclos

Invaſit oras: antè rudes adhuc,
Tantùm quadratæ merce pecuniæ
Lechi, ſigillat q; certum
In pretium corio paternos

Auxêre cenſus. Sic minùs in leves
Aptata ſphæras, certiùs integra
Domi remanſiſſet moneta,
Nec nimiùm facilis rotari

Per exterarum ſcrinia gentium
Se liberali, ſed malè prodigo
Fudiſſet imbri: dives olim
E Patriis ſibi quiſq; bobus

Magnumq; vili de corio lucrum
Egiſſet heres: nunc pretioſior
Offulſit ætas, nunc recuſi
In pretium enituêre nummi.

Jamq; è vetuſtis pellibus, hèu pudor!
Ægrè ſuperbos protegimus pedes.
Sic multa paſſim copioſum
Pauperies comitatur aurum!

Tu verò, poſtquam ſponte remotior,
Petita tanto ſanguine deſeris
Et Sceptra, Venceslae, & altum
Sarmatici regimen Senatûs,

Obliviosis Manibus immemor
Accede pulvis. Sic tibi Lechicas
Clauſêre tumbas, ſic Polonum
Fata tibi prohibent ſepulchrum.

VLADI-

VLADISLAUS LOKTICUS.

OMnium Magnitudinum compendioſam Epitomen
In Vladislao Loktico habes.
Sed ex animo hunc metire, non ex ſtatura.
Minorem hanc naturæ parſimoniâ ſortitus,
Illius proceritatem ultrà poſterorum memoriam extendit.
Nihil in eo humile, præter corpus.
Latent enim *quandoq; in Pygmæis Gigantes animi.*
Ut in exili caſa magnam virtutem ſpectare;
Sic in depreſſo corpore erectam mentem ſperare licet.
Exilis domicilij anguſtia, anguſtam virtutem non excludunt.
Illud quoq; ſtaturæ ejus magnitudinem auxit,
Quòd ſuâ Fortunâ major extiterit.
Cujus injurias vicit ut æmulus;
Favores æquiparavit ut meritus, ſuperavit ut melior.
Ne tamen nimium rigidus in ejus initia inquiras:
Aliqua ex eis pænè perdito Principi periêre.
Tam diu Virtuti, quàm diu Marti militans,
Quò brevior, eò puero Cupidini ſimilior,
Ex Bellonæ caſtris ad Veneris ſigna tranſiit.
Extinctæ Martis faces in Cupidinis tædas exarsêre:
Gradivo Liber Pater ſucceſſit.
Ut enim *arma bello; ita pace franguntur bellatores.*
Rarus Annibal ſuâ caruit Capuâ.
Niſi forte tu dicere malis;

Rara Capua ſuum non effœminavit Annibalem.
Impotens ſui, quia multum poſſet;
Sibi ſuiſque militari baltheo ſoluto,
Pudoris quoque baltheum diſſolvit.
Ita *mali amores bonos mores corrumpunt.*
Ita *fœdæ Amorum tædæ armorum tædium afferunt.*
Perierat propè, natus ad ſumma Princeps,
Niſi magna vitia par Fortuna deſtituiſſet.
Pænè jam effrons, purpurâ ſpoliatus, tum demum erubuit,
Deplorandum libidinis ſuæ Mancipium.
Poſt Sceptrum amiſſum, tandem ſe in ſui dominatum aſſeruit.
Adeò tum beata fuit Polonia,
Ut ne Reges quidem malos pateretur.
Regno igitur pulſus, ſibi redditus:
Amiſſo in ſubditos imperio feliciùs ſe ſubdidit ſibi.
Ubi ſolutum diadema liberum oculis lumen permiſit,
Scelera ſua, ſeque imprimis deteſtatus,
Non Regem modò, ſed & Vladislaum exuit.
Mox Peregrini habitu Romam iter arripit.
Ut à totius Orbis & Religionis Supremo Capite
Sanctiùs ſapere diſceret,
Saniusque ab illo Capite hauriret ingenium.
Religione procuratâ, Fortuna revocata eſt.
Eam ducem ac reducem ſecuti Poloni;
Victori Vladislao Coronam deferunt.
Quâ per Palmas aditâ, non uno jam titulo Palmaris Rex;

Iterum

Iterum inunctus, Regali diademate inſignitur.
Diceres, illud egiſſe prudentes Superos,
Ne digniſſimum diademate caput ſemel tantùm coronaretur.
Bis igitur coronatus, bis unctus,
Semel ut valentiſſimus Fortunæ Athleta,
Iterum ut tot jam titulis coronam meritus Rex.
Tam diu cum obſtantibus fatis colluctatus,
Majorem ex adverſis Fortunæ guſtum libavit.
Ita enim plerumque *Magnæ Felicitates*
Poſt periculorum laborumq; fomenta ſuaviùs matureſcunt.
Optimum Regiæ artis præludium eſt, experimentum neceſſitatis.
Hoc Vladislaus inſignis,
Brevi vitiorum ſtrophæ
Pulcherrimam Heroicarum virtutum Antiſtrophen adjecit.
In ipſo Regni aditu,
Multis iterum hoſtibus impetitus, ac impeditus;
Quas ab armis deſperaverat, ab ingenio ſuppetias collegit.
Ipſis hoſtium odiis optimè uſus,
Ut commodis ſuis militarent prudentiſſimè effecit.
Ne Gediminus Lituanorum Dux fines ſuos vaſtaret,
Eum ſibi affinem facit:
Ne alienis bellis occupatas vires diſtraheret,
Novam cum eo affinitatem contrahit.
Hinc filia Gedimini, Caſimiro Vladislai filio elocata,
Non aliâ dote poſtulata eſt,
Quàm Polonis mancipiis libertate donatis.
Felix enimverò Connubium,

E quo vix dum inito tot Polonia LIBEROS accepit.
Hærente inter duos vocabuli unius ſenſus veritate.
Nam è tot millibus Libertorum, immò Mancipiorum,
Tot bis planè LIBERI Patriæ redditi ſunt.
Sic Fecialis Hymen gemina ſancivit fœdera.
Nuptiales tædæ in hoſtium incendia exarsêre:
Et hoſtilia finitimorum odia,
Non tam exſtincta, quàm potiùs Regni commodis accommodata.
Multa proinde Cruciferorum millia
Ad malam Crucem damnata.
Qui irreligioſi tum planè in Polonia Religioſi,
Dum ſtabilendo imperio divina humanaque jura ſubjiciunt,
Profanis ſacriſque omnibus ferro ac igni vaſtatis,
Nonniſi ab everſa Religione
Religioſorum nomen retinuerunt,
Ut olim à deletâ Africanus Africâ.
Multis cladibus à Vladislao profligatiſſimi hoſtes profligati,
Nec ampliùs cœlo teſte pugnam inire auſi,
Latitârunt intra muros mures,
Non bellis conſummandis, ſed frugibus conſumendis nati.
Mox, cùm nec mœnibus ſuis fidunt, nec manibus,
Faſces & faſtum victori ſubmisêre.
Cùm illis annuo ne fædè perirent, fædere icto:
Dum poſt tot bellicos labores Vladislaus reſpirat, exſpiravit.
Martius Princeps in Martio mortuus,
Ad quieta cœli invitantis ſtativa evolavit.
In ſupremo Agone, nec ſui, nec ſuorum oblitus;
Ut capacia eorum deſideria impleret,

Filium

Filium Caſimirum Magnum pro ſe eis reliquit.
Adeò CUBITALIS vulgò Rex appellatus,
Nihil cogitavit, geſſit, immò & genuit,
Niſi MAGNUM.
Undecim annis non tam regnando, quàm bellando exactis,
Fatis ſuis, grande prorſus cadaver incubuit.
Anno Immortalis Hominis-Dei, M. CCC. XXXIII.

Vladislao Loktiko
Panegyris Lyrica.

ODE XVII.

Quis bellicoſi prælia Loktici
Suoq; majus Nomine neſciat
Robur Giganteumq; Martem?
Et rigidi monumenta belli?

O! quæ viriles non humili metro
Mentes & iras, & morientium
Trophæa decantas virorum,
Diva ſacri ſtudioſa Veri,

Jo! reductis ad numerum lyris
Bellata quondam prælia concine,
Quæ Rege Loktiko Polonos
Cæde ſuâ erubuêre campos.

Non ſubjugatis ille Trionibus
Suoq; ſtratæ robore Patriæ,
Aût inſepultis inquietâ
Civibus inſidiatur irâ;

Sed

Sed perduellis viſcera Pruſſiæ,
Grandiq́; fuſos Teutonas impetu
Rimatus, olim te Paternis
Inferias, Pomerane, buſtis,

Dedit cruentæ in littore Baltbidis,
Supernatantes quæ galeas adbuc
Deplorat & peltas & enſes,
Sarmatici memor usq́; Martis.

Quòd ſi ferocem quisq́; vocaverit,
Quòd per ſuorum funera Civium
Ter pulſus & receptus olim
Ad Lecbicas penetrârit arces:

Fruſtra Tyrannum quisq́; vocaverit
Injurioſo nomine Principem,
Qui Regna Patriosq́; Faſces
Emeritis repetivit armis.

Ferro domari vindice poſtulat
Fortuna juſtis invida Laureis:
Sceptrumq́ue mucronemq́ue eodem
Numen amat ſociare nexu.

At cùm reductis Pax bona Legibus,
Boruſſiano ſangvine ſordidas
Deterſit haſtas & quietis
In foribus fera fixit arma;

Tibi ſecundi gratia militis
Et Candor & Fas & Dea, Loktice,
Virtus, coronatas fideli
Sepſit obſidione Palmas.

I nunc, minuti corporis hoſpitem
Quisquis ſuperbo pollice proteris

Mentem,

Mentem, Giganteaq; gentis
Monſtrificos celebras Coloſſos;
I, faſtuosâ mole tumentia
Importuoſi membra Damaſtoris
Metire turritosq; Phorbas
In Siculis celebrato cryptis.
At nec capaci parcior indoli
Statura palmas eripit: hinc tibi
Porus, lacertoſiq; Drances,
Hinc Macedo memoresq; Niſi;
Hinc illa Turris carnea Goliath
Mentem probroſo ſuccutiat ſitu,
Puerq; Jeſſides trecentis
Per populos celebratus auſis.
His te, Polonæ maxima gloriæ
Menſura, magnis inſero literis
Tuasq;, Vladislae, lauros
Davidicis gemino triumphis.
Seu te Boruſſi roboris impotens
Sacrâ profanus ſub Cruce Goliath;
Seu te Boëmorum Leones,
Seu Litali populantur urſi;
Illos Davidis fauſtior æmulus
Compendioſis viribus eruis,
Parvamq; compenſas ſtaturam
Magnanimi ſtudio Gradivi.
Sic, ſic minori ſub CUBITO latens
Princeps trecentis arma DECEMPEDIS
Attollit immenſumq; profert
Sarmaticæ monumenta Famæ.

CASIMIRUS MAGNUS.

TAm exilis Parentis tantus Filius.
Videtur planè prudens Fatum,
Vel animi Paterni magnitudinem monſtrare,
Vel corporis exilitatem Filii vocabulo compenſare voluiſſe.
Amoribus tamen nomen hoc debuit, non armis.
An ut volunt alii, corporis capacitati, non animi?
Et ſanè, poterat videri non injuriâ Magni nomen ſortitus,
Niſi Major eſſe voluiſſet.
Nullus enim *benè Magnus creditur, qui Cupiditatibus ſuis minor eſt.*
Parvum, id eſt vilem, ſuum quemq; vitium facit.
Afflictam tot bellis Patriam pacare imprimis aggreſſus;
Cruciferis belli neceſſitatem remiſit.
Hydram nimirum in ſinu ſuo fovit.
Cum illis, verbis poſtea decernere promptior, quàm armis;
Hoſtili ſangvine rigatas à Patre laureas neglexit.
Ita non ſemper à Marte Mars gignitur:
Nec ſolus olim Menelaus Paridem parit.
Tandem lite ad ſummum fruſtra deductâ,
Iniquisſimas conditiones à toties ſubactis accepit.
Pace bello pejori cum eis ſtabilitâ, fœdiſſimum fœdus icit.
Nimirum, *impuræ libidines juſtum Furorem enervant.*
Totus in odioſisſimos Amores inclinatus,
Ne hoſtibus quidem iraſci voluit.
Cæci, ſed armati Cupidinis cæcum & inerme Mancipium,

Inter

Inter concubinarum greges delituit,
Et pro Bellona Venerem coluit.
Non minùs cæcus, quàm non auritus,
Inuſtas tot libidinum tædis nomini ſuo maculas
Nec audire voluit, nec intueri.
Adeò cum fronte oculos aureſq; cæcus Cupido eripit.
Ne tamen non armatum Cupidinem coluiſſe videretur,
Roſſiæ bellum indixit.
Ter in eam ducto exercitu, ter victor,
Omnem victoriæ perfectionem affectaſſe viſus eſt.
Tertiò victa, & honeſtisſimis vincta legibus,
In ſervitutis pretio ipſam Libertatem numeravit.
Non amplius fecerat, ſi ipſa viciſſet;
Cùm à libera gente ſubjugata, tum demum libera;
A victoribus ſuis ſervire dedidicit,
Et victorioſa veluti Polonæ Majeſtatis Appendix
In unum ab ipſa Corpus adunata,
Magnâ liberæ gentis animâ animoſius ſpirare cæpit.
Victoriæ hujus celebritatem ſolus victor funeſtavit.
E bello redux, exarmatas ferro manus Veneri dedit.
Pro triumphali lauru meretriciam myrtum præferens,
Suâmet victoriâ profligatus eſt.
Infelix ille victor,
Qui Regnis Provinciiſq; ſubactis, ſe ſibi ſubdere negligit.
Turpe eſt, inter mancipia victores numerari.
Turpius, extra ſe Dominum, intra ſe ſervum eſſe;

Turpiſſimum, imperantem aliis, cupiditatibus ſuis mancipari.
Si uſpiam alibi, hic Caſimirus auguſtum Magni nomen amiſit.
Nam *ſine virtute & Pietate nulla eſt magnitudo, ſed tumor.*
At, non tulit ultra, tot libidinum reum Regem juſta Nemeſis.
Immiſſa eſt puniendæ Veneri Libitina.
Impuro tot Scortorum halitu infectus aer,
Ingenti peſtilentiâ totum regnum afflavit.
Luente delicta Principum innocentiâ populorum.
Fames quoque in læſæ Famæ remedium evocata;
Nam ſine Cerere friget Venus,
Et frugi indole conſumptâ, conſumuntur & fruges.
Ah! quoties *Regnorum felicitas Regum meritis definitur.*
Fruſtra Fatis convitium facimus.
Principum vitia ſunt, non temporum; factorum, non Fatorum.
Diſſoluti Principes ipſam ſolvunt Rempublicam.
Sacro demum fulmine è Romana arce ictus Caſimirus,
Obortâ è tot malorum incendiis luce,
Tandem ſua ſcelera expavit, ac expiavit.
Tùm primùm verè Magnus, cùm ipſum ſe ſibi ſubjeciſſet.
Ita experienti mitiores ſunt cupiditates.
Quem magna felicitas corrupit, ſola poſſunt infortunia erudire.
Neque tamen magna inter ſcelera
Magnis virtutibus locus defuit
In hoc vel maximè digno admiratione Magno;
Quòd tantopere laborârit,
Ne ulli ſuorum aut vitia ſua gravia forent, aut virtutes.
Nec minorem puta poſt tot devia Magni probitatem.
Tandem aliquando bonus, qui tam diu malus fuiſſet;

Rem nomine ſuo majorem præſtitit.
Facilius quippe *eſt libidinem excludere*, *quàm regere*;
Et Cupiditates non admittere, quàm admiſſas moderari.
Hoc quia tum præſtitit Caſimirus,
Non MAGNUS ſolummodò, ſed MAXIMUS etiam dici poteſt.
Quidquid in ſuis deſtruxerat,
Templorum exſtructione reparare conniſus eſt.
Deo dicatis lapidibus priora ſcelera obruens,
Tot immortalitatis ſuæ Arhas, quot Aras erexit.
Iis maximê virtutibus conſpicuus,
Quæ Divinitatem Humanitate merentur;
Ad infimos ſuorum ſe demittendo,
Supra maximos quoſque eminuit.
In agreſtes etiam urbanisſimus,
Plebeiorum Rex audire maluit, quàm Tyrannus.
Tenuiores à Potentiorum vi & injuriâ vindicans,
Seipſum ab injuria Temporum vindicavit.
Lycurgus Sarmaticus, Numa Polonus,
Liberam gentem iis Legibus adſtrinxit,
Quæ ſoli licentiæ inviſæ, nihil Libertati derogarent.
Fallitur quisquis Polonam Libertatem exlegem putat.
Suis illa legibus addicta, maximè libera eſt;
Jure deteſtanda, ſi jure caruiſſet.
Civium ſuorum commodis nunquam non intentus;
Urbem nominis ſui memoriâ dedicatam
In ipſo planè Cracovienſi ſuburbio excitavit.
Sive quòd adeò nobile Pomœrium Reginæ urbium vellet;

Sive quòd innueret,
Optimum eſſe Civium propugnaculum vicinos Cives.
Eodem imperante ac impellente,
Plurimæ Civitates Muralem coronam meruerunt, an lapides?
Primùm enim tunc in Lechicos muros evaſerunt.
Novus planè, nec minùs navus Regni noſtri Amphion
CASIMIRUS;
Niſi tu potiùs Siſyphum illum dicere non verearis:
Nam quos ille tunc in ſublime evolvit lapides,
Jam paſſim eò unde aſſurrexerant, devoluti ſunt;
Temporum injuriâ? an incuriâ Hominum?
Ita tamen benevolus ac Civium ſuorum amans Princeps,
Eorum municipia
Cùm manibus non poſſet, mœnibus amplexus eſt.
Quò illi ſecuriùs habitarent, nullum non movit lapidem.
Denique his virtutibus, menſurâ nominis ſui
Utcunque impleta;
Triginta ſeptem annis in vitta, Sexaginta in vita exactis;
Vi Fatorum ad Factorum præmia evocatus,
Exilem tumbam MAGNUS implevit.
Tantundem apud poſteros bonæ famæ habiturus,
Quantùm malæ.
Moritur Anno Fati Chriſtiani, M. CCC. LXX.

CASIMI-

CASIMIRO MAGNO
PANEGYRIS LYRICA.

ODE XVIII.

ET non inani Nomine te Lechi
Dixêre Magnum. Quem propiùs polo
Proceræ virtutis ſtatura
Magnanimis ſociavit auſis,

Hic magnus eſto: cætera diffluunt,
Seu per ſuorum colla clientium
Se quiſq; ſuſpendat graveſq;
Tot populis rotet ipſe Faſces.

Non qui ſuperbum magnifici ſuper
Sedile Regni ſe locat & rudes
Hinc inde deſpectat catervas,
Seq; ſui facit altiorem

Honore ſceptri; non ego Principem
Vocabo magnum, qui modicam ſibi
Augebit aut throno ſtaturam,
Aut famulis ſupereminebit

Procerus ulnis: hic potius mihi,
Quem non ſereni lux diadematis
A plebe ſejunxit vel aurum,
Sed domitum ſine cæde pectus,

Sed Diva virtus, ſed ſuperum vigil
Cœliq; cenſus, ſed faciles regi

Iraq;

Iraq́;, curaq́;, & repandus
Triſtitia ſine nube vultus;
Hic magnus eſto. Talis in obviam
Incurris ultrò paginam, in arduas
Virtutis eluctatus Arces,
Per rigidos vitiorum acervos,
O Maximorum Maxime Principum!
O digne tanto nomine! Faſcium
Culmen Polonorum! o Lechei
Grande decus, Caſimire, mundi!

Nam cùm Paterno ceſſit adultera
Venus decoro, cùm dominæ truces
Ceſsère virtuti furores,
Et rigidi mala jura ſceptri;

Ingreſſa ſanctæ limina Regiæ
Themis propinquum ponè latus tibi
Aſſedit; æquatamq́; lancem
Sarmatico ſociavit auro.

Utcunq́; noſtris Jura Quiritibus
Legesq́; condis, cum vetulo Numas
Vincis Lycurgo, vincis ipſum
Juridico genio Solonem.

Tibi illibatis nunc etiam litat
Aſtræa palmis; te proprio Cracus
Moviſſe ſe viſus ſepulchro,
Te Proavi pia buſta Piaſti

Dixère Magnum, Te reſonantia
Plangunt Poloni littora Viſtulæ,
Te ſaxa, te murata toto
Caſtra canunt, Caſimire, Regno.

LUDOVICUS HUNGARUS.

Solum, idque unicum Ludovici in Polonos beneficium,
Quòd oblatum ab eis Sceptrum admittere noluiſſet.
At illi, dum in alienam felicitatem incauti impingunt,
Facti infelices:
Dum invito parere volunt, perire inceperunt.
Aureo malo Sceptra ſua illigantes,
Tot ſibi mala adſcivêre.
Addictior illis Ludovicus, quàm fuerint ipſi ſibi;
Dum Pannoniam in Poloniam transferre non vult;
Poloniam in Pannoniam non poteſt:
Pannonicus dici maluerat, quàm Polonicus.
Sub unius cœli pondere fatiſcens Atlas
Alteri humeros ſubjicere recuſabat.
Nempe, Aſtronomicæ diſciplinæ obſervantisſimus Princeps,
In illuſtri illa Aſtrorum Academia didicerat,
Non benè unum Solem duobus hemiſphæriis præeſſe.
Nam quoties uni oritur, alteri occidit
Multis tandem precibus victus, Sceptro manus dedit.
Felicior, ſi meruiſſe contentus, habere neglexiſſet.
Brevi poſtea patuit,
Meliùs ab eo Regnum recuſatum, quàm acceptatum.
Ipſa Regni auſpicia minùs auſpicata;
Dum funebrem pompam Caſimiro apparat ipſe penè elatus;
In primo Regni limine in ſuorum odia impegit.

Difficile quippe fuit ingentia Magni veſtigia impleviſſe.
Grande ſubſequentium tormentum ſunt,
Eorum quos ſeqvuntur magni paſſus.
Ita illis, quibus invitus imperaret, inviſus;
Dum relicto Regno in Hungariam regreditur,
Duplicem unius vocis ſignificationem ſibi arrogavit.
Nec ſanè id ejus factum caret injuriâ.
Injurius Regno eſt, qui tam parvi illud facit, ut alteri committat.
Ne tamen Regno ultrò ſe abdicare videretur,
Matri Poloniæ regimen commiſit.
Quaſi verò tot Herorum manibus partum Sceptrum
Natam fuſo manum pateretur.
Unicam Poloni habuimus Vendam:
In qua ut Virum agnoſceremus, nubere noluit.
Ne ſcilicet plures ſibi ſimiles genuiſſet.
Immò ſponte invicta Virago in aquas ſe præcipitavit,
Ut omnes in ſe, quæ aliquando regnare deberent,
Eodem naufragio perimeret.
Etſi parùm à viro Virgo abfuit; indignum tamen cenſuit,
Virilem Polonorum Thronum non Maſculinum eſſe.
Adeô nc in Matre quidem Regno præſens Ludovicus,
Sortibus noſtris luſit ac illuſit.
Abſente Rege,
Summis quibusque facinoribus ingens ſpatium conceſſum.
Pernicioſum legum ſilentium;
Id eſt, ſuâ vacuum Animâ Reipublicæ Corpus:
Inſueta antehac Latrocinia,

Impo-

Impotens quà exterorum,quà domeſticorum dominatus
Ingentibus malis docuerunt:
Quantùm momenti Regnis adferat Regalis præſentia.
Denique de vindicata communibus armis Ruſſia
Hungariæ adjungenda cogitans Ludovicus;
Dum auguſtam Regni noſtri Majeſtatem
Mutilare intendit,aut mutare;
Regnis ipſe & vitâ privatus: effecit,
Ut à paucisſimis ploraretur.
Niſi quòd multo Hungarorum ſangvine,
(Per quos Poloniam vexaverat veriùs, quàm rexerat,)
Lugubres inferiæ illi fuiſſent perſolutæ.
Anno Chriſti Vindicis, M. CCC. LXXXII.

DE LUDOVICO HUNGARO

ODE XIX.

RArò beatâ floret adoreâ
Coacta virtus. Non placet extero
Parere Sceptro ſubditosque
Hoſpitibus pudet eſſe Mitris.

Sic ſpretus olim,Pannonico licèt
Illuſtris auro ſe famularibus
Sublimè præcinxiſſet armis,
A Lechico Ludovicus orbe;

Tandem regendæ jura Poloniæ
Et liberorum frena Quiritium
Dimiſit; & rurſum relictas
Pannoniæ repetivit oras.

 At non

At non eodem territa fulgure,
Inauſpicata torva licentia
Agnovit abſentem procella
A viduis Dominum Polonis.

Tunc & profano Jura ſilentio
Et Fas, & Æquum, nec minor hactenus
Legumq́, Sacrorumq́, cultus,
Et Patrii tacuêre muto

Candore mores; tunc Lechico procul
Formidoloſis pulſa furoribus
Aſtræa decedens ab orbe,
Sidereos caput inter ignes

Immerſit ultrò. Tunc malè callida
Tumultuantûm prælia fraudium,
Falſoq́, Libertatis ore
Et Patrii meliore Juſti

Mentita vultu fœda protervia,
Inter minorum jurgia civium,
Jam penè vicinum ruina
Sarmaticum quatefecit Orbem.

Illa & pudendo Dædala malleo
Offuſa gemmis Sæcula ferreum
Diffinxit in luſtrum, æreasq́,
Menſibus inſinuavit horas.

Tunc efferarum vulnera cædium,
Udoq́, mœror lumine lividus,
Et horror, & latè refuſis
Indomitæ gladiis rapinæ,

Atraq́, lites, & popularia
Crevere circum jurgia, & impudens

Luxusq; latronumq; turpes
Inſidiæ per utrumq; latè
Sævire Regnum; tunc minor hactenus,
Potentiorum culmina Principum
Aulasq;, & infeſtata Regni
Limina deſeruiſſe Virtus:
Et vel minorum vilia Civium,
Vel ruſticorum ſqvalida parietum
Triſtiq; nubiloſa fumo
Tecta iterum petiiſſe & inter
Narratur ipſas, non ſine ſiderum
Et lacrymantis fletibus ætheris,
Manſiſſe ſylvas. Noſſet olim
Quisq; ſuo ſine Rege Regnum.
Sic heu! minori qui regit eminùs
Virtute rexit. Teſte ſuo nequit
Carere regnum: nec remoti
Jura velit tolerare Regis.
Præſente quivis Rege modeſtior
Se parciori diſſipat agmine
Furor, videntiumque quodvis
Non patitur ſcelus ora Regum.
At mox remoto Rege, carentia
Invadit ampliùs Regna tumultibus:
Imisque permiſcendo ſumma,
Indomiti quatit æra vulgi.

AD CHRISTUM,

Pro Secundo

LECHIADIS SUÆ LIBRO

CARMEN VOTIVUM.

ODE XX.

NEc tibi juſto titulus Secundi
Ceſſerit voto, niſi dedicatum
Numini ſubdas Caput & clientes,
O Liber, armos.
Ille, qui nobis ſinuata fluxæ
Vela Fortunæ melioris implet
Nominis cenſu, ſibi dicta, Chriſtus
Vota ſecundet.
Ille Fatorum juga, lubricæque
Sortis incertas moderatur auras,
Et rotas Euri, dubiosque volvi
Dirigit Orbes.
Illius ſacrum mea charta Nomen
Præferens, crudos Boreæ furores,
Et procelloſi ſuperat frementem
Temporis Auſtrum.

Sic licet torvo propius Bootæ
Numen Arctoas decumat procellas;
Et potens bellis Aquilo, & Svevi
Ira Leonis:

Sic licet Roſſis inimicus arvis
Ruſticas Mavors agitat catervas;
Me tamen Phœbi calor entheato
Corripit œſtro.

Ite feſtinis mea vela votis,
Ite diſtentis nova vota velis,
Quò Sacro ſancti vocat illibatum
Nominis ÆQVOR.

Ite, Regales agitate remos,
Quà pares Mitris animas Poloni
Explicant Faſti, ſinuantque magnæ
Carbaſa Famæ.

Imus, ô Jeſu! tua ſi minorem
IngenI Cymbam manus auſpicato
Dirigens curſu, calamum patronâ
Provehet aurâ.

Dum Jagellonum Trabeas Latino
Proſequor cultu, memoresque Palmas;
Regibus quondam mihi profuturos
Suggere ſenſus.

Dumq;

Dumque clangentûm fremitus tubarum
Obruit lenes Citharæ ſuſurros,
Et rebellantûm fera tympanorum
Frendet Erynnis :

Molliter flexo docilis capiſtro
Martis effrenes cicura procellas ;
Et trucem belli rabiem modeſtis
Attrahe frenis.

Hic ubi planis ſpecioſa campis
Frondeis tectos radiis Oliva
Explicas canos, tibi dedicatam
Urgeo proram.

Partis Secundæ Finis.

LECHIADOS
PARS TERTIA.
VLADISLAUS JAGELLO.

IN media barbarie ad ſummam politiem natus,
Uno impetu duo Regna invenit,
POLONORUM ſcilicet & POLORUM.
Hic Auguſto Polonæ Libertatis ſinu exceptus,
Atque in *veram Filiorum Dei Libertatem* aſſertus,
Lituaniam ſuam utriusq; Libertatis participem reddidit,
Multùm illa Poloniæ, multùm Vladislao,
Plurimùm HEDVIGI Poloniarum Reginæ debeat.
Hujus necdum nuptæ, Lituani utrinque liberi
Duplicis ſervitutis jugum excuſsêre.
Immò & Vladislaus à ſuâmet Conſorte natus, aut renatus,
Non minùs in ea Conjugem expertus eſt, quàm Parentem.
Felicem te Fortunatamque POLONIA!
Cui à Miecislais Chrobriisque
Nemo unquam ſuſpectæ Fidei imperavit.
Fortiſſimum Regnorum propugnaculum illibata Religio.
Heu! quot Coronarum fragmina numeramus,
Quæ in Hæretica capita, tanquam in ſcopulos impegerunt.
Didicit hoc Iagello noſter & docuit;
Affinem planè Polo Poloniam expertus,

Atque cum illius diademate melioris Regni Candidatus effectus,
In Polonia Numen & Nomen invenit.
Univerſam illud gloriæ VIM
Ac LAUDIS POTESTATEM ſonare;
Melius factis Vladislaus docuit, quàm literis.
Et quia non alius eſt beatior Regni proventus,
Quàm Religionis augmentum,
Patriæ ſuæ, non uno jam nomine PATER futurus;
Ut hauſtum ab ea Spiritum meliore vitâ reponeret;
Univerſæ Gentis ſuæ gentilitati
MAGNUS planè DUX, ad Æternitatem præivit.
Indignum ratus, indignos cœlo Cives cenſere;
Ex nuper uncto Rege, Myſta; ex Neophyto, Apoſtolus,
Eandem cum Deo Rempublicam recenſuit.
Nempe, ſi Politicorum Principi credimus;
In omni Republica
Prima eſt Religionis & Rerum Divinarum ſollicitudo.
In hanc omni conatu incumbens Vladislaus, docuit;
Summa Imperia cum Religione ſtare, ſine hâc ruere.
Sola hæc Regum & Regnorum ſolida Baſis eſt.
Nec mirêre, Lituanos Principis ſui veſtigia
Adeò promptè ſecutos:
Hereditarium hoc coronata virtus habet,
Ut *ſuum omnia trahat in colorem.*
Pindaro & Quinctiliano teſtibus:
Hac eſt Principum conditio, ut quidquid faciant, pro imperio ſit.
Rex, eſt ingenium & mores omnium.

Ita

Ita gentis ſuæ ipſemet Primitiæ & initium,
Omnem Lituaniam Æternitati initiavit.
Aris everſis Religioſiſſimus,
Exſtincto profano ſacrificulorum igne Patriam illuſtravit.
Planè tunc & pro Aris pugnans & Focis.
Succiſi accenſique luci, plurimùm lucis attulêre.
Serpentes pro Diis culti, ideoque plus nimiò Venenati;
Dum eodem quo adolebantur igne aduruntur;
Et vires amisêre & virus.
Talem Lituaniam
A vernaculis primùm Dæmonibus, poſtea à finitimis Hoſtibus
Ope ac opibus Polonorum tutatus;
Nunquam diſſolvendo nexu Poloniæ devinxit.
Id eſt, Avito Polonæ Libertatis ſpiritu eam animans;
Ne inpoſterùm aut Ducibus, aut Dæmonibus ſuis ſerviret, effecit.
Bina proinde tunc connubia celebrata.
Primum, in quo Hedvigis Poloniæ Regina Vladislao;
Alterum, quo Lituania Poloniæ,
Non contemnendâ utrinque dote nupſit.
Jo! Æternitas triumpha!
Fauſtus adeò Hymen non Myrto eget, ſed Laureis.
Niſi has etiam abundè ſuppeditatas autumem,
Cùm victores populi victrices palmas conſerunt,
Bellatrici AQVILÆ ARMATO EQVITE fœderato;
Nunquam ſubvertendus Chriſtianitati MURUS aſſurgit.
Cœlo Terrâque Chriſtiano Marti militaturi,
Talibus utrinque præſidiis inſtruimur.
Mox viris & viribus auctior Vladislaus;

Cognatis Civilibusq́ue disſidiis compoſitis,
Utriusq́ue gentis arma in Cruciferos vertit.
Nec ideò minùs Religioſum cogita.
Cruci inſigniti, nullâ tum non Cruce digni;
Vel ab eâ, quam gladiis præferebant,
Vel ab eâ, quam ſæpiùs meruerant, Cruce
Cenſeri tum debuerunt.
Planè *Inimici Crucis Chriſti*;
Dum profanam auri cupidinem ferro promovent;
Per calcatas fœderum Religiones & Religionum fœdera,
Impotenter Regni jugulum impetentes;
Mitiſſimum Principem, ut ſe vinceret, côegerunt.
Toties Pacis artibus tentatis, nec obtentis;
Non armis modò cum eis certavit,
Sed & precibus, Pietate, Religione, lacrymis.
Verùm, difficilè eſt, perire volentes inhibere.
Rei ſacræ in tentorio Regi pientisſimo intento,
Indignantes quòd tardiùs perirent,
(*Sæpè enim ad interitum vota noſtra properant,*
Et pudet plerosq; tardè perire)
Binos mittunt gladios,
Non unum ſcilicet victoriæ prognoſticon.
Invictos ſe falsò rati, ſuis ſaltem gladiis vincerentur.
Immò, nullius ferro crudeliùs perire poterant, quàm ſuo.
Addidit tumidus Crucigerorum Magiſter arrogans convicium:
Si inquit, campum arctum Rex habet, ego illi cedam meo.
Dictum, Factum.

Mordax

Mordax Sarcaſmus in veram tranſiit Prophetiam.
Ceſſit, ſed invictis Polonorum gladiis deturbatus.
Si tamen ceſſiſſe idem eſt quod cecidiſſe.
Adeò Spes nimiò plus tumida, facilè crepat.
Scitè olim Spem & Nemeſin ſocias eſſe commenti ſunt priſci.
Eadem Spei & Nemeſi Templa dicabantur.
Nam qui in Spem nimiùm ambitioſus peccat;
A vindice Nemeſi plectitur.
Sed verò, *Oraculum eſt cuiq; ſua Cupiditas.*
Plerumq; quod temerè vovemus, inconſultè ſperamus.
Ne verò abſque numeroſo ſuorum comitatu Orcum adiret
Ambitioſus Cruciferorum Magiſter,
Quinquaginta ſuorum millia ad Tartarum duxit,
Atq̃ue, ut aliquomodo muneris ſui nomen exequeretur,
Clade ſuâ docuit: *Nullum tumorem invictum eſſe.*
Poterat tum GERMANICUS dici Vladislaus,
Qui totam planè ſub ſignis Crucigerorum Germaniam vicit:
Sed CHRISTIANUS BELLATOR dici maluit.
Exprobratam illi cunctationem excuſavit Religio.
Satis quippe *citò incoatur victoria, ubi proviſum eſt, ne vincâre.*
Quanquam nec alia Triumphi hujus Auguria defuêre.
A Crucigeris fauſto exceptus contemptu Vladislaus,
Victoriæ indubitatum omen ex hoſtili tumore accepit.
Non eſt nimiùm de fortuna præſumendum.
Meruit vinci, qui ſe vinci non poſſe putavit.
Nihil tutò in victis etiam deſpicitur:
Quid ſi adhuc victoria in medio eſt?
Alterum victoriæ omen erat, conſtans Principis Pietas.
Hujus auſpiciis bellum feliciter inchoatum
Non auſa eſt Fortuna corrumpere.

Dubites, Principesnè Religioſior, an Religio fortior?
Ad Aras caſurus, vel pro Aris,
In illa ipſa Ara veriùs, quam in acie
Turgidos hoſtes victoriæ immolavit.
Victoriam porrò, quam illi non tam militares Copiæ,
Quàm erecta in Deum Fiducia & Cauſa melior dederat,
Totam Deo retulit, ne libato quidem ex ea Triumpho:
Adeò, ut pugnaſſe ille Deus triumphaſſe videretur.
Tandem omni hoſtium genere profligato,
Quinquaginta duobus annis in Solio exactis,
Amplius quàm acceperat Regnum reliquit.
Immò, quæ major felicitas, melius.
Anno Chriſtianæ Reipublicæ, M. CD. XXXIV.
Regni ſui LII.

VLADISLAO JAGELLONI

PANEGYRIS LYRICA.

ODE I.

Abſiſte vulgus, dum popularium
Oblita laudum fiſtula Regios
Evolvit & Faſtos & ortus,
Et Lechici ſuper aſtra cæli

Longo micantes ordine ſuggerit
Thalia Reges. Te memori ſtylo
O! Prime Jagelloniana
Gentis honor, per Apollinares

Incide

Incido lauros. Hic tibi nobile
In eruditi vulnere corticis
Vivet, perennibusq; Nomen
Sarmatiam irradiabit aſtris.

Ex quo Latini cultûs amantior,
Sublime ſacrâ tinctus aqua caput,
Grandi Polonorum Tiarâ,
Et duplici radias in auro;

Per te Polonis finibus additi
Non pœnitendo fœdere Littavi
Haſêre, cognataſq; junctis
Viribus appoſuêre vires.

Sic Chriſtianæ gentis ahenei
Crevêre MURI. Sic bene mutui
Invicta defenſo Quirites
MOENIA ſubſtituêre MUNDO.

Gaudet propinquis nexibus aſſeri
Quodcunque robur; fortiùs emicat
Unita virtus, ampliores
Juncta Thetis decumat procellas.

Quin & nitrati copia pulveris
Sterni obſtinatos eruit aggeres,
Grandeſque collatis in unum
Ex atomis tumuêre montes.

At bellicoſæ ſi qua decentiùs
Fecêre gentes; hoc Tibi, Maxime
Jagello, debebit Polono &
Littauico data Fama Mundo.

Quando Vitoldi fœdera & aurea
Quieta Pacis jura fidelius

Sanxiſſe

Sanxiſſe non piger, rebelles
Aggrederis gladio Boruſſos.

Cùm faſtuoſæ prælia Prusſiæ
Aris calenti proruis impetu,
Faſtumq́ Teutonum modeſto
Calce premens, tumidos Magiſtri

Infringis auſus; quid trepidos Duces?
Quid ſubjugatæ grandia Daciæ
Tributa dicam? quid tre'entis
Prælia nobilitata palmis?

Quid eruditæ roſtra Academiæ
Et ſacra doctæ Palladis atria,
Muſæq́, translatusq́ quondam
E patriis prope Phœbus oris?

Quid celſa Chelmæ Mitra, quid Infula
Chjovienſi fœnore ditior?
Quid Vilna? Poſnenſesq́ Divi,
Et veteris monumenta Craci?

Quid tota magnæ Fama Poloniæ
Tibi Jagello debeat, arbitri
Novêre cœli, novit ille
Sarmatici genius Decori.

Volvi citatum dum Lechus Iſtulam,
Bugumq́ Roſſus, Vilnaq́, Viliam
Potabit, immaniq́ vaſtos
Jonium vomet ore fluctus:

Dum per Polonæ ſaxa Podoliæ
Sonorus Iſter grandia deſpuet
Fluenta, vectigalq́ noſtris
Varta celer properabit agris,

Vives

Vives Poloni Maxime Nominis,
Parens & auctor, te ſibi mutui
Menſes renarrabunt & Anni;
Dumq; ſuos reparabit orbes
Te ſeculari carmine Seculum
Quodvis ſequenti dicere Seculo
Avebit, æternoq; cenſu
Quæq; tuas canet Hora laudes.

VLADISLAUS III.

POlonæ Felicitatis breves deliciæ:
Ut *nullibi planè magna Fortuna diuturna.*
Loco Prætextæ Purpuram indutus;
Ingentem Patris genium cum Diademate,
Facta cum Sceptro puer propè accepit,
Optimo documento:
Generoſam indolem non benè annorum numero definiri.
Ut *in editioribus collibus plantatæ arbores;*
Ita plerumq; ſublimes Heroum animæ præ aliis matureſcunt.
Ne tamen temere ſibi coronam Fortuna detuliſſe videretur,
Aliquandiu dubitavit Polonia, an deferret.
Ergò ad ſiniſtram partem

Qui negaverant deferendam, ſecedentibus;
Ab his qui dexteram partem fuerant ingreſſi,
Rex inclamatus eſt.
Credo, id Fatis agentibus,
Ne tantæ dexteritatis futurus Princeps
Siniſtris auſpiciis legeretur.
Sed, *ingentis animi magnitudo Regni unius anguſtiis non capitur.*
Novus & Patre Philippo Major Alexander,
PLUS ULTRA impellitur;
Velificante magnis meditationibus Fortunâ, aut illudente.
Peſſimo ſuo Regnique malo,
Ad aureum Ungariæ Malum invitatus;
Oblatum ab Ungaris Regnum invitus admiſit,
Summâ ſuâ voluntate tutatus eſt.
Ut ingentem Martiæ gloriæ ſitim, nec ferre poterat, nec tollere;
Tandem ut regnaret perſvaſus eſt:
Ubi pro Purpura, militare Sagum, pro Corona, Galeam,
Gladium pro Sceptro ſibi afferri didiciſſet.
Mutuatô è D. STEPHANI capite diademate coronatus,
Sanctisſimas propagandæ ac propugnandæ
Chriſtianitatis cogitationes
A Corona ejusmodi capiti ſuo ſenſit impreſſas.
Mox ſecundis auſpiciis Amurathe ab Ungaria rejecto,
Magnas ſuorum ſpes in ſui venerationem erexit.
Servare nimirum prius eos maluit,
Quibus poſtea imperaret:
Lechicus planè Alexander,

Major,

Major, quàm ut eum erepta Amurathi Macedonia caperet;
Bulgariam, Raſciam Romaniam victoriis ſuis emenſus:
Triginta Turcarum millibus Chriſtianæ Nemeſi immolatis,
Juſtum Orbis Terrori metum incuſſerat.
Aſt heu! *nulli arbori faciliùs ſurculus inſeritur,*
Quàm Lauro Cupreſſus!
Quæ communem ſtaturam excedunt Felicitates,
Utplurimùm Tragicæ eſſe ſolent.
Speciem ingentis gloriæ vehementiùs, quàm cautè appetens,
Duxerat iterum contra Amuratem Vladislaus.
Tot de eo reportatæ victoriæ, pignus eſſe poterant futurarum.
Magnum quippe *ad majora gerenda incitamentum eſt,*
Magna gesſiſſe.
Præteritæ gloriæ memoria ſtimulus eſt ad futuram.
Accesſit ad tot incitamenta pia Necesſitas.
Dux univerſæ Rei Chriſtianæ inclamatus;
Tanti Muneris majeſtatem laudis avidiſſimus avidè arripuit.
Quoddam enim *magnæ virtutis æſtrum eſt, magna gloria.*
Icti cum Turca fœderis nexus fruſtra hic objicias.
Soluti ei fuêre, non ab eo rupti.
Publicis totius Chriſtianæ Reipublicæ commodis,
Privatas Regnorum ſuorum Fortunas,
Immò ſe etiam libenter impendit.
Tandem, turpè ratus pro adeò bona cauſa ſerò vincere,
Aut non citò mori;
[*Minuit* enim *victoriæ gloriam mora vincendi.*]
Exiles Copias ingenti hoſtium multitudini objecit,

 Et ve-

Et verò, tardas Chriſtianorum Principum ſuppetias
Unus ipſe abundè ſuppleverat;
Si ingenti animo par Fortuna reſpondere voluiſſet, aut potuiſſet.
Verùm, dum hanc non proſequi tantùm,
Sed etiam præire, fortiùs, quàm cautiùs contendit;
Ab ea deſtitutus eſt.
Ita ad Varnam,
Ut ſolent fortisſimi, ut fortunatisſimi vellent,
Non cedendo, ſed cædendo cæſus;
Cadere maluit, quàm cedere.
Id eſt, cùm Orbis Chriſtiani fato vincere non potuerit,
Grandem ſe pro tota Chriſtianitate victimam devovit.
Nec eſt cur cladis illius invidiam Vladislao affingas.
Iniquiſſima hac bellorum conditio eſt:
Proſpera omnes ſibi vendicant;
Adverſa uni imputantur.

VLADISLAO III.

PANEGYRIS LYRICA.

ODE II.

UT *te remoti ad Pergama Pannonis*
Inominato ſparſus ab alite,
Invicte Vladislae, Rumor
Barbarico cecidiſſe ferro

Vulgavit

Vulgavit olim: dicitur illicò
Fleviſſe ſpreta Mars ſine Laureâ,
Suis & exceſſiſſe Caſtris,
Et galea manibusq; mœſtos

Texiſſe vultus. Tunc lacrymabili
Obverſa terra ſpicula protinus
Enſesq; & armati furores
Et viduæ gemuère tanto

Ductore turmæ. Triſtior illicet
Maſtùm locutis buccina claſſicis
Ploravit, atrataq; vires
Sub tetrico latuère peplo.

Ter te fugacis miles Amurathis,
Ter Tauricanæ mœnia Raſciæ
Totis adorârunt ruinis,
Ter Domino Geta trux clientem

Porrexit herbam. Sed nihil (hêu dolor)
Mortale longum! Quâ favet, hâc ferit
Bellona dextrâ, & inter ipſos
Laurus amat periiſſe plauſus.

Sic ille primo mane ſuperbior,
Primo Triumphus veſpere corruit:
Et ſæpe victores Corymbi in
Funereas abière taxos.

O digna magno progenies Patre!
Sublime pectus, non puerilium
Pectus Trophæorum, & Poloni
Emeritum radios Honeſti!

Seu te benigni ſideris halitu
Fecunda Virtus in Lechicas rudem

 Effudit

Effudit auras, ſive magni
Ipſa ſoror pugilem Gradivi
Inter ſeverum murmur & horridas
Nutrivit iras. Te cupido Patri,
Cruenta nil olim timentem
Tela, nec Ædonio tepentes

Thoraces imbri, ſæpè trementibus
Nutrix futuri præſcia roboris
Porrexit ulnis, & viriles
Suppoſuit puero ſagittas.

Tunc poſt recentis claſſica prælii
Adhuc minacis per pharetras Patris,
Torvosq; reptaſti per enſes,
Et nimio calidas cruore.

Jam curioſis, tunc etiam ferox,
Haſtas & arcus tendere brachiis
Non pertimeſcebas, Paternam
Spem teneris animans querelis.

Quantus Polonis finibus Hercules!
Quantus ſecundi Nominis Annibal,
Jaſonq; creſcebas! Gelonis
Excidium minitans Mycœnis.

Sed te rapaces crediderim ſolo,
O Magne victi terror Amurathis!
Laudisq; maturumq; Famæ,
Ocyùs eripuêre cœli,

Ne quid ſupremis nubibus altiùs
Ipſoq; majus ſub Lechicis polo
Vernaret aſtris. Sic capaces
Invidiæ rapit hora moles.

Severa

Severa ſed quid Fata? quid invidæ
Contra virilis ſtamina gloriæ
Poſſent ſorores? Vivit olim
Immemorem ſuperaſſe Lethen
Conniſa Virtus. Sola nequit mori,
Quæ bellicoſis immoritur jugis
Fortuna, cœleſtique magnum
E tumulo caput æquat orbi.

Utcunq; mæſtæ ſub penetralibus
Arctaris urnæ: te tamen integra
Seges Coronarum & Polonum
Perpetuo decus ambit auro.

O Chriſtiani roboris & ſacri
Fulmen Gradivi! te Latij graves
Flevêre, Vladislae, Mitræ, te-
Auſonij diadema Patris.

Fruſtra reciſi fœderis impium
Te damnat hoſtis, Dum fera publico
Tyrannis inſtat, ſingulare
Arma queat cohibere fœdus.

CASIMI-

CASIMIRUS II.

PAternis Fraternisque auſpiciis felicior, quàm ſuis,
Utriusque Fortunam fato quodam temperavit.
Dubites, plusnè huic Polonia? an ille Poloniæ debuerit?
Primũ tamen hoc demeritum Caſimiri in Poloniam fuit,
Quòd, pendente inter Spem metumque Regni Fortunâ,
Ad felicitatem ſuam cogi debuerit.
At non primum Poloniæ in Caſimirum meritum,
Quod renuenti Sceptrum toties ingeſſerit.
Sed verò, *raro benè reſpondent malè coacta ingenia.*
Infra Spem & expectationem;
Mox & infra ſuorum æſtimationem abjectus,
Fratris deſideria irritavit veriùs, quàm ſedavit.
Nunquam Vladislaum magis ſe amiſiſſe ſenſit Polonia,
Quàm cùm imperare Caſimirus cæpiſſet.
Ut diutiùs ille deſideraretur; iſte fecit.
Quippe anguſtiore, quàm ut duorum Populorum
Amores caperet animo;
Dum nimiò plus Lituaniæ favere putatur,
Offendit Poloniam.
Aut certè incautè utriusque favores moderatus,
Pænè Ducatum Regno commiſit.
Solis naturam Principes imitari neceſſe eſt:
Qui omnibus communis, omnes ſtellas æquè luſtrat ac illuſtrat.
Aliàs, *quidquid ſingulari Principis favore uni impenditur,*
Omnium jactura eſt.

Ita diſtra-

Ita diſtracto inter amores & odia imperio,
Utriusque gentis arbitriis fluctuantem permiſit Majeſtatem:
Et dum alterutri impari ſe conatu impendit,
Parum abfuit, quin utriusque diſpendium feciſſet.
Tot ſuſpicionibus Regni auſpicia infamata,
Nihilò ſecundiores habuêre ſucceſſus.
Difficile enim *eſt, malè initiata arbitria corrigere.*
Neſcio, quid adeò fatidicum Principum Principiis ineſt.
Ex illis ut plurimùm æſtimantur.
Nullibi magis præjudicia valuêre.
Diuturno cum Crucigeris Marte implicatus,
Varium cum illis bellum multis annis
Traxit veriùs, quàm geſſit.
Mariæburgum, aliaque Regni propugnacula ab hoſte occupata,
Auro maluit redimere, quàm ferro.
Sive, quòd magis parcendum fuerat ſuorum ſanguini,
Quàm æri:
Sive quòd *nulla machina oppugnandis arcibus potentior,*
Quàm Pecunia.
Sæpiùs Mars Pluto; Monetæ Bellona ſuccumbit.
Nimis verum illud Philippi oraculum:
Non ſatis tutum id propugnaculum,
Ad quod auro gravis Aſellus poſſit penetrare.
Proſperiore tamen bellum id coronatum fuit ſucceſſu:
Nam pro triumphali lauru
Herbam Oleamque porrigente hoſte;

Ad Regios pedes provolutus Crucigerorum Dux,
Maluit Polonæ lenitati ſuccumbere, quàm ferro.
Id eſt, cecidit ne cæderetur, aut caderet.
Cæterùm Fortunæ ſuæ nec omninò capax, nec potens
CASIMIRUS,
In multis viſus eſt alienæ magis felicitati laborare,
Quàm ſuæ.
Crebris exactionibus non minùs ſibi, quàm ſuis gravis;
In pleriſque quæ geſſit bellis,
Aureâ Cæſaris Fortunâ caruiſſe viſus eſt.
Nimirum *belli pecunia nervus eſt.*
Quis porrò ſuccisis manuum nervis, telum vibret, aut gladium?
Mars ſine auro inermis propè creditur.
Inopia argenti validiſſima arma reddit inermia.
Faventiorem tamen præ Deabus aliis Lucinam expertus,
Quidquid in ſe deſideratum fuerat à ſuis,
Numeroſâ prole explevit.
Rarâ felicitate Quatuor Regum Parens,
Divorum etiam numerum auxit.
Divo CASIMIRO inter Cœlites relato,
Nomen ſuum in Filio dedicatum cœlo intulit.
Fato ejus accenſus in äere Cometes, ferali crine præluxit,
Cœlo funebrem ei facem præferente.
Immò & tres Soles in cœlo exorti,
Occaſum ejus illuſtrârunt.
An quia Polonæ Serenitatis orbitatem

Tanto

Tanto fœnore Superi vellent reponere?
An quòd plurimas Regno impendentes calamitates
Impenſiùs Mundi Oculus cuperet deplorare?
Sedit in Solio annis quinque ſupra quadraginta.
Elatus Anno Chriſti, M. CCCC. XCII.

CASIMIRO III.

PANEGYRIS LYRICA.

ODE III.

Jagello! magnis Optime, Maxime
Jagello Fatis! ſidereos tibi
Plauſus, coronandasq; latè in
Sarmatici ſtatione cœli

Inſculpo laudes. Ut procul aurea
Hinc inde vaſtis ſidera paſſibus,
Totumq; cœlorum lacunar
Ad docilis pia juſſa ſcalpri

Feruntur ultrò? te patiens ſtyli
Arctos coactæ nubis anhelitu
Suſpirat, Arcturumq; & ipſas
Plejadas Geminosq; feſto

Præcurrit igni: Te Borealibus,
Quamvis ſevero candida frigore,
Effinget inſcriptum pruinis,
Et Geticæ ſuper arva brumæ

Pugnata quondam prælia Dacicis
Narrabit agris. Te Pomerania,

 Te Culma,

Te Culma, Michaloviaq;
Nunc etiam fremit ora terræ.

Hic ſempiternas, hic tibi, maximis
Jagello Regum major adoreis,
Inſcribo laudes; hic diſertis
Vulneribus cupidos ſecari

Apollinaris verbere pectinis
Sculpo Planetas. Te placido Phanes
Demulſit ore: te cruento
Hoſpitium potius Gradivo

Blandùm coruſcis poſtulat ignibus.
Te Sphæra magni poſcit Orionis,
Torviq;, ſi placet, Bootæ
Sidereum tibi ſeruit aſtrum.

Te ſubjugatis Urſa minor Polis,
Tuiq; quondam teſtis & arbiter
Arcturus orbis; te patenti
Magnanimis celebrem trophæis

Invitat aſtro. Jam tibi ſubditus
Iſter negatum cum Borealibus
Feudum procellis, obſequenti
Fundit aqua, dominumq; rurſus

Agnoſcit aurum. Te pedibus minor
Bohemus olim ſpontè cadentibus
Adorat armis, & clientes
Cum Trabeis Solioq; Mitras,

Regniq; totum pondus, & aurea
Formidoloſi culmina Pannonis,
Faſcesq;, Faſciumq; leges,
Alma tuo dicat Alba nato.

Hinc

Hinc illa tandem ſe tibi teſtibus
Inſcripta pandet gloria litteris,
Totumq; pervagata cœlum,
Empyreos tibi pandet orbes.

Illo beatum fornice, te meus
Inter faventum murmura nubium
Inſcribet auſus, aureosq;
Erudiet tua facta cœlos.

Hinc te, minorum non ſine ſiderum,
Et purioris plauſibus ætheris,
Regumq;, Regnorumq; Patrem
Quaq; ſuis leget Hora ſtellis.

Inducta picto nomina marmori
Plerumque turpi ſors quatit impetu:
Hæc ſola laus durabit olim,
Quam ſolidi feret ora cœli.

JOANNES ALBERTUS.

NUsquam ſplendidiùs hoſpitatæ ſunt Muſæ,
Quàm in Regio Joannis Alberti pectore.
Multam eis Adoleſcentiæ partem dedicavit:
Tum ut primum ætatis florem
Numinibus hiſce deberi edoceret;
Tum ut in ipſo literario pulvere
Lecturis Principibus inſcriberet:
Præſtabilius eſſe ornamentum Regio capiti
A Sapientia, quàm à Tiara.
Regnare Fortunæ quandoq; beneficium eſt: ſapere virtutis.
Hiſtoricis imprimis, Aſtronomicisque commentationibus
(Quaſi adeò ſublime ſtudium Reges maximè deceat)
Impenſiùs delectatus eſt.
Nullum aſſerens *dignius Principe Otium,*
Illo, quod Literarium appellamus.
Neque humanior Muſarum cultus
Natam armis indolem effœminavit.
Nec Mars Appollini, nec Bellona Palladi obicem ponit.
Utraque hæc Nomina armata ſunt:
Utriſque Palmæ & Lauri communes.
E literario pulvere in militarem arenam digreſſus;
Cæſo fuſoque Paternis auſpiciis ingenti Tartarorum exercitu,

Utram-

Utramque Laurum, par Cæſari, meruit.
Hungarico tamen Diademati à Patre deſtinatus,
A Fortuna deſtitutus eſt.
Parum aberat,
Quin Purpuram ſuâ, aut fraternâ cæde fædaret.
Ubi enim *Regnandi libido animum pervaſerit,*
Nulla ſatis firma cognati ſangvinis neceſſitudo.
Paterno Sceptro potitus, à Fortuna deſertus;
In ipſo Regni limine in ſuorum odia impegit.
Non quòd Regno impar videretur,
Sed quòd dignas Throno virtutes vitia quædam corrupêre.
Ita eximiam pulcbritudinem exilis ſæpè nævus infamat.
Ergo majori ſupra Regnum genio,
Minore infra genium fortunâ viſus;
Dum elatiori, quàm Libera gens pateretur ſupercilio nititur;
Infra multorum vota amoreſque jacuit.
Opprimendæ Libertatis fruſtra ab aliquibus inſimulatus;
Tam indignæ opinionis invidiam Calimacho debuit.
Qui ex Italia profugus, dum in Polonia Aſylum quærit,
Peſſimis eam artibus inficit;
Illius Libertati inſidiatus, quæ ne ſerviret, aut periret, effecit.
Adeò *dirum in ſinu ſerpentem alit, qui ingratum recipit.*
Eo in pleriſque Conſultore uſus Princeps,
Multis ſe ſuorum ſuſpicionibus inconſultò permiſit.
Peregrina enim *Conſilia nunquam vernaculis odiis caruerunt.*
Servire alibi nati,
Dum ex genio ſuo liberæ gentis momenta librant;

Juſtiſſi-

Juſtisſimas ſæpè incurrunt offenſas.
Quis enim *Libertorum bene de Libertate arbitretur?*
Ita,dum externos Hæpheſtionas
Ad meditationum ſuarum arcana admittit;
Ipſe ſibi in plerisque Conſul, ipſe Cæſar,ipſe Dictator,
Artes Imperii,ſeu bonas,corrupit, ſeu malas fecit nequiores.
Gloriæ & Regni propagandi avidisſimum,
Nullibi par Fortuna ſecuta,
Magnos ubique magni animi conatus deſtituit.
In bello Moldavico ſuismet artibus circumventus,
Ictoque fœdere fœdè profligatus;
Exaggerante dolos dolore multiplici;
Ferales ex hoſtilibus ſylvis taxos retulit.
Hinc tamen,quaſi re optimè geſtâ, redux;
Cùm Martis Laurum non poſſet;
Hederas Liberi Patris invaſit:.
Et fædis Liberalibus fædiora miſcuit Floralia.
Par Neroni in Majeſtatem dedecus admiſſum,
Pari mulctatum eſt pœnâ.
Quippe Liber in Regno libero nimiùm liber;
Dum nec cladis ſuorum,nec ſui memor Princeps,
Malè elocatos furores imtempeſtivis relevat amoribus,
Cæco nocturnorum Hilariorum vulnere
Majeſtatis admonitus,didicit:
Non benè tenebris ejusmodi Regiam Serenitatem committi,
Raro tutus totus Princeps latuit,

Nec

Nec ulla Larva totum Principem tegit.
Non aliter ei quàm Soli latere contingit.
Deniq́ue nec foris, nec domi faventiorem Fortunam expertum,
In Turcici belli meditatione mors aggreſſa,
Inſperato fato magna volventem oppresſit.
Ne ille tamen inultos Chriſtiani nominis hoſtes reliquerit,
Ipſe pro eo militavit æther, ipſa vicerunt ſidera.
Indigniſſimi Turcæ,
In quos graviùs juſtus furor exardeſceret;
Tempeſtiviſſimâ tempeſtate deleti, hybernis frigoribus periêre.
Regnavit JOANNES ALBERTUS non integro Novennio.
Princeps nulli Principum militari gloria ſecundus,
Si tantæ Fortitudini par Fortuna reſpondere voluiſſet.

JOANNI ALBERTO

PANEGYRIS LYRICA.

ODE IV.

A*Pollin tri ſi qua fides metro*,
Sub purpuratis ſæpe rudes latent
Mentes Tiaris: nec ſub una
Sceptra jacent calamiq́ue Lauru.

Stellata Regem non facit Infula,
Non miſta ſtrictis æra ſecuribus,
Non pompa, denſatusq́ue quondam
Vel famulis Honor à trecentis,

Vel Patriorum jam propè Nominum
Oblitus heres, non radiantia
Vel ſceptra, vel ſtipatus omni
A populo trabeusq́ Princeps.

Non fixa ſummo laurea vertici,
Aut rariorum ſangvine vermium
Mentita veſtis, aut videri
Impatiens nimiisq́ ferrum

Illuſtre gemmis. Qui caput aureo
Frontemque clauſit ſidere, ſæpiùs
Mentemque liberumque grandi
Obruit ingenium Tiarâ.

Hic, cui modeſtæ lux Sapientiæ
Docto coronat tempora lumine,
Rex eſto; ſubditumq́ totus
Non dubiј moderetur Orbem

Honore ſceptri. Sic tibi, maxime
Olim Poloni Phoſphore Nominis,
Muſæq́, Muſarumq́ cultus,
Sic memores ſtabilivit annos

Divina Pallas. Te *Aonidum frequens*
Hinc inde docto exercitus agmine
Ambibat, adſtantesq́ Libri.
Hinc facilis genius SaluſtI,

Hinc eruditi pagina Curtij,
Tuisq́ dignus Cæſar amoribus
Et Rege lectore; hinc Latinos
Scipiadas Mariosq́ felix

Tibi decoro Livius ordine
Narrabat auctor; non tibi Martiis

Verſare

Verſare Juſtinas lacertis,
Non Tacitos pudor eſt eàdem
Tractaſſe dextrâ, quâ ſacra Lechiæ
Vel ſceptra nuper, vel faciles regi
Faſces gubernabas, Poloniæ
Digne caput radiare Mitris.
Sic cùm doloſæ fraus mala Daciæ
Incauto ferocem robore militem
Et verſa jam vexilla propter
Fagineos tibi fudit agros,
Te fracta magnæ robora Græciæ,
Te victus, & mox Victor Anicius,
Cæſaq; pacavère Cannæ,
Quas Latij gemuêre Faſti.

ALEXANDER.

PAr Magno Macedoni nomen;
Par in pleriſque animus, ſola impar Fortuna.
Hanc veriùs luctatricem nactus, quàm adulatricem,
Difficillima initia fauſto exitu coronavit.
E Ducatu Lituaniæ ad Regnum evocatus,
Unionem Lituanorum pretioſiorem reddidit,
Quia arctiorem.
Supra alios ſui generis Munificus & Liberalis,
Dum opulenta benè meritis præmia elargitur,
Brevi effecit, ut plures eſſent qui mererentur,
Auctis enim *præmiis, augentur merita.*
Aliàs, *vix quiſpiam mortalium gratuitò bonus eſt,*
Illud tamen in eo quorundam calumniatus eſt Livor,
Quaſi non daret beneficia, ſed projiceret;
Nec turpiſſimum vitaret damni genus, inconſultam Donationem.
Non injuſta hæc de Principe querela, ſi vera fuiſſet.
Quod datur temerè, beneficii nomen non meretur.
Ea Liberalitas, quam judicium & ratio deſtituit,
Aut effuſio eſt, aut jactantia.
Verùm fruſtra hæc de Alexandro jactabantur.
Nimirum, *nec ipſæ Imperantium virtutes*
Cenſurâ caruêre populorum.
Vulgi arbitrium etiam ſupra Principes eſt:
Nec quidquam in magna Fortuna difficiliùs,

Quàm

Quàm omnium ſe arbitriis approbare.
Laudabilem Parſimoniam ſordidâ tenacitati,
Liberalitatem Regiam inconſultæ prodigalitati;
Facilè rude vulgus affluit.
Ita tunc fuit non nemo qui aſſereret,
In tempore Alexandrum fato ſuccubuiſſe,
Ne ſi diutiùs imperaret,
Omnem Poloniam Lituaniamque prodigeret.
At verò, *ſic donare Princeps debet, ut ſemper posſit.*
Regia Liberalitas nimiâ liberalitate exhauritur.
E Stoici formula,
Sic egenti dandum eſt, ut ipſe non egeas.
Sed facile ab hac calumnia vindicatur Munificus Princeps.
Immortalitatem merituro Principi,
Nullum impendij genus dignius eſt, quàm quod in ſuos erogatur.
Nihil ſe magis habere ratus,
Quàm quod in ſuorum manibus depoſuiſſet;
Quò plura erogaverat, eò ſe credidit ditiorem.
Neque eſt cur eam Principi neceslitatem imponamus,
Ut rigidiori trutinâ ſubditorum merita examinet.
Munificus ac liberalis Princeps,
Non aliam quandoq; cauſam dandi requirit, quàm ſemel dediſſe.
Ne verò Alexander plura poſſe videretur numerato ære,
Quàm ſtricto;
Muneratis ſuorum manibus, Auro Laurum addidit.
Stephanum Moldaviæ Palatinum
Primùm è malè occupatâ Pokucia, mox & è vita expulit.

Victus fugatusque, collectum è fuga ſpiritum exſpuit,
Nusquam ab inſequentium Polonorum armis ſecurus,
Niſi ſuo ſe ſepulchro abdidiſſet.
Paternis veſtigiis Bogdanus inſiſtens,
Ne à Paterna Fortuna degener eſſet, armis Alexandri effectum.
At non eàdem Fortunâ, cum Tartaris bellatum eſt.
Niſi hic etiam victoriæ noſtræ faviſſe eam dicas,
Vel inſciam, vel invitam.
Centum fermè millibus captivorum
E Patria abductis, effectum,
Ut brevi poſtea à paucioribus prædones Scythæ vincerentur.
Plurimis eorum millibus à paucis noſtrorum trucidatis,
Anteactæ ignominiæ labem barbarus cruor rite abluit.
Ne cladis quidem nuntio in Tauricam dimiſſo,
Integram Alexandro jam jam exſpiranti, victoriam reliquêre.
Qui ſuorum victoriæ apud Superos interpres futurus,
Tot funeri ſuo Inferiis præmiſſis, lætus & ipſe Leto conceſſit.
Utraque palmâ conſpicuus,
Manibus ad cœlum porrectis, victoriam cœlo acceptam referens,
Victoriarum Domino victorem Spiritum reddidit.
Id eſt vicit ſimul & vixit.
Egit in vita Annos XLVI, in vitta non integros V.
Cœleſte Capitolium triumphaturus ſubiit,
Anno triumphatæ mortis, M. CCCCC. VI.
Compendioſius vitæ ejus Elogium quæris?
Illud accipe,
Quod olim magno Alexandro, non minor Demoſthenes dedit.
Nihil in fortuna ſua majus habuit, quàm ut poſſet;
Nihil melius; quàm ut vellet benefacere.

ALEXAN-

ALEXANDRO

PANEGYRIS LYRICA.

ODE V.

AT non iisdem quæq; nepotibus
Superbit ætas. Hæc placidum ſpei
Produxit Auguſtum; hæc Neronem
Et rigidos peperit Tyrannos.

Hâc parcus iræ, nec Patris potens
Furoris Heres belligero à patre
Abhorret & contecta duro
Membra fugit tetigiſſe ferro.

Tu verò Magni maxima Nominis
Propago, cujus ſideris aureo
Afflaris ortu? cujus olim
Sorte Deæ Lechico beatus

Donaris Orbi? protinus inclyta
Te liberali Munificentia
Nutrivit aura; te negare
Difficilis, faciliſq; pronâ

Donare dextrâ Gratia candidis
Geſtavit ulnis. Mox ubi Regiæ
Accenſus argento Tiaræ
Sarmaticum moderaris Orbem,

Tunc & remoti fabula Lydÿ
Fideliori gurgite Regiæ

Pactolus immigravit aulæ:
Tunc liquido ſatur Hermus auro,

Inter Poloni littora Viſtula
Tandem vetuſto transfuga ab alveo
Ceſſiſſe, Sarmatiſq́; fertur
Munificos decumaſſe fluctus.

Tunc & tuorum robora militum
Nunquam petito munificentior
Accendis auro. Dignus auro
Nempe fuit, cui dulce ferrum eſt.

Illà beatus caterà egentior
Virtute Princeps, ſe propriis poteſt
Ditare gazis, diſtributo
In populum pretioſus auro.

Qui liberali ſpargit opes manu,
Servat. *Suorum pæne fidelius*
Arcis reconduntur clientûm,
Nec vigili patet illa furto,

Quæ largiori ſorte pecunia
Plenis amicas muneribus manus
Implevit, illam nec latentes
Inſidiæ, nec avara furum

Libido tollit. Non licèt arduo
Armata rurſum ſors ruat impetu;
Illaſq́; dextra parciore,
Quas dederat, repetiſſe gazas

Non erubeſcat, non, licèt indigam
Extrema vaſtet Pauperies domum,
Iraq́; Fatorum impotentes
Livor edax populetur ædes.

Buno

Bono elocavit fenore divites,
Qui per ſuorum ſcrinia Civium
Cenſusq; Regalesq; nummos
Et dominum cumulavit aurum.

Sic quisq; larga merce pecunia
Parvo redemptam munere Gratiam
Mercatur, effuſoq; Princeps
Eſſe poteſt opulentius auro.

§ (O) §

SIGISMUNDUS I.

NUnquam non amicum Poloniæ Nomen,
Ad Sceptra ſæpiùs antea poſtulatus,
Regnum meruiſſe antiquius habuit, quàm tenuiſſe.
Fratrum minimus, & Maximus;
Poſtremus & Primus:
Seram naturæ & temporum moram
Generoſæ mentis prærogativâ compenſavit.
Regno plenis omnium ſuffragiis admotus;
Recenter partam è victis Tartaris Lauream,
Unà cum Fraterno diademate accepit.
Inde etiam dignisſimus Regno judicatus,
Cui militaria ſubſidia Dux & Miles attuliſſet.

Nemo enim *Sceptris dignior cenſetur,*
Quàm ille, qui devoto pro Republica capite
Coronam licitatur.
Regali Ducalique Mitrâ ſublimis,
Tandem olim concepta de Jagellonibus vota ſolus implevit,
Quidquid in Fratribus deſideratum,hic repoſuit.
Quidquid à Fortuna negatum illis,huic delatum.
Ter Magno, immò tunc etiam cùm inciperet,Maximo,
Primum hoſtem bis Magnum fata objecerunt
Magnum Moſchorum Ducem, Baſilium Magnum.
Sed ne ita quidem Sigismundo par æmulus;
Ipsâ ejus adventûs famâ fugatus,
Nec Baſilium ſe probavit,nec Magnum.
Vicerit ille,qui venerat & viderat;
Noſter hic, cùm necdum veniſſet vidiſſetque, vicit.
Tanti eſt bellatoribus Nomen Magnum
Et *quibuslibet machinis validior præconcepta Opinio.*
Ingentes exercitus ipſa quandoq; Ducis æſtimatio exarmavit.
Brevi tamen poſt Moſchovitica expeditio exarſit,
Sopita tum,non reſtincta.
Ejus incentor & fomes Michael Glinſcius.
Qui Regum ſuorum Liberalitate ſupra Fortunam evectus,
Turgente,ut fit,magnis opibus animo,
Dum affectati Principatûs ſuſpicionem ægrè à ſe amolitur,
Per iniquiſſimas æmulorum cædes hoſtem ſe Patriæ profeſſus eſt.
Ita enim plerumque
Privata odia in publicum exardeſcere incendium.

Mox

Mox mediis deſperatis, in extrema quæque præceps,
Conceptum in Patriam virus Græcâ fide effudit.
Nimirum, *vulgata de aliquibus ſuſpicio,*
Hoſtes ubi non invenit, facit.
Immò & grande hinc documentum,
Inconſultius Regum ſavoribus ſua plerumq; dona formidini eſſe.
Proximus ad animi impotentiam gradus eſt nimiùm poſſe.
Sed brevi didicit perduellis receptator Moſchus,
Regnorum bellorumq; momenta
Nunquam bene transfugarum perfidiæ niti.
Inflatos Tyranni Spiritus parvâ ſuorum manu deprimens,
Quadraginta Moſchorum millia Sigiſmundus cecidit.
Ita, ut omninò abſque Poëtica Auxeſi,
Sangvine cæſorum infectus Boriſthenes, tantam cędem erubuerit.
Baſilicam hanc de Baſilio magno victoriam,
Scythicæ, Moldavicæ, Pruſſicæ Laurus ſecutæ.
Nempè, nulli victoriæ impar,
Nullis hoſtibus non Superior Sigiſmundus,
Simul contra Moſchos in Lituania & Moſchovia,
Contra Tartaros in Ruſſia,
Contra Cruciferos in utraque Pruſſia,
Contra Moldauos in Valachia & Podolia dimicans;
Tot ubique virtuti ſuæ Trophæa erexit,
Ut unum fuiſſe dubitares.
Longinqua diverſorum hoſtium & Caſtrorum intervalla
Capaciſſimo pectore complexus;
Dum pugnans alibi, alibi vincit;

Ipsâ ſui abſentiâ ubique præſens,
Quandam Numinis Immenſitatem æmulatus eſt.
Ejectos è Pruſſia Crucigeros,
Illius non minùs Prudentiæ, quàm armis debet Polonia:
Plenam illi de his victoriam pollicente Fortunâ,
Utpotè,
Inter erecta à Caſimiro Patre de Crucigeris Trophæa nato.
Ita domi foriſque Regni ſui finibus pacatis,
Armata Chriſtianos inter Principes diſſidia,
Conſiliis, manu, literis opprimere tentat, aut componere.
Tot Principum Legationibus apprimè cultus;
Viſus eſt non magis nomine, quàm animo
Univerſum Chriſtiani Orbis MUNDUM unus ipſe complecti.
Sacris armis à Clemente VII. inſignitus,
Nunquam eis non clementer uſus eſt,
Pullulantem in Balthico littore fidem,
In ipſa herba feliciter opprimens,
Religionis capita in unius capite præcidit.
Felix, ſi pietatis ſuæ Heredes reliquiſſet.
Et probavit tunc illas cujus planè partus eſſet.
Inter ſeditioſas tumultuantis plebeculæ procellas nata,
Non minorem in littore tempeſtatem concitaverat,
Quàm in mari.
Nihil enim citiùs Regna ſecat, quàm Secta.
Nec ulla Novatores rerum ſuarum ſperant incrementa,
Ubi Civium Pax & Concordia excubant.
Tandem annorum & gloriæ ſatur Sigismundus,
Regalem Coronam, ne à Fatis erepta ſibi videretur,
In filii

In filii caput ultrò tranſtulit.
Auguſtius Auguſto Regnum conceſſurus,
Tradere maluit, quàm relinquere.
Fortunatus planè Genitor!
Qui vitâ peractâ vivens,
Paucisſimis Principibus felicitate permiſsâ,
Succeſſoris virtutes non ſperavit, ſed ſpectavit.
Ne plus ille Fatis deberet, quàm ſibi,
Collati Regni beneficium Fato præripere maluit:
Adeò Regiæ dignitatis retinens,
Ut ne vitâ quidem amiſsâ, inter ſpolia mortis vittam reliquerit.
Inter ſumma Felicitatis ejus hoc etiam accipe:
Felicisſimis juxta ac fortisſimis imperavit.
Habuerit Sigismundo ſimiles Reges Polonia:
Nunquam Reges alii ſimilem Poloniam habuerunt.
Feliciſſima tunc, Opulentiſſima, Sanctiſſima.
Quam ubi talem Sigismundus non invenit; fecit.
Nullâ æternitate non dignus Princeps,
Octoginta duos annos natus,
Majorem Ætatis ſuæ partem
Graviſſimis Regni cogitationibus impendit.
Uno ſupra quadraginta rerum potitus,
Singulos propè menſes ſingularibus beneficiis diſtinxit.
Ad Beatitatis Coronam Anno M. CCCCC. XLVIII. evocatus,
Majus meliusque Regnum, quàm acceperat, reliquit.

SIGISMUNDO I.
PANEGYRIS LYRICA.

ODE VII.

QVæ ſceptra? vel quæ Symbola? Regiæ
Inciſa lauro Pierius mihi
Illuſtrat ardor? quis per ipſa
Sarmatici monumenta cæli

Veri tenaces, nec dubias ſpei
Deducit alas? ibimus, ibimus
Quà cana jam decumbit Ætas;
Quàve pigrum fugiente vitâ

Exſpirat Ævum. Quà nimium ſenes
Inter minorum funera menſium
Totosq; Calorum labores
Et vetulæ ſimulachra Lunæ

Laſſantur Anni. Quis tamen hic tua,
Siſmunde magnæ culmen Opaviæ,
Trophæa, ſecurasq; Lauros,
Quis viridem meliore palmam

Ignoret ævo? quis reſonantium
Per fœderatæ culta Valachiæ
Sylvam ſagittarum? & reducta
E Lechicis nemora alta pilis?

Quis retro actæ tela Propontidos,
Et illa pulſæ prælia Daciæ
Æternet? ac majore Verſu
Roſſiacos memoret triumphos?

Nos & recepta frena Pokucia,
Manſuetioris carmine barbiti
Dicemus & devicta quondam
Moſchetici juga Starodubi.

Te Rege tandem durior hactenus
Ferox, ſtringi Pruſſia fervidas
Remiſit iras: & Poloni
Lege jugi faciles ligari

Subjecit armos. Te minor hactenus
Parvuſq; ſtrictus finibus, in ſuos
Et uſq; diſpenſat Vaſallos
Magnanimus ſua jura Lechus.

Jam tunc vetuſtis protinus exules
Ceſſere Fraudes ſedibus & ſimul
Dolumq; deſideſq; Luxus,
Et tumidum popularis auræ,

Adusq; Thulen fortibus Ambitum
Proſtrabis auſis: ô Lechici decus
Mundi Sigismunde! ô Poloni
Nunc etiam bona pars Honeſti!

Tibi excitatus ad ſonitum tubis,
Victorioſo lætior aſſonat
Bellona clamore & trecentis
In numerum ſinuata flammis,

Usq; ad tonantis invidiam Jovis,
Tormenta, circum ter, quater, arduo
Accendit igni & fulminatos
Increpuit ſine nube cælos.

Tunc & tremendum vociferantia
Te belliſoſis æra boatibus,

Feſtuſq;

Peſtusq́; telorum tumultus
Non vacuo trepidis timore

Vulgavit oris. Tunc celer illico
Sereniorum Phoſphorus aureâ
Proſpexit è rimâ polorum,
Et reliquis tua facta pernox

Narrabit aſtris. Te poſitâ ſuper
Innixus haſta Mars ſocio Herculi
Torvoq́; laudabat Boote,
Et vigili tibi ter triumphe!

Clamavit igni. Ter tibi ſidera
Io! triumphe! ter geminabilis
Reſpondit Echo. ter coacta
Ad numerum ſaliêre ſtella.

SIGISMUNDUS AUGUSTUS.

ROmano illi, nec genere, nec genio impar,
Inclytum AUGUSTI cognomen
Non tam gentilitiæ Lunæ debuit, quàm virtuti.
BONA, immò OPTIMA Matre genitus,
BONUS ipſe & OPTIMUS;
Parentis Appellationem in mores traxit & animum.
In Prætexta Purpuræ honore dignisſimus,
Sexagenario Patri in Collegam Regni adſciſcitur.
Debebatur hoc provectæ Sigismundi Patris Pietati,
Ut filii Regno eſſet Superſtes:
Debebatur Regiæ Auguſti indoli,
Ut dignus à Patre judicaretur, cui Regno cederet,
Eoque teſte imperaret.
Nec eſt cur ætati ejus ſuccenſeas.
Illius acerbitatem morum maturitas compenſavit.
Non benè illa temporum ſpatiis terminatur.
Ut enim *pulcherrima eſt in Juvene morum canities:*
Ita *Nihil æquè fatuum eſt*, *ac ſenex*,
Qui nihil aliud adferre poteſt ad probandam ætatem,
Præterquam quòd vixerit.
At verò præcocem Regiæ Fortunæ favorem
Nonnihil Fatorum invidia interturbavit.
Turbulentiora poſt Patris obitum regni initia ſortitus,
Parum ſecundis ſecundi Hymenæi tædis

Quandam Serenitati ſuæ nubem offudit.
Adeò *nec amores, nec odia Principum libera ſunt.*
Omnes illi affectus Reipublicæ debent.
Tunc etiam palam in Libertatis Comitio Auguſto edictum,
Regum Connubia
Regnorum utilitate, non privatâ libidine definiri.
Malè odiis imperat, qui Cupiditatibus ſuis imperare neſcit.
Non diu tamen vox ea ſibi conſtitit.
Regià liberalitate placata Libertas,
Brevi poſt in vota Principis, ſi non ſponte ivit,
Leniſsimè (freno ſcilicet aureo) inducta eſt.
Quis enim dulci munerum illicio
Nobile capiſtrum non admittat?
Hoc Rege, ſi ullo alio, Literarum ſtudia floruêre.
Nempe ſuum
In Auguſto Auguſtum Mecænatemque nactus Apollo,
Nec lauro tum in Polonia caruit, nec auro.
Literatiſſimus Princeps,
Cùm à *Perſona ſua* Literarum honores ampliaſſet,
Totum propè Regnum fecit Literatum.
Ita *aſpirante Favonio cantant Cygni.*
Mores & amores Imperantium, idea ſunt populorum:
Et *omnium in Regno ſucceſſuum*,
Principis exemplum Anima eſt.
Nec obfuit Reipublicæ ſtudiis ſtudiorum amor.
Tum etiam patuit, Bellonam & Palladem germanas eſſe.

Contra

Contra Crucigeros eâdem quâ D. Pater felicitate uſus,
Ut ille olim Pruſſiæ,
Ita ipſe tunc Curlandiæ & Semigalliæ acceſsione
Polonicam Majeſtatem ampliavit.
Nullo contra Moſchos bello non victor,
Pluribus ſub adeò frigido Jove demeſsis Laureis,
Tandem victore gladio Oleas meſſuit.
Armata barbari Septemtrionis hyems,
Polonæ virtutis ardore ſuperata eſt.
Avitum Diadema Auguſtius poſteris relicturus,
Eum illi UNIONEM inſeruit,
Cui ex toties ab aliis fruſtra tentata,
Et ab Auguſto demum
Lituanos inter Polonosque ſtabilita UNIONE
Ingens pretium acceſsit.
Illud nimirum felicitati ejus Fata debuerunt,
Ut grandes Avi, Parentis, & Patruorum conatus,
Unus ipſe fauſto exitu coronaret.
Blandiatur ſibi de Unionibus ſuis Erythræum;
Pretioſiorem Orbi Sarmatico UNIONEM
Auguſtus dedit.
Ante ſe latis, ſed pænè jam ſublatis Legibus
Suam inſpiravit animam; EXECUTIONEM.
Quorſum enim mutæ Legum Tabulæ?
Non illæ melius marmoribus, quàm moribus inſculpuntur.
Conditæ hactenus, ſed reconditæ;

Sterilibus tantùm ſervabantur in ſcriniis.
Quantam inde laudem meruerit Auguſtus, hinc metire:
Quòd *facilius ſit leges novas ferre, quàm antiquas implere.*
Humanis legibus ſancitis,
Divinis quoque Regiam manum porrexit,
Dum Minimam JESU Societatem,
Regni ſui Inquilinam & Civem fecit.
Niſi mea me fallunt,
Non inanis augurii hinc acceptum omen;
Quòd, ut olim in terris JESUS,
Ita tunc in Polonia JESU Societas
Sub AUGUSTO nata ſit.
Et AUGUSTANAM confesſionem AUGUSTUS proſcripſerit,
Qui non aliter ſe Romano AUGUSTI nomine dignum judicavit,
Niſi Romanam fidem acerrimè propugnaret.
Natas inde turbas,
Palam in Senatu execratus,
Non leve pondus Supremæ Poteſtati edicto ſuo adjecit.
Ita Regno ſuo utrinque compoſito:
Ne tum quidem, cùm vivere deſinendum erat,
Non AUGUSTUS futurus;
Poloniam florentisſimâ pace beatam reliquit.
Id eſt, Jani Templo occluſo, par Romano Auguſto æmulus,
Æternitatis Januam ſibi aperuit,
Princeps omnibus animi & corporis dotibus
Verè AUGUSTUS.

SIGIS-

SIGISMUNDO AUGUSTO

PANEGYRIS LYRICA.

ODE VIII.

O *Martialis gloria Lechiæ*
Multo petitæ ſangvine fauſtior
Auguſte, Libertatis Heres,
Sarmaticæ grave fulmen iræ!

Tibi ſuperbo vidi ego cardine
Nubes, & axem Solis, & igneas
Latè retroceſſiſſe ſtellas,
Cùm rutili per inane cæli,

Mundi ſonoris non ſine plauſibus,
Te laureatus Rumor eburneis
Vectaret alis & curules
Ipſe tibi meliore loro

Frenaret Horas: cùm tibi gemmeus
Coruſca temo nubila ſcinderet,
Cœlumq; pallentemq; Lunam,
Et trepidi radios Bootæ

Ter pronus Iſter, ter tibi ſubditis
Nutavit acer Viſtula fluctibus,
Chronisq; Balthisq; & ſupino
Littora detumuêre fluctu.

Ipſiq; tandem ter tibi puriùs
Fluxêre fontes, ter tibi vitreum

Hinc inde ſubſtravêre collum
Varta celer, celer & Raduna.
Tunc floridorum colla cacuminum
Criſpo comatam gramine protinus
Flexêre cervicem & clienti
Fronte pigram pepulêre terram.
Quin & minorum ſatrapa collium
Tibi ſuperbas Carpathus Inſulas
Curvavit, immerſumq; celsâ
Nube caput, nimiosq; ſenſim
Submiſit armos. At ſimul aureos
Poſtquam Poloni Veris amantior
Demittis in terram jugales,
Perq; tuos leviore plantâ
Incedis agros, ilicet ad leves
Paſſus ſecutæ purpureis roſæ
Risêre labris & pudicâ
Sarmaticos violæ per agros
Luxêre pompâ: tunc fluidis Ceres
Ornata culmis, non modica ſuper
Se fudit annona & bibaces
Pannonico tumuêre ripæ
Fontesq; vino. Te teneris adhuc
Heres bonarum gloria mentium
Invaſit in cunis, tenelloq;
Ipſa Mitram impoſuit clienti.
At ſerò, quamvis tunc etiam puer,
Vix dum decenni Sole ferocior,
Nativa diſpenſas volenti
Sceptra Lecho, dominosq; parvâ,

Sed

Sed jam capaci, jam ſibi conſciâ,
Faſces gubernas dexterâ & impiger
Viviq́; ſucceſſor Parentis,
Teutonicum ſuperas Magiſtrum.

Quis vi potentis non ſine pralij
Aſſerta Lecbis mœnia neſciat?
Quis bella? Moſcbuaq́; pubem
Sollicitis trepidam catervis?

Quæ cùm decenti Fama perennior
Inſcripſit auro, non ego deſides
Fruſtra fatigabo Camœnas,
Non reſides tenuabo chordas.

HENRICUS VALESIUS.

PRincipem naſci caſus eſt; Virtus eſſe.
Henricus tamen Valeſius
Nativa Sceptra Polono Diademati prætulit.
Summo totius Regni apparatu Throno illatus,
In tantâ Auri armorumque luce,
Unicam quâ fugeret viam didiciſſe viſus,
Pulcherrimas ſpes turpiter eluſit.
Accepto fraterni Leti nuntio,
Alternâ Caſtor Pollucem morte redempturus,
Polonâ ſerenitate ultrò ſe ſpoliavit:
Et ne hereditario Sceptro privaretur,
Integram Valeſiani nominis Fortunam nobis ſubtrahens,
Ne primam quidem ejus diſſyllabam Polonis dedit.
Sed heu! nimiùm è ſolo Solioq; noſtro Præceps,
Dum Sarmaticis ſe ſubducit amoribus,
In odia ſuorum ultrò incurrit.
Poſt inita Hereditarii Principatus auſpicia,
Suo demum ſangvine Purpuram tinxit,
Ac effuſis parricidali ferro viſceribus,
Multos in Orbe Chriſtiano fecit Haruſpices.
Agite, ſedulò exta hæc inſpicite, Principes;
Iis conſultis, diſpicite,
Quonam delectu favores veſtros diſpenſare debeatis,
Dum

Dum nimiùm fidenter alienæ fidei ſe Henricus permittit,
Ipſa in Amores ſuorum effudit viſcera.
Ita non malus aliàs, nec infelix Princeps,
Si unicum exitum excipias,
E vita non tam exivit, quàm excluſus eſt.
Cùm Regnum noſtrum deſeruiſſet,
Suæ felicitatis uſum nobis,
Sibi fauſtiorem vitæ clauſulam invidit.
Si tamen Immortales Fatorum Faſti lituram non admittunt;
Ignoſce Henrico tuo Polonia.
Adeò crudeli Fato è vita exterminandus,
In Patria percuſſorem quærere debuit.
Illam etiam laudem
Encomiis ſuis Sarmaticus Candor adjecit,
Quòd, etſi aliquos Regum,
Quos ipſa impietas proſcripſerat,
E ſolio ejecimus;
Nullum tamen è vita.

DE HENRICO VALESIO

ODE VIII.

SI doctiorum non vacui pedum
Apollinari pectine præpetes
Metimur & paſſus & altum
Aoniæ ſtadium palæſtræ,

Aſſurge magnis prodiga paſſibus
Poëticorum non humilis pedum,
Aſſurge, transfugamq; Regem,
Calliope, citiùs libratis

Sequâre metris. En dociles adhuc
Veſtigiorum ſemita notior
Monſtrat cicatrices, iterq;
Hiſtoricis patet omne chartis.

Siſtetis ehêu! ſiſtite candida
Valeſiani Lilia Stemmatis.
Quid Sceptra? quidvè in vos Tiara? aut
In Patriam Lechicus nitorem

Peccavit Orbis? quid Procerum favor,
Et liberorum gratia Civium,
Divaq; Libertatis num
Grande ſuis diadema gemmis?

Siſtetis ehêu! ſiſtite Lilia:
Vos tota mœſtis Lechia queſtibus;
Vos Sceptra fraudatiq; Faſces,
Et viduus revocat Senatus.

Sed quid citatę pręcipitem fuga
Jam penè feſſo carmine perſequor
Regem? fatigatumq́ plectrum &
Pierios malè laſſo paſſus?

Ad Fata Princeps ſi rapitur ſua,
Non Phœbus illum, non reſonabiles
Muſæq́ vocalesq́ chordæ,
Non querulum revocabit aurum.

Ergo doloſi nobilis Hoſtia,
Henrice, ferri, nunc etiam tuos,
Quacunq́ te ſerenus æther
Parte tenet, foveas Polonos.

STEPHANUS BATHOREUS.

Suo coronatus in nomine Princeps:
Antequam Regium Stephanoma accepiſſet,
Rex animorum eſſe jam poterat Stephanus.
Primus è Stirpe ſua Regali titulo inſignis,
Nec Fortunæ, nec Lucinæ Sceptrum debuit,
Sed Virtuti.
Virtus quippe *Reges parturit, non Natura.*
Nec minùs glorioſum eſt Regnum nanciſci,
Quàm Regem naſci.
Faceſſant Regum & Fortunæ mancipia!
Non ſemper minori diſcrimine Princeps ſumitur, quàm quæritur.
Attollant alii Succeſſionis Elogia,
Quibus peſſimos etiam Principes tolerandi
Fatalis neceſsitas incumbit.
Optimum quemq; Electio aut invenit, aut facit.
In Tranſylvanico Principatu regnandi rudimentis exactis,
Per tot bella & victorias
Nominis ſui famam Orbi commendavit.
Patriâ, Fato reliquæ Chriſtianitatis, jugo Turcico preſſâ,
Solus Stephanus Fatis dignus viſus eſt,
Qui non modò ſe ſuosque in Libertatem aſſereret;
Sed alienæ etiam Libertati præeſſet.
Parum erat præeſſe, prodeſſe etiam voluit.

Æquiſſi-

Æquiſſimus Polonæ Libertatis Arbiter,
Ne in turpem licentiam degeneraret,
Svaviter imperando effecit.
Vix enim *quidpiam Liberæ genti odioſius,*
Quàm violenta imperia.
Spontè ſequentur, ſi duci ſe ſentient.
Si violenter traxeris, recalcitrabunt.
Ita & *generoſiorum Equorum ferocia*
Freno potiùs, quàm flagello compeſcenda eſt.
Victoriarum auſpiciis Æmuli ſui fortunâ proludens,
Maximilianum parem tantæ Appellationi Imperatorem
In ipſo Regni aditu vicit;
Non tam armis, quàm propenſis in ſe ſuorum amoribus,
Quâ nulla victoria nobilior eſt.
Brevi poſt, ingens nomine & imperio Æmulus,
Ut capaciorem exercendæ virtutis campum
Stephano relinqueret,
Non ſolum ſolio, ſed vitâ etiam exceſſit.
Et didicit tum Maximilianus, docuit Stephanus;
Captivos etiam quandoq; imperare poſſe.
Ac ſæpenumerò tantundem itineris ad Coronam reſtare
E carcere, quantum ex palatio.
Ita tum Stephanus Maximilianeis olim vinculis preſſus,
Prope è CARCERE ad Bravium & Coronam pervenit.
Novit quippe *compedes in Coronas recudere Fortuna,*
Uti & Coronas in compedes refingere.
Regum Diademata parum diſtant à vinculis:

 Immò

Magnus Moſchoviæ Tyrannus conceſſit.
Calidiſſimus ſub adeò frigido Jove hoſtis,
Domi foriſque crudelitate fatigatâ,
Dum Armis nequiores Artes ſociat,
Vicerat, niſi in Ulyſſem incidiſſet.
Integro triennio triumphatum veriùs, quàm pugnatum.
Sæpè tum invadere hoſtem, vincere erat & fugare.
Prudens Fabii cunctatio, ferventi Annibalis genio temperata,
Præcipuum tot victoriarum auſpicium fuit.
Nimirum, *nec lentè, nec temerè vincendum eſt.*
Impetu & Conſilio militaris Fortuna ſoſpitatur.
Et verò, artibus ejusmodi victa eſt Cœli & Tyranni ſævitia.
Ipſa propè rigidiſſimi Climatis elementa expugnata, oſtendêre:
Maſculæ virtuti nihil eſſe invium.
Captæ ac dirutæ munitiſſimæ arces,
Cùm pro adeò mala cauſa nec ipſa terra ſtare poſſet:
Fugatus in Regni interiora Tyrannus,
Tota Livonia
E teterrima ſervitute in Polonam Libertatem vindicata,
Hoſtili perfidiæ fatale monumentum,
Stephani virtuti immortale Monimentum erexit.
I nunc, omnino jam appellationis tuæ incapax Baſili:
Natalium tuorum claritudinem
Barbareæ nobilitati fruſtra prætuliſti.
Satis clarus eſt apud timentem, quisquis timetur.
Regi propior eſt, qui timeri meruit; ſervo, qui timet.
Nihil tamen Moſchica mancipia magis in ſtuporem rapuit,

Quàm

Regio Tribunali à ſe primùm inſtituto,
Auguſtiorem in Regno noſtro Areopagum excitavit.
Id eſt, tot Atlantes, quot Judices,
Ingenti Regiæ Poteſtatis Cœlo ſuffecit.
Ne alicui ſuorum deeſſe videretur,
Tot pro ſe uno Proreges creavit.
In bello Mars, in pace Apollo:
Sublime ingenium nec diademate, nec galeâ oppresſit.
Honeſta pacis otia conſecraturus,
Virtutum ac Literarum præſidia Patriæ providit.
Fruſtra nimirum *Regni quieti conſulitur,*
Niſi ſuum Religioni pondus recta Civium inſtitutio adjiciat.
Et quia *ut plurimùm affinis ignorantiæ nequitia:*
Illud imprimis Stephanus cavit, ne rudibus imperaret.
Nempe, *ſui cuiq; Amores formant mores.*
Literarum amantisſimus Princeps,
Cùm & ipſe non vulgari eruditione imbutus fuiſſet, non tinctus;
Omnes in Regno ſuo voluit Literatos.
Hinc Academia Vilnenſis in Lituania,
Claudiopolitana in Tranſylvania,
Orſæ, Polocii, Derpati, Albæ Juliæ,
Florentisſima omniſciæ eruditionis Collegia,
Sub cura & Magiſterio Societatis JESU erecta,
Suum in Stephano Parentem habuêre.
Religioſis Societatis JESU Tyronibus
Aſceticam Academiam

In ipſo Divi Cognominis ſui Lymocomio,
(Nam ubi commodiùs Mundo mortui degerent)
Cracoviæ, in Principe Regni urbe erexit.
Macte hâc Liberalitate tuâ, Mæcenas Auguſtisſime,
Quamdiu ſuus Religioni & literis Honor erit,
Tamdiu Nominis tui vigebit memoria.
Ut deſint cætera, quæ te Æternitati inſinuent,
In erectis à te ſacris profaniſque Lycæis,
Nunquam munificentiæ tuæ Præcones ſeneſcent.
Hoc eſt beneficia dare, non perdere.
Hoc inquam eſt, nunquam moriturae virtuti,
Vivas ſpirantesque columnas erigere.
Abſiſtant Mauſolea & Ægyptii Obeliſci;
Tuo Nomini, tot animatæ Pyramides æternùm ſtabunt,
Quot in Regno noſtro ingenia erexiſti.
Nec eſt cur te abſque Poſteris deceſſiſſe doleamus.
Parem tanto Parenti Sobolem dare Naturâ deſperante,
Inauctorata Religioni Sapientia,
Tam numeroſos tibi educabit Nepotes.
Religionis, Literarum & Patriæ Pater,
Omnes in Polonia Cives, Liberos tuos reliquiſti.

STE-

STEPHANO BATHOREO
PANEGYRIS LYRICA.
ODE IX.

QVis ille tandem Victor in arduam
Per ſubjugatæ rura Livoniæ
Aſſurgit haſtam? Moſchicosq;
Pannonico metit enſe truncos?

Heu quanta campis! quanta madentibus
Clivis & agris! quanta jacentium
Meſſis cadaverum, à Polonis
Non iterum ferienda dextris?

O bellicoſi gloria Pannonis!
Ungaricorum gloria ſiderum!
Invicte, quà bello, quà amœnis
Cincte caput galeamq; lauris;

Auguſte ſtricto Ductor acinace,
Auguſte ſceptro: nam tibi Regij
Auriq; bellacisq; ferri &
Par venæ ratio & furoris.

Tibi nivalis frigora Parrhaſis,
Et Tauricanæ canicies plagæ,
Et Alba, Babiniiq; colles,
Skowronyj juga celſa Montis

Stravère latè: te propè cernuus
Acclini adorat vertice Carpathus,
Iſterq; nil parvùm locutis
Bathorium geminat procellis.

Quanto Gedani prælia & horrida
Superbientum tela rebellium
Diſſringis auſu? & ſubiugata
Teutonicis tegis arma buſtis,

Et arva truncis? Cùm tibi ſupplicat
Quondam Polonis mitior enſibus
Teuto, verecundæq́; capti
Balthidis erubuêre ripæ.

Adhuc Poloni conſcia prælij,
Olim reciſis albicat oſſibus
Boruſſa tellus, quæ coloni
Cùm ſteriles ſubigunt ſevero

Ligone glebas, fortibus eruunt
Hinc inde raſtris, & carioſius
Mirantur inveniſſe telum,
Aut viduum ſine crine mentum.

Adhuc Lechei triſtior imperij
Neptunus, amplum non humili Vado
Fundit tributum, nec Polonis
Se ſe iterum graviore fundo

Opponit armis. Te memores adhuc
Lacusq́;, ſylvæq́;, & malè pendulis
Induta vel querceta truncis,
Vel tremulæ didiciſſe pinus

Laudantur ultrò. Te ſibi Balthicæ,
Cùm Sol pudicus ſurgit ab Indiis,
Muſſare narrantur procellæ,
Te vetulæ memoraſſe frondes.

Tibi eruditi Laurus Apollinis,
Et ſacra Muſis Pergama, tinnulo

Loquun-

Loqvuntur auro: Te tuorum
Turba minor reſonat Quiritûm.
Vivis, Polone, vivis adhuc Parens
Auctorq; famæ. Quem Superum favor,
Amorque claravit ſuorum,
Nil tetrici pavet ora Fati.

SIGISMUNDUS III.

Huic amores lacrymasque debes Polonia:
Quem æternùm non flere non poteras,
Niſi toties fato ſuperſtitem in tot filiis habuiſſes.
Inter injuſta Parentum vincula, in Patrui carcere natus,
Hoc eſt alieno infortunio infelix,
Immiſſos à Noverca ſorte dracones in cunis,
Novus planè Hercules præfocavit.
Nunquam infelix,
Niſi cùm necdum felicitatem ſuam corrigere poſſet.
Ergo bis planè captus:
Gratias Fortunæ Patruoque egit,
Quod tam arctis faſciis
Ad regendam liberam gentem ſe initiaſſent.
PATRE JOANNE

Svecorum, Vandalorum, Gothorumque Rege natus:
MATREM CATHARINAM JAGELLONIAM
Sigismundi Primi Poloniæ Regis filiam nactus;
Ab utroque Parente, Auguſtum Regii ſangvinis ſplendorem;
A Matre, cum Jagellonia Pietate
Chriſtianæ fidei amorem
Pro Patrimonio accepit.
A Patre, Regum [ſi unicam fidem excipias] optimo,
In ſola Religione,
A Matre [ſine omni exceptione] Reginarum pientisſima,
In ſolo ſexu feliciter degeneravit.
Et ab hac quidem,
Cum primo lacte ita Orthodoxæ Fidei amorem hauſit,
Ut verè ei in ſangvinem abiiſſe videretur.
Nam monitus Puer adhuc,
Ni Catholicæ Religioni valediceret, *Regnum ſe aliquando amiſſurum*:
Vitam etiam, intrepidus reſpondit.
Satiùs ducens, Æternitatis tæniâ absque capite,
Quàm cum hoc, Romanæ pietati rebelli,
Regali diademate Coronari.
Sed *nunquam Cœlum clientibus ſuis deeſt*.
Intentata Regni jactura, ampliori Regno fuit compenſata.
Vix dum Adoleſcentiam egreſſus, jam ſceptro maturus,
Fatalem Jagellonici ſangvinis occaſum
Verus ex Matre JAGELLONICUS, ortu ſuo reparavit.

Ut re-

Ut regnaret, totius Regni votis invitatus,
Per Æmulum à Cœlo & Fortunâ propitiâ depreſſum,
Regale Solium conſcendit.
Pugnatum eſt pro Sigismundo fauſtis avibus;
Quia candidis Aquilis, contra nigras.
Victum, fugatumque ipſo certaminis initio Maximilianum,
Ne deeſſet, cui parceret,
E fuga retractum, duci ad ſe voluit.
Deductum liberali veniâ triumphavit.
Adeò ut dignum Maximilianus judicaret,
Cui Regnum ultrò cederet,
Niſi id jam feciſſe cogeretur.
Pro Hoſte, Hoſpes; pro victo, brevi poſtea affinis,
Non herbam ſolùm, ſed Myrtum etiam Sigismundo porrexit.
Adeò palmari victoriâ Regnum inchoatum,
Per continuas poſtea victorias deductum eſt:
Non hoſtium modò, ſed Fatorum etiam & Temporum:
Quippe magnâ magis Fortunâ, quàm conſtanti uſus
SIGISMUNDUS,
Capacem ſuæ virtuti campum dari ſibi gratulatus eſt.
Auguſtior enim *Principis gloria, ad arbitrium Fortunam fingere,*
Quàm perpetuò obſequentem experiri.
Bellavit ſæpè, vicit ſemper, triumphavit nunquam.
Non quòd imparem ſe cuilibet triumpho ſentiret,
Sed quòd diceret,
Melius eſſe victoriæ meritum, quàm præmium.

Quan-

Quanquam ita pulcherrimè de ſeipſo triumphavit ſemper.
Pulchriùs nimirùm *eſt, ipſam vincere victoriam*
Et captivum in triumpho triumphum ducere.
Hoſtium nullum acriorem habuit, quàm ſui ſangvinis,
Ericum in Svecia, Carolum in Livonia, Patruos:
Guſtavum Adolfum Patruelem in Pruſſia.
Vix enim *ulla magis robuſta ſunt odia,*
Quàm ubi cognati ſangvinis venas regni libido invaſerit.
In priores tamen perpetuâ felicitate, terrâ, marique uſus:
Guſtavum, fluctuante aliquomodo Fortunâ,
(Immò cognati ſangvinis indulgentiâ ac miſeratione)
Atrociori Fato remiſiſſe viſus eſt.
Sæpiùs indignante Regiæ lenitati Libertate,
Quod toties ei parcere maluerit, quem perdere potuiſſet.
Veriores in hoſtico victorias proſecutus,
Moſchoviam non ferro magis, quàm cœlo ſuo armatam,
In occupata illius Metropoli impugnavit ac expugnavit.
Duce capto, Exercitibus profligatis,
Adeò ut inveniri ampliùs qui vincerentur, non potuerint.
Didicit gens perjura,
Injuſtæ rebellionis præmia ruinam eſſe & excidium.
Smolenſcum, Avo per fraudem à Moſcho ereptum,
A Nepote Poloniæ reſtitutum,
Sigismundi Primi damna Sigismundo Tertio ſarciente:
Centum annorum ſervitutem unius biennii Fortunâ excuſſit.
Turcarum Scytharumque copiis ſæpiùs profligatis,
Magnæ illi de Oſmano victoriæ præluſit.
Univerſam ſeptennalis apparatus molem ſolus ipſe
Non feliciùs ſuſtinuit, quàm repreſſit.

Ne vano

Ne vano nomine Polonia TOTIUS CHRISTIANITATIS
MURUS & ANTEMURALE diceretur,
Si unquam aliàs alibi, tunc ſub Chocimo effectum.
Quadringentis Turcarum,
Centum viginti Tartarorum millibus,
Exili ſuorum manu profligatis,
Sexaginta hoſtium millibus in acie cæſis,
Ex ingentibus Barbaricorum cadaverum molibus;
Inexpugnabilem ſuo & Chriſtiano Orbi vallum
Contra Othomanicam impotentiam erexit.
Patuit tum (quod ait ille)
Ad occupandum Orbis terrarum Imperium;
Vires Oſmano, cupiditatem Sigismundo defuiſſe.
Atque tum primùm agnovit Polonia,
Vires ſuas nulli Potentiæ non pares eſſe,
Quoties eum nacta fuerit Imperatorem,
Cui tanti Regni moles, tutò fidenterque incumbat.
Ita tum quidem auſpice Sigismundi Fortunâ,
Aſiâ, Africâ, Europâ, bello unico ſuperatâ,
Didicimus non inani fato,
In capaci Sigismundiani Nominis ambitu,
Totum latuiſſe MUNDUM:
Ut nimirum, Orbis totius in campo illo victor,
Triumphatum Mundum nominis ſui omine traheret;
Civili aliquando Marte impetitus,
(Nam & in hunc eum ſcopulum Fortuna adegerat)
Impia Caligulæ vota pio affectu innovavit.
Unicam & ille Civibus ſuis vovebat cervicem;

Non ut Libertati jugum imponeret,
Sed ut uno omnes ſibi conciliaret amplexu.
Verùm, cùm præter tot capita plures eis fuiſſe manus expertus eſt:
Pro quibus, & cum quibus ſæpe antea,
Ipſos poſtea ſuperavit.
Dubium armisne magis? an pietate?
Scirent nimirum, toties ſe victores eſſe,
Quoties ſuis ſub auſpiciis militarent.
Boni tamen *Principis* ratus, *malos etiam ſervare Cives*:
Pro triumpho habuit, rebellibus peperciſſe.
Hoc erat victis potius vincere, quàm ſibi:
Et perire volentibus ſalutem, vitam invitis offerre.
Ita nullâ ſui ævi parte à bello feriatus;
Quia Polonum Herculem nova monſtra feriari non ſinebant,
Nunquam non vicit, dum vixit.
Deniq́ue maturus ævo, maturior meritis Princeps,
Vitæ ſuæ Anno Sexageſimo ſexto, quod Principum pauci;
Regni Quadrageſimo quinto, quod pauciores;
Pacato fortunatoq́ue relicto Regno, quod paucisſimi;
Finem vitæ, non gloriæ invenit.
Poſt ſuſceptos è bino Auſtriacæ domûs connubio
Principes Liberos,
Conſtantiam Auſtriacam, ſecundam Conjugem
Ad ipſum usq́ue tumulum eodem funere comitatus,
Eodem cum ea ſepulchro, uno eodemq; die repoſitus eſt.
Ne Regali virtute viduus vivere cogeretur.

Ne un-

Ne unquam abſque Conſtantia degeret, cum ea tumulari maluit.
Felicem te Polonia, quod adeò beatum par unà in ſolio,
Infelicem, quia unà in tumulo aſpexiſti.
Sed commune id Regnorum Fatum eſt.
Eá lege Optimos Principes accipimus, ut amittamus.

SIGISMUNDO III.
PANEGYRIS LYRICA.

ODE X.

Aſſurge, muto quid cineri grave
Cadaver inſtas? Surge volentibus
Invicte Sigismunde fatis,
Et gladio, rigidoq; lumbos

Accinge ferro, quantus in obvios
Invicta quondam ſpicula Biſtonas
Attollis haud diſpar, eosdem in
Myrmidonas Dolopesq; eandem

Attolle dextram: jam tibi, jam propè,
Per obſerati vincula tinniunt
Marmor ſepulcbri: jam Gelonûm
Penè ſonat tumulus querelis.

Audite magni Thracia murmura,
Audite Manes! jam reſonantium
Stridor catenarum, & ſceleſtis
Aſſonuit Cynoſura telis.

Jam Thrax retecto dirus acinace,
Feroxq; Beſſus carmina prò dolor!

 Phœbumq;

Phœbumq́; dictanteſq́; Muſas
Barbarici premit ære Martis.

Audimur? ebêu! dum loquor, & rudes
Intendo nervos, torva volantium
Procella telorum, & virorum
Roſſiacæ quatit arva terræ.

Et, ni timores & dubios metus
Tui vetaret nobile ſangvinis
Decusq́; pignusq́;, ô labantis
Magne Parens columenq́; Mundi!

Quem bellicoſo cedere neſcium,
Quocunq; ſurgat robore Biſtoni,
Adorat Europa, & potentem
Non humili vocat ore MURUM:

Audaciori cui liceat Dahas
Ridere verſu? quis Rhodopæis
Impunè ſubſultare clivis,
Et Lybicas Geticasq; rurſus

In arma ducto pectine ſtringere
Auſit catervas? ô cupidi ſalus
Mundi Sigismunde! ô priorum
Egregiis ſtabilita factis

Columna laudum! quêis ego per tuos
Rudis Latini carminis artifex
Librabo me pennis triumphos?
Quo referam tua bella verſu?

Te pervicacis carbaſa Caroli
Poſt capta victæ fata Livoniæ,
Latè per aſſertum Polono
Carpathium fugiunt Gradivo.

Quæ

Quæ & exprobrantis ſibila Nerei,
Et fulminantûm ſpicula militum
Seqvuntur, Arctousq; toto
Oceanus rubet in profundo.

Te Terror olim, jam modo Fabula,
Emancipati fabula triſtior
Oſmanus Orbis, increpatas
Ante tubas Lechicumq; juſſus

Pavere Martem. Ter tibi Thracium
Cretæ ſupinis non ſine collibus
Submiſit Hæmum: ter frementes
Theſſaliæ tibi flexit arces.

Non ille, quanquam ſub Chocimo ferox,
Millena denſi robora Goncani,
Dabasq; Creteosq; noſtrum in
Excidium ſtimulaſſet arcus;

Quanquam remoti tela Corallij,
Totosq; junctis Maſſagetas Scythis,
Thracasq;, fatalesq; Beſſos
Odryſiis ſociaſſet armis,

Non ille, quondam fauſtiùs in tuos,
Siſmunde, Lechos ſollicitas metu
Laxavit iras, cùm Gelonæ
Terga retrò retulere Lunæ,

Et penè rubris decolor amnibus
Seſe propinquo Danubius Mari
Infudit, & vulgata totis
Bella Lycaoniasq; cædes

Narravit undis. Quid famularia
Dicam revictæ culmina Moſchuæ?

Aut bis triumphatas Smolenſci
E tumulis regeram ruinas?

Tunc & cruentis Moſcua dicitur
Manaſſe rivis, tunc nimiis piger
Hinc inde ſucceſiſſe truncis,
Et mutilas ſuperaſſe fruſtra

Luctatus haſtas: penè ſtupentibus
Stetiſſet undis, ni Mareotico
Adjutus à tabo, cruentas
In ſe iterum rubeo procellas

Egiſſet æſtu, tunc & ovantia
Paſſim reciſo pila cadavere
Peltaq́, contiq́, & ſepultis
Arva ferunt tumuiſſe Moſchis.

Et hæc vetuſtus, anteq́, me prior
Spectabat Orbis; jam modò quæ propè
Pugnata, Sigismunde, vidi
Bella canam rigidumq́, Fratrem.

Te Suecus olim, (nam memini puer,
Cùm poſt tuarum prælia partium
Actumq́, poſt Martem, redibat
Emeritus tua ſigna Ductor,

Et me decennem belligeris Pater
Stringebat ulnis) te popularibus
Adolphus experitur armis,
Et Patriâ tibi cadit undâ.

Ille & Gedani littus, & ardua
Circumfluentis æquora Nerei
Fruſtra coronârat doloſâ
Claſſe, ſuper trepidasq́, latè

Sylvam

Sylvam timorum & velivolum nemus
Suſpendit undas; ſed Lechico Thetis
Accenſa feruore, & ſub ipſa
Velivolum nemus arſit unda.

Heu! nuper illo qualis in æquore,
Qualis fugaces nuper in Ædonas,
Qualis vè in adverſos ruebas
Theſſalici cuneos Trionis;

Talis Polono nunc etiam redux
Aſſurge campo; talis in arduum
Aſſurge, Sigismunde, Martem ac
E tacito refer arma buſto.

Sed hêu! inani carmine Regios
Infeſto Manes: Irrevocabilis
Eſt urna Fatorum, & reciſum
Parca nequit reparare ſtamen:

Quin jam tacenti ſub tumulo ſacer
Quieſce pulvis: Te tuus interim
Inter Polonorum Trophæa
Clarat honor memoresq́; curæ.

VLADI-

VLADISLAUS IV.

ALexander Sarmaticus, Mars Polonus:
Hujus mentitam Divinitatem,
Illius Majores Nomine ac Fortunâ ſuâ animos,
Magnus,& nunquam non fortunatus Bellator correxit.
Divis, PRIMO & FELICIANO ſacrâ die genitus,
Anniverſariam utriusque lucem ortu ſuo illuſtravit.
PRIMUS nimirum & FELICISSIMUS
SIGISMUNDI Jagellonii & ANNÆ Auſtriacæ partus,
Immò omnium ſui temporis Principum
PRIMUS & FELICISSIMUS Princeps,
Quâ luce opportuniùs oriretur?
Parem natalibus indolem ſortitus,
Nec in pueritia quidquam humile exhibuit, præter ætatē.
Adeò, ut dignum jam tunc Moſchovia judicaret,
Cujus humeris totam Magni Ducatûs molem imponeret.
Sed non eguit alienis fulcris ad Magnitudinem
Ingens animus.
Etiam ſine Magni Ducatûs titulis, nunquam non Magnus;
Puerilibus auſpiciis, univerſam Moſchoviam debellavit.
A domito, ac ſuis victoriis illuſtrato Septemtrione,
Ad pacandum Orientem digreſſus:
Maturus in immatura ætate Mars,
Juveni Oſmano, juvenis opponitur.

TERROR

TERRORI ORBIS,
SPES TOTIUS CHRISTIANITATIS
VLADISLAUS.
Si unquam aliàs, licuit tunc absque aſſentationis piaculo,
Orientem in Oriente Principis Fortunam adorare;
Immò admirari virtutem.
Tot partis victoriis inſignitus,
Magnam Chriſtiani Orbis partem luſtrando illuſtravit.
Ut nimirum, qui Orbis totius Hoſtem ſuperaverat,
In Orbis totius theatro triumpharet.
Qui Orbis Caput eſſe Romam non ignorat, dicere potuit:
Ut victoriis ſuis univerſum Orbem coronaret,
Romam, victor Princeps contendit.
DECUS SEPTEMTRIONIS,
&
FIDEI PRÆSIDIUM
A Summo Chriſti in terris Vicario appellatus;
Tituli hujus majeſtatem totâ vitâ tuitus eſt.
Tandem D. Parentis Manibus cœlo illatis,
In Paternum ſolium pronis omnium votis elatus,
Ne Optimi Patris Fatum ſentiret Polonia, effecit.
Nec mirêre Magnum abſque æmulo Candidatum.
Cùm enim tantæ virtuti parem Orbis dare non poſſet;
Imparem verò Polonia non admitteret;
Primus planè abſque rivali ambitu Rex,
Orbis totius meruit ſuffragium.
Nempe, *donum quandoq; aliis Regnum eſt*;

Vladiſlao præmium fuit.
Auguſto meritorum ſuorum præjudicio ſecurus:
Ægrè precibus ſuorum vota præiviſſet.
Magnis nominibus calcatâ viâ ad ſolium conniſus;
Haſtam Sceptro, Galeam Coronæ,
Regno meritâ præmiſit.
Dignus omninò illis imperare,
Pro quibus, & cum quibus toties militaſſet.
Recens uncto Regi triplicem hoſtem Fortuna objecit.
Moſchum in Severia,
Turcam in Podolia,
Svecum in Pruſſia.
At verò tot hoſtibus major animus,
Impenſiùs ſibi gratulatus eſt,
Tantâ gladio ſuo de Patria benè merendi ſegetem offerri.
Ergo iterum pro Sceptro gladium,
Pro Purpura Loricam indutus:
Ut illa juberet animoſiùs, hoſtili eam ſangvine inſperſit.
Dubites, videritnè hoſtem priùs, an vicerit?
Adeò ad victorem ſuum feſtinante victoriâ,
Ut nulla hoſti ſe erigendi mora eſſet.
Ingens Centum viginti millium exercitus,
Cùm nullibi tutò conſiſtere poſſet,
Ad ipſius victoris Vladiſlai pedes ſalutem invenit:
Periturus omninò, niſi eo modo cecidiſſet.
Quippe ſuismet operibus, ut Tauro ſuo Phalarides, incluſi hoſtes,
Caſtra

Caſtra in clauſtra,
Munimenta in monumenta converterant;
Æternùm in illis tumulandi, niſi victor Vladislaus
Vivere concesſiſſet.
Ita non Civium modo, ſed & Hoſtium Servator,
Præcipuis plurium gentium bellatoribus in uno exercitu ſervatis,
Effecit:
Ne uſpiam viva Clementiæ ſuæ ſimulachra deeſſent.
Sed, *ingentes animos una victoria non implet.*
Unica Laurus alterius præſagium fuit.
Dum pugnat in Moſcovia, vincit in Podolia,
Et quod pauciſſimis Imperatoribus conceſſum,
In Caſtris triumphat.
Didicit tum Abasſius, adeòque Oriens univerſus,
Longas Regibus eſſe manus:
Supremo Numine quiddam Divinitatis Vladislao mutuante,
Ut nusquam à ſuis abeſſet.
Sed maluit Abaſſium vitâ ſpoliare Amurathes,
Quàm vitam, vittamque ſuam in diſcrimen adducere.
Præfocatâ, quæ ſe contra Vladislaum incitaverat voce;
Turbulentum fædifragi Abasſii ſpiritum
Fœdiſſimo carceri, id eſt ſuomet corpori incluſit.
Sanè non aliter ſtringendus fuerat, qui adeò inſaniret.
Sanior Amurathi mens & conſilium.
Fatali illo Anathemate, vindici Marti appenſo,
Vladislai vires adorare maluit, quàm adoriri.
Ita priora illa VLADISLAI & AMURATHIS nomina,
Non auſa eſt iterum committere Fortuna.

 Alias

Aliàs,qui VLADISLAUM ab AMURATHE cæſum planximus;
Poteramus Amurathem pro Vladislao cadentem videre:
Non quòd Amurathe illo hic minùs ferocior,
Sed quod Vladislaus, Varnenſi eſſet felicior;
Nec fuit difficile,
Tot trophæis reliquorum hoſtium audaciam opprimere.
Svecis ipsâ armorum oſtentatione pacem perſuaſit.
Nempe,jam olim ſub Paternis auſpiciis militantem experti,
Timuerunt,ne aciem illam ſentirent,
Quam ægrè Pater à fraterno jugulo repreſſiſſet.
Non quòd Vladislaus propinqui ſangvinis impiâ ſiti laboraret;
Sed quòd meliorem in Polonia Patriam agnoſceret;
Eamque quibuslibet affinitatibus anteferret.
Paucis hæc annis, immo menſibus acta:
Stupente Mundo,
Quòd natus ad bella Princeps, pacem ubique circumferret.
Nimirum,Felicitatem Patriæ Triumphis ſuis ducens potiorem,
Ingentem Martiæ laudis cupiditatem
Illius commodis libens circumſcripſit.
Ut ſcires, Vladislaum non tam ſibi,quàm Patriæ ſuæ,
Non vincere ſolùm, ſed etiam vivere.
Fallitur, quisquis Civium ſuorum diſpendiis
Famæ ſuæ compendia quærit.
Pulcherrimum eſt. æternitatem merituro Principi,
Pacis arbitrio, vincendi terminos definire.
Ultrò in naſſam Fatis influentibus,
Satiùs eſt ſummâ felicitate non uti quantùm potes.

Reli-

Reliqvum vitæ Vladislai conſtans Fortuna tenuit.
Regno ad Pacis ſenſum compoſito,
Felicitate ſuâ univerſam Poloniam beavit
MARS TOGATUS.
Virtutum ejus compendia quæris? apices accipe.
Religionis & Pietatis cultor acerrimus,
Patriæ & Civium usque ad ſui negligentiam amantiſſimus:
Supra naturam Humaniſſimus,
Ultra Principum conſvetudinem familiariſſimus,
Ad usque Regiarum Fortunarum anguſtias liberaliſſimus,
Summam felicitatem ducebat, poſſe felices facere.
Nunquam enim *in divite Regno Princeps inops eſt.*
Nec *ulla felicitas magis ſua eſt, illâ,*
Quàm ipſe Princeps fecerit.
Sed hêu! invidiſtis eam Serenitatem Poloniæ Superi!
VLADISLAO,
Sole Patriæ, fatali occaſu ſublato,
Tot malorum noctes Regno ſe infuderunt,
Heu! nunc etiam tot cædibus & mortibus
PATRIÆ PATRI parentamus.
Adeò, ut cum exſpirante VLADISLAO,
Omnis Polonæ Felicitatis incolumitas
Viſa ſit exſpiraſſe.

VLADISLAO IV.

PANEGYRIS LYRICA.

ODE XI.

EXcede Pindo, belligeris ſatur
Gradive palmis, te generoſius
Numen, Trophæorumq; dives
In numerum redigit Monarcha.

Te bellicoſæ gloria Lechiæ,
Te Liberarum gloria gentium
Invicte Vladislae, frontem
Sarmaticis redimita ſertis

Bellona, primis clarat honoribus,
Et Martiarum præmia frontium
Palmasq;, laureasq; nectens,
Perpetuos geminat Triumphos.

Te Roma quondam, te procul exteræ
Novère gentes: cùm ſpoliis ſatur,
Pulſoq; jam claratus hoſte,
Quà gelidi fuga fervet Iſtri,

Moſamq;, Scaldimq; & geminum impiger
Hauſiſſe Rhenum, culmina Cæſarum
Lataq; luſtrabas Viennam,
Auſtriacæ novus hoſpes aulæ.

Tunc à Latinis Matribus & ſimul
Ab innocentûm carmine Virginum,
Defenſor Europæ *& Latini*
A pueris ſimul & puellis

Aſſertor

Aſſertor Orbis per reſonabiles
Audiris auras. Ter tibi Dardanas
Romanus inclinavit Alpes,
Ter Venetæ aſſiluêre ripæ.
Et ipſe ſacro celſior in Throno
URBANUS olim nectareo Pater
Arriſit ore, cùm per urbem
Artificem tibi juſſit ignem
Suaq; teſtes lætitiæ procul
Arſiſſe flammas; te ſocialibus
Uterq; Ferdinandus olim
Auſtriacæ decora alta Famæ,
Strinxêre palmis. Quid memorem tuis,
Quàcunq; fauſtum victor agis pedem,
Trophæa ſuſcitata factis,
Et celebres ſimul hinc & inde,
Stetiſſe moles? non hilares ego
Mirabor ignes, non radiantium
Inventa flammarum, tuâq;
Luce ſacras micuiſſe turres.
O digne tunc & nobilioribus
Princeps triumphis! quem poſitis minor
Hinc Moſchus, hinc Oſmanus armis,
Quem pavidi fugitiva Daci
Vix dum peractæ flore puêrtiæ,
Blandæq; primi Veris honoribus
Malas coronatum, imperato
Caſtra metu, timidiſq; jam tum
Novêre turmis; quem Dominum prior
Suiq; dives Fama recentibus
Rumorq; præcurrebat alis,
Hunc avidi ſitis alta veri,

Fuiſſe quondam, cui nimis imparem
Dicat triumpho: Par meritis honor
Non usque prægravat merentem,
Et meritis minor eſt ſub ipſis.
Sed jam Polonis reddite finibus,
Exercitatum ſub galeâ caput,
Rex Magne, tantiſper Lechea
Poſt Domini pia buſta Patris,
Permitte Mitræ. Sic tibi libero
Aſſentit omnis Curia calculo,
Sic Fata concordesq; Divi,
Sic cupidi voluêre Cives.
Minus ſupremæ ſentit onus Mitræ,
Duræ probatus pondere Caſſidis.
Tuliſſe militare ferrum
Qui potuit, potis eſt & aurum.
Hunc ipſa Regem jam ter ab æthere
Appellat Echo: ter reſonabilis
Regem VLADISLAUM & ſupremum
Littauici columen Ducatus,
Reſpondit Echo. jam tibi, jam graves,
Invicte Regum, ſponte fidelibus
Nutant Senatorum Curules
Verticibus, tibi tutat omnis
Polonicarum copia Turrium.
Quin & revincta culmina Moſchua,
Getesq; ſubditusq; Biſton,
Et trepidi mala fraus Abaſſi,
Et ille duri Mars Zaporovii,
Dum pervicaci vertice corruunt,
Lapſu approbaverunt in ipſo,
Quod Lechici ſtatuêre Cives.

JOAN-

JOANNES CASIMIRUS.

Hic tibi jam altiùs nitendum eſt calame.
Per tot Ducum Regumque ſublimes animas eluctatus,
Ad Jagelonicæ Majeſtatis apicem niteris.
Ultimum, immò ſupremum reſtat opus,
Tu nimirum
JOANNES CASIMIRE,
Regum poſt Reges natos Fortisſime.
Fortunatisſime dicere debueram,
Si aut Fortuna Regum vulgaribus judiciis ſe permittere,
Aut tu vilibus ingeniis probare te voluiſſes.
Nihil in te Fortuna juris habet;
Qui nulli Heroum impar, jam olim didiciſti,
Virtuti omnia debere, Fortunæ nihil.
Nimirum, turbulentisſimo Reipublicæ tempore
Sceptris admotus es,
Ut labantem Olympum ingens Atlas fulcires,
Vel fatigato Atlanti, integer Hercules ſuccederes.
Inhorruerat jam ad fauſti Sideris occaſum Polonia,
Niſi ad tuum ſe ortum erexiſſet.
Poſt fatalem Sereniſſimi Fratris tui Vladislai obitum,
Incubuit humeris tuis Patria;
Caſura fortasſis, niſi in eum Regem incidiſſet,
Qui ipſius ruinas ſciret efferre.
Tota in perniciem ſuam jurante Rusſia,

Illicò ad nomen tuum reſpexit:
Quæ olim uni CASIMIRO ipſam, ſub jugum miſſam, Ruſſiam;
Alteri verò, (Rixà licet Matre genito,) pacatam Remp. debuit.
Nec defuêre antiquo Nomini priora omina.
Stitiſti labantem Patriam,
Ad occaſum ſuum inclinatæ invictum Columen,
Te, inquam, ſuppoſuiſti.
Tuitus es contra ſerviles impetus Libertatem.
Deniq; infracto tot inter ruinas animo eo loci conſtitiſti,
Quò vulgaris Fortuna non potuit adrepere.
Verùm ſatiùs eſt, ut eam hîc loquentem audias,
Quam invicto robore ſuſtentas labantem.
Per tot Ducum, Principum, Regumque ſuorum funera,
Ad tuum usque ſolium à me deducta,
Ita te affatur Polonia.
Si me diu incolumem optas,
Vive diu incolumis CASIMIRE.
Ultimus hîc meos inter Reges legeris:
Ut omnium eorum Virtutes & Fortunas
Quidam veluti Epilogus complectaris.
Si mea vota, ſi juſtæ ſpes non fallunt,
Tu Principum Regumq; meorum
Compendioſam Epitomen in te exhibebis.
In te Regum Sereniſſime,
LECHI Primi Poloniæ Parentis Fortunam adorabimus;
VISIMIRI generoſitatem agnoſcemus;

CRACI

CRACI parem Sceptris maturitatem experiemur;
VANDÆ viriles animos palpabimus;
PIASTI Liberalitatem prædicabimus;
Trium LESCONUM militarem genium admirabimur;
ZEMOVITI Martij laboris patientiam obſtupeſcemus;
LESCI IV. addictos paci animos diligemus;
ZEMOMISLI felicitate fruemur.
Tu nobis Lechi poſterorum rudem Literarum barbariem,
Inſigni (ſupra quàm Principum Majeſtas aſſurgit) literaturâ;
LECHI Secundi in Fratrem admiſſum nefas,
Singulari Sangvinis tui amore;
POPIELI Primi ignaviam, Martiâ generoſitate;
Secundi veſanas fraudes, Regali Candore;
Feliciſſimè repones.
In te MIECISLAI Religio ſanctiùs;
BOLESLAI CHROBRI infracta Fortitudo generoſiùs,
CASIMIRI Primi Pietas Religioſius;
BOLESLAI AUDACIS Magnitudo incorruptiùs;
VLADISLAI Primi Fortuna veriùs,
BOLESLAI KRIVOUSTI Generoſitas fortiùs;
BOLESLAI CRISPI zelus propagandæ fidei animoſiùs;
CASIMIRI JUSTI Æquitas Iuſtiùs;
LESCONIS ALBI
Utrâq; Fortunâ major mens apertiùs;
BOLESLAI PUDICI Tolerantia generoſiùs;
LESCONIS NIGRI Magnanimitas feliciùs;
PREMISLAI SECUNDI Amor in Patriam efficatius;
VLADISLAI LOKIETEK

Infracta utriusq; Fortunæ victoria capaciùs;
CASIMIRI MAGNI potentia magnificentius;
Orbi Polono, adeoque Orbi illuceſcet univerſo.
Quidquid in LUDOVICO HUNGARO,
Quidquid in VENCESLAO BOHEMO
Deſiderabam, Tu mihi abunde refundes:
Quidquid in MIECISLAO SENE,
MIECISLAO Secundo oderam, expunges:
Quidquid in NIGRIS, LASZKONOGIS, KRIVOUSTIS,
LOKIETKONIBUS
Sors aut Natura peccaverat,
Totum in te compenſabitur.
Quidquid
In AUDACIBUS, JUSTIS, PROBIS, CRISPIS,
PUDICIS, ALBIS, MAGNIS
Amaveram aut amiſeram,
In Te, veluti in Compendio inveniam.
De JAGELLONIBUS verò quid dicam?
Faceſſant ſuperſtitioſæ Metempſychoſes.
Sileant antiquæ recocti Æſonis fabulæ.
Si nunc etiam Deum ex Idea operari certùm eſt:
Tu demum, eò mea de te vota promovebis,
Ut omnium quotquot nobis imperarunt Jagellonum
Ideam Te animumque Tuum appellem,
Vel univerſos & ſingulos,
Animi tui Ideas extitiſſe affirmem,

Abſit

Abſit Promethei vetus commentum,
Qui hominem fabricaturus,
Ex ſingulis viventibus ſingularia quæq; ei attribuiſſe fingitur.
Majus mihi de te votum eſt.
Ut nimirum ſublimes Jagellonicæ Majeſtatis dotes
Ita in Te exprimas ſingulas,
Ut habere videaris ſingulares.
Vivet in Te VLADISLAORUM generoſa animoſitas;
CASIMIRI IV. Nomen & Æquanimitas;
JOANNIS ALBERTI capax cujusvis ſcientiæ genius;
ALEXANDRI magis conſulta Liberalitas;
SIGISMUNDI Primi, Avi tui, matura Prudentia;
SIGISMUNDI AUGUSTI agnominis veritas;
STEPHANI BATHOREI Martius vigor:
SIGISMUNDI III. D. Parentis tui,
VLADISLAI IV. Fortunatiſſimi Fratris Tui,
Religio, Pietas, Magnanimitas,
Rerum præclarè geſtarum Gloria,
Et quidquid in utroq; Orbis adoravit univerſus.
Subſcribite votis meis faventes Superi.
In unum hunc omnium Principum meorum dotes cumulate.
Vivat vobis & mihi CASIMIRUS,
Ut ego vobis & illi vivam.

Atque hîc jam Lechiados meæ
DEUS Terminus eſto.
CASIMIRE REGUM SERENISSIME.

Jure ei NON PLUS ULTRA inſcripſero,
Quam tuo nomine coronaſti.
Tu ſanè ejus magnifica Periodus es,
Ut deſint tenuitati meæ alia;
FINIS certè OPUS meum CORONABIT,
Nullum Elogium ſcripſiſſe dicar meliùs,
Quàm cum Tuo Te nomine compellaſſem.
Nec eſt cur hic ampliùs in percenſendis Factis tuis deſudem:
Næ illis ipſi Æternitatis Faſti ſufficiant,
Quidquid tota hâc Lechiade Laudum colligi potuit,
Tuum Elogium eſſe volo, REGUM MAXIME.
Voto igitur teſtor affectum, quem facto non poſſum.
VIVE tam diu, & VINCE,
Regum poſt Reges natos Fortiſſime,
Donec eorum Ætates impleas,
Quorum virtutes in te expresſiſti.

JOHANNI CASIMIRO
PANEGYRIS LYRICA.

ODE XII.

ET jam propinquo margine lætior
Littus recurvis Anchora dentibus
Momordit, evinctamq; verno
Flore ratem, LECHIAS, quietis

Admovit undis! jam Tibi ſupplices
Effuſa plenis ſuppara Carbaſis,

Maluriq;

Maluma demiſere Muſæ ;
Jam faciles, CASIMIRE, proras,
Inter Lechei fulgura prælij, &
Armata crudi tela Boriſthenis
Triſtesq; Fatorum procellas,
Et rigidi mala longa Martis.
At non cruentis horrida fluctibus
Bellona fauſtum denegat aureis
Portum Camœnis, nec reſlantum
Ferrea diluvies Notorum.
Tui beato Nominis alite
BONÆ propinqvum ad usq; CAPUT SPEI
Provecta, tranquillum ſubire
Audet Io! mea cymba littus.
Nam ſi furentis vellera Nerei
FORTUNA quondam CÆSARIS eruit,
Formidoloſo fluctuantem
Naufragio eripiens phaſelum:
Quin tot Polonis dives adoreis
Minas frementum pagina fluctuum
Evincat? iratumq; marmor
Sangvineæ ſuperet Charybdis?
Si tu vetuſto Cæſare dignior,
Tuo beatam nomine preſſeris
Meq; ſecurum carinæ
Exhibeas, CASIMIRE, Portum.
Te litterati culmen Apollinis
Et ſacra Muſis Pergama ſupplici
Novere Lauru; novit olim
Viſa tuis tumuiſſe Mitris

Facundia.

Facundiorum Regia Numinum,
Quando eruditæ Palladis atria
Attollis, & Scientiarum
Ingenuos vacuas canales.

Sed jam cruentæ laudis avarior
Bellona, Muſis; Mars & Apollini
Succeſſit, armatumq; Numen
Magnanimis fremit in medullis.

Quantus per alti flumina ſangvinis
Navifragantis Carbaſa Patriæ
Obvertis in Portum? ratemq;
Impavido moderaris auſu?

Quamvis rebelli fortius Africo
Vulgus minaces ſeditionibus
Attollat undas, & latrantes
Armipotens ſtruat ira Syrtes.

Hinc fœderatæ Cynthia Thraciæ;
Illinc ſeveræ bruma Propontidis,
Jugumq; dedignatus Iſter,
Perpetuos inimicat æſtus.

Illinc Suèvis torva LEONIBUS
Admugit Arctos. Tu tamen aureos
Moliris Orbes, & procaces
Imperio cohibens tumultus,

Inter ruinas rectus & integer
Perſiſtis Atlas; cum Borealium
Hyems pruinarum & moleſta
Parrhaſiæ furat aura brumæ.

Quàm lentus iræ; quàm modici interim
Parcus cruoris; fœda rebellium

Quamvis

Quamvis tumultuum procella
Arma vocat, veriaq; torgum
Irritat enſem. Nempe decet magis
In ominati ſobria ſangvinis
Laurus, cruentataſque vincit
Innocuum Stephanoma Palmas.

O ſi Polonis unanimes forent
In arma dextra! ſi tumidæ ſpei
Mentes & occæcata mollis
Deſidia minor eſſet umbra!

Heu! quanta nobis Te Duce ſurgerent
Trophæa, Princeps! quanta recentium
Meſſis Coronarum, vetuſtis
Adlegeret nova Regna Regnis!

At nos profundo ſtertimus otio,
Actosq; vanis Conſiliis dies
Fœtumq; rixarum Tribunal
Turpibus extrahimus querelis.

Privata quenquam commoda diſtinent,
Aut blandientùm damna Clientium,
Oblitus omnium, per omnes
Quisq; vices ſibi ſudat uni.

Hêu! ſi labantis te Patriæ ultimum,
Polone, fumus, ſi Cineres Patrum,
Si DIVA LIBERTAS, Avorum
Belligeris ſtabilita dextris

Tangit, fideli Conſilium manu
Et verba nudo pectore ſupplices,
Actorq; non Auctor videri
Sollicitus, ſteriles tuorum

Evince curas. Huc ubi Martia
Perorat acri buccina claſſico,
Pleno coronati Senatu
Sarmatici properate Cives.

Hic Martialis Conſilium manus
Votumq; primus mucro feret, truci
Impactus hoſti; hoc, hoc Polonis
Juſta mei vovet ira Phœbi.

Hoc ipſe nobis fortibus emicans
Perſvadet armis, dumq; pigras prait
Rex ipſe turmas, fluctuantis
Se PATRIÆ probat eſſe PATREM.

O! qui potenti Fata regens manu,
Incerta Belli Numine proſpero
Momenta diſpenſas, ruentes
Sarmatia moderêre ſortes!

Vivat labantis prima Polonia
Columna Princeps! vivat & aureos
Lechisq;, Lechiaq; tandem
Reſtituat CASIMIRUS Annos.

AD

AD CHRISTUM PRO LECHIADE SUA

CARMEN VOTIVUM.

AT cum noſtra, *BONÆ, CHRISTE, CAPUT SPEI,*
Feſtis ingreditur Cymba Favoniis,
Antennasq; coronat
Picti veris honoribus;
Oblitusne Tui Nominis, integra
Submittam placido carbaſa Nereo,
Nì Te ſupplice voto,
Et ſacrâ geminem prece?
Abſit tàm ſtolidum Phœbe piaculum,
Infandumq; nefas: protinus hic ubi
Acclinata modeſtis
Aſſurgit tumulis humus,
Aram de viridi ceſpite conſtruam,
Aram melliflui Nominis hoſpitam,
Qvam Lauriqve, Crociqve
Panchæis cumulent roſis.
Hic jam Pieriis functa laboribus
Delaſſatæ Deo appendite barbita,
Bullatosqve volenti
Frenos demite Pegaſo.
Hic Frenum & Cythara ac emeritæ Ratis
Clavus, perpetuo munere pendeant,
Votivumq; Celeuſma,
Nomen dulciſonum ſonet.

O! qui Sidereis dives honoribus,
Noſtræ certa SPEI diceris ANCHORA,
Securisqve SALUTIS
PORTUM Navibus erigis;

Qvidqvid ſollicito pectine luſimus,
Inter Sarmatici fulgura prælii,
Qvidqvid præpete pennà,
Et fauſto dedimus Jove;

Totum, Chriſte, Tuos ſternitur ad pedes,
Totum, Chriſte, Tuis cedit honoribus:
Cum Sceptrisq; Mitrisq; &
Armati lituis DEI.

FINIS.

A. M. D. G.

APPEN

MICHAEL KORIBUTUS WISNIEVVECIUS.

Sta hic,
Si ſine caſu licet,
Viator!
Sub hoc, quod vides, Marmore ſepulchrali,
Vitæ ſuæ exuvias depoſuit Viva Virtutis Imago;
MICHAEL KORIBUTUS WISNIEWECIUS,
Rex Poloniæ, M. Dux Lituaniæ, Ruſſiæ, Pruſſiæ &c. &c. &c.
Qui,
Cùm vivus perſonam ſuam, in hoc mundi theatro egiſſet,
omnium cum admiratione,
Tandem,
Ne mundos vitiaret mores, vitavit moras in Mundo,
quas properata contraxit mors.
Ite jam nunc, ite ſubditorum piæ Lachrymæ!
&
Florem Regũ, in flore ætatis & modico vitæ curſu marceſcentem,
Flumine irrorate veſtro.
Inſtillate calamo, inter calamitates Poloniæ intempeſtivè ſedulò,
Concolor atro argumento argumentum,
quò
Non tam in candidâ papyro, quàm Syndone mortuali,
Optimo Regi
Scribamus Elogium, an Elegiam? inauſpicati Panegyriſtæ!
Oſtendit illum heri
Fortuna Majorum Magnum, propria Majorem, Virtus Maximum,
Mors hodie nullum.
Dedit illi
Lituania proſapiam, Moravia Electionem,

Polonia Regalem Coronationem, Ruſſia vitam & mortem.
In hoc tamen mnemoſyno,
Virtutes ipſius, mœſtæ poſteritati imitandæ,
funeſto penicillo adumbratæ.
Ferre ſcilicet caſum poteſt, non occaſum virtus.
Non eſt illi locus in loculo, nec manet inter manes.
SERENISSIMO ſanè *REGI MICHAELI*,
Sicut vivo tota applauſit Polonia, cùm Regem ſuum publicaret:
Ita Polus luculentum pietatis dedit teſtimonium vel mortuo,
cùm *Chocimſcianam Victoriam* auſpiciis illius donaret.
Puer ſcilicet, cùm Princeps eſſet, ita factus ad Regnum eſt,
Ut divino judicio providentiæ, diu illud expectare
impatiens fortuna non potuerit.
Quò foret diuturnius,
CASIMIRO, cùm vitam relinqveret, ademit Regni Annos,
quos daret MICHAELI.
Poloniæ ergò Soli occumbenti ſuffectus Oriens,
pronum in veſperam diem coëgit perſeverare.
Alter Joſua,
Dum ſolē Podoliæ, ſub ipſius regimine nōnihil ecclypſato retinet,
Lunam Ottomannicam in vallibus Valachiæ conſiſtere jubet,
Ex gradariis Planetis faciens ſtatarios.
Regalem ſcilicet ingreſſus *Zodiacum*,
Quem ſuis ipſe notaret *ſignis*,
Arduum iter ea æqvitate perrexit, ut nunquam à *Libra*
Juſtitiæ recederet,
Ea magnanimitate, ut continuus in *Leone* videretur.
Nunquam in *Scorpio*, qui nullius veneni eſſet capax.
In *virgine* cùm eſſet,
Conjugem nactus in thoro, ex Cæſarum throno,
Vel ipſis Hymenæi facibus, majorem lucem accendit Patriæ,
quam ſine mare vivere non ſivit, ipſe illius Pater

Rumpe-

Rumpere jam Livor, qvòd Polonia Michaelem coluerit,
& veſcentium dentibus invide, edentule!
Pro MICHAELIS certè vitâ totâ,
Meliorem morte Apologiam non habes;
Fuerit ipſi vivere, qvod vincere;
Certè, poſtquàm vivere deſiit, vincere non ceſſavit.
Scilicet, qui oriendo omnes illuſtraſſet Lechi nepotes,
multos vel invitos, quia invidos;
Nullum nec moriendo voluit offendere, licèt reapſe offenderit;
Verè Pelecanus,
Qui proprio pullos ſangvine redimit;
miraculoſus,
Dum poſt fata, exſangvi corpore
Corpus morientis animavit Reipublicæ.
Hujus ergo Regis Sarcophagum, non cupreſſo incinge, ſed lauro,
Sarmatia!
Ex rubicundo ſimul & ſangvineo tanti Solis Occaſu,
De ſecuturæ lucis Majeſtate augurata ac Serenitate.
Si ullus Regum; certè MICHAEL, devotū DEO O.M. pro tua incolumitate
caput geſtavit;
Dum
Supplicia Tibi impendentia, ſuis avertit ſupplicationibus ac precibus.
Hoſtia factus pro Regionibus tuis, hoſtes fugavit.
Candidus, quia innocens,
Marmoreā fortè reliquiſſet Poloniam, quam invenerat lateritiam,
ſi parem omnes Liliorum candorem illi obtuliſſent;
Delicium & Amor futurus omnium, ſi amaſſent
Alieni ab invidiā, quam pati poſſe, ars prima regnandi eſt.
Solis interea culpa non ſit,
Quòd veſpertiliones fugat & noctuas,
quod lippientes excœcat.
Aranei vel ex roſis colligunt venena, ex quibus mella apes legunt.

MICHA-

MICHAEL Rex, verè Roſa fuit;
Multis odor vitæ ad vitam, multis odor mortis ad mortem,
Ex qua
Mors, Regum Tarqvinius, ut ille papaverum,
Nil nobis præter Spinam doloris reliquit.
Ad meſſem properando, ante æſtatem,
Adeò vix apparuit, cum aruit: vix floruit, cum defloruit;
Flos & ſtatim Os quoque.
Ab æqvalitate fratrum evectus ad ſummum gloriæ culmen,
rediit tandem ad Æqvatorem.
Mors enim æqvat omnia, Sceptra ligonibus.
Tu Viator,
Æternitatem MICHAELI non apprecare, quam tenet.
Tu ſaltem tibi annos computa,
nam & Tu ſeqveris abeuntem.
Mortuum verò qvi laceras, memento;
Cum mortuis non niſi larvas luctari;
Et mortuo Leoni vel lepores barbam vellere.
Hebetatur in cadaveribus novacula,
&
Sicut in mari Indico piſciculus, qvi vivens non videtur,
emergit mortuus:
Ita Virtutem, quam incolumem odio habuiſti, ſaltem ex oculis
ſublatam admirare.
Ego,
Magnis MICHAELIS Manibus pium precatus Vale,
elementum addo elemento,
Terræ aqvam,
Tumulo lachrimas,
qvas
Cumulus Virtutum, REX MICHAEL,
Dum voluit ſiccare, excitavit.

D. O. M.

D. O. M.

MAgni Sarmatarum Monarchæ,

MICHAELIS REGIS,

E Coributhæa Visnovveciorum Proſapia,
Auguſtum Cor,
Hoc ſibi Eremiticum Penetrale delegit.
Tam vaſtæ orbis Thecæ, ô quam impar & exile cōditoriū!
Voluit tamen hic eſſe, Ubi vivus pluries
Cœleſtium chariſmatum dulcorem prælibavit,
Ut vel moriens teſtaretur, ſe cordicitus affligi,
Quòd inchoatam Regiâ Munificentiâ Baſilicam,
Abrupto præcocitate fatorum Vivendi ſtamine,
Conſummaſſe neqviret.
Grata tamen Voti, & multorum Beneficiorum conſcia
Eremi hujus Aſcetica Sodalitas,
Exiguam hanc
Pientisſimi Principis Benefactorisque,
Sacris Lipſanis,
Devotiſſimi cultus Teſſeram ſcribit,
Vota altaribus nuncupat,
Ac æternæ Coronæ tænias.
Obiit Leopoli, III. Idus Novembris, Festo D. Martini die,
ipſo momento, qvo ad Chocimum expugnatis, cæſis,
deletis XXX. Turcarum millibus,
Exercitus Regni, & M. Ducatus Lithvaniæ,
Glorioſiſſimam Victoriam deportavere.
Anno ſalutis
M. DC. LXXX.

Ss JOHAN-

JOHANNES III.

In Nativitate Divi Johannis,
Polus Polonis Regio monſtrat ſub Nomine Omen,
JOHANNES EST NOMEN EJUS.
Alias à ſorte in Cunis,
Polonis in terris, non ex Sangvinibus,
Sed ex DEO,
Naſcuntur Nomina Regum.
Ita, etſi omnes Principes noſtros
De Cœlo datos fatemur,
Aliqvos tamen ut Grandines ac Spiritus procellarum,
Deſuper cadere,
Alios ut Rorem Cœli deſcendere,
Conſpicimus.
JOHANNEM, id eſt, GRATIAM DEI,
Gratiam inter nubila nobis affulgentem
veneramur,
Qvo non ſurrexit Major,
Dum in numerico Nominis & Ominis Trigone,
Duo Præcedentes ut baſes,
JOHANNES III. ut Summitas eminet,
Verè perfectum, qvia Trinum,
Verè Divinum, qvia Triadis opus,
Ad qvod perficiendum,
Sacro Triadis feſto,
Sarmaticarum Gentium Trias,
Terno dierum ſpatio, votis, ſuffragiis concurrebat.
Nimirum, Triadis opus,

Ferro

Ferro, Fami, Fraudi,
Notæ malorum ſuorum Triadi
An Iliadi oppoſitura?
Poſce itaqve pugillares,
Grati pro Gratia Cordis, Polonia,
Et ſcribe:
Multi in Electione JOHANNIS gaviſi,
Etenim ne omnes gauderent,
Livor & Timor effecit.
Factus enim eſt Timor ſuper Vicinos & Montana!
Vel qvòd ita Superis viſum, ut ſupereſſet,
Qvam Sol in Meridiano perfectionis ſuæ circulo,
pelleret Nubem.
Gaude, qvòd cùm in anteriori forte muta fueris,
In hàc Electione apertum Os & Lingva tua!
Voce libera elegiſti, nominaſti & ſcripſiſti.
JOHANNES EST NOMEN EJUS.
Non dubita, manum Domini fore cum Eo,
Qvi non ſuam,
Sed Dextræ Domini nuper in Victoria
Fuerit veneratus Virtutem.
Crede de JOHANNE, id eſt, GRATIA TRIADIS,
qvod illa
In Creatione annihilato penè Regno,
In Redemtione poſitæ ſub Tributo Patriæ,
In Illuminatione Gloriæ Sarmaticæ,
Qvam
Tanta oppreſſerat Caligo,
Tibi & Orbi apparebit.
JOHANNES interea TUUS
Creſcet & Confortabitur,

In de-

In deſertis à profugo Barbaro Campis,
Usqve in diem Oſtenſionis Suæ,
Ubi repoſita illi eſt,
Poſt Triumphos & Victorias,
Corona Juſtitiæ.

FINIS.

A01 147482 4

K 164.

Digitized by Goo